

Jaarstukken 2017

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Inleiding Jaarstukken	7
Bestuur en Organisatie	7
Leeswijzer	8
Algemeen	9
Belangrijkste ontwikkelingen	9
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	10
Analyse gerealiseerd resultaat	11
Bestemming gerealiseerd resultaat	12
Actualisatie reserves en voorzieningen	13
Vooruitblik	14
Programma 1 Sociaal Domein	17
1.1 Thema: Jeugd	17
1.2 Thema: Wet maatschappelijke ondersteuning (inclusief AWBZ)	18
1.3.1 Thema: Participatie algemeen	21
1.3.2 Thema: Wet sociale werkvoorziening	22
1.3.3 Thema: Dorpsbudgetten	23
1.4 Thema: Inkomensverstrekking	24
Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 1	25
Programma 2 Welzijn en Educatie	30
2.1 Thema: Kunst & Cultuur	30
2.2.1 Thema: Onderwijs algemeen	30
2.2.2 Thema: Huisvesting onderwijs	32
2.3.1 Thema: Sport algemeen	33
2.3.2 Thema: Sportaccommodaties	34
2.4 Thema: Volksgezondheid	34
Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 2	35
Programma 3 Ruimtelijke en Economische ontwikkelingen	38
3.1.1 Thema: Recreatie en toerisme	38
3.1.2 Thema: Biobased Economy	39
3.1.3 Thema: Werkgelegenheid	39
3.2 Thema: Openbare ruimte - Verkeer & Vervoer, Wegen & Groen	40
3.3.1 Thema: Milieubeleidsplan	42
3.3.2 Thema: Afval	43
3.4.1 Thema: Bouwen en Wonen	45
3.4.2 Thema: Volkshuisvesting	45
3.4.3 Thema: Omgevingswet / Bestemmingsplannen	46

Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 3	47
Programma 4 Strategische projecten	52
4.1 Thema: Venekoten Centrum te Oosterwolde	52
4.2 Thema: Masterplan Regio Appelscha	53
4.3 Thema: Ecommunity Center te Oosterwolde	54
Programma 5 Openbare Orde en Veiligheid	55
5.1.1 Thema: Integrale Veiligheid	55
5.1.2 Thema: Crisisbeheersing	55
5.2 Thema: Handhaving	56
Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 5	57
Programma 6 Bestuur en Dienstverlening	59
6.1 Thema: Bestuur	59
6.2 Thema: Organisatie Gebiedsteams	60
6.3 Thema: Dienstverlening	62
6.4 Thema: Financiën	63
Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 6	64
Paragrafen	69
Paragraaf 1 Lokale heffingen	69
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	73
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	82
Paragraaf 4 Financiering	86
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	88
Paragraaf 6 Verbonden Partijen	91
Paragraaf 7 Grondbeleid	95
Paragraaf 8 Gebiedsuitwerking	98
Paragraaf 9 Duurzaamheid	100
Jaarrekening	103
Balans	103
Overzicht baten en lasten	105
Waarderingsgrondslagen	107
Toelichting op de balans - Activa	110
Toelichting op de balans - Passiva	115
Toelichting op de balans - niet uit de balans blijvende verplichtingen	118
Toelichting overzicht baten en lasten	119
Overzicht onvoorzien	119
Overzicht algemene dekkingsmiddelen	119
Overzicht incidentele baten en lasten	120
Bijlagen	123

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen	123
Overzicht wet normering bezoldiging topfunctionarissen	128
Overzicht schatkistbankieren	129
Begrotingsrechtmatigheid	130
Kerngegevens	131
Overzicht taakvelden.....	133
Beleidsindicatoren.....	137
Nota reserves en voorzieningen	138
Algemeen en beslispunten	138
Verloopoverzichten	144
Toelichting per reserve.....	146
Toelichting per voorziening	170

Inleiding Jaarstukken

Inleiding Jaarstukken

Geachte raad,

U ontvangt hierbij de Jaarstukken 2017. Deze zijn opgesteld volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Door deze jaarstukken leggen wij als college verantwoording af over de uitvoering van de programmabegroting 2017. In 2017 zijn we verder gegaan met het realiseren van de speerpunten uit het Coalitieakkoord 2014-2018 'Samen Voortbouwen'. De eerste vier jaar zijn nu afgerond.

De jaarstukken bestaan uit twee onderdelen: het jaarverslag en de jaarrekening. In het jaarverslag staat per programma de vraag centraal of de gestelde doelen uit de programmabegroting 2017 gerealiseerd zijn in 2017. We geven antwoord op de vragen 'Wat hebben we bereikt', 'wat hebben we daarvoor gedaan' en 'wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?'. Daarnaast tonen we de inzet van middelen door de 4^e W-vraag 'wat heeft het gekost?' te beantwoorden en geven we de toelichting op de afwijkingen. In de jaarrekening staan de balans, de programmarekening en de toelichting op de balans. De controleverklaring van de accountant gaat over de jaarrekening en in beperkte mate over het jaarverslag.

De nota reserves en voorzieningen is integraal, als bijlage, opgenomen.

Bestuur en Organisatie

Bestuur en organisatie

Het college van burgemeester en wethouders is het dagelijks bestuur van de gemeente. Het college van Ooststellingwerf bestaat naast de burgemeester uit 3 wethouders en de gemeentesecretaris. De samenstelling is als volgt:

Burgemeester, de heer drs. H. (Harry) Oosterman

- Bestuur
- Openbare orde en veiligheid
- Economische ontwikkeling
- Onderwijs
- Project: Ecommunity Park

Wethouder, de heer E. (Engbert) van Esch, CDA

- Jeugd
- Wmo
- Participatie
- Inkomensverstrekking
- Dienstverlening
- Financiën
- project: 3 decentralisaties

Wethouder, de heer S. (Sierd) de Boer, OB

- Ruimtelijke ordening
- Vergunningverlening
- Volksgezondheid
- Sport
- Kunst en cultuur
- Project: Venekoten-Centrum

Wethouder, de heer drs. H. (Henk) van de Boer (tot 21 april de heer H. Welle), VVD

- Recreatie en toerisme
- Verkeer
- Milieu

- Openbare ruimte
- Handhaving
- Landbouw
- Project: Masterplan Appelscha

Gemeentesecretaris, de heer A.J. (Sander) Kastelein

Leeswijzer

Leeswijzer

De opbouw van de jaarstukken is als volgt:

Het algemene deel gaat, op hoofdlijnen, over de belangrijkste beleidsmatige ontwikkelingen van de programma's. In dit hoofdstuk geven we ook een samenvatting van de financiële resultaten. De programma's en paragrafen vormen samen het jaarverslag. Voor elk programma staat de vraag centraal of de gestelde doelen uit de programmabegroting 2017 zijn gerealiseerd.

In de jaarrekening zijn de balans, de programmarekening en de toelichting op beide opgenomen. De verantwoording specifieke uitkeringen (SISA) komt daarna, gevolgd door het verplichte overzicht volgens de 'wet normering bezoldiging topfunctionarissen' (WNT) en daarna het overzicht 'Schatkistbankieren'. De jaarstukken sluiten we af met de controleverklaring van de accountant. In de bijlage staan ook de kerngegevens, de beleidsindicatoren en de baten en lasten per taakveld.

De nota reserves en voorzieningen is als bijlage opgenomen.

Algemeen

Belangrijkste ontwikkelingen

Sociaal Domein

- We hebben gewerkt aan uitbreiding van de prenatale zorg en aan een nieuw inkoopmodel voor jeugdhulp.
- De inrichting van het gebiedsteam en de transitie van de rijkstaken op hoofdlijnen is goed afgerond. Daarnaast zijn we de participatiebeweging gestart: het verbinden tussen en wegnemen van schotten tussen WMO en de p-wet.
- We hebben mensen gestimuleerd mee te doen aan de samenleving door diverse trajecten te ontwikkelen en uit te voeren.
- Negen mensen van Caparis hebben een vast dienstverband gekregen bij de Stichting Werk Ooststellingwerf.
- Er zijn veel leefbaarheidsinitiatieven vanuit de wijken/dorpen uitgevoerd.
- Binnen het hele sociaal domein proberen we de bandbreedte van de regelgeving op te zoeken in het belang van degene die om hulp of ondersteuning vraagt.
- De drempel om hulp te vragen voor financiële problemen is lager geworden doordat het gebiedsteam ook daarvoor ondersteuning biedt.

Welzijn en Educatie

- Voor Culturele Hoofdstad zijn in 2017 de eerste stappen gezet, zoals het plaatsen van de Mader-beelden en het ontwikkelen van de website, om er in 2018 een succesvol jaar van te maken.
- In het kader van de aanpak van laaggeletterdheid is in de kinderopvang Boekstart ingevoerd.
- Pedagogisch medewerkers in de peuterspeelzaalgroepen zijn opgeleid tot taalniveau 3F.
- Via de inzet van de buurtsportcoaches zijn meer inwoners (ook niet actieven) gaan sporten en bewegen.
- Ten opzichte van 2012 is het alcoholgebruik onder jongeren in onze gemeente afgenomen.

Ruimtelijke en economische ontwikkelingen

- De eerste projecten Biobased Economy zijn gestart. Voor de updates van de projecten is een digitaal kennisplatform opgericht.
- Het in 2016 in gang gezette flexibel maaibeleid is in 2017 voortgezet als regulier maaibeleid. Daarnaast is er in 2017 een start gemaakt om te komen tot een vernieuwd plan "Groen in de openbare ruimte".
- Het gemiddelde energieverbruik van particulieren is in 2017 verder gedaald voor zowel het elektriciteitsverbruik als het gasverbruik. Het aantal aansluitingen voor de opwerk van duurzame energie is verder gestegen.
- In 2017 is de Duurzaamheidslening van start gegaan.
- In 2017 is de afvalscheiding verbeterd. Zo is er circa 100 ton meer gft afval gescheiden ingezameld. De hoeveelheid ingezameld restafval is gedaald met circa 90 ton.
- Het Fonds Ooststellingwerf zorgde voor initiatieven voor leefbaarheid en de festiviteiten rond Ooststellingwerf 500 droegen hier ook aan bij.
- We hebben een programmaplan opgesteld voor de implementatie van de omgevingswet. Hierin staat wat we de komende jaren gaan doen.

Strategische projecten

- De herinrichting van de Brugkampparkeerplaats is al vergevorderd. Aan de Trambaan zijn al voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd. De provincie heeft de ovonde bij de kruising Venekoterweg - Ploeggang gerealiseerd.
- De inwoners en bezoekers van Oosterwolde krijgen een steeds aantrekkelijker winkelgebied met voldoende parkeerruimte.
- De Bosbergtoren heeft in haar eerste jaar ruim 23.000 betalende bezoekers getrokken.
- Appelscha verbindt: de samenwerking tussen recreatieondernemers en de verschillende verenigingen neemt toe en begint tot resultaten te leiden.
- Eind 2017 is een start gemaakt met de bouw van het Biosintrum. Er zijn spijkerbroeken ingezameld die gebruikt worden als isolatiemateriaal.

Openbare orde en veiligheid

- In 2017 gingen we aan de slag met aanpak overlastgevende personen, high impact crimes, jeugd & veiligheid en de drugsproblematiek.
- We beschikken over recentelijk geschoolde en getrainde medewerkers die op de hoogte zijn van de recente ontwikkelingen op het gebied van crisisbeheersing.
- De leefomgeving van de inwoners van Ooststellingwerf is schoner geworden ten opzichte van enkele jaren geleden, inwoners ervaren minder parkeeroverlast in Oosterwolde en jongeren onder de 18 jaar verkrijgen steeds moeilijker alcohol in horecabedrijven en supermarkten.

Bestuur en dienstverlening

- We hebben eerste stappen gezet op het gebied van concretisering van Participatie in samenwerking met u. Ook ambtelijk is dit vertaald in een organisatie-statement voor de organisatieontwikkeling de komende jaren.
- Aan het procesplan om te komen tot gezamenlijke OWO-afdelingen is jaren gewerkt. In 2017 is dit, met de vorming van de OWO-backoffice Sociaal Domein, afgerond.
- In 2017 hebben we de punten uit het proces plan Bouwopdracht Verzelfstandiging Gebiedsteam verder uitgewerkt.
- In 2017 is de schulddpositie verder verlaagd

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten

Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten 2017

bedragen x € 1.000

Saldo jaarrekening	Rekening 2016	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2017	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten	-75,402	-64,617	-70,575	-67,524	3.052 V
Baten	76,858	63,679	63,870	66,021	2.151 V
Saldo van baten en lasten	1,456	-938	-6,705	-1,503	5.202 V
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-5,650	-8	-2,448	-2,749	- 301 N
Onttrekkingen	6,856	1,429	10,689	6,703	- 3.986 N
Mutatie reserves	1,206	1,421	8,242	3,954	- 4.288 N
Resultaat	2,662	483	1,537	2,451	914 V

Mutaties geraamd resultaat

In onderstaand overzicht zijn de mutaties in het begrotingssaldo (geraamd resultaat) in kaart gebracht.

bedragen x € 1.000

Mutaties geraamd resultaat	2017
Resultaat begroting primitief	483
Nieuw beleid	-199
Amendement	-1
Eindtotaal begroting 2017-2020, november 2016	283
Gevolgen septembercirculaire 2016	448

Gevolgen decembercirculaire 2016	-17
Afschaffing precario	-29
Structurele voordelen jaarrekening 2016	526
Bestuursrapportage 2017	281
Gevolgen meicirculaire 2017	213
Tweede managementrapportage 2017	-118
Gevolgen septembercirculaire 2017	-51
Geraamd resultaat	1,537

Toelichting

De jaarrekening 2017 sluit met een positief saldo van € 3.164.000. Op het totale budget van € 73 miljoen (totaal begrote lasten inclusief toevoeging reserves) van 2017 betekent dit een afwijking van 4,3%. Het resultaat is het gevolg van zowel structurele als incidentele zaken. Wij stellen u voor de genoemde overschrijdingen te autoriseren bij de vaststelling van de jaarrekening 2017.

Hierna beschrijven we het gerealiseerde resultaat op hoofdlijnen. Bij de programma's geven we per programma een nadere specificatie van de verschillenanalyse.

Analyse gerealiseerd resultaat

Analyse gerealiseerd resultaat 2017 op hoofdlijnen

In onderstaand overzicht treft u een analyse op hoofdlijnen aan van de belangrijkste financiële verschillen tussen de begroting 2017 na wijziging en de jaarrekening 2017. Het is in dit onderdeel nadrukkelijk niet de bedoeling een limitatieve opsomming te geven die per programma aansluit op onderstaand overzicht. In de programmaonderdelen, bij de 4e W-vraag 'Wat heeft het gekost?', treft u een nadere gedetailleerde specificatie aan, waar we per programma de realisatie vergelijken met het geraamd resultaat.

bedragen x € 1.000

Analyse gerealiseerd resultaat	Actuele	Rekening	Verschil
	Begroting	2017	
1. Sociaal Domein	-17,776	-16,991	785 V
2. Welzijn & Educatie	-6,498	-6,521	- 23 N
3. Ruimtelijke & Economische ontwik.	-736	-1,855	- 1.118 N
5. Openbare orde en Veiligheid	-1,587	-1,552	36 V
6. Bestuur & Dienstverlening	28,134	29,369	1.234 V
Resultaat	1,537	2,451	914 V

Programma 1, voordeel € 785.000

Het voordeel bestaat hoofdzakelijk uit:

- Voordeel vergunninghouders € 380.000. Het bedrag dat in 2017 ten gunste is gekomen in het participatiebudget voor de vergunninghouders is niet besteed. Dit wordt in 2018 planmatig verwerkt binnen team Samenleving. Het voorstel is om dit te bestemmen voor 2018.
- Voordeel bijdrage aan GR SW € 236.000. Door project Groen Zelf Doen hebben we een lagere bijdrage aan Caparis betaald.
- Voordeel van € 232.000 bij Levensonderhoud. Dit wordt met name veroorzaakt doordat we in de begroting rekening houden met een eigen risico ten aanzien van vangnet (€ 172.000), terwijl we hier geen gebruik van hebben gemaakt. Door een lagere uitkering (€ 158.000) en door hogere terug ontvangsten (€ 80.000). Hiertegenover staat een nadeel door terugbetaalverplichting BBZ (€ 196.000).

Programma 2, nadeel € 23.000

Het nadeel bestaat met name uit:

- Nadeel van € 78.000 bij huisvesting onderwijs met name door het verwijderen van asbest.
- Leerlingenvervoer voordeel € 43.000, doordat minder leerlingen gebruik maakten van leerlingenvervoer.

Programma 3, nadeel € 405.000

Het nadeel bestaat met name uit:

- Nadeel door lagere onttrekkingen van € 700.000 uit de reserve i.v.m. breedband en Masterplan Appelscha. Echter dit nadeel wordt gecompenseerd door lagere lasten (voordeel) in programma 6.
- Nadeel, doordat de levering en betaling van de boerderij Appelscha-hoog nog niet heeft plaatsgevonden € 325.000.
- Voordeel van € 515.000. In verband met nieuwe BBV-regels moet de POC-methode worden toegepast. We hebben daarom een winst genomen van € 550.000 die is toegevoegd aan de reserve grondexploitatie. Na berekening van het benodigde niveau van de reserve grondexploitatie kan € 515.000 vrijvallen ten gunste van het resultaat.

Programma 5, voordeel € 36.000

In programma 5 zijn geen afwijkingen > € 25.000 te vermelden.

Programma 6, voordeel € 1.234.000

Het voordeel bestaat met name uit:

- Voordeel lagere lasten doordat budgetten voor Masterplan Appelscha en breedband (€ 700.000) nog niet uitgegeven zijn. Zie ook programma 3.
- Door stijging in de rekenrente is de dotatie aan de voorziening voor pensioenen wethouders lager dan begroot (€ 212.000).
- Hogere algemene uitkering van € 154.000.
- Voordeel door het niet inzetten van de middelen die beschikbaar zijn gesteld middels de afbouw precariobelasting (€ 246.000).
- Eenmalig nadeel van € 77.000 bij de betaalde rente. Bij een algeheel afgeloste lening is de renteberekening bij de raming onjuist geweest. Bij de raming is de rentevalutadag verkeerd gehanteerd.
- Een nadeel van € 132.000 bij de toegekende rente. Bij de programma's komt dit weer als een voordeel terug. De raming van de toegekende rente gebeurt op basis van de verwachte boekwaarde van de betrokken activa. De werkelijke boekwaarde is lager dan de verwachte boekwaarde. Ook zijn er twee woningbouwleningen algeheel afgelost, dus is er minder rente doorgerekend.

Bestemming gerealiseerd resultaat

Meerjarig beslag

Het bepaalde bodembedrag van de algemene reserve is € 3 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen is berekend dat de benodigde weerstandscapaciteit bijna € 1 miljoen bedraagt. Bij de bestemming van het gerealiseerd resultaat 2016 is € 84.000 toegevoegd aan de algemene reserve voor het milieubeleid en € 301.000 voor vergunninghouders. Er wordt een netto meerjarig beslag (2018-2021) gelegd op de algemene reserve van in totaal € 4,316 miljoen. Het meerjarig beslag bestaat uit de volgende onttrekkingen:

- Culturele hoofdstad € 7.400 (2018)
- Uitbreiding sportcomplex Waskemeer € 240.000 (2018)
- Fonds Ooststellingwerf € 50.829 (2018)
- Verkoop overhoeken (dekkingsplan 2015) € 5.000 (2018)
- Dekking onderhoudskosten N381 € 21.730 (2018)
- Biosintrum € 1.000.000 (2018)
- Rekenkamercommissie € 4.200 (2018)
- Samenwerking Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland € 164.000 (2018)
- Nieuw beleid 2017-2020 € 2.823.300 (2018)

Een uitgebreide specificatie van het meerjarig beslag vindt u in de nota reserves en voorzieningen.

Minimale niveau algemene reserve

Het minimale niveau van de algemene reserve voor de komende jaren is € 8,730 miljoen. De stand van de algemene reserve bedraagt per ultimo 2017 € 15,444 miljoen. Na toevoeging van het gerealiseerde resultaat over 2017 (zie tabel voorstel bestemming gerealiseerd resultaat), stijgt de algemene reserve naar € 18,198 miljoen.

bedragen x € 1.000

Minimale niveau Algemene reserve		Rekening
		2017
Bodembedrag		3,000
Benodigde weerstandscapaciteit		961
Specifieke bestemming herstructurering Caparis		453
Meerjarig beslag		4,316
Minimale niveau algemene reserve		8,730
Algemene reserve per ultimo 2017		15,444
Afwijking t.o.v. minimale niveau		6,715

Bestemming gerealiseerd resultaat 2017

- Voor vergunninghouders hebben we in 2016 en 2017 middelen van het rijk en van het COA ontvangen. We stellen voor € 433.000 beschikbaar te houden voor vergunninghouders in 2018 (€ 380.000 komt terug als voordeel in programma 1. € 53.000 is via de decembercirculaire 2017 ontvangen en kon niet meer in de begroting worden verwerkt.). Van deze € 433.000 is € 45.000 beschikbaar voor de opvang van vluchtelingen waarvoor we vergoeding van het COA ontvangen, de projecten hiervoor lopen door in 2018. De rest is beschikbaar voor diverse projecten, zie ook raadsmededeling december 2017.
- Op 20 februari 2018 heeft u ingestemd met het opstellen van een nieuw biodiversiteitsplan. Het budget dat bij de 2e marap 2017 beschikbaar is gesteld, blijft beschikbaar voor 2018 voor het biodiversiteitsplan via resultaatbestemming bij deze jaarstukken (€ 30.000 komt terug als voordeel bij programma 3).

bedragen x € 1.000

Voorstel bestemming gerealiseerd resultaat		Rekening
		2017
1. Vergunninghouders		380
2. Biodiversiteitsplan		30
3. Toevoeging algemene reserve		2.754
Totaal voorstel resultaatbestemming		3.164

Actualisatie reserves en voorzieningen

Actualisatie reserves en voorzieningen 2017 en 2018-2021

Op basis van artikel 4 en 9 van de verordening ex. Artikel 212 (financiële verordening) is uitgesproken dat het College een nota reserves en voorzieningen opstelt in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Volgens de financiële verordening wordt het beleid ten aanzien van de reserves en voorzieningen jaarlijks herzien, daarbij worden onder meer het doel, de heroverwegingen en de bestedingen van de gevormde reserves en voorzieningen herbeoordeeld. In de nota reserves en voorzieningen zijn alle reserves en voorzieningen opgenomen. Hieronder volgt een samenvatting van de beoordeling van de reserves en voorzieningen ultimo 2017.

Als uitgangspunt voor de beoordeling reserves en voorzieningen jaarrekening 2017 is de eindstand van de reserves en voorzieningen in de jaarrekening 2016 genomen. De beoordeling 2017 heeft de volgende resultaten opgeleverd: In 2017 is de buffer van de algemene reserve grondexploitatie € 515.076 te hoog (doordat we tussentijds winst hebben moeten nemen), dit bedrag valt daarom vrij. De restantbedragen van de reserve dorpsvernieuwing (€ 71.409) en de reserve verruiming werkgelegenheid (€ 28.226) vallen vrij. Daarnaast valt van de voorziening oninbare debiteuren een bedrag van € 3.137 vrij. De vrijgevallen bedragen zijn toegevoegd aan het exploitatieresultaat. Deze maken onderdeel uit van het resultaat na bestemming 2017 van € 3.164.000.

Verder heeft de beoordeling van de reserves en voorzieningen de volgende instellingen/opheffingen voor de reserves, voorzieningen en schulden tot gevolg: het opheffen van 2 reserves: reserve dorpsvernieuwing en reserve verruiming werkgelegenheid.

Sinds de gewijzigde BBV-regelgeving per 2010 over reserves heeft u de bevoegdheid om onttrekkingen en toevoegingen tot en met 31 december van het betreffende boekjaar met tijdsige begrotingswijzigingen te autoriseren. Na 31 december van het boekjaar kunnen onrechtmatige onttrekkingen niet meer teniet gedaan worden. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de 'Nota reserves en voorzieningen'.

Vooruitblik

Vooruitblik

Inleiding

Bij de Programmabegroting 2018-2021 hebben we gemeld dat we op koers liggen bij de realisering van ons coalitieakkoord 2014-2018 'Samen Voortbouwen'. Begin 2018 komt een einde aan vier jaar samenwerking. Op 21 maart 2018 vonden de verkiezingen voor de gemeenteraad plaats.

Interbestuurlijk Programma (IBP)

Het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen hebben op 14 februari 2018 afgesproken om samen een aantal grote maatschappelijke opgaven aan te pakken. Zoals de transitie naar duurzame energie, het tegengaan van eenzaamheid en het terugdringen van het aantal mensen met problematische schulden. Deze opgaven beperken zich niet tot de grenzen van een gemeente of regio. In het Interbestuurlijk Programma (IBP) wordt samengewerkt aan een tiental opgaven en het geeft uitvoering aan een aantal afspraken in het regeerakkoord. Genoemd zijn o.a. vitaal platteland, problematische schulden voorkomen en oplossen en passende financiële verhoudingen. De komende tijd wordt besteed om knelpunten en oplossingen in beeld te brengen. Dat moet in de tweede helft van 2018 leiden tot concrete afspraken.

Participatie

De notitie 'Participatie in Ooststellingwerf, samen aan de slag!' heeft u in februari jl. ontvangen. Participatie is opgenomen in het coalitieakkoord en in de begroting 2018-2021. Hiermee zal de gemeente burgerinitiatieven ondersteunen en faciliteren. In de afgelopen jaren zijn er veel ervaringen opgedaan met vormen van burgerparticipatie. Inmiddels willen we een stap verder gaan door actief in te zetten op overheidsparticipatie. In raadscommissievergadering Planning & Control van 13 februari jl. heeft u deze notitie besproken. De notitie wordt aan u ter besluitvorming voorgelegd.

€ 5,7 miljoen

In 2017 zijn we voortvarend gestart met de verschillende nieuwe projecten en werkzaamheden die voortvloeien uit het nieuw beleid eenmalige begrotingsruimte € 5,7 miljoen. Een derde van dit budget is in 2017 besteed, inclusief de meerjarige lokale lastenverlichting die vanaf 2017 is ingevuld voor € 950.000. De ingezette (beleids)lijnen trekken we door naar 2018 en volgende jaren. Zo wordt o.a. invulling gegeven aan: de uitvoering van de woonvisie, initiatieven binnen de zorg economie, het project kunstroute Hein Mader, de realisatie van breedband, het masterplan regio Appelscha, de uitvoering van Biobased Economy, extra middelen voor onderhoud van wegen en de digitalisering van dienstverlening & bedrijfsvoering.

Sociaal Domein

Het voorstel visie Sociaal Domein wordt ter besluitvorming voorgelegd aan u. U heeft besloten de bestaande beleidskaders binnen het sociaal domein die aflopen ongewijzigd te verlengen tot dat u het nieuw beleid sociaal domein heeft vastgesteld. In de gehele keten binnen het Sociaal Domein zijn in 2017 maatregelen in gang gezet om te komen tot een verbetering van de informatievoorziening, de controle mogelijkheden en de communicatie tussen ketenpartners. Een voorbeeld hiervan is het in gang zetten van het horizontaal toezicht. We verwachten in 2018 profijt te krijgen van de verbeteringen. In 2018 wordt gestart met een resultaatafhankelijke projectfinanciering bij Jeugd. Dit is iets geheel nieuws. De verwachting is wel dat dit uiteindelijk een positief effect zal hebben op de kosten. Het gebiedsteam zal een zelfstandig onderdeel binnen de gemeente blijven.

SW Caparis

Op dit moment zijn we nog in afwachting van de herstructureringsplannen van de RvC. Daarnaast wordt invulling gegeven aan het project Groen zelf doen, tweede fase.

Fonds Ooststellingwerf

Na drie tenders Fonds Ooststellingwerf is het Fonds vorig najaar geëvalueerd. Bij de Programmabegroting 2018-2021 is voor nog eens vier jaar Fonds Ooststellingwerf € 250.000 per jaar beschikbaar gesteld. Met diverse aanpassingen wordt het Fonds in afgeslankte vorm (periode 2018-2021) voortgezet. Verder wordt in 2018 eenmalig € 50.000 van het jaarlijkse budget verdeeld over de vier regio's in Ooststellingwerf. Na evaluatie en zo nodig aanpassen van de regeling neemt u een besluit over het wel of niet voortzetten van het regiobudget in de jaren 2019-2021. Op deze wijze stimuleren en ondersteunen we burgerinitiatieven, het gebruik van cofinancieringsmogelijkheden en de samenwerking in de regio's.

Meerjarige lokale lastenverlichting

In 2017 heeft u een besluit genomen over de wijze van invulling van de meerjarige lokale lastenverlichting van € 950.000. Dit bedrag maakt onderdeel uit van een bedrag van € 5,7 miljoen nieuw eenmalig beleid 2017-2020. Deze lastenverlichting is vooral gericht op verlaging van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. U heeft besloten vanaf 2018 € 828.000 in te zetten om het vaste tarief afvalstoffenheffing per aansluiting te egaliseren en langer op een laag niveau te houden. Daarnaast is € 122.000 in 2017 ingezet voor lastenverlichting rioolheffing voor het gebruikersdeel. Vanaf 2018 hanteren we tarieven met een korting van 7,5% voor zowel het gebruikersdeel als het eigenarendeel ten opzichte van het tarieven van het Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2019.

Precariobelasting

Het besluit tot wijziging van de precariobelasting voor nutsbedrijven per 1 juli 2017 heeft verstrekkende gevolgen voor het begrotingsperspectief vanaf 2022. Door een jaarlijkse stapsgewijze afbouw van de structurele opbrengst precariobelasting anticiperen we tijdig. De structurele opbrengst precariobelasting zetten we vanaf 2017 tot en met 2021 in vijf stappen om naar incidenteel geld. Deze incidentele budgetten worden vanaf 2018 tot en met 2021 ingezet ter dekking van de lasten voor overheidsparticipatie en voeding van het Fonds Ooststellingwerf.

Tot slot

De afgelopen vier jaar hebben we u sluitende begrotingen gepresenteerd met ruimte voor nieuwe (strategische) ontwikkelingen. Daarnaast zijn de lokale lasten de afgelopen jaren zeer beperkt gestegen. Ook voor de komende jaren is er sprake van lokale lastenverlichting. Een behoedzaam financieel beleid is daarom voor de komende jaren van belang om de in gang gezette ontwikkelingen, wensen en ambities te kunnen realiseren. De economie trekt behoorlijk aan waardoor ook nieuwe ontwikkelkansen zich gaan voordoen. Deze kansen willen we benutten. Het samen voortbouwen stopt niet in 2018.

Programma 1 | Sociaal Domein

Programma 1 | Sociaal Domein

Wij willen inwoners in staat stellen zelfstandig hun leven te leiden. Voor wie hier moeite mee heeft, bieden wij via het gebiedsteam een vangnet en hulp. Hierbij gaan we uit van eigen kracht en zelfregie. Dit betekent dat we oplossingen zo veel mogelijk in de directe omgeving en het netwerk van mensen zoeken. Dit vergroot de eigenwaarde en leidt tot duurzame oplossingen.

Het gebiedsteam is er voor iedereen en is laagdrempelig bereikbaar. Inwoners kunnen er terecht met vragen. Het gebiedsteam helpt de situatie helder te krijgen en samen met de inwoner te kijken wat nodig is om de situatie zelf het hoofd te bieden. Kan de inwoner dit niet op eigen kracht of met hulp van het netwerk? Dan kan het gebiedsteam zelf lichte vormen van hulp en ondersteuning bieden. Is er meer nodig, dan zorgt het gebiedsteam voor een passende oplossing in de vorm van geïndiceerde zorg.

We stimuleren de inzet van vrijwilligers en mantelzorgers door hen te ondersteunen en te waarderen. We stimuleren mensen mee te doen aan de samenleving door hen te helpen met het vinden van werk, scholing, vrijwilligerswerk of dagbesteding. Hierbij werken we intensief samen met maatschappelijke partners.

1.1 Thema: Jeugd

Wat willen we bereiken?

Ieder kind en iedere jongere groeit op in een veilige en gezonde omgeving. Ze krijgen de kans om zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen tot zelfredzame en zelfbewuste (jong)volwassenen. Hiermee vergroten we de groep jongeren en hun ouders die in staat is het leven positief in te vullen, zelfstandig en/of samen met hun omgeving. We doen dit samen met jeugdigen, ouders en maatschappelijke partners. Waar nodig ondersteunen we jongeren en/of hun ouders/opvoeders: preventie dichtbij, zware zorg als dat gewenst is. Prioriteit ligt bij preventie waardoor zware zorg minder nodig is. Daar waar zware zorg op zijn plaats is, wordt deze zorg snel ingezet. Binnen het Passend Onderwijs krijgt een kind een aanbod dat bij hem of haar past.

Wat hebben we bereikt?

Ieder kind en iedere jongere groeit op in een veilige en gezonde omgeving

In 2017 hebben we met Chats & Quests input opgehaald voor nieuwe (in 2018 te verwachten) beleidsontwikkelingen rondom jeugd. Ook hebben we samen met de kraamzorg, de verloskundigen, een fysiotherapeut, de jeugdgezondheidszorg en het gebiedsteam toegewerkt naar een uitbreiding van de prenatale zorg. Het aantal ouders dat we hiermee bereiken groeit. Gezinnen met jonge kinderen tot zeven jaar kunnen een beroep doen op de ondersteuning van vrijwilligers via HomeStart. In regionaal verband zijn er afspraken over onderwijs-zorgarrangementen in het voortgezet onderwijs gemaakt, om zo de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp te verbeteren. Op Fries niveau hebben we met de 24 gemeenten toegewerkt naar een nieuw inkoopmodel jeugdhulp, dat in 2018 in werking treedt. Om dit te lokaal goed te borgen zijn er een nieuwe verordening en nieuwe beleidsregels voor jeugdhulp opgesteld en is er een intensief implementatietraject met het gebiedsteam en de backoffice doorlopen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We geven uitvoering aan jeugdhulp, prioriteit ligt bij preventie

In 2017 hebben er wederom Chats & Quest rondes plaatsgevonden. Hierbij zijn o.a. aan de orde gekomen: Huiselijk geweld & kindermishandeling en ontmoetingsplaatsen. Daarnaast hebben we geïnvesteerd in de samenwerkingsrelatie met partners. Ook zijn we het project HomeStart gestart, hierbij ondersteunen vrijwilligers gezinnen met jonge kinderen tot zeven jaar. Met de Zuidoost gemeenten en het samenwerkingsverband van het voortgezet onderwijs hebben we geïnvesteerd in onderwijs-zorgarrangementen. Op Fries niveau hebben we met de 24 gemeenten toegewerkt naar een nieuw inkoopmodel jeugdhulp, dat in 2018 in werking treedt.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Deelnemers van de cursus prenatale voorlichting krijgen handvatten voor de eerste periode en ontwikkelen een sociaal netwerk door middel van een groepsapp waaruit zij steun kunnen krijgen. Jongeren in het voortgezet onderwijs kunnen rekenen op afstemming tussen hun onderwijsinstelling en de jeugdhulp wanneer dat nodig is. Zo krijgen ze de zorg die passend is. De jeugdigen die op dit moment in jeugdhulp zitten merken nog weinig van de inkoop 2018, voor hen staat zorgcontinuïteit voorop. Nieuwe jeugdhulpverwijzingen vanaf 1-1-2018 richten zich nog meer op het resultaat voor de jeugdige en het gezin en er wordt per cliënt gekeken of een aanbieder kan bijdragen aan het gewenste resultaat.

Beleidskaders

- Het visiedocument Zorg voor de Jeugd Fryslân (april 2013)
- Het Regionaal Transitiearrangement (RTA) Fryslân (november 2013)
- Toekomstvisie van het basisonderwijs in Ooststellingwerf (december 2013)
- Omvormingsplan Transitie Jeugdzorg Fryslân (februari 2014)
- Lokaal Jeugdbeleid 2014-2017 (mei 2014)
- 3 D's – Contouren notitie gebiedsteams (juli 2014)
- Beleidsplan 'Hart voor de jeugd' 2015-2018 (augustus 2014)
- Verordening 'Hart voor de jeugd Ooststellingwerf' 2015 (september 2014)

Verbonden Partij: Sociaal Domein Friesland (SDF)

Binnen de Centrumregeling Sociaal Domein Friese Gemeenten (uitvoeringsorganisatie Sociaal Domein Friesland (SDF)) werken de Friese gemeenten samen aan de inkoop van specialistische jeugdhulp en het bijbehorende contractbeheer. Het algemene doel van de regeling is specialistische zorg en ondersteuning leveren aan inwoners van alle Friese gemeenten.

Als SDF de afspraken over de begroting niet haalt, krijgen de gemeenten achteraf alsnog de rekening gepresenteerd. Dit risico beheersen we intern door periodiek de uitgaven te monitoren en bij bestuurlijk en ambtelijk overleg input te leveren. Daarnaast bespreken we de begroting en de jaarstukken van het SDF in de planning- en controlcyclus rond het SDF.

Verbonden Partij: Veiligheidsregio Fryslân (VRF)

Veiligheidsregio Fryslân (VRF) is een samenwerkingsverband van de Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners. In de VRF werken zij samen aan brandweertzorg, publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Zo willen we (gezondheids)risico's zo veel mogelijk beperken en het beleid van gemeenten op het gebied van gezondheid en veiligheid bevorderen. Voor de verschillende onderdelen zijn beleidsplannen opgesteld (Brandweer, GGD en Crisisbeheersing).

Als de VRF zich niet houdt aan afspraken over de begroting, krijgen de gemeenten achteraf alsnog de rekening gepresenteerd. Dit risico beheersen we intern door periodiek de uitgaven te monitoren en bij bestuurlijk en ambtelijk overleg input te leveren. Daarnaast bespreken we de begroting en de jaarstukken van de VRF in de planning- en controlcyclus rond de VRF.

1.2 Thema: Wet maatschappelijke ondersteuning (inclusief AWBZ)

Wat willen we bereiken?

Het vergroten van zelfredzaamheid en participatie van inwoners. Mensen blijven zo lang mogelijk thuis wonen en ontvangen zorg dicht bij huis. Onze gemeente kent een sterke zorg economie. Deze willen we behouden en waar mogelijk versterken.

Wat hebben we bereikt?

Vergroten van zelfredzaamheid en participatie van inwoners

We hebben het proces van het inrichten van het gebiedsteam en de transitie van de Rijkstaken op hoofdlijnen goed afgerond. Dat is ook de mening van de rekenkamercommissie. Vanaf nu focussen we ons op transformeren en innoveren, met inachtneming van de aanbevelingen van de rekenkamercommissie.

Ondertussen is mogelijk gemaakt dat zorg dichtbij huis wordt geleverd doordat we een keur aan aanbieders hebben gecontracteerd. De gebiedsteams gaan in elk gesprek na wat iemand zelf kan in het kader van zijn zelfredzaamheid en participatie. In aanvulling daarop wordt dan ondersteuning geleverd. Met de corporaties hebben we prestatieafspraken gemaakt onder andere gericht op langer thuis blijven wonen. Een visie beschermd wonen, bedoeld om mensen (weer) langer thuis te laten wonen, is in provinciaal verband opgesteld.

We zijn de 'participatiebeweging' gestart, de verbinding tussen en wegnemen van schotten tussen Wmo en P-wet. Dit is een beweging gericht op verandering bij 'onze eigen mensen' en partijen als aanbieders, werkgevers, onderwijs etc. met als insteek de invulling van de participatiewet en de dagbesteding vanuit de Wmo actief vorm te geven. Het doel is iedereen laten meedoen, ongeacht de leeftijd. Kortom, inwoners ontschot begeleiden zodat ze zich maximaal kunnen door ontwikkelen.

In het kader van zorgvernieuwing hebben we partijen gevraagd met ons mee te denken in innovatie. Hiervoor zijn 19 voorstellen ingediend, met een aantal partijen zijn we in gesprek voor nadere uitwerking. Onder andere om te proberen om inwoners die hulp bij het huishouden ontvangen weer zelf zaken te laten oppakken. Dit is geen bezuiniging maar een manier om de zelfredzaamheid te vergroten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Binnen de zorg economie zetten we in op een nieuwe samenwerking

Samen met Opsterland zijn alle in OWO-verband gecontracteerde zorgaanbieders benaderd om met (innovatieve) ideeën in de zorg te komen. Daarvoor zijn 19 initiatieven ingediend, met 6 partijen zijn we in gesprek voor verdere uitwerking. Met aandacht voor de koppeling tussen vrijwillige en professionele inzet: bijvoorbeeld koppelen van studenten en oudere inwoners in het kader van eenzaamheid. Maar ook inwoners die hulp bij het huishouden ontvangen meer in beweging krijgen om de zelfredzaamheid te vergroten. Daarnaast zijn we een traject gestart om in samenspel met zorgpartijen, onderwijsveld, MKB en inwoners initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan de lokale zorg economie. Doelstelling is het behouden en realiseren van betaalbare, adequate en beschikbare gezondheidszorg voor onze inwoners door gezamenlijke inspanningen van alle stakeholders.

Instellen van een revolverend fonds Blijverslening

De Blijverslening is nog niet ingezet. Ook landelijk wordt deze lening nagenoeg niet verstrekt. We hebben een Infographic ontwikkeld die bij intermediairs en op andere vindplaatsen is bezorgd. Ook gebiedsteam en de vrijwilligers preventief huisbezoek nemen de lening mee in hun klantcontacten. Dit zou moeten bijdragen aan een grotere bekendheid. Op landelijk niveau wordt gekeken of de regels versoepeld kunnen worden.

We geven uitvoering aan de WMO

De 'gewone' Wmo taken zoals hulpmiddelen, woningaanpassingen, begeleiding etc. zijn uitgevoerd.

Bijzonderheden:

- We zijn een onderzoek gestart naar nieuwe vormen van dagbesteding, dit proces loopt in 2018 door. Voor het probleem van vervoer van en naar de dagbesteding is de pilot DRIVE (dagelijks rijden inwoners voor elkaar) gestart. Vrijwilligers rijden op taxibusjes (leerlingenvervoer) die anders een groot deel van de dag stilstaan.
- Voor de functie alfahulpen binnen hulp bij het huishouden zijn we in gesprek met thuiszorgaanbieders om te kijken of er een loondienst constructie mogelijk en reëel is.
- Een nieuwe Wmo verordening is voorbereid, met onder andere aandacht voor kwaliteitseisen. In OWO-verband is een pilot leefstijlmonitoring voorbereid: een project met toepassing van domotica om (beginnende) dementerende ouderen langer thuis te laten wonen.
- In samenwerking met de Kwadrant groep gaat de wijkverpleegkundige de intake voor hulp bij het huishouden uitvoeren. In 2018 trekken we dat breder naar andere aanbieders.

- 2018 staat in het teken van een nieuwe visie sociaal domein, voorbereidende gesprekken zijn de afgelopen maanden gevoerd tussen beleid en uitvoering.
- Uit een klantvervalsingsonderzoek uit 2015 (gepubliceerd najaar 2016) blijkt dat de bekendheid met onafhankelijke clientondersteuner laag is. In 2017 is huis aan huis een zorgmagazine verspreid, met daarin onder andere aandacht hiervoor.
- In provinciaal verband is de visie beschermd wonen opgesteld, 2018 staat in het teken van maken van afspraken met uitvoeringspartijen, onder andere met de corporaties (prestatieafspraken).
- Om professionals en niet professionals aan elkaar te verbinden is een grote 'Wie is wie bijeenkomst' georganiseerd met als insteek dat partijen elkaar rondom de inwoner (beter) weten te vinden.
- Binnen de lokale inkoop voor Wmo en Jeugdzorg hebben we de functie 'toezicht' daadwerkelijk ingevuld en ingezet: momenteel lopen er twee onderzoeken naar aanbieders. Hierbij trekken we waar mogelijk en nodig samen op met de Inspectie. En in het verlengde daarvan: nieuwe aanbieders worden sinds 2017 meer uitgebreid gescreend bij het aangaan van een contract. Tot nog toe was er een 'lagere entreetoets'. Hiermee beogen we de kwaliteit op een hoger niveau te waarborgen.

We handhaven het huidige beleid huishoudelijke hulp

De functie hulp bij het huishouden blijven we uitvoeren zoals we al doen. We zijn gesprekken gestart met de thuiszorgaanbieders om na te gaan in hoeverre alfa hulpen in loondienst kunnen (moeten) komen. Dit proces loopt in 2018 door.

Innovatief is dat de wijkverpleegkundigen bij hun intake (vanuit de Wlz) ook het Wmo product hulp bij het huishouden in mogen zetten indien nodig. Dat bespaart de inwoner een dubbele intake. Vooralsnog geldt deze afspraak met de Kwadrantgroep, het streven is om in 2018 ook andere partijen aan te haken.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

De inwoner kan de Blijverslening inzetten om zijn huis geschikt te maken om langer thuis te blijven wonen. Inwoners die onder de Wlz en Wmo vallen kunnen voor hulp bij het huishouden volstaan met één gezamenlijke intake. Alfahulpen en inwoners die hulp bij het huishouden ontvangen hebben hun band in 2017 kunnen behouden.

Inwoners die problemen met vervoer ondervinden van en naar dagbesteding wordt nu een alternatief geboden zodat men niet thuis hoeft te blijven zitten. Binnen het armoedebeleid maken we mogelijk dat waar mogelijk voorzien wordt in de aanvraag (omgekeerde toets); dit wordt in 2018 breder getrokken in het sociaal domein. Inwoners kunnen al voor zorg en (financiële) ondersteuning terecht bij het gebiedsteam, daarbij is in 2017 flink geïnvesteerd in financiële preventie en vroegsignalering. In 2018 hebben we de ambitie om binnen een nieuwe visie sociaal domein te kijken hoe we dit voor inwoners kunnen vernieuwen en verbeteren. En dan met name preventie en vroegsignalering ten aanzien van het onderdeel zorg.

Beleidskaders

- WMO-verordening maatschappelijke ondersteuning 2015 (september 2014)
- Beleidsplan Wet maatschappelijke ondersteuning Oost- en Weststellingwerf 2015

Verbonden Partij: Sociaal Domein Friesland (SDF)

Het samenwerkingsverband SDF is aangegaan vanwege de decentralisatie van een aantal zorgtaken naar gemeenten per 1 januari 2015. Op die datum hadden de gemeenten nog niet de beschikking over de kennis op het gebied van contractbeheer en administratieve verwerking van deze zorgtaken. Daarom richtten we hiervoor een Gemeenschappelijke regeling op. Het algemene doel van de regeling is om bovenlokale (specialistische) zorg en ondersteuning te leveren voor inwoners van Ooststellingwerf en de andere Friese gemeenten.

Hierbij is een risico dat de informatie over zorgkosten, aantallen en zwaarte van de zorg niet altijd actueel is. Dit risico beperken we door aanwezige informatie te vergelijken met beschikkingen. De financiële risico's van de samenwerking zijn beperkt. De uitvoeringskosten voor het SDF worden door de gemeenten versleuteld op basis van vooraf vastgestelde uitgangspunten. Iedere gemeente betaalt de zorgkosten voor de eigen inwoners. Binnen de regeling vinden diverse periodieke overleggen plaats op ambtelijk en bestuurlijk niveau.

Verbonden Partij: Veiligheidsregio Fryslân (VRF)

Veiligheidsregio Fryslân (VRF) is een samenwerkingsverband van de Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners. In de VRF werken zij samen aan brandweertzorg, publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Zo willen we (gezondheids)risico's zo veel mogelijk beperken. En het beleid van gemeenten op het gebied van gezondheid en veiligheid bevorderen. Voor de verschillende onderdelen zijn beleidsplannen opgesteld (Brandweer, GGD en Crisisbeheersing).

Als de VRF zich niet houdt aan afspraken over de begroting, krijgen de gemeenten achteraf alsnog de rekening gepresenteerd. Dit risico beheersen we intern door periodiek de uitgaven te monitoren en bij bestuurlijk en ambtelijk overleg input te leveren. Daarnaast bespreken we de begroting en jaarstukken van de VRF in de planning- en controlcyclus rond de VRF.

1.3.1 Thema: Participatie algemeen

Wat willen we bereiken?

We stimuleren mensen mee te doen aan de samenleving door werk, scholing, vrijwilligerswerk of dagbesteding. Uitkeringsgerechtigden met arbeidsperspectief of een arbeidsbeperking helpen we aan het werk. Voor wie de mogelijkheden beperkt zijn om direct aan het werk te gaan, bieden we zinvolle (arbeidsmatige) dagbesteding, beschut werk, vrijwilligerswerk of een tegenprestatie. Jongeren stimuleren we hun opleiding voort te zetten of weer naar school te gaan om een startkwalificatie te halen.

Wat hebben we bereikt?

Mensen stimuleren mee te doen aan de samenleving door werk, scholing, vrijwilligerswerk of dagbesteding

We hebben in 2017 meerdere trajecten ontwikkeld en uitgevoerd, zoals:

- het Groenproject in Haulerwijk (samenwerking met de buitendienst en Terra Next)
- het Hildenbergproject (samenwerking met UWV en Terra Next)
- het project 'Veilig en Vitaal aan het Werk' (samenwerking met Staatsbosbeheer Jubbega en het Nordwin college)
- het Wijkleerteam (samenwerking met Friese Poort en Lianté)
- Voor de Wijk Door de Wijk (samenwerking met Caparis en de buurt)
- Iedereen in Beweging (samenwerking met Scala)
- Psychische belemmeringen (in samenwerking met arbeidsmarktregio, gemeenten, UWV en Mind Up van GGZ)
- Entree opleiding voor nieuwkomers (samenwerking met Estafette en Friesland College)

Naast deze trajecten en maatwerktrajecten, maken we gebruik van Flexensie (uitzendwerk voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt), Baanbrekend Fryslân (de kansrijken) en GRIP (de aandachtsgroepen). Door de inzet van deze verschillende projecten en trajecten leiden we zoveel mogelijk mensen richting werk en school.

Er is een nieuwe nota verschenen over Beschut Werk Nieuw, waarmee we in 2017 zijn gestart met het uitvoeren ervan. In OWO-verband zijn we de participatie beweging, in samenwerking met Movisie, verder aan het uitwerken. In Ooststellingwerf zijn we gestart met de pilot 'Doorontwikkelen', waarbij de verbinding zoeken met het intern en extern gebiedsteam. Doel is dat een ieder zich optimaal kan doorontwikkelen, binnen de rang van dagbesteding tot regulier (gesubsidieerd) werk.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Regionaal werkbedrijf Fryslân Werkt!

Binnen het regionale werkbedrijf 'Fryslân Werkt!' werken we samen aan een inclusieve arbeidsmarkt, waarin mensen zo veel mogelijk en duurzaam meedoen. We doen dit met de andere Friese gemeenten, het UWV en de sociale partners in onze regio. Binnen het werkbedrijf werken we samen om baanafsprakenbanen (voor mensen met een arbeidsbeperking) in te vullen. We kijken hierbij niet naar beperkingen, maar naar de mogelijkheden van de uitkeringsgerechtigde. We faciliteren werkgevers door een regionaal afgestemd aanbod voor werkgeversdienstverlening en re-integratieinstrumenten. Daarnaast geven we uitvoering aan ons eigen beleid. We blijven lokaal doen wat lokaal kan.

We gebruiken de talentenbank

Van onze uitkeringsgerechtigden verwachten we een tegenprestatie. Veel van hen doen al vrijwilligerswerk, bieden mantelzorg of volgen een taal cursus. Voor mensen die in dit kader geen geschikte vrijwillige klus kunnen vinden, hebben we de talentenbank, waarin vraag en aanbod gematcht worden. Deze talentenbank is overigens ook voor andere inwoners beschikbaar. Stichting Scala voert dit voor ons uit.

We vergroten de arbeidsparticipatie

De afstand van de uitkeringsgerechtigde tot de arbeidsmarkt is bepalend voor de keuze van het re-integratie- of participatietraject. Mensen met een kleine afstand tot de arbeidsmarkt worden direct bemiddeld door het gebiedsteam. Hierbij maken zij gebruik van een integrale privaat-publieke samenwerking via Baanbrekend Fryslân, Flexensie en de eigen accountmanager. Uitkeringsgerechtigden met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt worden door het gebiedsteam voorbereid op de arbeidsmarkt door (maatwerk)re-integratietrajecten in te zetten. Denk hierbij aan leerwerkplekken, stages en vakgerichte opleidingen zoals het Hildenbergproject. Mensen met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt betrekken we bij de samenleving door participatietrajecten (zoals Voor de Wijk, Door de Wijk), vrijwilligerswerk, tegenprestatie, (arbeidsmatige) dagbesteding en beschut werk.

Voor diegenen waarvoor dat mogelijk lijkt, blijven we ons inzetten op uitstroom uit de uitkering. We bieden hen leerwerkplekken en scholing aan, waarin zij werknemers- en vakvaardigheden aanleren. In samenwerking met de buitendienst bieden we trajecten aan in het onderhoud van de openbare ruimte. Denk hierbij aan het project Haulerwijk en het leerwerkplekken voor statushouders die de entree-opleiding volgen. Zo investeren we niet alleen in de ontwikkeling van mensen, maar ook in de leefbaarheid van onze gemeente.

We werken een pilot beschut werk en (arbeidsmatige) dagbesteding uit

Een brede groep deelnemers gaat aan de slag in nieuwe en experimentele vormen van beschut werk en (arbeidsmatige) dagbesteding. Dit gebeurt in de vorm van een pilot in OWO-verband. Hierin wordt samengewerkt tussen lokale partijen zoals werkgevers, het Regionaal Meld- en Coördinatiepunt, zorgaanbieders en de gebiedsteams. De driejarige pilot wordt begeleid door Movisie. Dit is een landelijk kennisinstituut en adviesbureau voor de aanpak van sociale vraagstukken. We krijgen voor het begeleiden van de pilot extra geld van de provincie Fryslân.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

De inwoner heeft steeds meer kans op een traject waarin scholing en werk (beide gericht op het hoogst haalbare) centraal staan. Dit leidt tot duurzamere uitstroom. Ook de omgeving profiteert van de trajecten, zoals het park in Haulerwijk en de Boerestreek in Appelscha.

Beleidskaders

- Visienota Vrijwilligerswerk en Tegenprestatie “Iedereen heeft iets te geven” (september 2014)
- Beleidsnotitie en marktbeperkingsplan Werkgeversdienstverlening Ooststellingwerf en Weststellingwerf 2015-2018 (oktober 2014)
- Beleidsnota Re-integratie en Participatie Ooststellingwerf en Weststellingwerf 2015-2018 (december 2014)
- Verfijning beleidsnota Re-integratie en Participatie Oost- en Weststellingwerf 2015-2018 (juni 2015)
- Re-integratieverordening Participatiewet 2015 (juni 2015)
- Maatregelverordening 2015 (december 2014)
- Verordening Tegenprestatie 2015 (december 2014)

1.3.2 Thema: Wet sociale werkvoorziening

Wat willen we bereiken?

We plaatsen WSW-medewerkers zoveel mogelijk in reguliere arbeid. Dit doen we dicht bij huis en in onze lokale samenleving. De WSW-medewerkers die aangewezen zijn op een beschutte werkomgeving blijven aan het werk bij Caparis. We maken de uitgaven voor de WSW beheersbaar door een versnelde en verantwoorde afbouw van Caparis. We doen dit samen met Caparis en de zeven andere gemeenten binnen de Gemeenschappelijke Regeling (GR). Bij de uitvoering hebben we oog voor de individuele medewerker.

Wat hebben we bereikt?

WSW-medewerkers zoveel mogelijk in reguliere arbeid plaatsen

We hebben in 2017 negen mensen overgenomen van Caparis en een vast dienstverband gegeven in de Stichting Werk Ooststellingwerf. Deze nieuwe collega's zijn geplaatst bij de buitendienst en zijn zeer tevreden met hun nieuwe werkgever. We waren in 2017 aan het voorbereiden op het overnemen van de tweede groep medewerkers van Caparis. De plannen daarvoor zijn in ontwikkeling en worden in 2018 uitgevoerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We geven uitvoering aan de herstructurering van de WSW

In 2018 zetten we een tweede stap in het proces van herstructurering door plaatsing van een volgende groep WSW-medewerkers bij de Stichting Werk Ooststellingwerf. We zorgen het hele jaar door voor regulier werk voor de nieuwe medewerkers, zowel binnen onze organisatie als daarbuiten.

Voor de uitvoering werken we nauw samen met de gemeenten binnen de GR, die ook zelf de WSW (deels) uitvoeren. We voeren de afspraken uit die binnen de GR zijn gemaakt over de herstructurering van de WSW. Dit doen we in overleg met de andere gemeenten die meedoen met de GR.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Voor deze nieuwe collega's hebben we werk het hele jaar door dichtbij huis gecreëerd. Ook de publieke ruimte van de gemeente Ooststellingwerf profiteert hiervan, doordat er extra inzet in het groen is.

Beleidskaders

- Herstructureringsplan (december 2015)
- Wijziging GR (maart 2016)

Verbonden Partij: SW Fryslân / Caparis N.V.

De taken vanuit de voormalige Wet sociale werkvoorziening (WSW) moeten door ons als gemeente worden uitgevoerd. Op basis van efficiency en financiële redenen zijn deze taken uitbesteed aan de GR. Vanuit deze regeling nemen wij deel in Caparis N.V. De kernactiviteit is *“het aanbieden van arbeidsplaatsen in het kader van de (voormalige Wet) sociale werkvoorziening voor inwoners uit de gemeente Ooststellingwerf”*.

Vanaf 1 januari 2015 is nieuwe instroom in de WSW niet meer mogelijk. Dit heeft tot gevolg dat de WSW alleen nog van kracht blijft voor de huidige werknemers met een vaste aanstelling. Voor de toekomst heeft de GR besloten de WSW verantwoord en versneld af te bouwen, met aandacht voor de positie van de huidige werknemers. Dit doen we door een gezamenlijk beschutwerkbedrijf (met 8 deelnemende gemeenten) in stand te houden. Nieuwe activiteiten van Caparis N.V. komen niet voor rekening van de aandeelhouders. Verder streeft de GR naar het terugdringen van het subsidie- en exploitatietekort bij Caparis N.V.

Het beleidsvoornemen voor de deelname in Caparis N.V. is het stimuleren van de beweging van binnen naar buiten. Dit betekent dat meer SW-werknemers gaan werken in het reguliere bedrijfsleven door middel van uitplaatsing, detachering, jobcarving en functiecreatie. Verder is het streven het bedrijfsresultaat te verbeteren. Dit wil Caparis N.V. realiseren door meer en nieuwe opdrachten te verwerven, het verbeteren van de netto toegevoegde waarde op arbeid en het verlagen van huisvesting- en personeelslasten.

Als gemeente lopen we het risico dat het subsidietekort oploopt in de komende jaren. Daarnaast zijn we verantwoordelijk voor uitstaande geldleningen van de GR.

In 2017 hebben we negen medewerkers van Caparis overgenomen en geplaatst binnen onze Stichting Werk Ooststellingwerf. In 2018 nemen we de tweede groep over. Hiervoor is in 2017 een besluit genomen en zijn de plannen volop in ontwikkeling.

1.3.3 Thema: Dorpsbudgetten

Wat willen we bereiken?

We willen dat de dorpsbelangen en bewonerscommissies medeverantwoordelijkheid nemen voor de leefbaarheid in hun eigen dorp en wijk.

Wat hebben we bereikt?

Ideën vanuit de dorpen over leefbaarheid stimuleren

Er zijn veel leefbaarheidsinitiatieven van onder op/vanuit de dorpen en wijken uitgevoerd. Je kunt dan denken aan opknappen dorpspark Haulerwijk, aanleg multifunctioneel sportveld Langedijkje, plaatsen bankje bij bos rotonde Haule, zwerfvuilopruimploegen in diverse dorpen, plaatsen Bello's in diverse dorpen etc.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We stimuleren een actieve rol van plaatselijke belangen en bewonerscommissies

We willen initiatieven en ideeën vanuit de dorpen over leefbaarheid (in de breedste zin van het woord) stimuleren en faciliteren. Beleidsafdeling, buitendienst en gebiedsteam werken samen met plaatselijke belangen en bewonerscommissies om ideeën te genereren en uit te voeren. De dorpen mogen het bedrag vrij besteden. Ze kunnen het bedrag desgewenst reserveren voor een grotere uitgave in een volgend jaar. Voorbeelden van zaken die dorpen ermee bekostigen zijn bankjes plaatsen, plaatselijke verenigingen die extra activiteiten op touw willen zetten ondersteunen en bewoners die iets willen organiseren faciliteren. Het budget geeft de dorpen daarnaast de mogelijkheid andere fondsen aan te vragen, waarvoor co-financiering wordt gevraagd. Al met al geeft het budget de dorpen de kans om kleinere wensen snel te realiseren, zonder ingewikkelde aanvraagprocedures. Dat stimuleert initiatief.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

De inwoner heeft in zijn wijk of dorp aan activiteiten of projecten kunnen deelnemen of gebruik kunnen maken van leefbaarheidsinitiatieven.

Beleidskaders

- Coalitieakkoord 2014-2018

1.4 Thema: Inkomensverstrekking

Wat willen we bereiken?

We betrekken mensen bij de samenleving, voorkomen verdere achterstand tot de maatschappij en bevorderen een goede gezondheid. Het accent ligt op het bevorderen van participatie van kinderen. Preventie loopt als rode draad door alle activiteiten.

Wat hebben we bereikt?

Mensen betrekken bij de samenleving. Verdere achterstand tot de maatschappij voorkomen. Een goede gezondheid bevorderen.

We hebben verder uitvoering gegeven aan het in 2015 in gang gezette armoedebeleid, met focus op gezinnen met kinderen. De aanbevelingen van de rekenkamercommissie betrekken we bij de ontwikkeling van nieuw armoedebeleid. Het onderzoek van bureau Kwiz naar armoedebeleid (grootte doelgroep en hun behoeften) is na een juridische zoektocht in verband met privacy perikelen voorbereid, zodat dit in januari 2018 kan starten. Het onderzoek naar bewindvoering is gestart. Met De Friesland zorgverzekeraar is een convenant voor vroeg signalering afgesloten. De budgetcoach is binnen het gebiedsteam steeds beter vindbaar, nu ook via een whatsapp spreekuur. De eerste vrijwilligers in het proces van schuldhulpverlening zijn inmiddels ingezet. De campagne Afgelost = opgelost is ingevoerd. Met deze acties hebben we met name ingezet op preventie en vroeg signalering.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Waar mogelijk benutten we de bandbreedte van de regelgeving

De voorbereidingen zijn getroffen om vanaf 2018 de omgekeerde toets in te voeren: we kijken wat nodig is en of dat past binnen de verschillende wetten. Daarbij wegen we de effecten van een besluit mee en als dat helder is, komt de juridische toets. Zo is maatwerk mogelijk zonder dat het tot willekeur leidt.

Een ander voorbeeld van het benutten van de bandbreedte van de regelgeving is dat de pilot DRIVE (dagelijks rijden inwoners voor elkaar) is gestart. Vrijwilligers vervoeren inwoners van en naar dagbesteding met taxibusje (leerlingenvervoer) die anders een groot deel van de dag stilstaan. Is er geen vrijwilliger beschikbaar dan rijdt een professional. Zo is vervoer gegarandeerd en ontstaat een combinatie van professioneel en vrijwillig vervoer, dat is landelijk nog niet eerder gebeurd. Om dit te laten slagen moeten we wel voorbij de gebaande paden gaan.

Een voorbeeld is de samenwerking met de Kwadrant groep. De wijkverpleegkundige gaat de intake voor hulp bij het huishouden uitvoeren. In 2018 trekken we dat breder naar andere aanbieders. Het mandaat blijft bij het gebiedsteam, maar op deze wijze verlagen we de administratieve lasten voor inwoner en gebiedsteam. Dat is ook een manier van bandbreedte van de regelgeving opzoeken.

Binnen het armoedebeleid hanteren we het uitgangspunt: in geval van twijfel toekennen.

Op die manier proberen we binnen het hele sociaal domein de bandbreedte van de regelgeving op te zoeken in het belang van degene die om hulp of ondersteuning aanklopt.

We geven uitvoering aan armoedebeleid

De rekenkamercommissie heeft onderzoek gedaan naar de uitvoering van het armoedebeleid. De ontwikkeling van nieuw armoedebeleid is gestart, de aanbevelingen van de rekenkamercommissie betrekken we daarbij. Het onderzoek van Kwiz naar omvang en behoeften van de doelgroep start in januari 2018. Dat zou eerder plaatsvinden; de oorzaak van de vertraging is een lange zoektocht binnen juridische kaders of een dergelijke actie wettelijk toegestaan is.

De Voedselbank hebben we extra ondersteund met een voorschot van € 20.000 in verband met verhuiskosten. Verder hebben we in 2017 de acties uitgevoerd conform het actieplan Armoedebeleid (korting op de AV Frieso, kleding- en schoenenbonnenactie, compensatieregeling eigen risico, voorleesproject Humanitas, reguliere subsidie Voedselbank, subsidie Leergeld, Jeugd sportfonds en Jeugd cultuurfonds, financiering inzet budgetcoaches en vrijwilligers bij schuldhulpverlening, ondersteuning bij Sinterklaasacties en vakantieweken).

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

De drempel om hulp te vragen voor financiële problemen is lager geworden doordat het gebiedsteam ook daarvoor ondersteuning biedt. Het uitgangspunt is al deels de omgekeerde toets. Dit wordt in 2018 uitgebreid zodat de inwoner merkt dat zijn hulpvraag in oplossende sfeer bekeken wordt in plaats vanuit een juridische invalshoek; weg met de afvinklijstjes! Inwoners merken steeds meer dat we er op af gaan bij een signaal van een betaalachterstand in bijvoorbeeld nuts voorzieningen of premie ziektekostenverzekering.

Beleidskaders

- Participatiewet en daarop te baseren richtlijnen, onder andere Studietoelage en Individuele inkomenstoelage
- Nota Armoedebeleid Oost- en Weststellingwerf (september 2014)
- Actieplan Armoedebeleid 2016-2019.

Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 1

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2016	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2017	Vershil

Saldo van baten en lasten					
Lasten					
1.1 Thema Jeugd	-4.974	-5.850	-5.836	-8.246	- 2.410 N
1.2 Thema WMO (incl. AWBZ)	-5.428	-6.584	-6.347	-6.623	- 275 N
1.3 Thema Participatie	-5.394	-4.944	-5.251	-4.782	469 V
1.4 Thema Inkomensverstrekking	-10.094	-10.456	-10.133	-10179	- 45 N
Totaal Lasten	-25.890	-27.834	-27.567	-29.829	- 2.262 N
Baten					
1.1 Thema Jeugd	5	-	-	24	24 V
1.2 Thema WMO (incl. AWBZ)	732	440	410	418	8 V
1.3 Thema Participatie	49	2	32	76	44 V
1.4 Thema Inkomensverstrekking	8.599	8.680	8.680	8937	257 V
Totaal Baten	9.385	9.123	9.123	9.454	332 V
Saldo van baten en lasten	-16.504	-18.711	-18.444	-20.374	- 1.930 N
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-2.556	-	-267	-337	- 70 N
Onttrekkingen	177	269	935	3.720	2.785 V
Mutatie reserves	-2.379	269	669	3.384	2.715 V
Resultaat	-18.883	-18.442	-17.776	-16.991	785 V

Tabel belangrijkste afwijkingen

bedragen x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen programma 1	Vershil
Jeugdgezondheidszorg	47 V
Individuele voorziening Jeugd PGB	- 64 N
Maatwerkvoorziening natura materieel	73 V
Maatwerkvoorziening natura immaterieel	- 75 N
Participatie werkdeel	277 V
Participatie WSW	236 V
WWB	427 V
BBZ en starters	- 196 N
Bijzondere bijstand	- 20 N
Reserve Sociaal Domein	100 V
Algemene reserve	- 41 N
Overige kleine afwijkingen	- 20 N

Toelichting belangrijkste afwijkingen

Thema Jeugd, nadeel € 2.386.000

Jeugdgezondheidszorg, nadeel € 2.323.000 (dit nadeel komt ten laste van de reserve Sociaal Domein)

- We realiseren binnen Jeugdgezondheidszorg een resultaat van € 47.000. Deze post is bedoeld voor maatwerk Jeugdgezondheidszorg. In 2017 hebben we de vragen op dit gebied in de reguliere budgetten kunnen opvangen. Wel zijn er opdrachten geformuleerd voor 2018 (waaronder Voorzorg en Vroegsignalering) en de uitvoering hiervan vindt plaats in 2018. *Dit komt als nadeel naar voren bij de voorjaarsrapportage 2018.*
- Nadeel van € 740.000 doordat er meer afgerekend is over voorgaande jaren, dan waar rekening mee was gehouden (gebaseerd op de productieverantwoordingen van 2016).
- Nadeel van € 400.000 in verband met bovenregionale afwikkelingen 2017 waar nu pas zicht op bestaat vanuit SDF.
- Nadeel van € 1.230.000 door onder andere afrekening DBC's die pas tot uiting zijn gekomen bij de ontvangen productieverantwoordingen van de instellingen.

Individuele voorziening Jeugd PGB, nadeel € 64.000

In 2016 hebben we een voordeel verantwoord van € 64.302 (ten aanzien van de PGB's over 2015 en eerder). Hierbij hadden wij ons gebaseerd op verantwoording vanuit SVB. Deze verantwoording bleek niet juist, waardoor dit voordeel niet gerealiseerd is en wij de vordering moesten afboeken.

Thema WMO inclusief AWBZ, nadeel € 266.000

Maatwerk natura materieel, voordeel € 73.000 (dit voordeel komt ten gunste van de reserve Sociaal Domein)

Woningaanpassingen, voordeel € 73.000, Er zijn 26 aanpassingen geweest maar dat zijn veelal kleinere aanpassingen. De begrote grote woningaanpassingen hebben niet plaatsgevonden.

WMO informele zorg, voordeel € 15.000 (dit voordeel komt ten gunste van de reserve Sociaal Domein).

Het budget voor informele zorg is structureel verhoogd met € 10.000 vanuit de wmo (oud) budgetten, deze correctie heeft eind 2017 plaatsgevonden. Het extra budget is in 2017 niet gebruikt. In 2018 en verder wordt hier wel invulling aan gegeven.

Maatschappelijke begeleiding en opvang, voordeel € 6.000

Maatschappelijke opvang, voordeel € 6.000 door een hogere ontvangen bijdrage van COA.

Maatwerk voorziening natura immaterieel, nadeel € 360.000 (dit nadeel komt ten laste van de reserve Sociaal Domein)

- Hulp in het huishouden, voordeel € 219.000. Het grootste voordeel wordt bereikt doordat er geen onvoorzien uitgaven zijn geweest die wel begroot waren (€ 102.000). Daarnaast is het voordeel gerealiseerd doordat het mogelijk is, via bestuurlijk aanbesteden, dat alle zorgaanbieders huishoudelijke hulp mogen leveren. Hierdoor is het mogelijk dat er combinaties met bijvoorbeeld begeleiding gemaakt kunnen worden en er daardoor minder hulpverleners bij de klant over de vloer komen.
- Zorgeconomie, voordeel € 41.000. De ontwikkelingen zijn in volle gang om te zorgen dat er goed personeel in de regio is/blijft, waarbij we inzetten op het vergroten van de aantrekkingskracht in de regio, maar ook dat we daarbij de leegstaande gebouwen in de zorg betrekken. Echter het proces is nog maar net gestart en zal dus met name worden uitgevoerd in 2018. Dit zorgt voor een lagere onttrekking aan de algemene reserve.
- PGB WMO, nadeel € 325.000. In 2016 hebben we een voordeel verantwoord van € 325.000 (ten aanzien van de PGB's over 2015 en eerder). Hierbij hadden wij ons gebaseerd op verantwoording vanuit SVB. Deze verantwoording van het SVB bleek niet juist, waardoor dit voordeel niet gerealiseerd is en wij de vordering hebben moeten afboeken.
- Eigen bijdrage opvang WMO, nadeel € 32.000. Eigen bijdragen lopen via CAK, wij hebben alleen inzicht in het wel/niet aanmelden van cliënten. Berekeningen etc. hebben we geen inzicht in.
- Nadeel van € 285.000 doordat pas bij de eindverantwoordingen is gebleken dat de zorginstellingen achter liepen met factureren.

- Overige voordelen € 22.000 met name veroorzaakt door minder inhuur van deskundigen voor externe advisering, licenties en handboeken.

Thema Participatie, voordeel € 513.000

Participatie werkdeel, voordeel € 277.000

- Vergunninghouders, voordeel € 380.000*. Het bedrag dat in 2017 ten gunste is gekomen in het participatiebudget, ten behoeve van de vergunninghouders niet besteed. Dit wordt in 2018 planmatig verwerkt binnen team Samenleving. Het voorstel is om dit te bestemmen voor 2018.
- Caparis, nadeel van € 64.000 de loonbetalingen van de 10 medewerkers van Caparis, die in de Stichting zijn opgenomen, waren nog niet begroot.
- Ontvangen ESF subsidie, voordeel € 40.000. Als gemeente Ooststellingwerf participeren we in projecten, waarbij gemeente Leeuwarden penvoerder is om ESF subsidies aan te vragen. Onze cofinanciering komt uit eigen budget. De ESF subsidie wordt niet in de begroting opgenomen, omdat dit te risicovol is. Het is niet altijd duidelijk of en wanneer de ESF subsidie wordt uitgekeerd.
- Nadeel, project baanbrekend € 40.000
- Nadeel project veilig en vitaal aan het werk, € 30.000
- Overige nadelen € 9.000

Sociale Werkvoorziening, voordeel € 236.000.

Bijdrage Caparis, voordeel € 236.000. Door project Groen Zelf Doen, hoefden we minder bijdrage aan Caparis te betalen.

Thema Inkomensverstrekking, voordeel € 212.000

Levensonderhoud, voordeel € 232.000

- WWB, voordeel van € 428.000.
 - Verhaal, voordeel van € 80.000. We hebben meer terugontvangen dan waar we in de begroting rekening mee hadden gehouden. De werkelijke verhaalinkomsten laten een fluctuerend beeld zien.
 - Ontvangsten Rijk, voordeel van € 172.000, doordat we geen gebruik hoeven te maken van vangnet en onze eigen bijdrage daarvan, waar in de begroting wel rekening mee was gehouden.
 - Bijdrage en loonheffing, voordeel € 158.000. Uitgegaan bij de begroting van 562 personen ad € 13.400. De werkelijke uitkeringen fluctueren, omdat deze afhankelijk zijn van persoonlijke situaties.
 - Voordeel € 18.000 vanuit voorziening oninbare debiteuren SozaWe. De onttrekking is lager dan de dotatie.
- Besluit bijstandsverlening zelfstandigen en starters, nadeel van € 196.000. Ten aanzien van de BBZ wordt door het ministerie op basis van opgaven uit het verleden gelden beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de BBZ (€ 75.000). Vanuit de afrekening is vast komen te staan dat we over 2017 een terugbetaalverplichting hebben. Daarnaast was het voordeel zoals opgenomen bij de 2^e marap 2017 (€ 165.000) te rooskleurig.

Bijzondere Bijstand, nadeel € 20.000

- Schuldhulpverlening, voordeel € 16.000. Betreft schuldhulpverlening voor particulieren en ondernemers, door inzet van onze budgetadviseurs in het gebiedsteam zijn er minder doorverwijzingen naar de kredietbank.
- Armoedebeleid, nadeel € 77.000. Extra kosten i.v.m. uitvoeren onderzoek bewindvoering. Feitelijk hebben we dus eigenlijk teveel overgeheveld naar 2018.
- Overige voordelen (€ 41.000), met name lagere uitkeringen als gevolg van inzet budgetcoaches.

Reserve Sociaal Domein, voordeel € 2.715.000

- Voordeel van € 390.000 i.v.m. hogere onttrekkingen i.v.m. nadelen SVB
- Nadeel van € 220.000 i.v.m. lagere onttrekking t.b.v. huishoudelijke hulp
- Nadeel van € 70.000 i.v.m. hogere dotatie vanuit WMO (woningaanpassingen, vrijwilligersbeleid) (lagere onttrekking)

- Voordeel van € 2.655.000 i.v.m. onttrekkingen door de nadelen bij Jeugdzorg en WMO (hogere onttrekking)

Algemene reserve, nadeel € 41.000

Lagere onttrekking aan de algemene reserve voor zorgeconomie.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 2 | Welzijn en Educatie

Programma 2 | Welzijn en Educatie

Wij willen bereiken dat alle jongeren zich ontwikkelen tot zelfstandige, actieve en betrokken inwoners. Inwoners die op een eigen manier een bijdrage leveren aan de maatschappij. Het doel is dat jongeren het onderwijs met een startkwalificatie verlaten, zodat zij een sterke positie op de arbeidsmarkt hebben. Jongeren die zonder startkwalificatie de school verlaten, bieden we een passend traject aan. Daarnaast richten we ons op kunst en cultuur. Dit is voor alle lagen van de bevolking toegankelijk. Het levert een belangrijke bijdrage aan een aantrekkelijk woon- en verblijfsklimaat in Ooststellingwerf.

2.1 Thema: Kunst & Cultuur

Wat willen we bereiken?

Lokale kunst, cultuur en cultureel erfgoed zorgen voor een levendige, culturele gemeente. We voeren een cultuurbeleid dat erop gericht is jong en oud in contact te brengen (en te houden) met kunst en cultuur. Cultuur levert een belangrijke bijdrage aan een aantrekkelijk woon- en verblijfsklimaat in Ooststellingwerf. Het belang van cultuur voor de samenleving is dat het mensen ontwikkelt én verbindt. Iedereen krijgt de kans en gelegenheid te participeren. Leeuwarden Culturele Hoofdstad van Europa 2018 is een kans voor kunst & cultuur in onze gemeente en voor de sector recreatie & toerisme. We faciliteren en stimuleren activiteiten en initiatieven die hiermee samenhangen.

Wat hebben we bereikt?

Lokale kunst, cultuur en cultureel erfgoed zorgen voor een levendige, culturele gemeente

- We hebben de Open Monumentendag 2017 georganiseerd.
- We hebben nieuwe prestatie afspraken opgesteld met stichting Kunstwerf en met Kunst & COO.
- Alle betrokken instellingen, zoals de Bibliotheek Zuid-Oost Fryslân, de Stellingwarver Schrieversronte, Kunstwerf, Kunst & COO en de Muziekfederatie Ooststellingwerf hebben ook dit jaar weer hun activiteiten uitgevoerd. Als gemeente hebben we dit gefaciliteerd.
- De Mader-beelden in het kader van Culturele Hoofdstad 2018 zijn geplaatst.
- De nota kunst en cultuur is geactualiseerd voor 2017 - 2019.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We faciliteren en stimuleren kunst & cultuur

We hebben ons gericht op het faciliteren en mede mogelijk maken van activiteiten binnen de volgende thema's:

1. Cultuurparticipatie bevorderen;
2. Cultuurbehoud;
 - Open Monumentendag 2017
 - Streektaal
3. Cultuureducatie;
4. Ondersteuning van activiteiten voor Leeuwarden Culturele Hoofdstad van Europa 2018.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

De inwoners en toeristen hebben met de Open Monumentendag 2017 onze gemeentelijke en rijksmonumenten kunnen bekijken, wat nog niet eerder op deze manier mogelijk was. Bij de monumenten waren tal van activiteiten, zoals tentoonstellingen en rondleidingen. Deze dag is positief ontvangen. Verder hebben de betrokken instellingen weer tal van activiteiten georganiseerd om inwoners te betrekken bij kunst & cultuur. De samenwerking met Leergeld en Jeugdcultuurfonds heeft weer mogelijk gemaakt dat ieder kind kan meedoen aan deze activiteiten. Voor Culturele Hoofdstad zijn in 2017 de eerste stappen gezet, zoals het plaatsen van de Mader-beelden en het ontwikkelen van de website, om er in 2018 een succesvol jaar van te maken.

Beleidskaders

- Het kunst- en cultuurbeleid gemeente Ooststellingwerf 2017-2019

2.2.1 Thema: Onderwijs algemeen

Wat willen we bereiken?

Alle jongeren ontwikkelen zich tot zelfstandige, actieve en betrokken inwoners die op een eigen manier een bijdrage leveren aan de maatschappij.

Wat hebben we bereikt?

Alle jongeren ontwikkelen zich tot zelfstandige, actieve en betrokken inwoners

Door inzet van de Brede School en het IKC is er een samenhangend geheel van onderwijs, opvang, opvoeding en vrije tijd. De inzet is gericht op het versterken en verrijken van de ontwikkelingskansen van kinderen. Dit op de situatie in deelgebied, dorp, omgeving of buurt en op de vraag en behoefte van kinderen, ouders, jongeren en bewoners. Voor het bevorderen van optimale ontwikkelingskansen voor leerlingen is de doorgaande leerlijn verder ontwikkeld. Er is een goede samenwerking en verbinding tussen voorschoolse educatie, basisonderwijs en voortgezet onderwijs. Bij de omvorming van het peuterspeelzaalwerk zijn verschillen tussen peuterspeelzalen en kinderopvang weggenomen en is gezorgd voor een betere afstemming tussen peuterspeelzaalwerk, kinderopvang en onderwijs.

In het kader van de aanpak van laaggeletterdheid is in de kinderopvang Boekstart ingevoerd. Er is in 2017 budget vrij gemaakt voor 'de Bibliotheek op school', zodat het in 2018 kan worden uitgevoerd. Verder zijn de pedagogisch medewerkers in de peuterspeelzaalgroepen opgeleid tot taalniveau 3F. Dit gaan we in 2018 uitbreiden naar de kinderopvang. Ook het Taalnetwerk is verder gegaan met de aanpak van laaggeletterdheid, zo was er in 2017 de pilot 'Taalmeter'. In het Digi-Taalhuis Oosterwolde is een dag georganiseerd in het kader van de week van het Alfabetisering. Het overgebleven budget voor de taalregisseur van het Taalnetwerk is beschikbaar gesteld voor het programma Diglin.

Via de VVE is weer een bijdrage geleverd aan het voorkomen van onderwijsachterstanden. Er is extra ingezet op kinderen met een risico op taalachterstand. Er zijn nog meer VVE doelgroep kinderen bereikt en toegeleid naar een passend aanbod. Dit is gerealiseerd door samen te werken met de JGZ. Samen met het RMC De Friese Wouden is weer gestreefd naar het laten deelnemen aan het onderwijs van alle leerplichtige kinderen en het regelmatig bezoeken van de school. Een regionale aanpak versterkt de kwaliteit.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Ontwikkeling van de Brede School

De basis voor de Brede School is een netwerk tussen partijen in en om de school. Dit netwerk is gebaseerd op samenwerking. Alle betrokkenen in het netwerk besteden aandacht aan het cognitief leren. En zeker ook aan het sociaal-emotioneel leren van het kind. Daarnaast verzorgt de Brede School naschoolse activiteiten. Die zijn belangrijk voor de binding van de Brede School met het dorp of de wijk. In Oosterwolde is in maart 2016 een Integraal Kindcentrum (IKC) in gebruik genomen. Een IKC is een voorziening waar kinderen komen om te leren, spelen, ontwikkelen en ontmoeten. Een IKC vertrekt vanuit het kind en de vraag wat dat kind nodig heeft.

Optimale ontwikkelingskansen voor leerlingen

We bieden optimale ontwikkelingskansen door een doorlopende leerlijn, tot en met een goede start op de arbeidsmarkt. We geven kinderen en jongeren goede ondersteuning. En extra zorg aan de groep die dat nodig heeft.

Tegengaan laaggeletterdheid

Laaggeletterdheid komt voor bij een grote en diverse groep mensen. Laaggeletterdheid is een belemmering voor participatie van deze inwoners. We werken aan het vinden van laaggeletterden en ondersteunen hen vervolgens bij het leren lezen, schrijven en rekenen (basisvaardigheden). Dit doen we door de drie lokale Digi-Taalhuizen, het ontwikkelen van deskundigheid bij professionals en vrijwilligers en het Taalnetwerk.

Voor- en Vroegschoolse Educatie

We bieden Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) aan alle kinderen die dat nodig hebben. We streven naar een bereik van 100%. Per 1 augustus 2016 is de harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang en de omvorming van peuterspeelwerk naar peuterspeelgroepen gerealiseerd. Alle peuterspeelgroepen zijn bezet met ten minste 2 gekwalificeerde pedagogische medewerkers. De peuterspeelgroepen, de kinderopvang en het basisonderwijs werken nauw samen. Daardoor is er een doorgaande lijn van de voorschoolse voorziening (in peuterspeelgroepen of kinderdagverblijven) naar de vroegschoolse voorziening (in groep 1 en 2).

Voorkomen voortijdig schoolverlaten

Iedere jongere haalt een startkwalificatie. Is dit niet haalbaar, dan bieden we een passend traject aan. Daarbij maken we gebruik van de inzet van hulpverlening of begeleiding richting arbeidsmarkt met een opleidingscomponent.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Uit de Onderwijsmonitor blijkt dat onderwijsachterstanden worden teruggedrongen. Alle kinderen krijgen de kans om zich in een doorgaande leerlijn optimaal te ontwikkelen. Ook laaggeletterden hebben de mogelijkheid om zich, via het Digi-Taalhuis, te ontwikkelen op het gebied van taal en digitale vaardigheden.

Beleidskaders

- Beleidsnota peuterspeelzaalwerk 'Een goed begin is het halve werk' (augustus 2010)
- Toekomstvisie van het Basisonderwijs in Ooststellingwerf (december 2013)

2.2.2 Thema: Huisvesting onderwijs

Wat willen we bereiken?

Het handhaven van de kwaliteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van het onderwijs, binnen de (financiële) kaders van het Rijk.

Wat hebben we bereikt?

Handhaven van de kwaliteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van het onderwijs

We hebben kennisgenomen van het spreidingsplan van de beide scholenkoepels voor primair onderwijs voor hun scholen in Ooststellingwerf. De raad heeft in oktober van 2017 besloten geen gebruik te maken van zijn bevoegdheid om o.b.s. 't Twaspan per augustus 2018 in stand te houden. De school fuseert in 2018 met c.b.s. de Schalmei tot één identiteitsrijke school voor primair onderwijs in Haulerwijk. Via een Motie vreemd aan de orde van de dag heeft de volledige raad het college verzocht de problematiek Donkerboek in samenwerking met de beide scholenkoepels en plaatselijk belang zoals omschreven in de motie uit te werken. Het college heeft de motie overgenomen. Voor de huisvesting van het onderwijs houdt het in dat het bestaande schoolgebouw van de openbare school wordt aangepast en uitgebreid met nieuwbouw. Het schoolgebouw van de bijzondere basisschool wordt afgestoten omdat de beide scholen in 2018 fuseren tot één identiteitsrijke school voor primair onderwijs in Donkerbroek.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De scholen van (over)morgen

We blijven werken aan de bewustwording van alle betrokkenen over het kleiner worden van het aantal scholen en proberen tegenstellingen te overbruggen. Conform de notitie 'Toekomstvisie van het basisonderwijs Ooststellingwerf' zijn de schoolbesturen, op basis van demografische ontwikkelingen, leidend met betrekking tot de toekomstige scholenverdeling in de gemeente.

In 2017 hebben Stichting Comprix en Stichting De Tjongerwerven CPO een spreidingsplan voor hun scholen in Ooststellingwerf vastgesteld. Als gevolg daarvan fuseren in 2018 de twee scholen voor primair onderwijs in Haulerwijk tot een identiteitsrijke samenwerkingsschool onder bestuur van Stichting De Tjongerwerven CPO. De twee scholen in Donkerbroek fuseren in 2018 ook tot een identiteitsrijke samenwerkingsschool onder bestuur van Stichting Comprix. Het schoolgebouw van o.b.s. 't Startblok wordt hiervoor uitgebreid met nieuwbouw.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Dat de kwaliteit, bereikbaarheid en betaalbaarheid van het onderwijs in Donkerbroek en Haulerwijk (en de andere dorpen) in 2017 op peil is gebleven.

Beleidskaders

- Toekomstvisie van het Basisonderwijs in Ooststellingwerf (december 2013)

Verbonden Partij: Beheer Multifunctioneel Vastgoed

De stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed beheert en exploiteert en houdt de voorziening (= de Kampus) in stand voor de huidige gebruikers (= het Stellingwerf College, Kunst & COO en de Openbare Bibliotheek). Maar ook voor culturele evenementen en overige activiteiten in het openbaar belang en voor de inwoners van Ooststellingwerf. De gemeente is vertegenwoordigd in het bestuur.

De privaatrechtelijke Stichting is tot stand gekomen in gezamenlijk overleg met de gebruikers. De Stichting is volle eigenaar en is verantwoordelijk voor de meerjarige instandhouding van de Kampus. Doelmatigheid en effectiviteit zijn hierbij de uitgangspunten. Indien nodig wordt ingespeeld op actuele ontwikkelingen.

Een risico is dat de Stichting door onvoorziene omstandigheden zijn taak niet meer kan uitvoeren (bijvoorbeeld als een van de huidige gebruikers ophoudt te bestaan). Dit risico wordt beperkt doordat indien nodig bestuurlijk overleg plaatsvindt. Daarnaast ontvangen wij als gemeente jaarlijks het jaarverslag van de Stichting, dat we aan u ter decharge voorleggen. Ooststellingwerf staat garant voor de lening van € 1.000.000. Uit de jaarrekening van de Stichting blijkt dat de stand van de liquide middelen samen met de activa ongeveer 1,5 keer de hoogte van de lening is. Daarom is het financiële risico voor ons gering.

2.3.1 Thema: Sport algemeen

Wat willen we bereiken?

Gezondere inwoners en ook het terugdringen van eenzaamheid door meer mensen te laten sporten. De kwaliteit van bewegingslessen op basisscholen verhogen. Er is een breed aanbod van tussen- en naschoolse sport- en beweegactiviteiten. De verenigingen hebben voldoende geschoolde vrijwilligers. Sport maakt onderdeel uit van een integrale benadering op het gebied van o.a. gezondheid en armoedebestrijding.

Wat hebben we bereikt?

Gezondere inwoners en terugdringen van eenzaamheid door meer mensen te laten sporten

Via de inzet van de buurtsportcoaches zijn meer inwoners (ook niet actieven) gaan sporten en bewegen. Vooral ouderen (bijvoorbeeld via gezond natuur wandelen + fitness trainingen voor ouderen in ouderencentra) zijn geactiveerd om te gaan bewegen, hetgeen ook eenzaamheid kan voorkomen of tegengaan. Kinderen in de basisschoolleeftijd met motorische achterstanden krijgen extra ondersteuningslessen vanuit de buurtsport. Buurtbewoners in de aandachtsgebieden worden extra gestimuleerd om te gaan sporten en bewegen. Hier zetten de buurtsportcoaches intensief op in.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Ooststellingwerf in beweging!

We hebben in 2013 buurtsportcoaches aangesteld. Zij zijn in dienst bij Stichting Scala. Zij voeren projecten uit om bovengenoemde doelstellingen te realiseren. Zij werken samen met sportverenigingen, scholen, bewonerscommissies en plaatselijke belangen. Het project wordt voortgezet tot en met 2018. Begin 2018 komt er meer duidelijkheid over het voortzetten vanaf 2019. Daarnaast investeren we in de uitvoering van de nieuwe visie "Zuidoost Friesland in Beweging" 2016 -2021. In de 2e helft van 2017 stelden we hiervoor een uitvoeringsnota sport en bewegen 2017-2018 op, met daarin ook het uitvoeringsplan Buurtsport 2017-2018. Verder ondersteunen we het Sportgala.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

In alle dorpen en wijken kunnen inwoners meedoen aan activiteiten die zijn opgezet en veelal ook uitgevoerd door de buurtsportcoaches. Basisschoolleerlingen konden meedoen aan activiteiten door de buurtsportcoaches op scholen. Inwoners konden meedoen met clinics, workshops en vakantieactiviteiten, georganiseerd in samenwerking met lokale sportverenigingen.

Beleidskaders

- Visienota Sport en Beweging "zuidoost Friesland in Beweging" 2016-2021
- Uitvoeringsnota sport en bewegen 2017-2018 (inclusief uitvoeringsnota Buurtsport 2017-2018)
- Gemeentelijk gezondheidsbeleid 2013-2016 (december 2013). Dit beleidsstuk wordt verlengd totdat u nieuw beleid heeft vastgesteld;
- Lokaal Jeugdbeleid 2014-2017

2.3.2 Thema: Sportaccommodaties

Wat willen we bereiken?

In juni 2015 is de Visie Sportaccommodaties 2015-2030 vastgesteld. Deze visie voeren we in 2016 en volgende jaren uit.

Wat hebben we bereikt?

Uitvoeren van de Visie Sportaccommodaties 2015-2030

In april 2017 heeft Stichting Bosbad Appelscha overeenstemming bereikt met Laco Ooststellingwerf BV voor het beheren en exploiteren van het Bosbad voor een periode van tien jaar. Daarvoor hebben Stichting Bosbad en het college overeenstemming bereikt over het sluiten van een budgetovereenkomst voor een periode van tien jaar. Er wordt overeenstemming bereikt voor een nieuwe Exploitatieovereenkomst voor de Steegdenhal te Appelscha. In het vierde kwartaal van 2017 heeft v.v. Waskemeer een uitgebreide omgevingsvergunning aangevraagd voor de uitbreiding van sportcomplex Waskemeer.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Instandhouding sportaccommodaties

We houden de gemeentelijke accommodaties in stand. We laten het sportcomplex Waskemeer uitbreiden met een wetravel. De gemeentelijke accommodaties zijn in 2017 in stand gebleven.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Toekomstbestendige sportvoorzieningen op een aanvaardbare afstand.

Beleidskaders

- Analyse Sportaccommodaties in Ooststellingwerf (november 2014)
- Visie Sportaccommodaties in Ooststellingwerf 2015-2030 (juni 2015)

2.4 Thema: Volksgezondheid

Wat willen we bereiken?

In onze gemeente hebben we de volgende speerpunten:

- Het percentage mensen met overgewicht naar 45% terugbrengen
- Het percentage schoolgaande kinderen met overgewicht mag maximaal 5% zijn
- Het alcoholgebruik bij 13-18 jarigen moet dalen naar het Friese gemiddelde van maximaal 32% en het cannabisgebruik naar maximaal 8%
- Onze inwoners voelen zich niet eenzaam

Wat hebben we bereikt?

Bescherming, behoud en bevordering van de gezondheid

Alcohol en Drugs: Onze aanpak begint zijn vruchten af te werpen. Ten opzichte van 2012 is het alcoholgebruik onder jongeren afgenomen. Echter nog steeds hoger dan het Friese gemiddelde. Inzet blijft nodig.

Roken: De gemeente Ooststellingwerf volgt daarin de landelijke trend. Er wordt meer gerookt onder jongeren (13-18 jaar). Inzet blijft nodig.

Cannabis: Cannabis gebruik is gedaald naar het Friese gemiddelde. Inzet blijft nodig.

Overgewicht: De doelstellingen zijn niet gehaald in de gemeente Ooststellingwerf. Voor alle leeftijdscategorieën is sprake van een lichte stijging van het percentage overgewicht. Inzet blijft nodig.

Eenzaamheid: In Friesland bestaat gemiddeld een toename van het percentage inwoners dat matig of tot zeer ernstig eenzaam is. In de gemeente Ooststellingwerf is dit percentage licht afgenomen. Aandacht en inzet blijft nodig.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Verdergaan met het investeren in de veranderingen van leefstijl

De speerpunten zijn opgepakt binnen verschillende beleidsterreinen (onder andere sport en jeugdbeleid). Daarnaast is er een aanvullend pakket voor de jeugdgezondheidszorg. Dit pakket omvat de versterking van de vaardigheden voor het ouderschap, opvoedondersteuning en toeleiding naar de Voor- en Vroegschoolse Educatie. De leerlingen van het voortgezet onderwijs én de hoogste groepen van het basisonderwijs krijgen preventielessen, waarbij we op het voortgezet onderwijs sinds medio 2017 gebruik maken van ervaringsdeskundigen, waardoor de impact van de lessen groter wordt. Doel van de lessen is voorlichting, versterking van de sociale weerbaarheid en het zelf maken van keuzes.

Alcohol en drugs

Preventielessen op scholen (zie hierboven), alcoholvoorlichting binnen het aanvullend pakket JGZ, jongerenwerk gericht op het voorkomen van gebruik van alcohol en drugs (Stichting Scala) en deelname aan het project de Nuchtere Fries, een voorlichtingscampagne ter vermindering van (ondoordacht) alcoholgebruik.

Overgewicht

De buurtsportcoaches organiseren verschillende activiteiten, zoals outdoor fitness, gezond natuur wandelen, sportactiviteiten voor jongeren (naschoolse activiteiten), fitness in ouderencentra. Stichting Scala organiseert gratis fitness voor kwetsbare doelgroepen en uitkeringsgerechtigden kunnen deelnemen aan het project Iedereen in beweging. Via het Jeugdsportfonds/Stichting Leergeld kunnen jongeren met een kleine beurs sporten. Ook doen we als gemeente mee aan het platform Nuchter over gewicht (initiatief om overgewicht te verminderen).

Eenzaamheid

Jeugdsportfonds en jeugdcultuurfonds via St. Leergeld stimuleren jongeren met een kleine beurs om deel te nemen aan sociale activiteiten. Leesprojecten via de Bibliotheek, participatieprojecten (Voor de Wijk- Door de Wijk, Groen Haulerwijk), preventief huisbezoek aan ouderen, activiteiten gebiedsteams, dagbesteding via zorginstellingen, Alzheimercafe, mantelzorgactiviteiten, projectcoördinatie via Gebiedsteam om tot betere afstemming te komen van activiteiten en voorzieningen voor ouderen in onze gemeente.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

De inwoners van onze gemeente hebben gebruik kunnen maken van bovengenoemde activiteiten en projecten.

Beleidskaders

- Gemeentelijk Gezondheidsbeleid 2013-2016 (december 2013).

Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 2

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening	Primitieve	Actuele	Rekening	Verschil
	2016	Begroting	Begroting	2017	
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
2.1 Thema Kunst en cultuur	-2,663	-2,195	-2,483	-2,286	197 V
2.2 Thema Onderwijs	-3,878	-3,630	-3,592	-3,647	- 55 N
2.3 Thema Sport	-1,527	-1,649	-1,666	-1,444	221 V
2.4 Thema Volksgezondheid	-193	-266	-183	-177	6 V
Totaal Lasten	-8,261	-7,741	-7,924	-7,554	370 V
Baten					
2.1 Thema Kunst en cultuur	20	21	21	70	49 V
2.2 Thema Onderwijs	147	132	168	190	22 V
2.3 Thema Sport	364	254	349	365	16 V

2.4 Thema Volksgezondheid	-	-	-	-	-
Totaal Baten	531	407	538	625	88 V
Saldo van baten en lasten	-7,730	-7,334	-7,387	-6,929	458 V
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-230	-	-58	-58	-
Onttrekkingen	1,225	549	947	466	- 481 N
Mutatie reserves	995	549	889	408	- 481 N
Resultaat	-6,735	-6,785	-6,498	-6,521	- 23 N

Tabel belangrijkste afwijkingen

bedragen x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen programma 2	Vershil
Maatschappelijke initiatieven	47 V
Algemene reserve	- 51 N
Kunst en cultuur	203 V
Algemene reserve	- 83 N
Reserve strategische projecten	- 107 N
Lokaal onderwijsbeleid	43 V
Huisvesting onderwijs	- 78 N
Welzijn- en sportaccommodaties	241 V
Algemene reserve	- 240 N
Overige kleine afwijkingen	2 V
Totaal afwijkingen	- 23 N

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we de afwijkingen in de 'overige baten en lasten' > € 25.000 toe.

Maatschappelijke initiatieven, voordeel € 47.000*

Er was in 2017 € 320.000 beschikbaar vanuit de algemene reserve voor de tweede tender (€ 10.000) en derde tender (€ 310.000) van het Fonds Ooststellingwerf. Door een aantal terugbetalingen van subsidies resteert in 2017 € 51.000. De onttrekking uit de algemene reserve is daarom € 51.000 lager. In 2018 voegen we dit bedrag toe aan de nieuw beschikbaar gestelde middelen voor het vervolg van het Fonds.

Algemene reserve, nadeel € 51.000*

Lagere onttrekking voor Fonds Ooststellingwerf, zie maatschappelijke initiatieven.

Kunst en cultuur, voordeel € 203.000*

De totale lasten voor culturele hoofdstad 2018 en project Mader waren in 2017 afgerond € 50.000. Dit bedrag onttrekken we aan de algemene reserve. De onttrekking is € 75.500 lager dan begroot en schuift door naar 2018. Ook de onttrekking voor initiatieven voor de culturele hoofdstad € 7.400 (zie ook raadsmededeling 28-11-2017) schuift door naar 2018. Daarnaast is ook de begrote onttrekking vanuit de reserve strategische projecten voor Mader/CH2018 € 107.000 doorgeschoven naar 2018.

Algemene reserve, nadeel € 83.000*

Lagere onttrekking project Mader € 75.500 en lagere onttrekking voor initiatieven Culturele Hoofdstad € 7.400, zie kunst en cultuur.

Reserve strategische projecten, nadeel € 107.000*

Lagere onttrekking voor Mader en CH2018 € 107.000, zie kunst en cultuur.

Lokaal onderwijsbeleid, voordeel € 43.000

- Leerlingenvervoer, voordeel € 30.000 doordat minder leerlingen in 2017 gebruik maakten van het leerlingenvervoer.
- Leerplicht, voordeel € 14.000 doordat er minder trajecten zijn uitgezet dan verwacht.

Huisvesting onderwijs, nadeel € 78.000

- Dit komt hoofdzakelijk door het verwijderen van asbest in drie schoolgebouwen van stichting Comprix. Eerder is al geconstateerd dat drie scholen asbest bevatten. De aanwezigheid van asbest wordt gezien als een constructiefout en valt daardoor binnen de normale eisen te stellen aan het onderwijs. Op basis hiervan komen de kosten van het verwijderen van het asbest in aanmerking van vergoeding door de gemeente, nadeel € 61.000.
- Daarnaast zijn er extra lasten geweest door het herstel van de schade buitenberging MFS Zuid door brand (per saldo € 11.000).

Welzijn en sportaccommodaties, voordeel € 241.000*

De aankoop van de grond voor het sportcomplex Waskemeer is begin 2017 gerealiseerd. De uitbreiding is nog niet gerealiseerd. Het budget € 240.000 schuift door naar 2018 (lagere onttrekking vanuit de algemene reserve).

Algemene reserve, nadeel € 240.000*

Lagere onttrekking voor realisatie van uitbreiding sportcomplex Waskemeer € 240.000*, zie welzijn en sportaccommodaties.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 3 | Ruimtelijke en Economische ontwikkelingen

Programma 3 | Ruimtelijke en Economische ontwikkelingen

Als gemeente hebben we een aantal doelstellingen op het gebied van ruimtelijke en economische ontwikkelingen. Zoals de ambitie om Appelscha binnen 10 jaar in de top 10 van de nationale toeristische attracties te positioneren, zodat het werkgelegenheidsaandeel van de toeristische sector toeneemt. Daarnaast willen we in 2030 een CO2-neutrale gemeente zijn. Hiervoor voeren we diverse projecten uit. Ook willen we in 2020 75% van ons afval hergebruiken.

De ingangsdatum van de nieuwe Omgevingswet is 2021. De Omgevingswet biedt kansen om op een vernieuwende wijze een omgevingsvisie voor de gemeente op te stellen, ter vervanging van de huidige structuurvisie. De Omgevingswet biedt ook meer mogelijkheden voor gemeenten om op een praktische en flexibele manier oplossingen te vinden voor maatschappelijk opgaven (demografische krimp, voldoende woningaanbod, leegstand winkels). Voor de invoering van de Omgevingswet stellen we een implementatieplan op.

3.1.1 Thema: Recreatie en toerisme

Wat willen we bereiken?

De gemeente heeft de ambitie om Appelscha binnen 10 jaar in de top 10 van de nationale toeristische attracties te positioneren (deze ambitie vindt plaats onder het strategisch project Masterplan Appelscha, zie thema 4.2). Het werkgelegenheidsaandeel van de toeristische sector zal de komende 10 jaar toenemen van 13% naar 20%.

Wat hebben we bereikt

Werkgelegenheid recreatie en & toerisme ombuigen van lichte daling naar significante groei!

- De uitvoering van Masterplan Appelscha regio 3.0 is gestart en diverse projecten lopen.
- Voor het regionale project Er Varen en Turf is de subsidie bijna rond. Zodra de subsidie definitief is starten we met de verschillende deel projecten.
- De verblijfsrecreatie is in samenwerking met het Recreatieschap Drenthe doorgelicht.
- Er zijn meerdere bedrijfsbezoeken geweest.
- Om impuls te geven aan toeristische regio Appelscha vanuit de ondernemers, is Jan Henk Veenhouwer aangesteld als kwartiermaker.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Recreatie & toerisme is economisch speerpunt

De belangrijkste investeringen in recreatie & toerisme worden gedaan in het strategische project Masterplan Regio Appelscha. Onder het thema Recreatie & toerisme valt de uitvoering van het reguliere beleid recreatie & toerisme. Voor de komende periode betreft dit:

Realisatie projecten in samenwerking: Het betreft hier de realisatie van ontbrekende schakels in MTB-routes, het project Vitale vakantieparken en de economische upgradering van de turfroute en het fietsroutenetwerk in de provincie Friesland.

Ontbrekende schakels MTB: Het betreft hier de aanleg van 3 verbindingen vanuit Appelscha naar respectievelijk Veenhuizen, Hoogersmilde en Wateren/Noordwolde.

VTRBO: De jaarlijkse bijdrage aan de VTRBO staat ter discussie inzake de organisatorische transitie zoals die voor VTRBO is voorgesteld. Dat zal plaatsvinden in het kader van de uitvoering van het Masterplan Regio Appelscha.

Bedrijfsbezoeken: Jaarlijks doen wij 10-15 bedrijfsbezoeken, waarvan het merendeel bestuurlijk.

Toetsen beleid: Inzake recreatie & toerisme toetsen wij ontwikkelingen en initiatieven aan het vigerende beleid.

Overlegstructuren: Wij nemen deel aan de reguliere overlegstructuren in de regio.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Toerisme en recreatie leveren banen en daarnaast wordt de toeristisch recreatieve omgeving aantrekkelijker.

Beleidskaders

- Structuurvisie 2010-2020-2030 Ooststellingwerf (september 2009)
- Masterplan Regio Appelscha (2017).

Verbonden Partij: Recreatieschap Drenthe

Vanaf 2006 zijn we toegetreden tot de Gemeenschappelijke Regeling Recreatieschap Drenthe. Het samenwerkingsverband heeft tot taak de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van recreatie & toerisme. De activiteiten die het Recreatieschap uitvoert kunnen worden onderverdeeld in:

- Advisering, voorlichting en kennisontwikkeling;
- Planontwikkeling;
- Projectontwikkeling en –uitvoering;
- Ontwikkeling en beheer routestructuren.

Het Recreatieschap heeft primair een ondersteunende en verbindende taak. Het is het instrument waarmee gezamenlijke acties kunnen worden ondernomen, beleidszaken kunnen worden afgestemd en gemeentegrens-overschrijdende zaken kunnen worden opgepakt. Individuele vraagstukken kunnen bovengemeentelijk (en daardoor in breder verband) worden opgepakt. “Samen is meer dan de som der delen”. Dankzij Recreatieschap Drenthe is sprake van een belangrijke bundeling van krachten.

De financiële risico's voor de Gemeenschappelijke Regeling zijn gering. De bijdrage is beperkt en de regeling heeft een financieel gezonde positie.

3.1.2 Thema: Biobased Economy

Wat willen we bereiken?

Het aanjagen van de transitie naar een Biobased Economy. Hiervoor bedrijven, instellingen en maatschappelijke partners inspireren en motiveren door het vormgeven van een visie en strategie. Uiteindelijk met diverse partijen concrete projecten faciliteren en initiëren om zodoende geleidelijk de transitie te bewerkstelligen naar een economie die meer biobased en/of circulair van aard is. De focus ligt daarbij op de voor onze gemeente meest belangrijke sectoren agro & food, bouw en recreatie & toerisme.

Wat hebben we bereikt?

De transitie naar een Biobased Economy aanjagen

We hebben een kennisplatform opgericht waar projecten gedeeld kunnen worden op www.biosintrum.nl. Inmiddels lopen 15 projecten en zitten 7 nieuwe in de opstartfase. Er zijn ook gaandeweg nieuwe projecten bij gekomen waar we flexibel op inspelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Uitvoeringsprogramma Biobased Economy

De beleidsvisie Biobased Economy is uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma met een looptijd van vier jaar. Daarin zijn 50 verschillende projecten opgenomen. Ook zijn 3 sectoren benoemd waarop we ons richten: Agro & Food, Bouw & Materiaaltoepassingen en Recreatie & Toerisme. De eerste projecten zijn gestart, zowel externe als interne. We communiceren actief hierover. Het programma zal eind 2018 door de Raad geëvalueerd worden. Voor de projecten hebben we ook een digitaal kennisplatform opgericht, waarop updates van projecten worden gegeven. Zie: <http://www.biosintrum.nl/projects>

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Zichtbaarheid en aandacht voor de biobased economy, diverse projectresultaten.

Beleidskaders

- Structuurvisie Ooststellingwerf 2010-2020-2030 (2009)
- Milieubeleidsplan/projectvoorstel Leren voor Duurzame Ontwikkeling (2010)
- Roadmap NOM: De biobased economy in Noord – Nederland (2011)
- Innovatiecontract BBE, topsectorenbeleid (2011)
- Innovating for sustainable growth a bioeconomy for Europe (2012)
- Structuurvisie Ecommunitypark 2012 - 2022 (2012)
- The Biobased economy in the Northeast – Netherlands (2013)
- Beleidsvisie biobased economy Ooststellingwerf (2016)

3.1.3 Thema: Werkgelegenheid

Wat willen we bereiken?

We bieden, binnen de wettelijke kaders, optimale ruimte voor ondernemers. We willen uitbreiding van werkgelegenheid en arbeidsparticipatie in de gemeente.

Wat hebben we bereikt?

Uitbreiding van werkgelegenheid en arbeidsparticipatie in de gemeente.

Het aantal arbeidsplaatsen in de gemeente is in 2017 gegroeid. De signalen die wij daarover hebben gekregen tijdens de bedrijfsbezoeken en netwerkbijeenkomsten laten daar wat ons betreft geen twijfel over bestaan. Er zijn ook geen grote bedrijven vertrokken of gesloten die een negatieve invloed uit zouden kunnen oefenen op deze positieve geluiden. De concrete cijfers worden door de provincie verzameld en komen pas in april/mei beschikbaar. Er zijn in 2017 84 mensen, die een uitkering van ons hadden, aan het werk gegaan en er zijn ook nog eens 3 mensen voor zichzelf begonnen van wie ook de uitkering is beëindigd. Daarnaast zijn er ook nog 75 mensen die parttime werken en die slechts een aanvullende uitkering van de gemeente krijgen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Actieve inzet op groei werkgelegenheid

We optimaliseren de samenwerking met het bestaande bedrijfsleven door de bestaande netwerken en contacten verder uit te diepen en te intensiveren. Hiervoor organiseren we zo mogelijk 2 keer per jaar ondernemersbijeenkomsten. Ook nemen wij actief deel aan de bestaande ondernemersnetwerken. Daarnaast worden er bestuurlijk en ambtelijk jaarlijks minimaal 80 bedrijfsbezoeken afgelegd. We zetten ons in om knelpunten in bedrijfsontwikkeling en fysieke omgeving zo adequaat mogelijk op te lossen. Vestiging en uitbreiding van bedrijven vindt plaats op bestaande bedrijventerreinen, waarbij we zoeken naar een maximale benutting van de beleidsruimte. De uitvoering van het Geluidsreductieplan voor bedrijventerrein Venekoten wordt verder opgepakt om bedrijven de ruimte te geven die ze nodig hebben. Op het bedrijventerrein Ecommunity Park is ruimte voor bedrijven met een specifiek, op duurzaamheid gericht karakter. We ondersteunen deze particuliere ontwikkeling in acquisitie en fondsenwerving.

We zetten ons in om samen met het bedrijfsleven de werkzoekenden uit de eigen gemeente weer in te zetten in het arbeidsproces. Daarbij besteden we meer aandacht aan de speciale doelgroepen met een achterstand op de arbeidsmarkt. We willen een bemiddelende en stimulerende rol spelen in de samenwerking tussen bedrijven onderling en onderwijsinstellingen. Bijvoorbeeld bij de vestiging van een lokaliteit voor onderwijs, startende ondernemers en zzp'ers.

In het project Venekoten-Centrum (zie thema 4.1) verbeteren we de kwaliteit van de openbare ruimte in het centrum en vergroten we de parkeervoorzieningen. Daarnaast faciliteren wij de plannen voor de structuurverbetering van de detailhandel in Oosterwolde.

Alle 'witte' gebieden breedbandaansluiting

We zien snel internet als een (economische) basisvoorziening voor de gehele gemeenschap. Daarom willen we alle 'witte' adressen in het buitengebied voorzien van een breedbandaansluiting. Dit zijn gebieden waar geen goede internetaansluiting aanwezig is. De provincie Fryslân heeft inmiddels via een tenderprocedure, een marktconforme achtergestelde lening van maximaal 35 miljoen, onder voorbehoud van het afsluiten van een leningsovereenkomst toegekend aan Kabelnoord voor de aanleg van glasvezel in de buitengebieden van Friesland. Binnen drie jaar moet minimaal 90 procent van alle aansluitingen in de witte gebieden van snel internet zijn voorzien.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Er zijn meer mogelijkheden gekomen om in onze gemeente een baan te krijgen. Er zijn 84 mensen met een uitkering aan een baan geholpen en 3 mensen zijn vanuit de uitkeringssituatie als zelfstandige aan de slag gegaan. De uitstroom betekent ook beperking van de maatschappelijke kosten.

Beleidskaders

- Visie Economie Ooststellingwerf 2008 (maart 2008)
- Plan van aanpak Visie Economie Ooststellingwerf 2008 (oktober 2008)

3.2 Thema: Openbare ruimte - Verkeer & Vervoer, Wegen & Groen

Wat willen we bereiken?

- Goed onderhouden en veilige openbare ruimte voor onze inwoners en andere gebruikers;
- Verkeersveilige en aantrekkelijke routes voor fietsers voor verbetering van de veiligheid, stimuleren van het fietsgebruik en versterken van het toerisme.

Wat hebben we bereikt?

Goed onderhouden en veilige openbare ruimte

De gemeente heeft de openbare ruimte (groen en wegen) op het vastgestelde niveau onderhouden. De levensduur van de wegen is zo lang mogelijk verlengd zonder dat dit tot (meer) onveilige situaties en mogelijke aansprakelijkheidsstellingen leidde. Het in 2016 ingang gezette flexibel maaibeeld is in 2017 voortgezet als regulier maaibeeld. Daarnaast is er in 2017 een start gemaakt om te komen tot een vernieuwd plan "Groen in de openbare ruimte".

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Aan de slag met vervoersconcepten

We hebben in 2016 een pilot zelfrijdend vervoer uitgevoerd. De kennis en ervaring die daarmee is opgedaan willen we delen met andere partijen die hiermee aan de slag willen. De evaluatie van de pilot is behandeld in de raadsvergadering van november 2017 en werd unaniem aangenomen.

Bereikbaarheid en mobiliteit verdienen bijzondere aandacht. We gaan na op welke wijze we een proeftuin kunnen zijn voor nieuwe vervoersconcepten. Hierbij betrekken we de pilot zelfrijdend vervoer en de concepten voor gehandicaptenvervoer. In 2018 komen we met voorstellen voor de begroting 2019. Bovendien krijgt duurzame mobiliteit een plek in de Versnellingsagenda.

Evaluëren en opstellen vernieuwd plan "Groen in de openbare ruimte"

In 2017 zijn we gestart met de evaluatie en het opstellen van een vernieuwd plan 'Groen in de openbare ruimte'. Het opstellen van een vernieuwd plan, inclusief de budgettaire gevolgen, doen we voor 1 juli 2018. We betrekken hierbij de inwoners en het toeristische recreatieve bedrijfsleven.

Fietsroutes aanleggen en/of verbeteren

In 2017 zijn de fietsroutes Meester Lokstraat-Bokslootweg (Ravenswoud) en Meester van der Meistraat-Scheidingsweg (Haulerwijk) verbeterd. In 2018 gaan we na of, en zo ja welke, fietsvoorzieningen in de route Ravenswoud-Appelscha aangebracht kunnen/moeten worden. Binnen de gelden Masterplan Regio Appelscha is geld beschikbaar voor proceskosten voor planontwikkeling. Afhankelijk van de uitkomsten worden voor de begroting van 2019 voorstellen gedaan.

Begin 2018 onderzoeken we welke maatregelen we kunnen nemen om de veiligheid van fietsers aan de Grindweg tussen Nijeberkoop en Oldeberkoop te verbeteren. Dit in overleg met het "molen" overleg. We informeren u voor de zomer 2018. Hierbij betrekken we dan ook de budgettaire consequenties. Afhankelijk van de uitkomsten starten we in 2018 met eventuele maatregelen.

In 2018 onderzoeken we welke maatregelen we kunnen nemen om de veiligheid van De Pegge tussen Oosterwolde en Donkerbroek en de Drentseweg in Appelscha te verbeteren. De maatregelen worden binnen het beschikbare budget (verhoogd voor de periode 2017-2020) van de MOP wegen uitgevoerd.

Flexibel maaibeeld continueren

Het in 2016 in werking gezette flexibel maaibeeld is in 2017 geëvalueerd: de pilot is positief verlopen. De pilot is met ingang van 2017 omgezet in structureel beleid voor de komende jaren.

Onderhoud wegen en bruggen uitvoeren volgens plan

We hebben uitvoering gegeven aan de meerjarenonderhoudsplanning (MOP) wegen 2017-2020 voor het jaar 2017. Op basis van de periodieke wegeninspectie vindt een tussenevaluatie in 2019 plaats om eerder gemaakte keuzes opnieuw te bezien.

In 2017 is de MOP civieltechnische kunstwerken 2018-2022 vastgesteld door het college. Dit vormt de basis voor het jaarlijkse reguliere onderhoud aan de Civieltechnische kunstwerken. In 2018 zijn we gestart met het schilderen van de Nanningabrug (Flippobrug) in de regenboogkleuren en van een antigrffiti laag te voorzien. Dit in combinatie met het opknappen van het kunstwerk op de naastgelegen rotonde.

In de winter van 2017/2018 gaven we uitvoering aan de motie 'Zoutkisten in wijken en buurten' en zijn we gestart we met een pilot (totaal vijf stuks; een per dorp/wijk). Op basis van de resultaten van de pilot komen we na het winterseizoen van 2018/2019 met een advies (inclusief budgettaire consequenties).

Onkruidbeheersing op verhardingen met heetwatertechniek

Als gevolg van gewijzigde wetgeving per 31 maart 2016 is het gebruik van chemische middelen (Round Up / Glyfosaat) om onkruid op verhardingen te bestrijden verboden. Daarom passen we een alternatieve methode toe: heetwatertechniek met detectie. Op basis van ervaringen tot op heden, vooruitlopend op het definitieve advies over de evaluatie, is met ingang van 2018 een structureel aanvullend budget geraamd van € 61.000. Hierbij is rekening gehouden met de mogelijke inzet van uren nieuwe SW medewerker(s). Met dit geld kunnen we naar verwachting het huidige onderhoudsniveau continueren. In de Raadsvergadering van januari 2018 is een voorstel voor de meerjarige invulling van deze werkzaamheden behandeld.

Vooraanzicht gemeentehuis verbeteren

Op 28 juni 2016 is de motie "Vooraanzicht gemeentehuis" aangenomen. Tijdens de begrotingsvergadering van november 2016 heeft u hiervoor de benodigde middelen beschikbaar gesteld. Wij zijn samen met Bewonerscommissie BOON, OBS de Toekan, woonzorgcentrum Rikkingahof, het Stellingwerf College en een afvaardiging van de raad als direct betrokkenen aan de slag gegaan om een ontwerp voor het inrichten van de voortuin van het gemeentehuis te maken. Het definitieve ontwerp wordt in het voorjaar van 2018 uitgevoerd.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

De openbare ruimte (groen en wegen) is over het algemeen in aanvaardbare staat. Merkbaar is dat de bereikbaarheid van bedrijven, instellingen en dorpen goed en veilig is. Daarnaast is het verbeteren van het vooraanzicht van het gemeentehuis op een participatieve manier opgepakt. Bij het bepalen van de uitgangspunten voor een nieuw ontwerp zijn vertegenwoordigers van Oosterwolde Noord, de Toekan, het Stellingwerfcollege en de raad betrokken.

Beleidskaders

- Gemeentelijk verkeer- en vervoerplan 2013-2018 (april 2013)
- Notitie Groenbeleid 2011 (Raad januari 2012)
- MOP wegen 2017-2020 (B&W april 2016, Mededeling Raad april 2016)

3.3.1 Thema: Milieubeleidsplan

Wat willen we bereiken?

We zijn in 2030 een duurzame CO2 neutrale gemeente.

Wat hebben we bereikt?

We zijn in 2030 een duurzame CO2-neutrale gemeente

Uit cijfers van Liander blijkt dat het gemiddelde energieverbruik van particulieren in 2017 verder is gedaald voor zowel voor het elektriciteitsverbruik als het gasverbruik. Verder blijkt uit deze cijfers dat het aantal aansluitingen voor de opwek van duurzame energie verder is gestegen. Voor de zakelijke gebruiker is het beeld divers. Hier geldt dat de aantrekkende economie (aanne) zorgt voor een toename van het energieverbruik.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Circulair inkopen

We hebben onlangs het manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) ondertekend. Het hieruit voortvloeiende plan van aanpak stellen we in 2018 op. Hierbij bezien we mede in welke mate circulair inkopen vorm kan krijgen en onderdeel kan worden van ons inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Het milieubeleidsplan voeren we uit

Om in 2030 een energie neutrale gemeente te zijn vergt veel inspanning. Projecten als goed voorbeeld doet goed volgen en het koplopersproject met bedrijven zijn pas een begin. Voor de deelnemers wordt het inzichtelijk tegen welke kosten hun woning of bedrijf energie neutraal kan worden gemaakt en hoe dat eventueel kan worden gefinancierd. Samen met de deelnemers moet een lokaal energienetwerk worden opgebouwd. In een dergelijk netwerk voorzien de deelnemers elkaar van energie. Ook de gemeentelijke gebouwen moeten energie neutraal worden. Hiervoor zal een analyse worden opgesteld met bijbehorende investeringen. Ter vervanging van het huidige milieubeleidsplan zal een uitvoeringsagenda Milieu worden opgesteld in afstemming met de uitvoeringsagenda Wonen en duurzaamheid (zie woonvisie).

In september is door de raad de zogenaamde Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030 vastgesteld. Voor de thema's in deze versnellingsagenda wordt gewerkt met een uitvoeringsagenda. Het betreft de thema's: Duurzame Energie, Afval, Biodiversiteit en Biobased Economy. Voor Biobased Economy is al een uitvoeringsagenda opgesteld. Voor de overige thema's komen de uitvoeringsagenda's gereed in het voorjaar van 2018.

Instelling van een revolverend fonds Duurzaamheidslening

Het revolverend fonds Duurzaamheidslening is per 1 januari gestart. Deelnemers kunnen een lening krijgen voor duurzaamheids- en leefbaarheidsmaatregelen. De lening wordt door de deelnemers terugbetaald. Tot nu toe zijn circa 30 informatieverzoeken in behandeling. De Stichting stimuleringsfonds volkshuisvesting (SVn) beheert het fonds. Eind 2017 zijn er in totaal bijna 50 informatieverzoeken ingediend. Er zijn 18 leningen verstrekt en nog bijna 20 aanvragen in behandeling. Er is in totaal voor een bedrag van € 135.000 gefinancierd uit het fonds.

Zonneweides

Om de ambitie van een energieneutraal Ooststellingwerf in 2030 te kunnen realiseren stimuleren wij onder randvoorwaarden de aanleg van zonneweides op zowel gemeentelijk als particulier bezit. Voor een zorgvuldige inpassing in het landschap bereiden wij een toetsingskader voor. Aspecten daarbij zijn onder andere de provinciale nota "Romte foar Sinne" en het gemeentelijk Procesboek ontwikkeling (agrarische) erven Ooststellingwerf. Het toetsingskader "beleid zonnepanelen gemeente Ooststellingwerf" is in september door de raad vastgesteld.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

In 2017 is de Duurzaamheidslening van start gegaan. Inwoners kunnen op grond van deze regeling tegen een aantrekkelijke rente de verduurzaming van hun woning financieren. Op de op 1 april 2017 georganiseerde woonmarkt is de inwoner geïnformeerd over de mogelijkheden om de woning verder te verduurzamen. Tijdens een informatiebijeenkomst op 24 juni 2017 is informatie verstrekt over de gemeentelijke projecten 'goed voorbeeld doet goed volgen', 'perspectief op 0' en 'smart grid'. Op 1 juli is de Emotiondag georganiseerd in Appelscha. Tijdens deze dag konden de bezoekers kennis maken met alle soorten en vormen van elektrisch vervoer (duurzame mobiliteit). Via de website van de gemeente Ooststellingwerf is informatie beschikbaar gesteld over de gemeentelijke projecten en over de mogelijkheden voor een duurzaamheidslening

Beleidskaders

- Milieubeleidsplan Ooststellingwerf 2010-2016 (mei 2010)
- Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030
- Infographic Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030

3.3.2 Thema: Afval

Wat willen we bereiken?

Uiterlijk in 2020 hergebruiken we 75% van ons afval. We sluiten ons aan bij de VANG doelstellingen van het Rijk (VANG = Van Afval Naar Grondstof).

Wat hebben we bereikt?

Uiterlijk in 2020 hergebruiken we 75% van ons afval

In 2017 is de afvalscheiding verbeterd. Zo is er circa 100 ton meer gft afval gescheiden ingezameld. De hoeveelheid ingezameld restafval is gedaald met circa 90 ton.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Aanpak zwerfafval

Voor de aanpak zwerfafval is een beleids- en uitvoeringsplan 2014-2022 opgesteld. Met dit plan zetten we vooral in op gedragsbeïnvloeding en participatie. Jaarlijks voeren we een aantal projecten met onder andere deze thema's uit. We voegen een educatief lesprogramma voor buitenschoolse opvang, basisscholen en voortgezet onderwijs toe.

In maart 2017 is de 12e Himmelwike gehouden. Ruim 1200 leerlingen van de basisscholen in Ooststellingwerf hebben rondom hun school het zwerfafval opgeruimd. In totaal is 420 kg zwerfafval ingezameld.

Verder hebben een aantal dorpen actief meegedaan aan de Landelijke Opschoondag op 25 maart 2017. De gemeente faciliteert deze opruimacties met grijpers, handschoenen en wordt het ingezamelde zwerfafval door de buitendienst of Omrin opgehaald.

Op het Stellingwerf College is in samenwerking met adviesbureau de Jonge Milieuvadviser het project 'gevangen zwerfafval' uitgevoerd met groepen van HAVO, VWO en Technasium. Het project bestond uit onderzoek naar zwerfafval op de snoeproute School- Winkelgebied Oosterwolde (wat en waar ligt zwerfafval vooral), en vervolgens een oplossing aandragen om de route schoon te krijgen/ te houden. Op 7 en 8 november hebben de leerlingen hun bevindingen gepresenteerd voor een drie koppige jury, waaronder Wethouder Van de Boer. De kosten van deze zwerfafvalprojecten komen t.l.v. de vergoeding Extra aanpak zwerfafval die de gemeente vanuit het Afvalfonds ontvangt.

Van Afval Naar Grondstof

Om onze inwoners te stimuleren gft en keuken afval beter te scheiden zijn in mei 2017 huis aan huis keukenafvalbakjes uitgereikt. Mede hierdoor is er minder gft afval in de Sortibak beland, en meer gft afval gescheiden ingezameld. Mede hierdoor is ook de hoeveelheid ingezameld restafval gedaald. We zijn op de goede weg richting betere afvalscheiding en de Vang doelstelling van 100 kg restafval per inwoner per jaar.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

In april/mei 2017 is aan alle huishoudens een biobakje voor in de keuken uitgereikt. Bij de nieuwbouw van de Rikkingahof is ook afvalinzameling verbeterd. Alle bovengrondse verzamelcontainers voor het restafval zijn vervangen door twee ondergrondse afvalcontainers (OAC). De bewoners kunnen met ene milieupas hun restafval kwijt in de OAC. Naast de OAC staat een gftzuil, waarin gratis gft en organisch keukenafval kan worden gedeponed.

De inwoner wordt zich bewust, dat ook gft afval grondstof is voor nieuwe producten. En dat een betere afval scheiding goed is voor het milieu, omdat er steeds meer afval wordt gerecycled en ingezet als grondstof voor nieuwe producten.

Beleidskaders

Milieubeleidsplan Ooststellingwerf 2010-2016 (mei 2010)

Verbonden Partij: Afvalsturing Friesland N.V. (Omrin)

Afvalsturing komt voort uit de Gemeenschappelijke Regeling OLAF (Openbaar Lichaam Afvalverwerking Friesland). De samenwerking is aangegaan op basis van landelijke wetgeving, waarbij het uitgangspunt was dat de bewerking van huishoudelijk afval en de storting daarvan binnen de provincie dient te blijven.

Omrin (Afvalsturing en Fryslân Miljeu) is het bedrijf van en voor gemeenten voor de reinigingstaken. Zij verwerkt het ingezamelde huishoudelijke afval en exploiteert de gemeentelijke milieustraat. Het bedrijf wil als totaaloplosser de gehele afvalketen bestrijken (van kringloop tot storten). Samen met de aandeelhouders wordt het beleid bepaald.

De risico's zijn beperkt. Op beleidsniveau is voor ons voldoende vertegenwoordiging en beslissingsbevoegdheid aanwezig. De onderneming heeft een gezonde financiële positie.

Verbonden Partij: N.V. Fryslân Miljeu

De activiteiten van Fryslân Miljeu betreffen reinigingstaken en bestaan uit:

- Inzameling huishoudelijk afval (rest, gft en papier) en Klein Chemisch Afval;
- Machinaal straatvegen;
- Reiniging putten en kolken riolering.

De risico's zijn beperkt. Op beleidsniveau is voor ons voldoende vertegenwoordiging en beslissingsbevoegdheid aanwezig. De onderneming heeft een gezonde financiële positie.

3.4.1 Thema: Bouwen en Wonen

Wat willen we bereiken?

Het behouden en ontwikkelen van de leefbaarheid in de dorpen. Een goede verdeling van de maatschappelijke voorzieningen in onze gemeente, anticiperend op de demografische ontwikkelingen en de behoefte in de vier regio's. De verantwoordelijkheid en zelfwerkzaamheid vanuit de lokale gemeenschappen versterken.

Wat hebben we bereikt?

De leefbaarheid in de dorpen behouden en ontwikkelen

We hebben een O.P.O. overleg "nieuwe stijl" (= meer beleidsmatig) gevoerd, de reguliere regio-overleggen zijn gehouden, de dorpencoördinator heeft met vakcollega's overleg gevoerd met de PB-en er is een goede communicatielijn tussen de Buitendienst en de PB-en ontwikkeld. Het Fonds Ooststellingwerf heeft initiatieven gegenereerd ten gunste van de leefbaarheid en de festiviteiten rond Ooststellingwerf 500 hebben er ook aan bijgedragen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het platteland is aan zet

We blijven de komende periode inzetten op de gevolgen van bevolkingskrimp, ontgroening en vergrijzing. De gemeente blijft in gesprek met de vertegenwoordigers uit de 4 regio's over de 10 thema's van de regioagenda's en de wijze van uitvoering. Elk thema kent zijn eigen spelers en speelveld. We doen een beroep op de zelfwerkzaamheid vanuit de gemeenschap.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Het voorzieningenniveau en de leefbaarheid in de regio's is in stand gebleven.

Beleidskaders

- Structuurvisie 2010-2020-2030; Ooststellingwerf (september 2009)
- Notitie "Platteland aan zet" (kaders gebiedsuitwerkingen) (januari 2012)
- Notitie "Voortgang pilot dorpsagenda's/gebiedsagenda's" (voorjaar 2012)

3.4.2 Thema: Volkshuisvesting

Wat willen we bereiken?

Onze inwoners wonen in een huur- of koopwoning die past bij hun financiële situatie, gezinssamenstelling of zorgbehoefte, die energie neutraal is en digitaal ontsloten is. We willen een aantrekkelijke woongemeente zijn voor onze huidige en toekomstige inwoners.

Wat hebben we bereikt?

Onze inwoners wonen in een passende huur- of koopwoning

De Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030 is vastgesteld; de Notitie Uitvoeringsagenda's Woonvisie 2017-2022 opgesteld; er zijn met corporaties prestatieafspraken voor 2018 gemaakt en er is een raamovereenkomst 2018-2022 met de corporaties opgesteld. Actium is het proces gestart voor een grootschalige aanpak in 2019 van het Haerenkwartier te Oosterwolde.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Wonen in Ooststellingwerf

In mei 2017 is de nieuwe woonvisie vastgesteld. Op basis daarvan stellen we uitvoeringsagenda's vast en actualiseren we jaarlijks de prestatieovereenkomsten met Actium en WoonFriesland. We leggen afspraken vast. Onder andere over: betaalbaarheid en beschikbaarheid, verkoop sociale huurwoningen, zorg, leefbaarheid, energie en duurzaamheid. Samen met betrokkenen gaan we de verschillende vraagstukken oppakken en tot uitvoering brengen. Hierbij gaat het niet alleen over de huurwoningen van de woningbouwcorporaties, maar ook over verduurzaming van particuliere woningen. Evenals de vraag wat er allemaal moet gebeuren om het mogelijk te maken dat onze inwoners zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen.

De prestatieafspraken met de corporaties voor 2018 zijn opgesteld, vastgesteld en doorgestuurd naar de Autoriteit Wonen. De Notitie Uitvoeringsagenda's Woonvisie 2017-2022 is opgesteld voor de raad van januari 2018, na vaststelling volgt de uitvoering.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Er zijn voldoende geschikte woningen voor onze inwoners.

Beleidskaders

- Structuurvisie 2010-2020-2030 Ooststellingwerf (september 2009)
- Woonplan gemeente Ooststellingwerf 2011 – 2020 (mei 2011)
- Prestatieafspraken 2017 met de corporatie Actium en huurdersbelangenverenigingen MEVM (december 2016)
- Prestatieafspraken 2017 met de corporatie WoonFriesland en de Bewonersraad (december 2016)
- Woonvisie Ooststellingwerf 2017-2022 (mei 2017)

3.4.3 Thema: Omgevingswet / Bestemmingsplannen

Wat willen we bereiken?

We willen goed voorbereid zijn op de nieuwe Omgevingswet.

Wat hebben we bereikt?

We willen goed voorbereid zijn op de nieuwe Omgevingswet

We hebben een programmaplan opgesteld voor de implementatie van de Omgevingswet. Hier staat in wat we de komende jaren gaan doen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De nieuwe Omgevingswet biedt kansen

In 2021 wordt naar verwachting de nieuwe Omgevingswet van kracht. De Omgevingswet biedt kansen om op een vernieuwende wijze o.a. een omgevingsvisie voor de gemeente op te stellen, ter vervanging van de huidige structuurvisie. De Omgevingswet biedt ook meer mogelijkheden voor gemeenten om op een praktische en flexibele manier oplossingen te vinden voor maatschappelijke opgaven (demografische krimp, voldoende woningaanbod, leegstand winkels). Voor de invoering van de Omgevingswet is een programmaplan opgesteld. We betrekken de Raad én onze inwoners en ondernemers bij de voorbereiding op de nieuwe Omgevingswet.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Op dit moment nog niets, later bij de uitvoering van de projecten zoals Omgevingsvisie worden zij actief betrokken.

Beleidskaders

- Structuurvisie 2010-2020-2030 Ooststellingwerf (september 2009)
- Geldende Bestemmingsplannen en Beheersverordeningen

Verbonden Partij: Hûs en Hiem

De commissie Ruimtelijke Kwaliteit Hûs en Hiem, welstandadviesing en monumentenzorg heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeente te behartigen op het gebied van de bouwkunstige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Friesland. Betrokken gemeenten moeten op grond van de nieuwe Omgevingswet een onafhankelijke commissie benoemen die zich uitspreekt over verbouwingen, sloop of verplaatsing van rijksmonumenten. Daarnaast adviseert deze commissie ook over meer kwaliteitsvragen dan monumenten alleen. Er is echter tot op heden nog geen enkele duidelijkheid over hoe zich dat zal gaan ontwikkelen. Laat staan welke vorm dat zal krijgen binnen het nog te ontwikkelen beleid van de gemeente Ooststellingwerf.

In feite loopt de gemeente geen risico; kosten gemaakt door de commissie worden één-op-één in rekening gebracht bij de aanvrager. Daarnaast is de financiële positie van de regeling gezond. Wel is het zaak alert te blijven bij maatschappelijke ontwikkelingen. Bijvoorbeeld het teruglopen van de bouwactiviteiten in relatie tot de financiële crisis zoals we die in de afgelopen jaren hebben ervaren. Dit risico kunnen we verminderen door in te spelen en actief te reageren op ontwikkelingen en toekomstprognoses in de begroting. Zo kunnen we daar waar nodig bijsturen of zelfs maatregelen afdwingen om de kosten dekkend te maken voor de komende jaren. Dit alles conform de eisen en voorschriften zoals die zijn gesteld in de Gemeenschappelijke Regeling Hûs en Hiem.

Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 3

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening	Primitieve	Actuele	Rekening	Verschil
	2016	Begroting	Begroting	2017	
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
3.1 Thema Economische ontwikk.	-1.447	-576	-1.097	-660	437 V
3.2 Thema Openbare ruimte	-3.154	-2.276	-2.897	-2.946	- 49 N
3.3 Thema Milieu	-5.809	-4.449	-4.573	-4.322	251 V
3.4 Thema Bouwen en wonen	-2.389	-1.313	-3.626	-2.500	1.127 V
Totaal Lasten	-12.799	-8.614	-12.194	-10.428	1.766 V
Baten					
3.1 Thema Economische ontwikk.	320	296	316	590	275 V
3.2 Thema Openbare ruimte	528	68	68	152	84 V
3.3 Thema Milieu	5.795	5.789	5.454	5.435	- 18 N
3.4 Thema Bouwen en wonen	2.425	1.258	575	1.017	442 V
Totaal Baten	9.068	7.410	6.412	7.195	783 V
Saldo van baten en lasten	-3.731	-1.204	-5.781	-3.233	2.549 V
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-1.176	-8	-1.910	-2.306	- 396 N
Onttrekkingen	2.615	380	6.955	4.397	- 2.558 N

Mutatie reserves	1.439	372	5.045	2.091	- 2.954 N
Resultaat	-2.292	-831	-736	-1.141	- 405 N

Tabel belangrijkste afwijkingen

bedragen x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen programma 3	Verschil
Economische aangelegenheden	1.001 V
Algemene reserve	- 1.000 N
Verhardingen	- 58 N
Verkeersvoorzieningen	46 V
Straatreiniging	- 42 N
Openbaar groen	88 V
Afvalinzameling	45 V
Reserve lastenverlichting	- 36 N
Rioleringen	175 V
Rioleringsreserve	- 134 N
RO, Vhv en Bestemmingsplannen	117 V
Algemene reserve	- 98 N
Recreatie en toerisme	- 286 N
Reserve strategische projecten	373 V
Reserve streekagenda	- 57 N
Ontwikkelpannen inclusief grondexploitatie	- 198 N
Grond en gebouwen	908 V
Reserve grondexploitatie	- 1.222 N
Reserve strategische projecten	- 200 N
Algemene reserve	- 500 N
Overige kleine afwijkingen	- 41 N
Totaal afwijkingen	- 1.118 N

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we de afwijkingen in de 'overige baten en lasten' > € 25.000 toe.

Economische aangelegenheden, voordeel € 1.001.000*

De bouw van het Biosintrum is gestart in 2017. De oplevering is in 2018. De geraamde onttrekking uit de algemene reserve van € 1.000.000 schuift door naar 2018.

Algemene reserve, nadeel € 1.000.000*

Zie bovenstaande over Biosintrum.

Verhardingen, nadeel € 58.000

- Verharding nadeel € 31.000 doordat er extra fietspaden zijn verbeterd. Het nadeel komt terug als voordeel bij de openbare verlichting.
- De lasten voor herinrichting Nanningaweg fase 3 zijn hoger uitgevallen. De maximale bijdrage van de provincie is ontvangen. Dan resteert er een nadeel van € 26.000.

Verkeersvoorzieningen, voordeel € 46.000

- Verkeersvoorzieningen voordeel € 11.500. Een deel van de werkzaamheden is niet uitgevoerd in 2017 maar wordt uitgevoerd in 2018. Dit bedrag komt als nadeel terug bij de voorjaarsrapportage van 2018.
- Voordeel € 37.000 openbare verlichting. Dit komt door lagere energielasten en er zijn geen lasten voor schades geweest. Voordeel komt als nadeel terug bij verhardingen.

Straatreiniging nadeel, € 42.000

- Nadeel van € 25.000 omdat er in 2017 meer strooiroutes waren dan gemiddeld door de kwakkelwinter. Daarvoor is meer zout/calcium aangeschaft.
- Nadeel € 11.000 omdat de aangeschafte Wave handunit voor onkruidbestrijding volledig is afgeschreven in 2017. (Zie ook raadsvoorstel van 30 januari 2018 en de gewijzigde activeringsgrens).

Openbaar groen, voordeel € 88.000

- Voordeel € 89.000 bij beplantingen omdat er bij de buitendienst minder werk is uitbesteed door de overgang van de medewerkers van Caparis naar de Stichting en er minder aanplanting is geweest. Daarnaast is bij de 2^e marap 2017 € 30.000 beschikbaar gesteld om een groenbeleidsplan op te stellen. In 2017 zijn hier nog geen verplichtingen voor aangegaan. U heeft ingestemd (20 februari 2018) met het opstellen van een nieuw biodiversiteitsplan op een participatieve manier. Bij de bestemming gerealiseerd resultaat komt de € 30.000 weer terug.
- Voordeel van € 43.000 bij sloten en waterpartijen omdat de vergoeding van het Wetterskip voor beheer en onderhoud van stedelijk water per abuis niet is gewijzigd in de begroting.
- Nadeel van € 49.000 bij bomen omdat we meer bomen moesten snoeien in verband met gevaarlijke situaties, we hebben minder schadevergoedingen ontvangen en er is veel schade geweest door twee stormen.

Afvalinzameling, voordeel € 45.000

- Lagere baten van € 20.000 . Er zijn veel minder restafvalledigingen geweest dan geraamd. Er zijn wel veel meer GFT containers geleege.
- Voordeel van € 66.000 door minder uitgaven zwerfafval, minder ton te verwerken restafval en het niet 1 op 1 lopen van vergoeding voor drankenkartons. Daarnaast is er een nadeel doordat er meer GFT te verwerken was, de verwerkingskosten van hout hoger zijn geworden en de toegerekende salarislasten iets hoger waren. Het nadeel van de salarislasten komt in programma 6 terug. De onttrekking uit de reserve per saldo € 35.500 lager dan begroot.

Reserve lastenverlichting, nadeel € 35.500

De onttrekking uit de reserve lastenverlichting voor afval is € 35.500 lager. Zie bovenstaande toelichting.

Riolering, voordeel € 175.000

Het voordeel in de riolering is € 134.000. Dit is het (efficiency) voordeel op de investeringen in vrijverval rioleringen 2015 t/m 2017. Dit deel voegen we toe aan de rioleringsreserve. Het restant voordeel komt centraal terug als nadeel in programma 6. Dit betreffen salarislasten en compensabele btw. In de exploitatie van de riolering zijn er per saldo hogere lasten geweest dan geraamd. Dit wordt verrekend met de voorziening en heeft daarom geen resultaatconsequenties.

Rioleringsreserve, nadeel € 134.000

Zie bovenstaande toelichting.

RO, Vhv en Bestemmingsplannen, voordeel € 117.000

- Lagere lasten bestemmingsplannen € 33.000 doordat weinig eigen bestemmingsplannen zijn ontwikkeld (bestemmingsplan buitengebied en beheersplannen zijn up to date). Daarnaast weinig initiatieven vanuit de gemeente en lagere externe advieskosten (meer in eigen beheer). Lagere lasten nieuwe omgevingswet € 38.000 mede door uitstel wetgeving. Een lagere onttrekking uit de algemene reserve. € 79.000 blijft beschikbaar in 2018
- Hogere opbrengst (€ 11.000) leges bestemmingsplanprocedures.

- Lagere lasten (€ 19.000) uitvoeringsagenda's woonvisie. Het restant blijft beschikbaar in 2018 via de algemene reserve.
- Voordeel doordat minder rente is toegerekend aan deze kostenplaats (€ 16.000), komt terug als nadeel bij programma 6.

Algemene reserve, nadeel € 98.000

Lagere onttrekking uitvoeringsagenda's woonvisie € 19.000 en lagere onttrekking omgevingswet/bestemmingsplannen € 79.000. Zie bovenstaande.

Recreatie en toerisme, nadeel € 286.000

- Investeringswerken Masterplan Appelscha, nadeel € 368.000*:
 - Subsidie Masterplan Appelscha N381 gelden nadeel € 250.000. Begroot is subsidieontvangst van € 750.000. Ontvangen is € 500.000. De afrekening van € 250.000 vindt plaats in 2018.
 - Masterplan Appelscha N381 (71013) hogere lasten, nadeel € 43.000. In verband met subsidievoorwaarden van de verschillende subsidies is ervoor gekozen om een deel van de projecten onderling over te hevelen. Dit in verband met de sluitingstermijn van de subsidies (eind 2017) en de doorlooptijd van onze projecten (bijv. Mader in 2018).
 - Subsidie Streekagenda ZO Fryslân – Hein Mader Kunstroute nadeel € 75.000. Deze subsidie is niet verantwoord in 2017.
- Gebiedsgericht beleid, voordeel € 36.000. Dit komt door uitgestelde bedragen aan derden vanuit de reserve Streekagenda. Het restant van € 36.000 blijft beschikbaar in 2018.
- Recreatie en toerisme beleid, voordeel € 21.000. In verband met de zorgvuldigheid van de levering en betaling van de passantenhaven Uutwiek te Oldeberkoop is de aankoop nog niet gerealiseerd. De aankoop vindt plaats in het eerste kwartaal van 2018. Dit bedrag wordt gedekt uit de reserve Streekagenda.
- Overige afwijkingen, voordeel € 24.000 (hogere opbrengst exploitatie Bosbergtoren € 9.000; eenmalige voordeel VTBRO € 7.000 en eenmalig voordeel bijdrage Turfroute € 8.000)

Reserve Strategische projecten, voordeel € 373.000*

- Lagere toevoeging aan de reserve levert een voordeel op van € 325.000 door lagere subsidieontvangst Masterplan Appelscha N381 gelden € 250.000 en Streekagenda ZO Fryslân – Hein Mader Kunstroute € 75.000.
- Hogere onttrekking aan de reserve, voordeel € 48.000 (hogere lasten Masterplan Appelscha N381 gelden € 43.000, hogere lasten voorbereidingskosten Biosintrum € 5.000)

Reserve Streekagenda, nadeel € 57.000

- Uitgaven zijn doorgeschoven naar 2018, daarom een lagere onttrekking aan de reserve in 2017. Het budget blijft beschikbaar in 2018. Zie ook recreatie en toerisme.

Ontwikkelplannen incl. grondexploitatie, voordeel € 515.000*

Dit bestaat uit twee onderdelen. Eén ervan heeft invloed op het rekeningsresultaat en de ander niet. Invloed op het rekeningsresultaat is de jaarlijkse berekening van de omvang van de reserve. De omvang van de reserve is gebaseerd op de risico's met betrekking tot toekomstige verkopen voor de komende vijf jaar. De uitkomst is dat de reserve € 515.000 te hoog is (voordeel).

De grondexploitatie is kostendekkend, dus heeft geen invloed op het rekeningsresultaat. De gemaakte netto-kosten worden toegevoegd aan de boekwaarde van de complexen, dit is dan verantwoord op de balans. De mutatie boekwaarde is de sluitpost voor de kostendekkende grondexploitatie. De toename in de boekwaarde van de grondexploitatie is € 491.000. Dit is het gevolg van het volgende:

- Resultaat uit baten en lasten, voordeel € 104.000 (afname boekwaarde).
- Hogere toevoeging aan de reserve door de afsluiting van twee complexen, winst € 45.000 (toename boekwaarde)

- Hogere toevoeging aan de reserve doordat de POC-methode gehanteerd moet worden volgens de nieuwe regels van het BBV. Daardoor hebben we een hogere tussentijdse winst van € 550.000 moeten nemen op vier complexen (toename boekwaarde)

Grond en gebouwen, voordeel € 908.000*

Het voordeel bestaat hoofdzakelijk uit:

- Masterplan Oosterwolde centrum – Venekoten noord voordeel € 1.242.000. Door de gewijzigde BBV-regels kunnen de lasten van de projecten niet meer in één keer ten laste van de reserve worden gebracht. Dit zorgt voor een lagere onttrekking aan de reserve grondexploitatie.
- Nadeel van € 325.000 omdat de opbrengst van de verkoop van de boerderij Appelscha-hoog wel is begroot maar de levering en de betaling nog niet hebben plaatsgevonden. Daardoor kan de verkoop nog niet administratief worden verwerkt.

Reserve grondexploitatie, nadeel € 1.222.000*

- Hogere onttrekking reserve grondexploitatie € 20.000. Sinds 2016 moet de gemeente vennootschapsbelasting afdragen over winsten die in de complexen worden behaald. Over 2017 is een voorlopige aanslag € 20.000 opgelegd. Dit wordt in afwijking van de paragraaf Grondbeleid 2017 niet ten laste van de complexen gebracht, maar ten laste van de reserve grondexploitatie.
- Lagere onttrekking € 1.242.000 voor Masterplan Venekoten centrum – Venekoten Noord. Zie toelichting hierboven.

Reserve Strategische projecten, nadeel € 200.000* en Algemene Reserve, nadeel € 500.000*

Nog te bestemmen posten, nadeel € 700.000 (lagere onttrekking). Op deze post staan twee budgetten die nog niet functioneel zijn toegewezen. Dit betreft € 500.000 voor breedband en € 200.000 voor Masterplan Appelscha. De dekking van deze budgetten gaan via de algemene reserve en de reserve strategische projecten. De budgetten blijven beschikbaar in de komende jaren. Er zijn nog geen uitgaven geweest (programma 6). Daar is het voordeel gepresenteerd (€ 700.000).

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Programma 4 | Strategische projecten

Programma 4 | Strategische projecten

Er zijn drie strategische projecten waar we ons intensief mee bezighouden. Ten eerste het project Venekoten-Centrum te Oosterwolde. We willen dat de inwoners en bezoekers van Oosterwolde een aantrekkelijk winkelgebied krijgen met voldoende parkeerruimte, waarbij het centrum ook goed bereikbaar is. Ten tweede het project Masterplan Appelscha, bedoeld om Appelscha in de top 10 van de nationale toeristische attracties te positioneren. Vanuit de nieuwe uitkijktoren is de wijde omgeving te zien. Ook worden er steeds meer activiteiten georganiseerd op of in de buurt van de Boerestreek. Tot slot het project Ecommunity Park te Oosterwolde met het Biosintrum als multifunctioneel centrum. Hier kan innovatie tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid een plek krijgen. Het Biosintrum biedt een uitgelezen kans om onderzoek te doen, stage- en afstudeeropdrachten uit te voeren en opdrachten voor en met bedrijven en de overheid uit te voeren.

De lasten en de baten van dit programma presenteren we in programma 3: ruimtelijke en economische ontwikkelingen.

4.1 Thema: Venekoten Centrum te Oosterwolde

Wat willen we bereiken?

Een compact, mooi en goed functionerend centrum dat goed bereikbaar is langs een kwalitatieve invalsweg. En een gerevitaliseerd Venekoten Noord.

Wat hebben we bereikt?

We gaan centrum en toegang Oosterwolde revitaliseren

In 2017 is de ovonde Venekoterweg-Ploeggang gerealiseerd, is Venekoten Noord gerevitaliseerd inclusief de Dertien Aprilstraat, is de Brugkampparkeerplaats heringericht en is gestart met de herinrichting van de Trambaan.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Uitvoering projecten Venekoten Centrum

In 2014 is het Masterplan Venekoten Centrum vastgesteld, inclusief een projectenboek. Dit projectenboek omvat 29 projecten. De uitvoering is gestart in 2014 en loopt de komende jaren door. Elk project wordt samen met betrokkenen uitgewerkt en voorbereid. Per project vragen we aan u krediet. Vervolgens starten we met de uitvoering van het project. Vanuit de gemeente zetten we vooral in op investeringen in de openbare ruimte, zoals de herinrichting van het Stipeplein.

In de tweede helft van 2016 is de bijstelling van het uitvoeringsprogramma door u vastgesteld. Hierdoor zetten we in op 2 projecten: Herstructurering detailhandelstructuur Oosterwolde en de Stationsstraat. In juli 2017 heeft u de projectaanvraag voor herinrichting van de Brugkampparkeerplaats en de Trambaan behandeld. Dit valt onder de Herstructurering detailhandelstructuur Oosterwolde. De Stationsstraat komt later aan bod. De herinrichting van de Brugkampparkeerplaats is al vergevorderd. Aan de Trambaan zijn al voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd. Eind Q1 van 2018 is de herinrichting van de Trambaan afgerond.

De provincie heeft de ovonde bij de kruising Venekoterweg - Ploeggang gerealiseerd. Over de kruising Venekoterweg - Houtwal zijn we in overleg met de provincie. Dit heeft al tot het resultaat geleid dat groot onderhoud aan de Venekoterbrug door de provincie naar voren is gehaald en nu staat gepland voor 2020-2022. Onze insteek is om de aanpak van de brug en kruising gelijktijdig op te pakken.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

De inwoners en bezoekers van Oosterwolde krijgen een steeds aantrekkelijker winkelgebied met voldoende parkeerruimte. Bedrijventerrein Venekoten is opgeknapt waarbij ook een groot deel van de voorterreinen een betere uitstraling heeft gekregen. Parkeerterrein Brugkampweg was tijdelijk niet bereikbaar maar heeft flink aan uitstraling gewonnen. Hier kan goed en prettig geparkeerd worden. De muziekoepel aan de Trambaan maakte plaats voor parkeerplaatsen die begin 2018 vorm gaan krijgen.

Beleidskaders

- Structuurvisie 2010-2020-2030 Ooststellingwerf (september 2009)
- Masterplan Oosterwolde Centrum-Venekoten Noord (januari 2014) (het plan omvat Venekoten-Noord, het centrum, het busstation, het Haerenkwartier en de Venekoterweg)

4.2 Thema: Masterplan Regio Appelscha

Wat willen we bereiken?

Ooststellingwerf heeft de ambitie om Appelscha binnen 10 jaar in de top 10 van de nationale toeristische attracties te positioneren. Het werkgelegenheidsaandeel van de toeristische sector de komende 10 jaar uitbreiden van 13% naar 20%.

Wat hebben we bereikt?

Appelscha Verbindt!

Appelscha verbindt: de samenwerking tussen recreatieondernemers en de verschillende verenigingen neemt toe en begint tot resultaten te leiden. Voorbeelden hiervan zijn nieuwe evenementen en de toeristenbus. Het investeringsbudget vanuit de N381 gelden is afgerond conform planning. Dit heeft geleid tot diverse investeringen in de recreatieve infrastructuur, zoals nieuw bewegwijzering, diverse investeringen rondom de Bosbergtoren e.d.

De Bosbergtoren heeft in haar eerste jaar ruim 23.000 betalende bezoekers getrokken. De doelstelling van een vertienvoudiging van het bezoekersaantal van de oude toren is daarmee gehaald. Samen met de ondernemers is gewerkt aan het organiseren van evenementen rondom de toren. Het verkoopsysteem is geoptimaliseerd, evenals de informatievoorziening (fysiek en digitaal).

De Maderbeelden zijn naar Ooststellingwerf gehaald en al deels opgeknapt en geplaatst.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Zes uitvoeringsagenda's

- Samenwerking met en tussen ondernemers: het plan Appelscha-regio 3.0 is in het eerste kwartaal van 2017 opgeleverd, vervolgens is een aanjager aangesteld om hier uitvoering aan te geven, in de vorm van Jan Henk Veenhouwer, ondersteund door Bianca Grote Beverborg. Financiering komt uit bestaande middelen en zetten we voort.
- Culturele dooradering: realisatie van het Mader Beelden-project en programmering Leeuwarden-Fryslân 2018. Deze agenda is in 2017 al gestart met financiering uit bestaande middelen en zetten we voort.
- Verbinding Drents Friese Wold – Fochtelooerveen: de recreatievisie Fochtelooerveen (in samenwerking met Natuurmonumenten en buurgemeenten) is in voorbereiding, hierin wordt een koppeling gemaakt met de verbindingzone tussen Fochtelooerveen en Appelscha. Deze agenda is in 2017 al gestart met financiering uit bestaande middelen en zetten we voort.
- Economische upgradering Turfroute: Plan van aanpak voor de Turfroute in ontwikkeling: voor het op een lijn brengen van beheer en exploitatie van de toeristische voorzieningen langs de Turfroute in onze gemeente en economische upgradering van de Turfroute in regionaal verband.
- Verbinding Boerestreek – Centrum: vanuit economische waarde voor recreatie & toerisme heeft deze agenda een lagere prioriteit en wordt pas na 2018 opgepakt.
- Verbinding Boerestreek – Buitencentrum: na evaluatie van de pilot toeristenbus (ondernemersinitiatief) bezien we of dit project in 2018 een vervolg krijgt.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Door het succes van de Bosbergtoren zijn er meer bezoekers op de Boerestreek. Outdoor Appelscha heeft een toren op de Boerestreek gebouwd. Deze trekt ook meer bezoekers. In het vervolg van de projecten uit het Masterplan Appelscha en de evaluaties worden de inwoners betrokken.

Beleidskaders

- Masterplan Regio Appelscha (2017)
- Bestuursovereenkomst Ontwikkelagenda Appelscha (2008)
- Structuurvisie 2010-2020-2030 Ooststellingwerf (september 2009)

4.3 Thema: Ecommunity Center te Oosterwolde

Wat willen we bereiken?

De realisatie van een multifunctioneel centrum, waarin innovatie tussen bedrijfsleven onderwijs en overheid een plek kan krijgen. Dit ter versterking van innovatie op het gebied van biobased materials en daarnaast om kennis en educatie te verspreiden op het gebied van de biobased economy en biobased society. Hiermee willen we onderwijsinstellingen structureel aan onze regio binden. Het Ecommunity center biedt een uitgelezen kans om onderzoek te doen, stage- en afstudeeropdrachten uit te voeren en opdrachten voor en met bedrijven en de overheid uit te voeren.

Wat hebben we bereikt?

De realisatie van een multifunctioneel centrum, waarin innovatie tussen bedrijfsleven onderwijs en overheid een plek kan krijgen

Contracten zijn gesloten met uitvoerende partijen. Eind 2017 is een start gemaakt met de bouw.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We realiseren het Biosintrum

Zowel de provincie als gemeente hebben besloten te investeren in de realisatie van het Biosintrum te Oosterwolde. Daarnaast hebben contractueel 6 onderwijspartijen en 17 bedrijven zich verbonden aan de realisatie en invulling van het Biosintrum. In 2017 werkten we aan het afronden van het definitieve ontwerp van het gebouw, waarin diverse innovatieve biobased materialen worden toegepast. Na afronding van het definitieve ontwerp starten we met de realisatie van het gebouw. We verwachten het op te leveren in het 4e kwartaal 2018. Op 1 december 2017 is de eerste schep van het Biosintrum ceremonieel gezet.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Dat we kunnen starten met de realisatie. Daarnaast is een spijkerbroekencampagne gelanceerd, de spijkerbroeken gebruiken we als isolatiemateriaal.

Beleidskaders

- Structuurvisie Ecommunitypark 2012-2022 (september 2012)
- Bestemmingsplan Ecommunitypark (2014)

Programma 5 | Openbare Orde en Veiligheid

Programma 5 | Openbare Orde en Veiligheid

In gemeente Ooststellingwerf willen we wonen, werken en naar school gaan in een veilige en schone omgeving. Dit realiseren we samen met alle betrokken partijen. We werken samen met partners om risico's te beheersen. Samen coördineren we ook de voorbereiding op hulpverlening bij incidenten en crises. Om Ooststellingwerf veilig en leefbaar te houden en waar mogelijk nog veiliger en leefbaarder te maken werkt de gemeente samen met bijvoorbeeld de politie, veiligheidsregio Fryslan en andere instanties.

5.1.1 Thema: Integrale Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Als aan inwoners wordt gevraagd wat ze belangrijk vinden, noemen zij naast de eigen gezondheid vaak het onderwerp veiligheid. Integrale Veiligheidszorg (IVZ) is beleid dat alle velden bestrijkt, interne en externe partners bij de aanpak betreft en ook de organisatorische borging van het beleid regelt. Daarom zetten we in op samenwerking met alle betrokken partijen om een veilige en prettige woon- leefomgeving te ontwikkelen.

Wat hebben we bereikt?

Een veilige en prettige woon- leefomgeving ontwikkelen

Het integraal veiligheidsbeleid 2017 - 2021 is in juni door de gemeenteraad vastgesteld. Het beleid geeft een kader en een richting voor de komende 4 jaar. Het verschilt inhoudelijk niet veel van het vorige beleid, maar is juist een voortzetting daarvan. De gemeente laat met de uitvoering van het integraal veiligheidsbeleid zien hoe zij vorm en sturing geeft aan het veiligheidsbeleid. Belangrijke thema's als overlast, high-impact crimes en aanpak jeugdgroepen komen hierin terug. De gemeente gaat samen met de partners met deze onderwerpen aan de slag om de overlast te verminderen, bewustwording te vergroten en of een integrale samenwerking te bevorderen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Uitvoeringskalender integrale veiligheid

De beleidskaders voor de periode 2017 – 2021 zijn bepaald. Op basis van het integraal veiligheidsbeleid stellen we jaarlijks een uitvoeringskalender op. Hierin staan voor het betreffende jaar de concrete acties en maatregelen ter uitvoering van het veiligheidsbeleid. Denk aan preventie woninginbraken en preventie overlast gevende jeugdgroepen. In aansluiting op de activiteitenkalender 2017 Integraal veiligheidsbeleid gingen we in 2017 aan de slag met:

- Aanpak overlastgevende personen. Hierbij spelen ook provinciale en landelijke ontwikkelingen een rol. Met name bij de mensen met verward gedrag die voor overlast zorgen. Provinciaal zijn er ontwikkelingen en plannen over hoe wij met deze problematiek om gaan.
- High impact crimes. Dit gaat om preventie woninginbraak. Samen met de politie Noord Nederland wordt hier op ingezet. Denk aan voorlichting, stimuleren whatsapp-groepen en de inzet van de preventietruck.
- Jeugd en veiligheid. Als er items spelen met jeugdgroepen en veiligheid zetten we een nieuwe aanpak voor jongerenwerk in. In 2017 zijn in samenwerking met alle betrokken stakeholders voorbereidingen getroffen om hier begin 2018 een start mee te maken.
- Hoewel dit niet in de activiteitenkalender opgenomen was, is sinds 2017 in samenspraak met de politie en andere partners extra ingezet op de drugsproblematiek. Het betreft een integrale aanpak met een combinatie van repressie (aanpakken deallocaties en hennepkwekerijen) en preventie (intensiveren voorlichting en vernieuwde aanpak jongerenwerk).

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Met de uitvoering van het Integraal veiligheidsbeleid zien de inwoners dat er concrete maatregelen genomen worden die bijdragen aan de leefbaarheid en de veiligheidsbeleving in de gemeente.

Beleidskaders

- Integraal veiligheidsbeleid 2017–2021

5.1.2 Thema: Crisisbeheersing

Wat willen we bereiken?

We werken samen met interne- en externe partners om risico's te beheersen en samen met de partners coördineren we de voorbereiding op hulpverlening bij incidenten en crises. De partners binnen de crisisbeheersing zijn vooral de brandweezorg, de Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en de gemeentelijke organisatie (sectie bevolkingszorg).

Wat hebben we bereikt?

Risico's beheersen en hulpverlening coördineren

De gemeentelijke organisatie was en is goed voorbereid op een ramp of een calamiteit. Tijdens oefeningen en trainingen is hier op getraind. De gemeente Ooststellingwerf beschikt over recentelijk geschoolde en getrainde medewerkers die op de hoogte zijn van de recente ontwikkelingen op het gebied van crisisbeheersing.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Gecoördineerde samenwerking met crisispartners

De gemeentelijke medewerkers die een rol hebben in de crisisbeheersing hebben geoefend. Trainingen en oefeningen worden gecoördineerd door de veiligheidsregio Fryslân. Vanuit de gemeente zorgen we ervoor dat het aanbod aansluit bij de wensen en de behoeften van onze medewerkers.

Jaarlijks vindt er in Fryslân een systeemtest plaats. Dit is een onverwachte test waarbij met behulp van een scenario de hoofdstructuur van de crisisorganisatie wordt getest. De jaarlijkse test komt voort uit een verplichting vanuit de Wet Veiligheidsregio. In 2017 vond de systeemtest plaats in onze gemeente. Het scenario dat voor deze test werd gebruikt betrof een grote natuurbrand in Appelscha. De test is goed verlopen. Aanvullend op het reguliere aanbod voor oefenen en trainen is er ook een simulatie geweest met een crisis in het sociaal domein. Ook deze is goed verlopen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Door te oefenen en te trainen is de gemeentelijke organisatie op een mogelijk crisis of calamiteit voorbereid, zodat de inwoners kunnen rekenen op een professionele organisatie die weet te handelen in een abnormale situatie.

Beleidskaders

- Beleidsplan Crisisbeheersing 2015-2018

Verbonden Partij: Veiligheidsregio Fryslân (VRF)

Binnen VRF werken de Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners samen aan brandweezorg, publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. De samenwerking is aangegaan om (gezondheids)risico's zo veel mogelijk te beperken. En om het beleid van gemeenten op het gebied van gezondheid en veiligheid te bevorderen. Voor de verschillende onderdelen zijn beleidsplannen opgesteld (Brandweer, GGD en Crisisbeheersing).

Als de afspraken over de begroting niet worden gerealiseerd door de VRF, krijgen de gemeenten achteraf alsnog de rekening gepresenteerd. Dit risico beheersen we intern door periodiek de uitgaven te monitoren en bij bestuurlijk en ambtelijk overleg input te leveren. Daarnaast bespreken we de begroting en jaarstukken van de VRF in de planning- en controlcyclus binnen de Veiligheidsregio.

5.2 Thema: Handhaving

Wat willen we bereiken?

De gemeente verleent vergunningen voor diverse evenementen en activiteiten. We zetten Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's) in om toezicht te houden. Deze BOA's letten onder andere ook op het zwerfafval, het toezicht op de drank en horecawet, de overlast van hondenpoep, het aanlijngedrag van honden en het parkeren in de blauwe zone. De gemeente is sinds 2013 verantwoordelijk voor het toezicht op de drank- en horecawet. Voor de gemeentelijke BOA's is dit een nieuwe taak en we willen de komende periode nadrukkelijker toezicht uitoefenen op de horecagelegenheden.

Wat hebben we bereikt?

Toename veiligheidsgevoel en leefbare omgeving

Door extra toezicht in het Openbare gebied is het aantal stortplaatsen van huishoudelijk- en tuinafval afgenomen, zijn de klachten over langparkeerders in de blauwe zone afgenomen en wordt in horecabedrijven/supermarkten steeds minder vaak alcohol verstrekt aan jongeren onder de 18 jaar.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Zichtbare handhaving

We hebben een tweede gecertificeerde BOA aangesteld op basis van het coalitieakkoord. Hierdoor ontstaat extra capaciteit om toezicht te houden. De BOA heeft de mogelijkheid om een bestuurlijke strafbeschikking of een bestuurlijke boete uit te schrijven. We gaan de aantallen proces-verbalen en klachten goed monitoren.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

De leefomgeving van de inwoners van Ooststellingwerf is schoner geworden ten opzichte van enkele jaren geleden, inwoners ervaren minder parkeeroverlast in Oosterwolde en jongeren onder de 18 jaar verkrijgen steeds moeilijker alcohol in horecabedrijven en supermarkten.

Beleidskaders

- Handhavingssuitvoeringsprogramma fysieke leefomgeving VTH
- Preventie en handavingsplan alcohol 2015 – 2019
- Jaarverslag 2016 en Uitvoeringsprogramma 2017 VTH fysieke leefomgeving

Verbonden Partij: Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

Deelname aan de FUMO is wettelijk verplicht gesteld voor alle Friese gemeenten. Hiermee wordt beoogd de uitvoering van de milieuregelgeving te professionaliseren, te uniformeren en de afstemming met andere handhavingpartners (Justitie) te verbeteren. In het basistakenpakket is vastgelegd voor welke activiteiten (van bedrijven en instellingen) de FUMO haar werkzaamheden moet uitvoeren. De gemeente blijft het bevoegd gezag.

De FUMO voert voor de gemeente gedeeltelijk het omgevingsrecht uit: de vergunningverlening en het toezicht van het milieucapitaal van grote en complexe bedrijven en instellingen. In 2017 of 2018 legt de FUMO het nieuwe bedrijfsplan ter goedkeuring aan de deelnemers voor. Dit naar aanleiding van de ontwikkelagenda FUMO 2.0 en het nieuwe Besluit Voorziening Toezichthandhaving (VTH).

De Gemeenschappelijke Regeling brengt een inherent risico mee: dat alle deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten. De FUMO vult een organisatie in op basis van uitgangspunten en een bedrijfsplan uit 2012. Intussen is gebleken dat die uitgangspunten niet meer actueel zijn. Dit verhoogt het risico van financiële tekorten in de aanloopfase. Diverse gemeenten, waaronder de OWO-gemeenten, hebben in een zienswijze aan de bel getrokken en dringend gevraagd om uiterst sober en zuinig te opereren.

Wij voeren toezicht op de uitvoering van de taken door de FUMO. Op bestuurlijk niveau in het Algemeen Bestuur. Op ambtelijk niveau door deelname aan de Controllersgroep en het Opdrachtgeversoverleg. We hebben enkel de wettelijk verplichte basistaken in de FUMO ondergebracht. Niet de plustaken. Daarmee zijn we niet aansprakelijk voor de risico's die met de uitvoering van plustaken gepaard gaan.

Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 5

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening	Primitieve	Actuele	Rekening	Verschil
	2016	Begroting	Begroting	2017	
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
5.1 Thema Openbare orde en veiligheid	-1,330	-1,363	-1,362	-1,348	13 V
5.2 Thema Handhaving	-215	-255	-255	-233	22 V
Totaal Lasten	-1,544	-1,618	-1,617	-1,581	35 V

Baten					
5.1 Thema Openbare orde en veiligheid	16	-	9	9	- 0 N
5.2 Thema Handhaving	-	-	-	-	-
Totaal Baten	16	-	9	9	- 0 N
Saldo van baten en lasten	-1,528	-1,618	-1,608	-1,572	35 V
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-	-	-	-	-
Onttrekkingen	33	28	20	21	1 V
Mutatie reserves	33	28	20	21	1 V
Resultaat	-1,496	-1,590	-1,587	-1,552	36 V

Tabel belangrijkste afwijkingen

bedragen x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen programma 5	Verschil
Overige kleine afwijkingen	36 V
Totaal afwijkingen	36 V

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In programma 5 zijn geen afwijkingen > € 25.000 te vermelden.

Programma 6 | Bestuur en Dienstverlening

Programma 6 | Bestuur en Dienstverlening

In de tweede helft van deze collegeperiode heeft het college versterkt ingestoken op de eigen kracht van onze samenleving. We willen dicht bij inwoners en bedrijven blijven staan. Niet alleen langer primair vanuit een regierol maar meer vanuit een faciliterende rol. Het eigen initiatief en de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en instanties betekende ook 'loslaten' door de overheid. Een verantwoord vangnet blijft hier van belang. Zowel op het sociale (voorzieningen, uitkeringen) als het ruimtelijk domein (handhaving).

We verbeterden onze dienstverlening op drie punten. Ten eerste bieden we steeds meer producten en diensten digitaal aan, naast de gebruikelijke dienstverlening die de inwoner nu al van ons gewend is. Ten tweede bieden we snellere service, waarbij we de wachttijden verkorten en de kwaliteit blijven verbeteren. Tot slot verbeteren we de kwaliteit en de zoekfunctie op de website. Voor onze inwoners behouden we het vertrouwde persoonlijk contact en het welkomstgevoel dat u van onze gemeente gewend bent.

6.1 Thema: Bestuur

Wat willen we bereiken?

In de tweede helft van deze collegeperiode wil het college versterkt insteken op de 'Eigen Kracht' van onze samenleving. De gemeente wil dicht bij inwoners en bedrijven blijven staan, echter niet langer primair vanuit een regie-rol maar meer vanuit een faciliterende rol. Het eigen initiatief, en de eigen verantwoordelijkheid van inwoners en instanties betekent ook 'loslaten' door de overheid. Een verantwoord vangnet blijft hier van belang op zowel het sociale (voorzieningen, uitkeringen) als het ruimtelijk domein (handhaving). Zaken als integriteit en integrale verantwoordelijkheid blijven het vertrekpunt in ons bestuurlijk handelen. Het afmaken, bestendigen en mogelijk uitbouwen van de OWO-samenwerking, met behoud van onze zelfstandigheid, is een belangrijk doel.

Wat hebben we bereikt?

Dicht bij inwoners en bedrijven blijven staan vanuit een faciliterende rol

Het contact en de samenwerking met inwoners en bedrijven zijn zowel bestuurlijk als ambtelijk versterkt; dit met vertegenwoordigende organisaties van dorpen, wijken, scholen, maar ook vanuit initiatieven die uit de samenleving op ons afkomen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Insteken op de 'Eigen Kracht' van Ooststellingwerf

Het jubileumjaar 2017 "Ooststellingwerf 500" hebben we, onder andere via door u beschikbaar gesteld budget, met kracht gestimuleerd. Dit resulteerde onder meer in 39 evenementen die bottom-up, vanuit de samenleving georganiseerd zijn. Daarnaast is Fonds Ooststellingwerf uitgevoerd, waarbij vele maatschappelijke initiatieven door de gemeente zijn gehonoreerd.

We hebben eerste stappen gezet op het gebied van concretisering van Participatie in samenwerking met u. Ook ambtelijk is dit vertaald in een organisatie-statement voor de organisatieontwikkeling de komende jaren. E.e.a. zal leiden tot een aanpak voor Participatie die u begin 2018 is aangeboden.

Stappen zijn gezet met betrekking tot bestuur en participatie in relatie met andere speerpunten zoals Biobased Economy (aantal maatschappelijke projecten zijn in uitvoering) en Duurzaamheid (ondersteuning DO! Is in gevorderde voorbereiding). Zo pakken wij bij vele initiatieven onze faciliterende rol.

In zowel het sociaal domein (gebiedsteams) als het ruimtelijke domein (buitendienst) zijn in 2017 de contacten met dorpen en wijken geïntensiveerd.

Tenslotte, aan het procesplan om te komen tot gezamenlijke OWO-afdelingen is jaren gewerkt. In 2017 is dit, met de vorming van de OWO-backoffice Sociaal Domein, afgerond. Verdere optimalisatie van deze samenwerking is nu de komende tijd de gezamenlijke opgave.

Beleidsindicatoren thema Bestuur

De formatie bestaat uit het begrote aantal formatieplaatsen op 1 januari 2017 per 1.000 inwoners. Bezetting is het gemiddelde aantal fte's dat werkzaam is per 1.000 inwoners, waarbij we het gemiddelde hebben berekend op basis van de werkelijke bezetting op 1 januari 2017 en 31 december 2017. De bezetting is hoger omdat in 2017 meer mensen in dienst zijn gekomen (Backoffice en Gebiedsteam).

Beleidsindicatoren thema Bestuur	Eenheid	Begroting 2017	Jaarrekening 2017
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	6.7	6.7
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	6.0	6.9

2017

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Inwoners, bedrijven, dorpen en wijken vinden meer dan voorheen een luisterend oor bij de gemeente. Een initiatief komt op de gemeente af, en we bekijken hoe we dit kunnen faciliteren en ook onder welke randvoorwaarden. Het jubileumjaar 2017 alsook Fonds Ooststellingwerf hebben inwoners in beweging gekregen. Vele initiatieven van onderop zijn gehonoreerd.

Beleidskaders

- Strategische samenwerking OWO-gemeenten (2012)
- Bestuursvereenkomst OWO (2014)
- Rapportage evaluatie OWO-samenwerking (2015)
- Visiedocument Ooststellingwerf (2016)

6.2 Thema: Organisatie Gebiedsteams

Wat willen we bereiken?

Vanaf 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor meer taken in het sociale domein. De dienstverlening en uitvoering van deze taken vanuit de WMO, de Participatiewet en de Jeugdwet vindt plaats in de Gebiedsteams. De gebiedsteammedewerkers werken vanuit een integrale aanpak aan de ondersteuningsvraag van de klant. Zij bieden toegang tot zorg, lichte ondersteuning en regievoering (één gezin, één plan, één contactpersoon) bij complexe vraagstukken op de terreinen wonen, welzijn, zorg, werk & inkomen en jeugd & gezin. Onze activiteiten en inspanningen zijn erop gericht de zelfredzaamheid, participatie en zelfbewustzijn van (jong)volwassenen te versterken en ouderen in staat te stellen zo lang mogelijk thuis te wonen. We stellen inwoners en jeugdigen in het bijzonder in staat vanuit hun eigen kracht het leven positief in te vullen, zelfstandig en/of samen met hun omgeving. De gemeente biedt, via de gebiedsteams, een vangnet als dit niet lukt.

Wat hebben we bereikt?

Een integrale aanpak aan de ondersteuningsvraag van de klant

De aanleiding voor inwoners om met een hulpvraag naar het Gebiedsteam te komen is zeer divers. In de teams van het Gebiedsteam zijn veel diverse professionele disciplines vertegenwoordigd. Samen weten zij veel en elke medewerker is goed toegerust om in de volle breedte signalen te zien. De gebiedsteam medewerker kijkt samen met de klant naar de problemen en de doelen die de klant wenst te bereiken en welke oplossingen daar passend bij zijn. Het kijken vanuit de behoefte en doelen van de klant, past in het gedachtegoed van de "omgekeerde toets" en is de leidraad van waaruit gewerkt wordt. De ervaring leert dat bij meervoudige en complexe problematiek schulden en/of laaginkomen veelvoorkomend zijn en een belangrijke belemmering zijn voor een duurzame zelfstandige oplossing. Hier steken we op verschillende manieren op in. Het project met de budgetcoaches en vrijwilligers is laagdrempelig en versterkt het financiële bewustzijn en zelfstandig beheer van inwoners. De integrale aanpak van werk & inkomen met zorg zorgt voor een meer randvoorwaardelijke aanpak gericht op stabiliteit, voortgang en kans op (betaald) werk. Bij hulpvragen rondom jeugdigen wordt het hele gezin betrokken en eveneens gekeken of ondersteuning van de ouders bijdraagt tot een duurzame oplossing.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Gebiedsteams zijn "gebiedsgericht" georganiseerd

De ondersteuningsvragen van inwoners worden naar gebied uitgezet in de teams. De teams zijn samengesteld met alle meest voorkomende vakgebieden. Voor specialistische vragen kunnen de gebiedsteam medewerkers bij onze eigen experts terecht en bij (kennis) externe organisatie advies inwinnen. Jaarlijks hebben de teams een intensief opleidings- en trainingsprogramma, zodat de expertise op peil blijft en de integrale benadering de vanzelfsprekende basis van handelen is. De handreiking gegevensdeling helpt de professionals bij de toepassing van het afwegingskader. De complexiteit van drie gescheiden wettelijke kaders (WMO, Jeugd en Participatie) en aparte beleidsregels is nog steeds aanwezig, we zoeken binnen dit kader de maximale ruimte op. De verbindingen met de maatschappelijke partners zijn versterkt. Contacten met huisartsen zijn o.a. door de aanwezigheid van een gebiedsteammedewerker jeugd en door de diverse bijeenkomsten in het kader van project GIDS verbeterd. Samen met maatschappelijke partners is invulling gegeven aan de doorontwikkeling van het sociaal team. Er start begin 2018 een nieuwe samenwerking in de vorm van een escalatie platform. Deze samenwerking is speciaal gericht op doelgroepen die een organisatie overstijgende aanpak en regie vragen. Er is bijvoorbeeld sprake van zorgmijndend gedrag en/of er is zorg over veiligheid van betrokkenen of diens omgeving. Evaluatie van de nieuwe samenwerking is medio 2018.

Vergaand intern verzelfstandiging gebiedsteams

In 2017 hebben we de punten uit het procesplan Bouwopdracht Verzelfstandiging Gebiedsteam verder uitgewerkt. Veel aandacht is besteed aan inrichten van goede werkprocessen. Hiervoor is onder andere een nieuwe applicatie in gebruik genomen. De processen zijn op orde. Bij de interim controle door de accountant zijn geen risicovolle bevindingen gedaan. De professionals kunnen maatwerk bieden en doen wat nodig is, passend binnen de gegeven wettelijke kaders. Het systeem van onze zorg is nog steeds in beweging. Dit vraagt continue aanpassing. Zo hebben de aanpassingen van de inkoop Jeugd, grote effecten op de werkwijze van de jeugdprofessionals in het gebiedsteam en de contacten tussen aanbieder en inwoner. De integratie en samenwerking tussen de teams hebben we met trainingen, bijeenkomsten en lezingen vorm gegeven. Er is geïnvesteerd in de persoonlijke ontwikkeling van medewerkers met behulp van Talentmanagement en natuurlijk is de vakinhoud onderhouden. We hebben gebruik gemaakt van de incidentele middelen om de inzet van de bouwteamleden te bekostigen en in de teams ruimte te bieden voor de veranderopgaaf. De basis voor de omvang van de benodigde inzet voor het GBT is na drie jaar stabiel en inzichtelijk en er is inzicht in de exploitatie van de locatie Brink/GCO. Het advies over de vervolgstap doorontwikkeling van het GBT is voorafgegaan door een organisatiebrede werkconferentie en uitwerking van de visie op het sociaal domein in de volle breedte. Aan de raad wordt voorgesteld het GBT in zijn huidige verzelfstandigde vorm binnen de gemeentelijke organisatie voort te zetten. Besluitvorming hierover wordt begin 2018 verwacht.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

In 2017 hebben we veel aandacht besteed aan communicatie en contact. Op de website van de gemeente is een aparte button gekomen met informatie over de dienstverlening van het Gebiedsteam. We hebben in begrijpelijke taal onze algemene folders aangepast en in de zomer de zorgbrochure uitgegeven. Eind december volgt de inkomensbrochure. De budgetcoaches hebben met verschillende acties veel mensen bereikt en hebben we voorkomen dat mensen dieper in de financiële problemen raken. Het wekelijkse whatsapp spreekuur wordt goed gebruikt. Dit project wordt in 2018 geëvalueerd. Samen met beleid is ervaring opgedaan met een andere vorm van in gesprek zijn met inwoners. Met de resultaten zijn inwoners en ondernemers zelf aan de slag gegaan. Door het project GIDS zijn er nieuwe waardevolle onderlinge contacten gelegd met organisaties die met ouderen werken. Het boekje met de resultaten van het project wordt eind 2018 opgeleverd. In 2018 gaan we met concrete gerichte activiteiten verder. In twee huisartspraktijken is ervaring opgedaan met de praktijkondersteuner jeugd met positieve ervaringen. Ook dit project wordt geëvalueerd in 2018. Met onze nieuwe applicatie maken we in rapportages zichtbaar hoeveel signalen van hulpvragen ons hebben bereikt en op welk gebied. Dit is input voor de monitor sociaal domein. De eerste publicaties hierover worden in 2018 opgeleverd en resultaten worden zichtbaar gemaakt.

Beleidskaders

- 3D's contourennotitie Gebiedsteams (juli 2014)
- Financieel kader sociaal domein (begroting 2016-2019)
- Raadsbesluit voor de Businesscase Verzelfstandiging Gebiedsteams (november 2015)
- Handreiking gegevensdeling (vastgesteld in B&W april 2017)

6.3 Thema: Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

We verbeteren onze dienstverlening op drie punten. Ten eerste bieden we steeds meer producten en diensten digitaal aan naast de gebruikelijke dienstverlening die de inwoner nu al van de gemeente gewend is. Daarnaast bieden we snellere service, waarbij we de wachttijden verkorten en de kwaliteit verbeteren. Tot slot verbeteren we de kwaliteit en de zoekfunctie op de website. Voor onze inwoners behouden we het persoonlijk contact en het gevoel van welkom wat u van ons gewend bent.

Wat hebben we bereikt?

We verbeteren onze dienstverlening

We verbeterden onze dienstverlening op drie punten. We bieden inmiddels meer producten en diensten digitaal aan. Dit naast de gebruikelijke dienstverlening die de inwoner altijd al van de gemeente gewend was. Daarnaast bieden we snellere service, wisten we de wachttijden te verkorten en hebben we geïnvesteerd in de kwaliteit van medewerkers en middelen. We hebben samen met inwoners, college- en raadsleden een nieuwe website gebouwd en gelanceerd. Voor onze inwoners scoren we ondanks alle digitale inspanningen ook nog steeds goed in de klantonderzoeken waar het gaat om de baliedienstverlening.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Digitalisering en nieuwe media van onze dienstverlening

- Nieuwe media: We zijn gestart met een applicatie voor het gestructureerd afhandelen van vragen via inwoners die ons berichten sturen via de sociale media. Meldingen openbare ruimte en verloren en gevonden voorwerpen kunnen begin 2018 online worden gedaan. We monitoren de berichtgeving over de gemeente op sociale media.
- We hebben gewerkt aan de digitalisering van de gemeente. We hebben 2 klantreizen afgerond, de nieuwe website gelanceerd, de besluitvorming binnen de gemeente gaat volledig digitaal en de P&C documenten worden digitaal aangeleverd en via de portal financien.ooststellingwerf.nl gepubliceerd.

Lef om te experimenteren en te innoveren

In 2017 zijn we verder gegaan met de uitvoering van de visie op dienstverlening. De teksten op de nieuwe website zijn allemaal herschreven op taalniveau b1. Vanuit het gemak is het nu mogelijk om digitaal een aantal producten van burgerzakendiensten (rijbewijs, huwelijk, etc.) online te regelen. Voor degene die niet digitaal wil of kan is er aandacht voor de 'gewone' dienstverlening. Zo zijn alle voorbereidingen om de publiekshal te moderniseren getroffen.

We ontwikkelen de dienstverlening op kwaliteit

In 2016 heeft de gemeenteraad de herijkte visie op de dienstverlening vastgesteld. Deze visie is de basis voor de vervolgstappen.

- Online dienstverlening: we hebben onze digitale dienstverlening verder uitgewerkt. Inwoners kunnen in 2017 steeds meer diensten online regelen. Persoonlijke gegevens zijn goed beschermd. Voor het derde jaar op rij zijn we met vlag en wimpel geslaagd voor de audit voor burgerzaken. We bieden informatie aan via mijnooststellingwerf.nl en mijnoverheid.nl. De website is vernieuwd samen met de gebruikers.
- Medewerkers: we faciliteren onze medewerkers om hun werk goed en snel te kunnen doen. De medewerkers hebben individueel en gezamenlijk (interne) trainingen in hun vakgebied gevolgd. Enkele werkprocessen zijn getoetst via de klantreizen. De samenwerking in OWO verband met de afdeling ICT gaat goed samen bij alle nieuwe ontwikkelingen. De medewerkers van het team dienstverlening beschikken over voldoende informatie om de inwoners te kunnen bedienen.

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

Een geheel nieuwe website voor desktop en mobiele telefoon. De teksten zijn duidelijker geschreven, lange teksten verkort en overbodige informatie verwijderd.

Beleidskaders

- Kwaliteitshandvest Gemeentelijke Dienstverlening (april 2013)
- Herijking Visie Dienstverlening (maart 2016)

- Meerjarenonderhoud- en investeringsplan ICT/Dienstverlening (financieel kader vastgesteld november 2013)

6.4 Thema: Financiën

Wat willen we bereiken?

De huidige financiële positie blijvend borgen en verstevigen. Daarnaast grip houden op ontwikkelingen om over voldoende middelen te beschikken voor de vraagstukken in het sociale en ruimtelijke domein.

Wat hebben we bereikt?

Inzetten om een solide financiële koers vast te houden

De huidige financiële positie is blijvend geborgd en verstevigd (o.a. verdere afbouw van langlopende geldleningen). De afgelopen vier jaar hebben we u sluitende begrotingen gepresenteerd met ruimte voor nieuwe (strategische) ontwikkelingen. We beschikken over voldoende middelen voor de vraagstukken in het sociale en ruimtelijke domein. Het beschikbare weerstandsvermogen (algemene reserve en bestemmingsreserves) is voldoende om risico's af te dekken. De risico's binnen het Sociaal Domein (WMO, jeugd en participatie) zijn gedekt door de reserve Sociaal Domein. De lokale lasten zijn de afgelopen jaren zeer beperkt gestegen. Ook voor de komende jaren is er sprake van lokale lastenverlichting.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Budgettaire gevolgen invoering notitie rente (BBV)

Het Besluit Begroting en Verantwoording is ingrijpend gewijzigd. In 2016 is door het Rijk besloten om de voorschriften BBV te vernieuwen. Met ingang van 2018 slaan we de rente om met behulp van een zogenaamd renteomslagpercentage. Deze verplichte nieuwe methode heeft voor onze gemeente een grote financiële impact voor de toe te rekenen rente en de afschrijvingslasten. Bij de Kaderbrief 2018-2021 is een nadelig resultaat effect van € 1,3 miljoen gemeld. We hebben dit nadeel opgevangen binnen de beschikbare begrotingsruimte 2018-2021 (inzet gelden voor afbouw leningenportefeuille en inzet structurele voordelen naar aanleiding van de uitkomsten van de jaarstukken 2016).

De begroting is op orde!

- De opbrengst OZB en de tarieven forensenbelasting zijn in 2017 niet verhoogd;
- De legestarieven voor producten zijn kostendekkend. De legestarieven van de omgevingsvergunningen zijn 74% kostendekkend;
- In 2017 is de schuldpositie verder verlaagd;
- In 2017 presenteerden we een sluitende begroting en meerjarenperspectief;
- We presenteren de financiële documenten en rapportages op een heldere en transparante manier via de website: <https://ooststellingwerf.begrotingsapp.nl>;
- Er wordt nog hard gewerkt om de kosten binnen het Sociaal Domein beheersbaar te maken.

Gefaseerde afbouw opbrengst precariobelasting

Het Kabinet heeft de precariobelasting op nutsbedrijven per 1 juli 2017 gewijzigd. Tot en met 2021 heffen we nog precariobelasting op kabels en leidingen (geraamde opbrengst van € 1,232 miljoen). De structurele opbrengst precariobelasting bouwen we af. Vanaf 2017 tot en met 2021 zetten we in vijf stappen de opbrengst om naar incidenteel geld. De voorgenomen tariefsverhogingen precariogelden voor de periode 2017 tot en met 2019 van € 0,05 per jaar passen we niet meer toe.

Beleidsindicatoren thema Financiën

Apparaatskosten zijn alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie (o.a. loonkosten, ICT, huisvesting, facilitair etc.). Onder overhead verstaan we alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Beleidsindicatoren thema Financiën		Eenheid	Begroting 2017	Jaarrekening 2017
Apparaatskosten		In euro 's per inwoner	651	710
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen		6.6%	22.4%

Overhead	% van totale lasten	11.2%	11.1%
----------	---------------------	-------	-------

Peildatum 31 december 2017

Wat heeft de inwoner daarvan gemerkt?

- Transparante financiële huishouding van de gemeente;
- Een kasboek met 'zwarte cijfers', ook op de lange termijn;
- Geen onnodige lastenverhoging;
- Betaalbare gemeentelijke producten en diensten;
- In 2017 is via het fonds Ooststellingwerf € 316.000 geïnvesteerd in maatschappelijke initiatieven met een aantoonbaar economisch en/of maatschappelijk rendement.

Beleidskaders

- Financiële verordening – artikel 212 Gemeentewet (december 2005, gewijzigd 2008 en 2010)
- Controleverordening – artikel 213 Gemeentewet (november 2003)
- Doelmatigheidsverordening – artikel 213a Gemeentewet (november 2003)
- Treasurystatuut (februari 2008)
- Diverse belastingverordeningen
- Financiële Kaders (jaarlijkse vaststelling in de kaderbrief)

Verbonden Partij: Bank Nederlandse Gemeenten

De kerntaak van de BNG is om tegen lage tarieven krediet te verstrekken aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Daarmee speelt de bank een essentiële rol in de financiering van door overheden gewenste maatschappelijke investeringen. De aandeelhouders van de BNG zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. De burgemeester van Ooststellingwerf vertegenwoordigt de gemeente.

BNG vertaalt haar missie in de volgende strategische doelstellingen:

- Substantiële marktaandeelen in de financiering van de Nederlandse publieke sector en het semipublieke domein;
- Een redelijk rendement voor de aandeelhouders.

De onderkende risico's voor de verbonden partij zijn minimaal. BNG publiceert op hun website het risicoprofiel. Daaruit blijkt dat door de topratings de bank in staat is tegen lage prijzen geld aan te trekken op de geld- en kapitaalmarkt. De BNG hanteert een strak kapitalisatiebeleid. De bank heeft een gezonde financiële positie.

Toelichting belangrijkste afwijkingen programma 6

Wat heeft het gekost?

bedragen x € 1.000

Wat heeft het ons gekost?	Rekening 2016	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2017	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Lasten					
6.1 Thema Bestuur	-1,775	-1,281	-1,789	-2,544	- 755 N
6.2 Thema Dienstverlening	-421	-388	-395	-353	42 V
6.3 Thema Financiën	-24,712	-17,141	-19,090	-17,890	1.199 V
Totaal Lasten	-26,908	-18,810	-21,273	-20,787	486 V
Baten					
6.1 Thema Bestuur	57	-	55	1,206	1.151 V
6.2 Thema Dienstverlening	886	767	827	890	63 V
6.3 Thema Financiën	56,914	45,972	46,907	47,191	285 V

Totaal Baten	57,857	46,739	47,788	49,287	1.499 V
Saldo van baten en lasten	30,949	27,929	26,515	28,500	1.985 V
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-1,688	-	-214	-401	- 188 N
Ottrekkingen	2,806	202	1,833	1,270	- 563 N
Mutatie reserves	1,119	202	1,619	869	- 750 N
Resultaat	32,068	28,132	28,134	29,369	1.234 V

Tabel belangrijkste afwijkingen

bedragen x € 1.000

Belangrijkste afwijkingen programma 6	Vershil
College B&W	212 V
Samenwerking	154 V
Algemene reserve	- 154 N
Omgevingsvergunningen	55 V
Reserve monumenten	- 24 N
Burgerzaken	40 V
Huisvesting en werkplek	104 V
Advies en ondersteuning	67 V
Automatisering	21 V
Algemene reserve	- 21 N
Algemene overheadkosten	47 V
Saldo financieringsfunctie	- 209 N
Algemene uitkering	154 V
Nagekomen/buitengewone posten	32 V
Onvoorzien	278 V
Nog te bestemmen posten	700 V
Organisatorische - en OWO kostenplaatsen	208 V
Algemene reserve	- 59 N
Reserve Sociaal Domein	- 482 N
Overige kleine afwijkingen	111 V
Totaal afwijkingen	1.234 V

Toelichting belangrijkste afwijkingen

In onderstaand overzicht lichten we de afwijkingen in de 'overige baten en lasten' > € 25.000 toe.

College B&W, voordeel € 212.000

Voordeel van € 192.000* bij de voorzieningen lopende pensioenverplichtingen bestuurders en pensioenverplichting voormalige wethouders en huidige wethouders. Door de stijging van de rekenrente is er een vrijval van € 117.000 bij de voorziening pensioenverplichting voormalige wethouders en huidige wethouders en hoeft de geraamde dotatie van € 75.000 niet plaats te vinden. En omdat een voormalige wethouder de pensioengerechtigde leeftijd in 2017 heeft behaald is er een mutatie tussen beide voorzieningen. Voordeel van € 20.000 bij uitkeringen oud-wethouders, door verrekening van neveninkomsten zijn de lasten lager.

Samenwerking, voordeel € 154.000*

De lasten voor het Jubileum 500 jaar Stellingwerfen zijn € 10.000 hoger. De evaluatie van het project is via een mededeling dd 12 december 2017 met u gedeeld. Lagere lasten OWO-samenwerking € 164.000. Het restantbudget OWO-samenwerking wordt doorgeschoven naar 2018, omdat de verplichtingen over het jaar 2017 lopen. De verplichtingen zijn o.a. implementatie en uitrol zaakgericht werken en extra lasten bij VTH in verband met toegenomen werkzaamheden en het moeilijk kunnen vervullen van specialistische functies.

Algemene reserve, nadeel € 154.000*

De hogere lasten (voordeel € 10.000) voor het project 500 jaar Stellingwerfen zijn ten laste van de algemene reserve gebracht. Hogere toevoeging € 164.000 in verband met de verplichtingen OWO-samenwerking.

Omgevingsvergunningen, voordeel € 55.000

- Het jaarlijkse budget voor subsidie is € 25.000, er is voor € 1.353 aan subsidie verleend. Het restant € 23.647 wordt toegevoegd aan de reserve monumenten. De subsidietoekenning was hoger, maar door o.a. ingetrokken aanvragen en lagere definitieve vaststellingen is de uiteindelijke subsidie in 2017 op € 1.353 uitgekomen.
- Per saldo een voordeel van € 31.000 bij de omgevingsvergunningen. Er is een hogere legesopbrengst van € 25.000. Dit komt voornamelijk doordat er ook behoorlijk wat meer vergunningen zijn verleend in 2017 ten opzichte van de afgelopen jaren. De bouwcrisis, waarbij de bouw behoorlijk stil heeft gelegen, is nu enige jaren geleden, maar nog steeds zijn de effecten van de aantrekkende markt en het inhalen van de uitgestelde bouwactiviteiten door de crisis voelbaar. Daarnaast zijn er lagere lasten.

Reserve monumenten, nadeel € 24.000

Het niet bestede deel wordt gereserveerd, zie hiervoor bij omgevingsvergunningen.

Burgerzaken, voordeel € 40.000

Hogere legesontvangsten vooral door meer afgiftes rijbewijzen, paspoorten, identiteitskaarten. Ook zijn er meer drank- en horeca- en gebruiksvergunningen afgegeven.

Huisvesting en werkplek, voordeel € 104.000

Dit komt door minder klachtenonderhoud (€ 25.000), lagere telefoonkosten door de implementatie van de gezamenlijke telefooncentrale binnen OWO (€ 25.000), minder aangekochte kantoorartikelen (€ 28.000), en een positieve verrekening van de multifunctionals over voorgaande jaren (€ 26.000). De eventuele structurele voordelen die hieruit voortkomen nemen we mee in de voorjaarsrapportage van 2018.

Advies en ondersteuning, voordeel € 67.000

Lagere lasten € 67.000, voor de uitvoering van de afspraken uit het Sociaal Akkoord over de Banenafspraken voor mensen met een arbeidsbeperking is budget (€ 45.000) beschikbaar. Inmiddels zijn twee fte hiervoor gerealiseerd, de lasten daarvan zijn verantwoord op de betreffende afdelingskostenplaatsen. Ook zijn de lasten van het centrale budget voor re-integratie/herplaatsing inclusief begeleiding functioneel verantwoord op de betreffende kostenplaatsen.

Automatisering, voordeel € 21.000

Voordeel van € 21.000 bij project Digitalisering dienstverlening & bedrijfsvoering. In samenwerking met de ontwikkelaar is de nieuwe website ontwikkeld. Door de vorm; co-creatie zijn de kosten lager uitgevallen. Informatie, communicatie en projecten rondom open- en big data en gegevensmanagement worden in OWO-verband opgepakt en niet eerder dan in 2018 uitgewerkt.

Algemene reserve, nadeel € 21.000

Lagere lasten project Digitalisering dienstverlening & bedrijfsvoering. Zie hierboven.

Algemene overheadkosten, voordeel € 47.000

Centrale personeelsbudgetten voor vervanging wegens zwangerschap-, ouderschapsverlof en overige personele knelpunten staan hier geraamd. De lasten voor vervanging staan bij de organisatorische kostenplaatsen verantwoord.

Saldo financieringsfunctie, nadeel € 209.000

- Eenmalig nadeel van € 77.000 bij de betaalde rente. Bij een algeheel afgeloste lening is de renteberekening bij de raming onjuist geweest. Bij de raming is de rentevalutadag verkeerd gehanteerd.
- Een nadeel van € 132.000 bij de toegekende rente. Bij de programma's komt dit weer als een voordeel terug. De raming van de toegekende rente gebeurt op basis van de verwachte boekwaarde van de betrokken activa. De werkelijke boekwaarde is lager dan de verwachte boekwaarde. Ook zijn er twee woningbouwleningen algeheel afgelost, dus is er minder rente doorgerekend.

Algemene uitkering, voordeel € 154.000

Verrekening algemene uitkering eerdere dienstjaren, voordeel € 34.000. Het gevolg van de decembercirculaire 2017 is € 37.000 positief, dit kon niet meer worden gewijzigd in de begroting. En als laatste een voordeel van € 83.000, omdat een aantal maatstaven nog niet definitief zijn vastgesteld.

Nagekomen/buitengewone posten, voordeel € 32.000

Een voordeel van € 11.000 van de zogenaamde doorschuif compensabele btw 2017. Daarnaast een voordeel van € 21.000 als gevolg van afrekeningen 2012-2015 compensabele btw met de fiscus.

Onvoorzien, voordeel € 278.000

Voordeel € 32.000 budget onvoorzien regulier. Het budget is eenmaal in 2017 aangesproken voor subsidie Ravenswoud in het kader van Jubileum 500 jaar Stellingwerfen. Conform de besluitvorming bij de Kaderbrief 2018-2021 zijn in 2017 de incidentele middelen gefaseerde afbouw precariobelasting beschikbaar gesteld. Deze zijn niet ingezet, voordeel € 246.000.

Nog te bestemmen posten, voordeel € 700.000*

Op deze post staan twee budgetten die nog niet functioneel zijn toegewezen. Dit betreft € 500.000 voor breedband en € 200.000 voor Masterplan Appelscha. De dekking van deze budgetten gaan via de algemene reserve (zie toelichting programma 3) en de reserve strategische projecten (zie toelichting programma 3). De budgetten blijven beschikbaar in de komende jaren. Dit voordeel is een nadeel bij programma 3, omdat daar de onttrekkingen waren geraamd die niet plaatsvinden.

Organisatorische kostenplaatsen en OWO kostenplaatsen, voordeel € 208.000

- Project Ondersteuning werkgelegenheid en leefbaarheid voordeel € 59.000*. Er is meer tijd genomen voor het organisatievisie traject, waarbij minder gebruikt gemaakt is van externe advisering en bewust is geïnvesteerd in het ontwikkelen van de eigen kracht. De operationele kosten zijn later in het jaar gemaakt en vallen vooralsnog lager uit. De onttrekking uit de Algemene reserve wordt ook hiermee lager, zie hieronder. Het budget blijft beschikbaar voor de komende jaren.
- Het resultaat op de organisatorische kostenplaatsen (exclusief het Gebiedsteam) is € 308.000 nadelig. Hogere afschrijving (auto 97) € 22.000 in verband met het aanpassen van de financiële verordeningen (activeringsgrens naar € 25.000). Hogere nettolasten personeel en personeelsgerelateerde kosten (abonnementen, vorming en opleiding etc) € 81.000 en lagere doorbelaste apparaatskosten € 205.000.
- Bij het gebiedsteam is er een voordeel van € 454.000*. Oorzaak is lagere uitgaven voor het project, mede omdat het project een looptijd heeft tot medio 2018.
- En bij de OWO-kostenplaatsen is er een voordeel van € 3.000.

Algemene reserve, nadeel € 59.000*

Lagere lasten bij project Ondersteuning werkgelegenheid en leefbaarheid, zie hierboven.

Reserve Sociaal Domein, nadeel € 482.000

Lagere lasten bij kostenplaats Gebiedsteam betekent ook een lagere onttrekking, nadeel € 454.000*. Wordt doorgeschoven naar 2018. Verder is er een lagere onttrekking voor uitvoeringscapaciteit afdeling K&O, nadeel € 28.000.

* Maakt onderdeel uit van de incidentele baten en lasten.

Paragrafen

Paragraaf 1 | Lokale heffingen

Inleiding

De gemeente stuurt rekeningen voor een aantal belastingen en heffingen. Denk aan de onroerendezaakbelasting, rioolheffing en reinigingsheffing. Deze lokale heffingen zijn een belangrijk onderdeel van onze inkomsten. Deze paragraaf laat de hoogte van de inkomsten zien en geeft een overzicht van de diverse heffingen.

1.1 Inkomsten

In onderstaande tabellen vindt u het totaal van de lokale heffingen en leges en de specificatie hiervan.

bedragen x € 1.000

Lokale heffingen en leges	Rekening	Primitieve	Actuele	Rekening	Verschil
	2016	Begroting	Begroting	2017	
Lokale heffingen	8,943	9,580	9,351	9,341	- 9 N
Leges	902	795	863	940	77 V
Totaal	9,844	10,375	10,213	10,281	68 V

bedragen x € 1.000

Lokale heffingen	Rekening	Primitieve	Actuele	Rekening	Verschil
	2016	Begroting	Begroting	2017	
3.1 Thema Economische ontwikk.					
Toeristenbelasting	260	253	246	240	- 7 N
Reclamebelasting	43	43	43	45	3 V
3.3 Thema Milieu					
Rioolheffing (gecombineerd)	2,898	2,921	2,799	2,807	8 V
Baatbelasting	74	0	0	0	- 0 N
Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	2,009	2,245	2,032	2,005	- 27 N
6.3 Thema Financiën					
Onroerende zaakbelasting eigenaren	2,581	2,543	2,657	2,670	13 V
Precariobelasting	754	1,261	1,232	1,246	14 V
Onroerende zaakbelasting gebruikers	248	237	265	255	- 10 N
Forensenbelasting	77	78	77	72	- 4 N
Totaal	8,943	9,580	9,351	9,341	- 9 N

bedragen x € 1.000

Leges	Rekening	Primitieve	Actuele	Rekening	Verschil
	2016	Begroting	Begroting	2017	
3.2 Thema Openbare ruimte					
Verharding	6			5	5 V

3.4 Thema Bouwen en wonen					
Bestemmingsplannen	11	25	33	44	11 V
	-				
6.2 Thema Dienstverlening					
Drank en horeca	5	-	16	24	8 V
Omgevingsvergunningen, baten	420	360	360	385	25 V
Rijbewijzen / reisdocumenten baten	445	388	432	467	34 V
Burgerlijke stand / huwelijk	10	13	13	14	1 V
Secretarieleges/dienstverlening baten	4	6	6	1	- 5 N
6.3 Thema Financiën					
IP Bedrijfsvoering algemeen	1			1	1 V
IP Huisvesting en werkplek	-	3	3	0	- 3 N
Totaal	902	795	863	940	77 V

>

1.2 Bijzonderheden en ontwikkelingen

>

1.2.a Precariobelasting

Het Kabinet heeft de precariobelasting voor nutsbedrijven per 1 juli 2017 gewijzigd (het deel voor kabels en leidingen voor de nutsbedrijven gaat onder de vrijstellingen vallen). Voor gemeenten die op 10 februari 2016 een verordening met tarief hadden vastgesteld voor precariobelasting op kabels en leidingen geldt een overgangstermijn tot 1 januari 2022. Dat geldt ook voor Ooststellingwerf. De opbrengst precariobelasting is tot en met 2021 structureel geraamd in de begroting (€ 1,232 miljoen) tegen het door u vastgestelde tarief van € 2,18 per m1. De voorgenomen tariefsverhogingen precariogelden voor de periode 2017 tot en met 2019 van € 0,05 per jaar kunnen geen doorgang meer vinden.

1.2.b De Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ)

Voor het belastingjaar 2018 worden, zoals elk jaar, nieuwe WOZ-waarden gebruikt voor de heffing van de onroerendezaakbelasting, gebaseerd op het prijspeil 1 januari 2017. De waardepeildatum ligt steeds één jaar voor het belastingjaar en blijft daardoor actueel. Door de actualiteit van de waarde wordt deze mede voor andere doeleinden, zoals de belastingdienst voor de erfbelasting en eigen woningforfait, waterschapslasten en door notarissen gebruikt. Per 1 oktober 2016 is het mogelijk om als burger via de Landelijke Voorziening WOZ inzicht te krijgen in de WOZ-waarden van andere (woning) panden. Het Kadaster beheert deze Landelijke Voorziening.

1.2.c Basisregistraties

Vanaf 1 juli 2011 geldt het verplicht gebruik van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (de BAG). Deze verplichting geldt dus ook voor de uitvoering van de Wet WOZ. In de gemeentelijke WOZ processen spelen de in de BAG opgenomen gegevens over adressen, oppervlakten en bouwjaren een belangrijke rol. De koppeling tussen de WOZ en de BAG is in december 2016 gerealiseerd. Halverwege 2016 zijn de Basisregistratie Kadaster (BRK) en de aansluiting van het Handelsregister (NHR) gerealiseerd.

Per 1 april 2016 is de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT) aangesloten op de Landelijke Voorziening. Het jaar 2017 is gebruikt om de BGT te koppelen aan het beheer van de openbare ruimte (BOR) en de kaart van 2014 op te werken naar de huidige stand. Vanaf 1 december 2017 wordt het werkelijke beheer van de BGT verder opgepakt. Dit alles heeft te maken met de BGT op naar 2020 (fase 2). Voltooing en het vervolmaken van de BGT zodat het voldoet aan de wettelijke eisen.

1.2.d Ontwikkelingen

Het kabinet is bezig met hervorming en herziening van het belastingstelsel voor lokale overheden. Er kan een verschuiving plaats vinden van rijksbelastingen naar gemeentebelastingen. Daarbij komen de 'kleine' belastingen te vervallen. Dit heeft onder andere impact (korting) op de inkomsten uit het Gemeentefonds en consequenties voor de wetgeving. Daarnaast zijn er voorstellen gedaan om het gemeentelijk belastinggebied te verruimen. Bijvoorbeeld door de invoering van een ingezeteneheffing en de wederinvoering van het gebruikersdeel OZB voor woningen.

Hervorming belastingstelsel door middel van het verruimen van het gemeentelijk belastinggebied wordt niet ondersteund door het nieuwe kabinet (bron Bijzondere Ledenbrief VNG als reactie op het Regeerakkoord 2017-2012).

1.2.e Omgevingswet

Het Kabinet is in 2011 begonnen met een grote stelselherziening van het omgevingsrecht. De Omgevingswet heeft ook gevolgen voor bestaande verordeningen, beleidsregels, nadere regels en besluiten. De wet dient in te gaan op 1 januari 2021. De geo-informatie moet op orde zijn, zowel van de BAG als de BGT.

>

1.3 Belastingsoorten

>

1.3.a Onroerendezaakbelasting (OZB)

De jaarlijkse macronorm stelt een maximum aan extra ozb-inkomsten die gemeenten in het komende jaar mogen ophalen. De macronorm voor 2017 is vastgesteld op maximaal 1,97% groei. Voor het eerst in jaren blijft de gemiddelde stijging van de OZB in 2017 binnen de macronorm van 1,97%. Voor 2018 is de macronorm bekend namelijk 3,1%. Het kabinet wil samen met de VNG komen tot een woonlastennorm (bericht uit 2016). Daartoe zal door de werkgroep die het evaluatierapport over de macronorm OZB heeft opgesteld, de variant van woonlastennorm verder worden uitgewerkt. Hier is tot nu toe verder niets over bekend met o.a. als reden dat de gemeenten binnen de gestelde stijging zijn gebleven en ook de vorming van een nieuw kabinet werkt hier niet aan mee.

1.3.b Woningwaarderingstelsel

De Tweede Kamer heeft de motie van het lid Monasch over aanpassing van het woningwaarderingstelsel per 1 oktober 2015 aangenomen. Per 1 januari 2006 was namelijk de gebruikersbeschikking WOZ voor de huurder verdwenen. Met deze aanpassing wordt dit gerepareerd en krijgen de huurders weer belang bij de verkrijging van de WOZ-waarde. Vanaf 2016 kan een huurder bezwaar maken tegen de hoogte van de WOZ-waarde. Aanpassing van de waarde kan dan doorwerken in de hoogte van de huur. De uitvoeringskosten die gemeenten moeten gaan maken voor bijvoorbeeld de bezwaarprocedure dekt het Rijk niet. In 2017 heeft één inwoner bezwaar gemaakt tegen een WOZ-beschikking.

1.3.c Rioolheffing

In maart 2015 heeft u het Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2019 (GRP 2015-2019) vastgesteld. In het GRP 2015-2019 is aangegeven welke kosten gemoeid zijn met de rioleringstaken van de gemeente en op welke wijze deze gedekt worden. Uit dit kostendekkingsplan is de hoogte van de rioleringsheffing voor de komende 5 jaar bepaald. In 2017 is het kostendekkingsplan geactualiseerd vanwege gewijzigde wet- en regelgeving. Het gebruikers- en eigenarendeel van de rioolheffing wordt met ingang van 2018 verlaagd.

1.3.d Leges

Het onderzoek naar de kostendekkendheid van de omgevingsvergunningen is door u op 26 januari 2016 besproken. De aanbevelingen van de Rekenkamercommissie zijn hierbij meegenomen. De leges omgevingsvergunningen zijn voor de jaren 2016-2019 gebaseerd op 75% kostendekking. Hierbij is rekening gehouden met wettelijke kaders en rechtelijke uitspraken. In 2017 is de berekening van de kostendekkendheid binnen de bouwleges geëvalueerd en herijkt zodat er volledig aan de opbouw van Titel 2 van de Legesverordening wordt voldaan. In 2017 was de kostendekking van de leges 74%.

Overige legestarieven: de legestarieven zijn afhankelijk van de tijdsbesteding, de maximale tarieven, de loonkosten en andere directe kosten.

1.3.e Toeristenbelasting

Op advies van het recreatieschap Drenthe is het tarief van de toeristenbelasting de afgelopen jaren gefaseerd in lijn gebracht met onze omliggende Drentse gemeenten. Dit in het kader van de harmonisatie van de tarieven van de toeristenbelasting. Het voorgestelde tarief van het recreatieschap – een tariefstijging van € 0,05 per jaar voor de komende 5 jaar – heeft u niet overgenomen. Het tarief voor de toeristenbelasting is door u vastgesteld op € 1,00 per persoon per overnachting. Dit tarief blijft gelden voor 2018.

1.3.f Forensenbelasting

Onder de naam “forensenbelasting” heffen we een belasting van personen die (voor meer dan 90 dagen per jaar) een gemeubileerde woning als bedoeld in artikel 223 van de Gemeentewet voor zichzelf en/of hun gezin beschikbaar houden. De belasting heffen we naar de heffingsmaatstaf voor de onroerendezaakbelastingen (de WOZ-waarden). Er heeft geen trendmatige verhoging van het tarief voor 2017 plaatsgevonden.

1.3.g Baatbelasting

Vanaf 2018 worden er geen aanslagen meer verstuurd. De verordeningen, dus ook de looptijd van invoering en aanslagopleggingen, zijn beëindigd.

1.3.h Afvalstoffenheffing

Voor het ophalen en verwerken van afval vraagt de gemeente aan inwoners een vergoeding. Dit noemen we afvalstoffenheffing. De afvalstoffenheffing bestaat uit een vast bedrag per woning (vastrecht) en een bedrag voor het aantal keren dat afval wordt aangeboden (Diftar). Het vastrecht moet altijd worden betaald, ook als er geen afval wordt aangeboden. Om het vaste tarief afvalstoffenheffing voor 2017 op € 96,- te houden is een onttrekking uit de Egalisatiereserve reiniging nodig.

1.3.i Reclamebelasting

De Raad heeft op 14 december 2010 besloten tot de invoering, per 1 januari 2011, van reclamebelasting, van het komgebied van Oosterwolde. De reclamebelasting houdt in dat de ondernemers een vast bedrag per jaar betalen. De gemeente legt deze belasting op en stort na aftrek van 5% beheerkosten de opbrengsten in een fonds. Met deze baten kunnen de ondernemers evenementen en activiteiten ontplooiën, gericht op promotie en het zorgen voor een aantrekkelijk winkelklimaat van het centrum van Oosterwolde.

1.3.j Kwijtschelding

We voeren de kwijtschelding uit volgens de Uitvoeringsregeling van de Invorderingswet 1990. Als inkomenstoets voor de kwijtschelding wordt de 100% bijstandsnorm gehanteerd. Dit betekent dat, afgezien van vermogen cum annexis, aanvragers met een inkomen op bijstandsniveau in principe voor kwijtschelding in aanmerking komen. Kwijtschelding geldt niet voor alle belastingsoorten alleen voor de afvalstoffenheffing vast deel (+ Diftar tot 100 euro) en rioolheffing (alleen gebruikersdeel). De kwijtschelding aan ondernemers (maatwerk), rekening houdend met de kosten voor kinderopvang en de doelgroep 65-plussers, zijn per 1 januari 2012 toegevoegd aan het beleid.

1.4 Kostendekking

Toelichting kostendekking

In de bijlage van de jaarstukken is een overzicht met taakvelden opgenomen. Op de taakvelden verantwoord worden we alle baten en lasten die direct betrekking hebben op het taakveld, waaronder salarislasten. De lasten die we niet direct aan de taakvelden kunnen toerekenen, zijn de overheadkosten. Overhead is 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Het gaat hier dan om onder andere personele kosten, huisvesting, ICT, etc. Omdat alle directe kosten al rechtstreeks zijn toegerekend aan de taakvelden, passen we een opslagpercentage toe voor overhead voor taakvelden waarvoor we kostendekkende tarieven mogen berekenen. Bijvoorbeeld afval en riolering.

Berekening van kostendekkendheid

In onderstaande tabel staan de berekeningen van kostendekkendheid van de heffingen riolering en reiniging. Het uitgangspunt bij deze heffingen is volledige kostendekking. Naast de baten en lasten verantwoord op het taakveld mogen we een aantal lasten toerekenen, waaronder overhead. De overhead is berekend als opslagpercentage over de directe salarislasten die op het taakveld verantwoord zijn. Daarbij is onderscheid gemaakt in een opslagpercentage voor de salarislasten van de buitendienst (78%) en van de binnendienst (115%). Voor de reinigingsheffing is € 221.553 onttrokken uit de egalisatiereserve. Voor rioolheffing is € 122.000 onttrokken uit de reserve lastenverlichting. De investeringslasten in de riolering waren € 134.000 lager dan geraamd. Dit was een efficiencyvoordeel en is daarom toegevoegd aan de rioleringsreserve. De mutaties in de reserves zijn niet in onderstaande tabel verwerkt. De aanwending van de rioleringsvoorziening voor de exploitatie is wel verwerkt in de lasten van het taakveld.

bedragen x € 1.000

Berekening van kostendekkendheid	Begroting Rioolheffing (taakveld 7.2)	Realisatie Rioolheffing (taakveld 7.2)	Begroting Reinigingsheffing (taakveld 7.3)	Realisatie Reinigingsheffing (taakveld 7.3)
Kosten				
Kosten	2,253,065	2,113,380	2,506,778	2,486,407
Inkomsten	-10,242	-3,857	-611,834	-603,911
Netto kosten taakveld	2,242,823	2,109,523	1,894,944	1,882,496
Toe te rekenen kosten				
Overhead	371,361	369,619	134,647	134,014
Kwijtschelding	45,905	47,080	90,000	84,184
Rente			-10,000	-10,000
Dubieuze debiteuren	7,000	7,000	10,000	10,000
Watergangen	25,000	25,000		
BTW	228,426	236,663	125,565	125,565
Totaal toe te rekenen kosten	677,692	685,362	350,212	343,763
Totale kosten	2,920,515	2,794,885	2,245,155	2,226,259
Opbrengst heffingen	-2,920,515	-2,807,344	-2,245,155	-2,004,707
Dekkingspercentage	100%	-100%	100%	-90%

Paragraaf 2 | Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf laat zien hoe solide onze begroting is en in hoeverre we financiële tegenvallers kunnen opvangen. Het gaat om de relatie tussen de (financiële) weerstandscapaciteit en alle risico's die de gemeente loopt die niet zijn afgedekt door reserves, voorzieningen en verzekeringen. Door het vormen van een weerstandsvermogen hoeven we bij een financiële tegenvaller in de begrotingsuitvoering niet direct tot een bezuiniging over te gaan. Het weerstandsvermogen is op dit moment voldoende om de risico's af te dekken.

2.1 Conclusie weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit is per 31 december 2017 € 18,31 miljoen. Dit bestaat uit de Algemene reserve van € 12,44 miljoen (exclusief het bodembedrag van € 3 miljoen) en de bestemmingsreserves van € 5,87 miljoen. Het totaal van de bestemmingsreserves is € 10,87 miljoen. Voor de weerstandscapaciteit halen we hier de reserve Sociaal domein € 2,82 miljoen en de Algemene reserve grondexploitatie € 2,18 miljoen vanaf.

De benodigde weerstandscapaciteit is € 960.500 (zie overzicht bij kwantificeerbare risico's). Het weerstandsvermogen is voldoende om de risico's af te dekken. Naast de beschikbare weerstandscapaciteit van € 18,31 miljoen is er nog de algemene buffer van € 3 miljoen (als onderdeel van de Algemene reserve). Deze beide gecombineerd maakt dat in relatie tot de omvang van de activiteiten er voldoende buffer aanwezig is voor het opvangen van de risico's.

Risico's die zich regelmatig voordoen en die vrij goed meetbaar zijn, maken geen onderdeel uit van de risico's binnen het weerstandsvermogen. Hiervoor zijn verzekeringen afgesloten of reserves en voorzieningen gevormd. We gaan op de volgende manier om met de risico's rondom grondexploitatie, openeinde-regelingen, verbonden partijen en decentralisaties:

Grondexploitaties: Hiervoor is de reserve grondexploitatie ingesteld. Deze reserve is bestemd voor het opvangen van verliezen (bijvoorbeeld van niet-kostendekkende complexen), planschadeclaims en verlaging van verkoopprijzen. We beoordelen ieder jaar opnieuw of de reserve toereikend is.

Open einde regelingen: De belangrijkste openeinde-regelingen zijn de regelingen Sociaal Domein en WWB. De risico's binnen het Sociaal Domein (WMO, jeugd en participatie) zijn gedekt door de reserve Sociaal Domein. Bij 2.4 staat een aparte toelichting hierover. Het risico in het kader van de WWB nemen we mee in de bepaling van de weerstandscapaciteit (risico nummer 2).

Verbonden partijen: Jaarlijks beoordelen we de jaarrekeningen, begrotingen en tussentijdse rapportages van de verbonden partijen en leggen die aan u voor. We nemen deel aan aandeelhoudersvergaderingen en bij de meeste verbonden partijen ook aan tussentijdse overleggen. Net als bij de grondexploitatie geldt dat er geen extra financiële buffer noodzakelijk is, omdat er geen risico's zijn die een gevaar vormen voor de financiële positie. Als dit wel het geval is, nemen we dat risico mee in deze paragraaf. Dat beoordelen we ieder jaar opnieuw.

2.2 Algemene beleidslijn

Om het weerstandsvermogen te beoordelen zetten we de beschikbare weerstandscapaciteit af tegen de benodigde weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit is een optelsom van middelen die beschikbaar zijn om de gevolgen van risico's die niet begroot zijn te dekken.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit stellen we vast aan de hand van een risico-inventarisatie. Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet. Daarnaast zijn de financiële gevolgen van deze risico's zo veel mogelijk weergegeven.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet-begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, te dekken. Het gaat dan vooral om de reservecapaciteit (algemene- en bestemmingsreserves), de onbenutte begrotingscapaciteit, de onbenutte investeringscapaciteit en de stille reserves. We bepalen de beschikbare weerstandscapaciteit aan de hand van de algemene reserve en bestemmingsreserve. We willen een beschikbare weerstandscapaciteit met minimaal de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit.

Risicobeheersing

Risicobeheersing is de manier waarop we risico's beheersen, inclusief de processen en systemen waarmee we dat doen. Onze organisatie heeft tal van beheersmaatregelen getroffen om de doelstellingen in de programma's te realiseren. Er is een grote verscheidenheid aan maatregelen, die we als volgt indelen:

- Juridische beheersmaatregelen (inkoopvoorwaarden, contractbepalingen, leveringsvoorwaarden, juridische kwaliteitszorg);
- Financiële beheersmaatregelen (financial control, verzekeringen, bankgaranties, treasury statuut);
- Organisatorische beheersmaatregelen (AO/IC, procedures, 4-ogen-principe, audits);
- Materiële beheersmaatregelen en informatiebeveiligingsbeheersmaatregelen (gemeentelijk informatiebeveiligingsplan).

Twee keer per jaar, als onderdeel van de P&C-cyclus, actualiseren we het overzicht met de belangrijkste risico's. Dit doen we op basis van dossieronderzoek en interviews met management en medewerkers. Na identificatie van het risico brengen we de oorzaak en het gevolg van het risico in beeld. We kwantificeren ieder risico (als dat mogelijk is). En we maken een inschatting van de kans dat het risico zich voordoet, evenals het financiële gevolg. Dit resulteert in het risicoprofiel voor onze gemeente. Vervolgens inventariseren we voor elk risico de getroffen beheersmaatregelen.

Bij de kwantificeerbare risico's staat een opsomming van de risico's. Per risico is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico zich voordoet, evenals de financiële gevolgen. Bij deze inschattingen gebruiken we onderstaande tabel:

Categorie	Kans op voorkomen	Kwantitatief	Financieel gevolg
1.	< of 1 keer per 10 jaar of="" 1="" keer="" per="" 10=""=""> of 1 keer per 10 jaar	10%	Geen geld gevolgen
2.	1 keer per 5-10 jaar	30%	< € 25.000 €=""></ € 25.000>
3.	1 keer per 2-5 jaar	50%	> € 25.000 - € 100.000
4.	1 keer per 1-2 jaar	70%	> € 100.000 - € 500.000
5.	1 keer per jaar of meerdere keren per jaar	90%	> € 500.000

2.3 Kwantificeerbare risico's

De benodigde weerstandscapaciteit is ten opzichte van de begroting 2018 en de jaarstukken 2016 € 1 miljoen lager. Dit komt doordat een gerechtelijke procedure beëindigd is.

Nr.	Risico en beheersmaatregel	Kans op voorkomen risico	Financieel gevolg	Benodigde weerstands-capaciteit
1.	Risico: afrekening achteraf re-integratie en inburgering	4	3	€ 44,000

<p>Beheersmaatregel: leveranciers vragen hun facturen vroegtijdig aan te leveren</p> <p>Toelichting: nota's die achteraf (in 2017) worden ontvangen kunnen we niet altijd tijdig meenemen in de afhandeling van het Werkdeel van het participatiebudget</p>				
2a.	Risico: vangnet-uitkering wordt niet toegekend	4	4	€ 141,000
<p>Beheersmaatregel: rechtmatig uitvoeren van regelingen. Beleid en uitvoering op orde hebben. Adequaat handhavings- en sanctiebeleid.</p> <p>Toelichting risico: Het risico is dat we niet voldoen aan de voorwaarden waardoor we geen vangnetuitkering ontvangen. Bij de berekening gaan we uit van een tekort van 10% op het WWB I-deel budget. Het tekort tussen de 5% en 10% wordt gedeeld door het Rijk en de gemeente. Het risico is dan maximaal 2,5% van het WWB I-deel budget.</p>				
2b.	Risico: afwijking op WWB I-deel budgetten waardoor beroep op algemene middelen onvermijdelijk is.	2	4	€ 8,000
<p>Beheersmaatregel: een keer per maand ontvangen we managementcijfers met de stand van zaken. Hierdoor kunnen we op financieel gebied bijsturen. Ook zijn er procesmaatregelen aan de poort en bij uitstroom. Beïnvloeding van klantaantallen is niet of zeer marginaal mogelijk.</p> <p>Toelichting: Het maximale risico bestaat uit een tekort van 10% van het WWB I-deel budget waarvan wij tot 7,5% moeten betalen uit eigen middelen. In de begroting is al rekening gehouden met een tekort van 9,3%. Het risico gaat over de resterende 0,7%.</p>				
3.	Risico: bijstelling algemene uitkering gemeentefonds (AU)	5	4	€ 270,000
<p>Beheersmaatregel: drie keer per jaar verschijnt er een circulaire. Deze circularies beoordelen we en rekenen we door. Toelichting risico: het gemeentefonds is gekoppeld aan de netto-gecorrigeerde rijksuitgaven, de zogenaamde "trap op, trap af systematiek". Als na afloop van een jaar blijkt dat de netto-gecorrigeerde rijksuitgaven lager zijn dan gepland, wordt de algemene uitkering naar beneden aangepast. Dit vertaalt zich in een aanpassing van het accres.</p>				
4.	Risico: terugbetaling verstrekte geldleningen	1	3	€ 6,000
<p>Beheersmaatregel: bij eventuele achterstanden in aflossingen ondernemen we meteen actie.</p> <p>Toelichting risico: aan instellingen op het terrein van volkshuisvesting, veiligheid, sport en dorpshuizen zijn leningen vertrekt. Het is niet in alle gevallen duidelijk of er voldoende opstallen, installaties e.d. aanwezig zijn om, in het geval van het uitblijven van de betaling, de restantschuld te voldoen.</p>				
5.	Risico: garanties woningbouwcorporaties	1	5	€ 50,000
<p>Beheersmaatregel: het door het waarborgfonds verstrekte overzicht beoordelen we en daarnaast beoordelen we bij een individuele aanvraag de situatie.</p> <p>Toelichting: het waarborgfonds Sociale Woningbouw heeft de bestaande directe risico's op geldleningen overgenomen. De gemeente kan op basis van de 'achtervangregeling' nog worden aangesproken.</p>				
6.	Risico: National Hypotheek Garantie	1	4	€ 19,000
<p>Beheersmaatregel: we beoordelen het jaarlijks verstrekte overzicht van hypotheekgaranties.</p> <p>Toelichting: vanaf 2011 heeft het Rijk de achtervang voor alle nieuwe hypotheekgaranties op zich genomen. De gemeente blijft echter wel garant staan voor de vóór 1 januari 2011 verleende garanties.</p>				
7.	Risico: overige garanties	1	5	€ 50,000

Beheersmaatregel: we beoordelen het overzicht garanties.

Toelichting risico: er zijn garanties verleend aan instellingen op het terrein van gezondheid, volkshuisvesting en onderwijs.

8.	Risico: leegstand in standalone schoolgebouwen en M.F.A's.	5	4	€ 90,000
	Beheersmaatregel: in 2013 is de 'Visienota toekomst basisonderwijs in Ooststellingwerf' door u vastgesteld, waarin de mogelijkheden staan voor het toekomstig onderwijslandschap. In maart 2012 is de notitie 'platteland aan zet' door u vastgesteld waarin de kaders zijn geschetst van het na te streven voorzieningenpeil.			
	Toelichting: bij (gedeeltelijke) leegstand lopen de exploitatiekosten van het gebouw door terwijl de inkomsten wegvallen. De exploitatie van de M.F.A's komt daarmee onder druk te staan. In 2016 is door het opheffen van obs Dalton Mst van Hasseltschool structurele leegstand ontstaan in MFS de Boekebeam te Waskemeer. De inkomstendering voor de MFS bedraagt € 30.000.			
9.	Risico: diverse gerechtelijke procedures	4	5	€ 282,500
	Beheersmaatregel: juridische kwaliteitszorg en inhuur van externe juristen bij lopende procedures en/of te verwachten claims.			
	Toelichting: op basis van de huidige stand van zaken lopende procedures en/of te verwachten claims/procedures is een inschatting gemaakt.			
10.	Risico: veiligheidsmaatregelen politieke ambtsdragers	-	-	PM
	Toelichting: in rechtspositionele besluiten is uitdrukkelijk bepaald dat het betreffende bestuursorgaan verantwoordelijk is voor de bekostiging van voorzieningen ten behoeve van de politieke ambtsdrager, welke in het Stelsel bewaken en beveiligen worden aangemerkt als werkgeverskosten. In deze lijn past dat beveiliging op het werk maar ook daarbuiten voor zover die een werkgeverszorg is, voor rekening komt van de gemeente en door de gemeente geregeld wordt.			
			TOTAAL	€ 960,500

2.4a Sociaal domein

In de begroting 2017 zijn de uitgaven en inkomsten voor Jeugd en Wmo budgettair neutraal opgenomen. Het resultaat komt ten gunste/ten laste van de reserve Sociaal Domein. Op dit moment kunnen we de resultaten van WMO/AWBZ en Jeugd (en de lasten t.a.v. de PGB's) nog niet goed verwerken. Zorgaanbieders welke meer hebben gedeclareerd dan € 100.000 moeten een verantwoording met accountantsverklaring bij ons indienen. Zorgaanbieders welke voor minder dan € 100.000 hebben gedeclareerd moeten een verantwoording indienen voorzien van een handtekening van de directeur/ bestuurder. Deze gegevens van de zorginstellingen en het SVB zullen in april/mei aangeleverd en verwerkt worden.

Uit de december circulaire blijkt dat de budgetten die we van het Rijk ontvangen voor het Sociaal Domein de komende jaren ten opzichte van 2017 stapsgewijs teruglopen naar € 13,8 miljoen in 2021. De daling van het budget zit vooral in de AWBZ en Participatiewet. Voor de AWBZ geldt dat, vasthoudend aan het uitgangspunt dat de te leveren zorg op peil blijft, de komende jaren de kosten verder naar beneden moeten om budgettair neutraal te kunnen blijven. Ten aanzien van de participatiewet, geldt dat er sprake dient te zijn van afbouw binnen de WSW. De reserve Sociaal Domein is voor 2017 tot en met 2019 toereikend in het geval de kosten vanaf 2017 niet afnemen met hetzelfde volume als de rijksbudgetten.

bedragen x € 1.000

Sociaal Domein	2017	2018	2019	2020	2021
Septembercirculaire 2017					
AWBZ naar Wmo	4,095	4,105	4,048	4,039	4,060
Jeugdzorg	5,911	5,959	5,983	6,030	6,067
Participatiewet	4,486	4,176	3,991	3,831	3,726

2.4b Risico's Sociaal Domein

De risico's binnen het Sociaal Domein zijn in te delen in 2 soorten risico's. Enerzijds de risico's op basis van landelijke ontwikkelingen en anderzijds de lokale risico's.

Landelijke ontwikkelingen:

- We krijgen minder budget van het rijk, terwijl onze lasten wellicht wel hetzelfde blijven. Impact € 1,6 miljoen. Namelijk € 200.000 in 2018, 2019 € 400.000 (t.o.v. huidige stand in 2017), € 500.000 in 2020 en in 2021 nog eens € 500.000.
Ingeschat risico: € 1,6 miljoen in de komende 4 jaar, gemiddeld genomen € 400.000 per jaar.
- Er komt een nieuwe wet, die een andere invulling geeft aan het woonplaatsbeginsel. Op dit moment zitten wij aan de gunstige kant. Er is geen instelling voor Jeugdigen binnen onze gemeente grens. Daarom zijn eventuele Jeugdigen vanuit Ooststellingwerf in instellingen geplaatst, bij een andere gemeente, die vervolgens ook de financiële last heeft gedragen. De wet gaat er voor zorgen dat de gemeente waarin de cliënt ingeschreven is de kosten zal dragen. Gemiddeld bedragen de kosten voor een Jeugdige in een instelling € 71.000 per jaar. Uitgaande van de aan ons verstrekte gegevens zouden wij ongeveer 13 Jeugdigen doorverwezen hebben naar een instelling.
Ingeschat risico: tussen € 0 en € 1 miljoen per jaar.
- Vanuit het land, blijkt dat de zorgkosten voor jeugd blijven toenemen. Er is nog niet bekend wat de oorzaak is en of deze trend zich ook bij ons voordoet.
Ingeschat risico: PM
- Het werkelijke inzicht in de lasten (voor met name Jeugd, regionaal) is nog niet goed in beeld. Hiervoor zijn we te afhankelijk van derden en hebben we gemerkt dat de zorgaanbieders de basis nog niet op orde hebben. Hierdoor hebben wij ook een verklaring met beperking gekregen over 2015/2016. Daarnaast wordt dit beeld bevestigd doordat we zelfs nu nog rekeningen krijgen van instellingen over 2015/2016 en dat loopt nog steeds door.
Ingeschat risico: PM
- Er is een wetsvoorstel in de maak die bepaalt dat de eigen bijdragen, die betaald moet worden voor zorg, worden vastgesteld op een maximum tarief. Hierdoor wordt de zorg wellicht toegankelijker gemaakt voor mensen die het nu zelf regelen, doordat ze de eigen bijdrage momenteel te hoog vinden. Naast deze ontwikkeling staat dus ook nog dat we minder eigen bijdrage zullen ontvangen. Dus feitelijk gaat dit twee kanten op.
Ingeschat risico: PM
- Door diverse lobby's van met name centrum gemeenten bestaat de kans dat er een herverdeling plaats zal vinden van de budgetten. Deze gemeenten laten over het afgelopen jaar tekorten binnen het Sociaal Domein zien.
Ingeschat risico: PM
- Vanaf 2019 worden de budgetten van het Sociaal Domein opgenomen in de algemene Uitkering. Hierdoor zijn deze niet meer gelabeld aan het domein, en worden de algehele maatstaven, zoals opgenomen bij de algemene uitkering, gehanteerd voor de verdeling van de budgetten.
Ingeschat risico: PM

Lokale ontwikkelingen:

- In 2018 wordt gestart met een resultaatafhankelijke projectfinanciering bij Jeugd. Dit is iets geheel nieuws. De verwachting is dat dit een positief effect zal hebben voor de mensen, maar het financiële effect is nog onbekend.
Ingeschat risico: PM
- Huishoudelijke hulp; naar ieders tevredenheid wordt onze hulp door met name Alfahulpen uitgevoerd. Dit zijn een soort freelancers, welke netto net zo veel verdienen als HH-medewerkers, echter omdat er dus geen werkgeverslasten betaald hoeven te worden, zijn ze voor ons goedkoper. Als deze alfahulpen in dienst moeten treden bij de zorginstellingen dan zal dat een negatieve financiële impact hebben.
Ingeschat risico: € 400.000

- Als we voor het gehele sociaal domein in 2018 op een andere manier beleid gaan maken (opgavegericht en in samenspel met dorpen, organisaties en inwoners) gebruiken we de kennis, ervaring en creativiteit van de lokale samenleving om samen keuzes te maken voor de komende jaren. Dit vraagt extra financiële ruimte.
 - In de eerste plaats ontstaan bij deze manier van werken nieuwe initiatieven, concepten en samenwerkingsrelaties die de tijd moeten krijgen om op te starten, te rijpen en te verankeren in de dagelijkse praktijk. Dit betekent dat we deze nieuwe concepten in de komende jaren moeten ondersteunen, terwijl we de bestaande voorzieningen en activiteiten nog niet los kunnen laten. Dit vraagt financiële ruimte waardoor nieuwe concepten tijd krijgen om zich te bewijzen en uit te kristalliseren. *Ingeschat risico: PM*
 - In de tweede plaats is het waarschijnlijk dat de komende jaren veranderingen plaatsvinden in bestaande subsidierelaties in het sociaal domein. Hoewel dit geen doel op zich is, is het goed denkbaar dat bepaalde subsidies worden afgebouwd en dat bijvoorbeeld gewerkt wordt met subsidies voor een 'pakket' aan activiteiten door verschillende samenwerkende instellingen, dorpen en verenigingen (in plaats van individuele instellingen). Ook deze omvorming vereist financiële ruimte om dit in goede banen te leiden en tijd te gunnen. *Ingeschat risico: PM*

Samengevat:

Kwantificeerbare risico's = € 800.000 tot € 1.800.000.

Daarnaast een groot aantal PM risico's.

Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ)

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het Centraal Administratiekantoor (CAK). De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door deze systematiek heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen krijgen.

Jeugdzorg

De tendens is dat de jeugdzorg duurder wordt. De achtergronden en oorzaken zijn nog niet echt helder, maar er is een opwaartse druk op de uitgaven zichtbaar aan het worden. Een van de oorzaken ligt in een voorgenomen wetswijziging die ervoor zorgt dat het zogenaamde woonplaatsbeginsel voor jeugdigen die in een instelling verblijven wordt aangepast. Op dit moment worden de kosten "genomen" door de gemeente waarin de instelling is gehuisvest. Na de wijziging zal dit plaatsvinden door de oorspronkelijke gemeente waar de jeugdige vandaan komt.

Participatiewet

Met de Participatiewet is de instroom in de Sociale Werkvoorziening Fryslân (SW) gestopt. De gemeenten kiezen ervoor om de Participatiewet niet gezamenlijk uit te voeren via de uitvoeringsorganisatie voor de sociale werkvoorziening (Caparis). Dit maakt een herstructurering en verantwoorde versnelling noodzakelijk in de afbouw van Caparis. De wijze waarop dit plaatsvindt is momenteel in onderzoek. Medio 2017 is het eerste concept van het herstructureringsplan besproken. Dit plan is nog in ontwikkeling. Ook worden we geconfronteerd met oplopende kosten als gevolg van het jaarlijks oplopend verschil tussen de rijksbijdrage en de werkelijke SW-loonkosten (het zogenaamde subsidietekort van Caparis). De subsidie per arbeidsplaats (SE) loopt van € 23.819 over 2018 terug tot € 23.095 in 2021.

2.5a Financiële kengetallen

Kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen ons helpen bij de beoordeling van de financiële positie van onze gemeente. De kengetallen geven informatie over hoeveel (financiële) ruimte onze gemeente heeft om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid. Ook geeft het mogelijkheden om onze gemeente te vergelijken met andere gemeenten.

Kengetallen	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
Netto schuldquote	36%	48%	38%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	27%	37%	32%
Solvabiliteitsratio	39%	28%	42%
Structurele exploitatieruimte	2%	-1%	-2%
Grondexploitatie	3%	6%	3%
Belastingcapaciteit	92%	93%	91%
EMU saldo (bedrag x € 1.000)	2,054	-1,689	-2,622

2.5b Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen en financiële positie

Het is niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten we altijd in samenhang bekijken. Ze geven alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld van de financiële positie van onze gemeente. Op basis van de kengetallen concluderen we dat de financiële positie van onze gemeente goed is. Het jaren geleden ingezette financiële beleid heeft er toe geleid dat de financiële positie is versterkt.

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote is de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en afgezet tegen de totale baten. We geven de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weer. Zo brengen we duidelijk in beeld wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Normaal bevindt de netto schuldquote van een gemeente zich tussen de 0% en 100%. Voor een gemeente geldt dat als de netto schuldquote uitkomt boven de 130% er sprake is van een zeer hoge schuld. Boven de 100% blijft er weinig leencapaciteit over om de gevolgen van financiële tegenvallers (door bijvoorbeeld een economische recessie) op te vangen. De totale schuldenlast is afgenomen in 2017. De netto schuldquote is wel gestegen ten opzichte van de jaarrekening 2016, dit komt door lagere totale baten.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in hoeverre de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het is het eigen vermogen (de reserves) als percentage van het balanstotaal. Een solvabiliteit tussen de 20% en 50% voor gemeenten is gemiddeld. Hoe hoger het solvabiliteitsratio, hoe hoger de weerbaarheid van de gemeente. Uit de tabel blijkt dat onze solvabiliteit gemiddeld is.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de jaarrekening 2017 is deze iets negatief. Dit betekent dat de structurele baten niet helemaal toereikend waren om de structurele lasten te dekken.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten (exclusief mutaties reserves). Hoe lager het kengetal, hoe lager de grondpositie ten opzichte van de totale geraamde baten. De grondexploitatie kan een behoorlijke invloed hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is belangrijk, deze moeten we weer terugverdienen bij de verkoop. Ieder jaar beoordelen we of de gronden tegen een actuele waarde op de balans staan. Het kengetal van 4% geeft aan dat het risico voor ons niet hoog is.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoeverre we een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kunnen opvangen en of er ruimte is voor nieuw beleid. De gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) voor een gezin worden afgezet tegen het landelijk gemiddelde. Na de algemene uitkering gemeentefonds zijn de belastinginkomsten de belangrijkste inkomsten voor een gemeente. Het Coelo publiceert jaarlijks de Atlas van de lokale lasten. Deze publicatie is de basis voor de berekening van dit kengetal. De woonlasten in onze gemeente zijn lager dan het landelijk gemiddelde. Het kengetal van 91% geeft aan dat er ruimte is om financiële tegenvallers op te vangen door het verhogen van de woonlasten.

EMU-saldo

De EMU-systematiek (kosten en opbrengsten) die het Rijk hanteert werkt anders dan het baten-lastenstelsel dat wij (als decentrale overheid) hanteren. Investerings- en uitgaven bijvoorbeeld die wij dekken uit reserves tellen wel door in het EMU-saldo, maar hebben geen gevolg voor de uitkomst in het baten-lastenstelsel. Dus bij een sluitende begroting kan het EMU-saldo negatief zijn. Tussen het Rijk en de decentrale overheden zijn afspraken gemaakt voor de beheersing van het EMU-saldo. Het tekort voor de totale sector overheid mag niet hoger uitkomen dan 3% van het bruto binnenlands product. Met het Rijk is voor 2017 een macro-norm afgesproken van 0,3% van het BBP voor de decentrale overheden (waterschap, provincie en gemeente). Ons EMU-saldo voor 2017 is negatief.

Paragraaf 3 | Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Kapitaalgoederen zijn goederen waarvoor investeringen nodig zijn. Het gaat om zaken die daarna regelmatig onderhoud vergen. Bijvoorbeeld wegen, gebouwen, riolering en groen. Het onderhoud van kapitaalgoederen is van groot belang voor een goede kwalitatieve instandhouding van het openbare voorzieningenniveau. Dit onder meer op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, vervoer en recreatie. In deze paragraaf gaan we per kapitaalgoed in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties.

3.1 Financiële consequenties

In onderstaande tabel staan de financiële consequenties van de kapitaalgoederen per programma.

bedragen x € 1.000

Onderhoud kapitaalgoederen	Rekening 2016	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2017	Vershil
2. Welzijn & educatie					
Huisvesting onderwijs	-2,513	-2,272	-2,269	-2,347	- 78 N
Welzijn- en sportaccommodaties	-1,029	-1,272	-1,144	-903	241 V
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.					
Verhardingen	-1,367	-1,005	-1,473	-1,531	- 58 N
Bruggen en oevervoorzieningen	-130	-63	-63	-62	1 V
Verkeersvoorzieningen	-290	-348	-361	-315	46 V
Openbaar Groen	-533	-566	-631	-543	88 V
Rioleringen	-2,637	-1,841	-1,841	-1,680	160 V
Rioolheffing	2,781	2,864	2,742	2,758	15 V
Baatbelasting	69	0	0	0	- 0 N
6. Bestuur & Dienstverlening					
Automatisering	-1,140	-1,067	-1,178	-1,151	28 V
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	-6,789	-5,568	-6,217	-5,774	442

>

3.2 Wegen, kunstwerken en verlichting

>

3.2.a Wegen

Beleidskader

De gemeente maakt bij het beheer van haar wegen gebruik van een wegbeheersysteem dat een CROW-keurmerk keurmerk voor wegbeheer heeft (CROW staat voor Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek).

De MOP (Meerjarenonderhoudsplanning) Wegen 2017-2020 is in 2016 vastgesteld. De onderhoudswerkzaamheden voor deze planperiode zijn afgestemd op het jaarlijks beschikbare budget. Ze zijn uitgevoerd op basis van de zogeheten vastgestelde minimumvariant. Met deze minimumvariant wordt de levensduur van de verharding zo lang mogelijk verlengd (in afwachting van groot onderhoud), zonder dat dit leidt tot (meer) onveilige situaties en/of (terechte) aansprakelijkheidsstellingen. Periodiek inspecteren we alle verhardingen voor het actualiseren van MOP. Het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) is in 2013 door u vastgesteld.

Financiële gevolgen in de jaarrekening

De werkzaamheden zijn binnen de financiële kaders uitgevoerd.

3.2.b Civieltechnische kunstwerken

Beleidskader

De onderhouds- en vervangingswerkzaamheden aan de civieltechnische kunstwerken zijn op basis van de MOP uitgevoerd. De MOP actualiseren we periodiek, aan de hand van inspecties. Voor het beheer van de civieltechnische kunstwerken (met name bruggen) is een beheersysteem operationeel. De gegevens die in het beheersysteem zitten, worden regelmatig geactualiseerd en aangevuld.

Financiële gevolgen in de jaarrekening

De werkzaamheden zijn binnen de financiële kaders uitgevoerd.

3.2.c Openbare verlichting

Beleidskader

De onderhoud- en vervangingswerkzaamheden aan de openbare verlichting worden op basis van de MOP uitgevoerd. De MOP actualiseren we periodiek. Voor het beheer en onderhoud van de openbare verlichting participeren we, samen met de meeste andere Friese gemeenten en de provincie Fryslân, in de stichting 'OV Fryslân'. De stichting ondersteunt in het beheer en onderhoud van de openbare verlichting.

Financiële gevolgen in de jaarrekening

De werkzaamheden zijn binnen de financiële kaders uitgevoerd.

>

3.3 Groen, riolering en gebouwen

>

3.3.a Groen

Beleidskader

Op 24 januari 2012 is de Notitie Groenbeleid 2011 door u vastgesteld. Hierin is de groenstructuur voor de 13 dorpen van onze gemeente vastgelegd. Met het groenstructuurplan is inzichtelijk gemaakt welk belangrijk groen in de leefomgeving aanwezig is. Ook is aangegeven welke grond door de gemeente kan worden afgestoten. Voor de uitvoering van het groenbeheer gebruiken we een groenbeheersysteem. Dit systeem wordt gebruikt om op basis van landelijke normen (IMAG-normen) te bepalen hoeveel uren nodig zijn en welk budget nodig is om het onderhoud aan de groenvoorzieningen uit te voeren. Het gemiddelde onderhoudsniveau in Ooststellingwerf is in overeenstemming met kwaliteitsniveau B van de Landelijke 'CROW-kwaliteitscatalogus openbare ruimte'.

Tijdens de behandeling van de Kaderbrief 2018-2021 is een motie overgenomen om het Groen Beleidsplan uit 2011 voor 1 juli 2018 te evalueren. Inmiddels is er een begin gemaakt om te komen tot een nieuw Groen Beleidsplan.

Financiële gevolgen in de jaarrekening

De werkzaamheden zijn binnen de financiële kaders uitgevoerd.

3.3.b Riolering

Beleidskader

In maart 2015 is het Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2019 (GRP 2015-2019) vastgesteld. In dit plan zijn de ambities van de gemeente op het gebied van de invulling van de afvalwater-, hemelwater- en grondwaterzorgplicht vastgelegd. Evenals welke activiteiten we moeten uitvoeren om deze ambities te halen. Ook is aangegeven welke kosten hiermee gemoeid zijn en op welke wijze deze gedekt worden. De rioolheffing hoeft, buiten de inflatiecorrectie, niet te stijgen gedurende de periode 2015-2019. Samen met het GRP 2015-2019 is een besparingsnotitie voorgelegd. Daarin staat omschreven op welke wijze we (in samenwerking met Weststellingwerf en Opsterland) vormgeven aan de besparingsopgave die in het Nationaal Bestuursakkoord Waterketen (2010) is vastgelegd. De resultaten van deze besparingsnotitie zijn verwerkt in het kostendeckingsplan dat bij het GRP 2015-2019 hoort. In september 2017 heeft het ministerie van Milieu en Waterstaat het Deltaplan Klimaatadaptatie uitgebracht. Vanaf 2018 is dit onderwerp het zwaartepunt bij het uitvoeren van de gemeentelijk riolerings- en watertaken.

Financiële gevolgen in de begroting/jaarrekening

De in het GRP 2015-2019 aangegeven kosten worden gedekt door de inkomsten van de rioolheffing. Het GRP 2015-2019 is de basis voor de gemeentelijke begroting. In 2017 is een geactualiseerd kostendeckingsplan vastgesteld door de Raad. Op het tarief van 2018 wordt een korting gegeven van 7,5 %. De inkomsten vanuit de rioolheffing worden gebruikt om investeringen in de vrijvervalrioleringen direct af te boeken, om de exploitatielasten te dekken en om de voorziening Riolering de komende jaren op peil te houden.

De uitwerking van het Deltaplan Klimaat adaptatie past nu binnen de huidige begroting. Het doel is om in het volgende GRP de klimaatadaptatie strategie van Ooststellingwerf vast te leggen en de financiële gevolgen daarvan in beeld te brengen.

3.3.c Gymnastieklokalen

Beleidskader

Per 1 januari 2015 is het “onderhoud buitenkant” van de onderwijsgebouwen overgeheveld naar de schoolbesturen. De voorziening ‘Onderhoud onderwijsgebouwen en gymlokalen’ is daarom in 2015 opgeheven. Hiervoor is de voorziening ‘Onderhoud gymnastieklokalen’ in de plaats gekomen. De instandhouding van gymnastieklokalen blijft een gemeentelijke verantwoordelijkheid. De onderlegger hiervan is de MOP 2015-2024 Gymnastieklokalen.

Financiële gevolgen in de jaarrekening

De werkzaamheden zijn binnen de financiële kaders uitgevoerd.

3.3.d Overige gebouwen

Beleidskader

Het onderhoud van gemeentelijke gebouwen is in verschillende meerjarenonderhoudsplannen (MOP's) opgenomen, en/of is gebaseerd op dagelijks noodzakelijk onderhoud. Het betreft de volgende gebouwen: het gemeentehuis, de gemeentewerf, het overslagstation, de Kompaan, molen ‘De Weijert’, gemeentelijke monumenten en woningen. De gemeentelijke gebouwen worden periodiek geïnspecteerd voor het actualiseren van de MOP's. De reserve ‘onderhoud gebouwen bedrijfsvoering’ is omgevormd naar een onderhoudsvoorziening op basis van de vastgestelde beheerplannen.

Financiële gevolgen in de jaarrekening

De werkzaamheden zijn binnen de financiële kaders uitgevoerd.

>

3.4 Sport en ICT

>

3.4.a Sportaccommodaties

Beleidskader

Per 2017 geldt een nieuwe exploitatieovereenkomst voor het beheer en de exploitatie van de 2 B's (sportcomplex de Boekhorst en sporthal de Bongerd) met dezelfde exploitant voor een periode van 5 jaar. Voor de andere B (= het Bosbad) is per 2017 Stichting Bosbad Appelscha (SBA) verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie. De gemeente en SBA hebben hiervoor een budgetovereenkomst getekend voor een periode van 10 jaar. SBA heeft het beheer en de exploitatie uitbesteedt aan een exploitant. Per 2018 geldt een nieuwe exploitatieovereenkomst voor het beheer en de exploitatie van de Steegdenhal voor een periode van 10 jaar.

Financiële gevolgen in de begroting/jaarrekening

Op basis van de MOP's 2017-2026 van de B's, is de jaarlijkse dotatie van € 144.000 per 2017 in de onderhoudsvoorziening stopgezet. De dotatie in de onderhoudsvoorziening van de Steegdenhal is verlaagd naar € 15.500. Het planmatig onderhoud voor 2017 is in uitvoering.

3.4.b Sportterreinen

Beleidskader

Het specialistische onderhoud aan de grasvelden van de gemeentelijke sportterreinen wordt in opdracht van ons uitgevoerd. De basis van de onderhoudswerkzaamheden zijn de kwaliteitscriteria van de KNVB. Op basis hiervan voeren we planmatig onderhoud aan de sportvelden uit. Dit is vastgelegd in de notitie 'Planmatig onderhoud grassportvelden'. Het overige onderhoud voeren de sportverenigingen zelf uit. Hier krijgen de sportverenigingen een jaarlijkse vergoeding voor. Om tot een gelijkmatige verdeling van de veldrenovaties te komen, is in 2013 een MOP 2014-2018 (renovatieplan) grassportvelden opgesteld. De raad heeft in 2016 besloten het sportcomplex Waskemeer met een wetraveld uit te breiden.

Financiële gevolgen in de begroting/jaarrekening

De aard en omvang van het planmatig onderhoud aan de grassportvelden zijn afgestemd op de beschikbare middelen. Bij de vaststelling van de Programmabegroting 2014-2017 is besloten vanaf 2014 jaarlijks voor de renovatie van grassportvelden (1 toplaag) € 45.000 (incl. BTW) beschikbaar te stellen. De kosten voor het specialistisch onderhoud van het wetraveld Waskemeer is voor rekening van de gemeente.

De jaarlijkse kosten voor de renovatie van 1 grassportveld wordt gedekt uit de exploitatie. Er is een aanvraag ingediend voor een uitgebreide omgevingsvergunning voor het sportcomplex Waskemeer. Na het succesvol verlopen van het dit proces kan het wetraveld worden gerealiseerd.

3.4.c ICT

De afgelopen jaren zijn Rijksprogramma's zoals iNUP en dienstverleningsconcepten zoals 'Overheid geeft Antwoord' leidend geweest voor de ontwikkelingen op het gebied van digitale dienstverlening. Hieraan gerelateerde investeringen waren vooral gericht op het verbeteren van ICT-basisvoorzieningen en -registraties (de 'bouwstenen' zoals de Basisregistratie Personen en de Basisregistratie Adressen & Gebouwen) en het verbeteren van werkprocessen en ICT-systemen.

'Digitale overheid 2017' en 'Digitale Agenda 2020' zijn de nieuwe richtinggevendende programma's. Deze programma's maken deel uit van het nieuwe OWO Informatiebeleidsplan 2017-2020. Dat beschrijft de verdere richting van de informatievoorziening van de gemeente(n). De verdergaande digitalisering vraagt daarnaast continue onderhoud en aandacht voor beveiliging en beschikbaarheid van systemen. Ook het borgen van het prestatieniveau van de ICT-systemen blijft zeer belangrijk voor ons. Om deze uitdagingen te kunnen waarborgen op financieel gebied, zijn in het meerjarig investeringsplan ICT/Dienstverlening onder andere de vervangingsinvesteringen opgenomen. Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland hanteren zo veel mogelijk eenzelfde schema, zodat we inkoopvoordelen kunnen halen. We onderzoeken nog hoe we tot een OWO ICT-begroting en vervangingsschema kunnen komen.

Naast het Informatiebeleidsplan werken we met een I&A Jaarplan. Hierin zijn de meer projectmatige activiteiten opgenomen, zoals het harmoniseren van het applicatielandschap van (OWO) vakafdelingen. Werkzaamheden op dit gebied worden sinds 2015 vanuit een centraal OWO-team uitgevoerd.

Financiële gevolgen in de begroting/jaarrekening

De ICT-projecten zijn afgestemd op de beschikbare middelen. De exploitatiekosten blijven onverminderd hoog, onder andere door hoge licentiekosten. Door jaarlijks eventuele overschotten over te hevelen (zoals met u is afgesproken), kunnen we tekorten in latere jaarschijven opvangen. Zo lijken de middelen vooralsnog voldoende om onze ambities te realiseren en de exploitatie te dekken. Het is nog niet duidelijk wat het effect van een gezamenlijke OWO ICT-begroting is. Eventuele tekorten (of overschotten) verantwoorden we in de Berap/Marap. Of we betrekken ze bij de Programmabegroting.

Paragraaf 4 | Financiering

Inleiding

De paragraaf financiering heeft niet alleen, zoals de naam doet vermoeden, betrekking op het aantrekken van gelden. Ook het storten (via schatkistbankieren) van (tijdelijk) overtollige middelen is relevant. Deze activiteiten vormen een onderdeel van de treasuryfunctie van de gemeente. Een adequate sturing op de geldstroom is noodzakelijk. Deze paragraaf gaat in op de vraag hoe we gelden zo optimaal mogelijk beleggen, dan wel aantrekken. De liquiditeitsprognose speelt hierbij een belangrijke rol.

4.1 Kasgeldlimiet

In de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) is een norm gesteld voor het maximumbedrag waarop de gemeente haar uitgaven met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Dit heet de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal en bedraagt voor 2017 € 6 miljoen. Zoals onderstaand overzicht aangeeft zijn wij in 2017 onder de gestelde norm gebleven:

bedragen x € 1.000

Kasgeldlimiet	Rekening 2017
Kasgeldlimiet aanvang begrotingsjaar	-5,956
Omvang vlottende schuld	
1e kwartaal	635
2e kwartaal	584
3e kwartaal	417

4e kwartaal

-1,524

4.2 Renterisiconorm

De renterisiconorm is bedoeld om te voorkomen dat wij in een bepaald jaar geconfronteerd worden met, in verhouding tot de vaste schuld, forse renteherzienings- en herfinancieringsproblemen. De norm is gesteld op 20% van het begrotingstotaal. Voor Ooststellingwerf bedraagt de renterisiconorm € 14 miljoen. Dit betekent dat in 2017 de som van de vaste geldleningen waarvan de rente wordt herzien en de noodzakelijke herfinancieringen beneden de € 14 miljoen moest blijven. Onderstaand schema laat zien dat de renterisiconorm niet is overschreden.

bedragen x € 1.000

Rente risiconorm	Rekening 2017
Rente risiconorm	14,013
Aflossingen en renteherzieningen	
Reguliere aflossingen geldleningen	4,800
Geldleningen met renteherzieningen	-
Totaal Aflossingen en renteherzieningen	4,800
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	9,213

4.3 Leningenportefeuille opgenomen gelden

Het aandeel van de geldleningen opgenomen ten behoeve van de woningbouw is ruim 10% per ultimo 2017. Deze leningen zijn doorgeleend met een opslag op het rentepercentage. Sinds 1999 zijn er geen leningen meer verstrekt aan de woningbouwcorporaties. Wel zijn er in 2017 twee woningbouwleningen algeheel afgelost voor in totaal € 3,6 miljoen. In 2017 is één eigen lening algeheel afgelost voor in totaal € 4 miljoen. Daarnaast is er een reguliere aflossing geweest van € 0,8 miljoen. De afgeloste lening is geherfinancierd met één lening van € 3 miljoen.

bedragen x
€ 1.000

Leningenportefeuille opgenomen gelden	Eigen leningen		Woningbouw leningen	
	Bedrag	Rente	Bedrag	Rente
Stand per 1 januari	25,400	2.15%	6,492	4.34%
Nieuwe leningen	3,000			
Reguliere aflossingen	-4,800		-3,725	
Vervroegde aflossingen	-			
Stand per 31 december	23,600	1.96%	2,767	2.42%

NB: het gemiddelde rentepercentage begin 2017 is als volgt berekend: rente 2017 / stand 1-1-2017. Het gemiddelde rentepercentage eind 2017: rente 2018 / stand per 31-12-2017. Voor de berekening van het gemiddelde rentepercentage is geen rekening gehouden met herfinanciering.

4.4 Schatkistbankieren

Vanaf 1 januari 2014 zijn alle decentrale overheden verplicht om te schatkistbankieren. Wat betekent dat alle overtollige liquide middelen, het saldo liquide middelen boven het drempelbedrag 0,75% van de begroting, moeten worden gestald bij het Rijk. Voor gemeente Ooststellingwerf betekent dit dat er gemiddeld een bedrag van € 525.000 (dit is 0,75% van het begrotingstotaal van € 70 miljoen) op de gezamenlijke bankrekeningen mag staan. Het saldo daarboven moeten we afstorten bij het rijk. Vanaf eind 1e 2017 kwartaal moest de gemeente Schatkistbankieren. Zie de tabel in de bijlage voor het overzicht schatkistbankieren. Aan het eind van het jaar was er geen tegoed aangehouden bij het Rijk.

Paragraaf 5 | Bedrijfsvoering

Inleiding

De gemeente Ooststellingwerf is een zelfbewuste plattelandsgemeente. We werken open, zakelijk en betrokken samen om collectieve belangen te behartigen en te realiseren voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Deze missie vraagt om een organisatie die competent en flexibel is. Zodat we kunnen inspelen op de steeds veranderende vraag uit de omgeving. Als organisatie willen we verbindend zijn, in contact staan en eigen kracht stimuleren en ondersteunen. De komende jaren willen we verder investeren in het ontwikkelen van de organisatie en het continu verbeteren van de bedrijfsvoeringsprocessen.

Naar een wendbare organisatie

We zitten in een overgang van door de overheid gestuurde initiatieven naar initiatieven van inwoners, organisaties en bedrijven zelf. Dit vergt van onze bedrijfsvoering nog meer flexibiliteit om goed in te kunnen spelen op een steeds veranderende vraag uit de omgeving en eigen organisatie. Dit vraagt om een set spelregels die enerzijds de kaders bewaken, en anderzijds meebewegen met de opgaven vanuit de samenleving.

>

5.1 Interbestuurlijk toezicht en Human Resource Management

>

5.1.a Interbestuurlijk toezicht

In 2017 hebben we uitvoering gegeven aan de Wet revitalisering generiek toezicht. Deze wet zorgt voor een vereenvoudiging van het toezicht tussen de verschillende bestuurslagen, het zogenoemde 'interbestuurlijk toezicht'. Het belangrijkste uitgangspunt van de wet is dat het interbestuurlijk toezicht verschuift van verticaal toezicht (provincie - raad) naar horizontale verantwoording (college - raad). De provinciale toetsing vindt plaats op de volgende domeinen: Omgevingsrecht/Wabo, Ruimtelijke Ordening, Water en Riolering, Archief en Informatiestromen, Monumenten en Archeologie.

In 2017 hebben wij de te beoordelen stukken (toezichtsjaar 2016) vóór 15 juli aangeleverd bij de provincie. Op basis hiervan heeft de provincie getoetst of onze gemeente voldoet aan de wettelijke bepalingen uit voornoemde wetgeving. U bent geïnformeerd via een mededeling over de beoordeling van de provincie en de verantwoording van het college. De borging en uitvoering hebben we binnen de bestaande budgetten uitgevoerd.

5.1.b Human Resource Management

Het organisatieontwikkelproces heeft in de loop van 2017 meer concrete vormen aangenomen. Dit heeft o.a. geresulteerd in een organisatiestatement waarin de kaders zijn geformuleerd voor het richten en inrichten van het proces. Met het formuleren van de koers en kaders voor de inrichting zijn de voorwaarden geschapen om de doelen te realiseren. Daarnaast zijn er concrete stappen gezet om invulling te geven aan de faciliterende rol van de gemeente door het opleiden van personeel o.a. in de scrummethode. Ook op het gebied van personeelsbeleid zijn stappen gezet door aan de gang te gaan met de herijking van de gesprekkencyclus. Dit proces is begin 2018 afgerond.

>

5.2 Financiën, Planning en Control & Juridische kwaliteitszorg

>

5.2.a Financiën, Planning & Control

De financiële functie voorziet de raad, het college en de organisatie van actuele en volledige financiële informatie voor de ondersteuning van de gemeentelijke beleidsontwikkeling en uitvoering. Deze functie is gericht op een duurzame en gezonde financiële positie van de gemeente. Kwaliteit, snelheid en toegankelijkheid spelen in deze processen een belangrijke rol.

In 2016 is de vernieuwing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in werking getreden. Vergelijkbaarheid tussen gemeenten en toegankelijkheid en transparantie van informatie staan centraal in deze vernieuwing. In de begroting 2017 zijn nagenoeg alle wijzigingen opgenomen en/of verwerkt. In de begroting 2018 zijn de budgettaire gevolgen van invoering van de notitie Rente van de BBV verwerkt. Bij de behandeling van de Kaderbrief 2018-2021 hebben wij u hierover geïnformeerd.

In 2017 is de online presentatie van alle P&C-producten (vanaf 2016) binnen de P&C-cyclus via het digitale portaal <https://ooststellingwerf.begrotingsapp.nl> beschikbaar.

5.2.b Juridische kwaliteitszorg

De juridische functie, zowel in de vakafdelingen als in het cluster Bestuurlijk Juridische Zaken van team Bedrijfsvoering, bevordert de juridische kwaliteit van het gemeentelijk handelen en ondersteunt het bestuur en de organisatie met juridische advisering bij beleidsontwikkeling en uitvoering.

De informele aanpak die we in de klachtenprocedure hanteren blijkt effectief. Het jaarverslag van de klachtenfunctionaris vermeldt dat ruim de helft van de binnengekomen klachten naar tevredenheid van de klager is opgelost zonder tussenkomst van de klachtenfunctionaris.

De kritische noot over termijnoverschrijding van de Algemene Kamer van de Bezwaarschriftencommissie in haar jaarverslag 2015 is door de organisatie goed opgepakt. Het begin dit jaar uitgebrachte jaarverslag over 2016 vermeldt dat er sprake is van een sterke verbetering op dit punt. De Algemene Kamer spreekt opnieuw haar waardering uit over de wijze waarop de bestuursorganen worden vertegenwoordigd.

De Sociale Kamer vermeldt in het jaarverslag over 2016 dat bijna de helft van de ingediende bezwaren is ingetrokken, waarvan het grootste deel via een vorm van bemiddeling. De Kamer merkt op dat de vertegenwoordiging in het algemeen van een goede kwaliteit is. Wel blijkt dat er opnieuw sprake is van termijnoverschrijding. Om grip te krijgen op deze termijnoverschrijding is hierover periodiek gerapporteerd aan het CMT. De meest recente rapportages laten zien dat op dit punt duidelijke verbetering is opgetreden.

In 2017 zijn verschillende interne juridische trainingen georganiseerd om de juridische kennis en kunde op peil te brengen of te houden. Zo hebben alle medewerkers van het Gebiedsteam een inleiding Algemene wet bestuursrecht gevolgd. Bovendien is tweemaal een inleiding gemeenterecht georganiseerd. Daarnaast biedt het Juridisch Vakberaad een platform voor informatie-uitwisseling en kennisdeling. In aanvulling hierop adviseren de medewerkers BJZ regelmatig de medewerkers van de vakafdelingen in concrete situaties.

In 2017 heeft het CMT de notitie “Herijken Juridische Kwaliteitszorg” vastgesteld. Daarin is een aantal actiepunten geformuleerd waarmee inmiddels een aanvang is gemaakt. Onderdeel hiervan is het steviger positioneren van juridische control in de organisatie. Daarnaast zijn een aantal instrumenten van juridische kwaliteitszorg globaal beoordeeld. Een verdere evaluatie en eventuele doorontwikkeling vindt plaats in 2018, samen met betrokkenen in de organisatie.

>

5.3 Rechtmatigheid, Inkoop, Informatiebeveiliging en Privacy

>

5.3.a Rechtmatigheid

Betrouwbaarheid en rechtmatig handelen binnen wet & regelgeving is een belangrijk punt voor de gemeente. Jaarlijks leggen we in het Interne Controle plan de uitvoering van de verbijzonderde interne rechtmatigheidscontrole vast. In 2017 heeft de gemeente zichtbaar gewerkt aan de verbetering van processen zodanig dat afwijkingen gesignaleerd en gecorrigeerd worden. De afgelopen jaren heeft de managementletter een sterk afnemend aantal aandachtspunten laten zien. De verklaring van de externe accountant geeft een beeld van de mate van beheersing, het “in control zijn” van de gemeente.

5.3.b Inkoop

In 2017 is ter bevordering van lokale/regionale inkoop de OWO inkoopkalender en de hieraan gekoppelde twitteraccount verder vervolmaakt. De besturen van de OWO commerciële clubs hebben hier onlangs positief op gereageerd. Ter verbetering van de leveranciersrelaties is er een aanvang gemaakt met de implementatie van past performance. In het kader van duurzaamheid en onze voorbeeldrol hierin hebben wij onlangs het manifest verantwoord inkopen (MVI) ondertekend.

5.3.c Informatiebeveiliging en privacy

Inwoners, ondernemingen en instellingen moeten erop kunnen vertrouwen dat we zorgvuldig omgaan met (persoons)gegevens. Het is daarom van groot belang dat gegevens alleen onder strikte voorwaarden gebruikt worden en goed beveiligd zijn tegen onbevoegd gebruik. In 2017 is ons informatiebeveiligingsbeleid volledig gebaseerd op het treffen van passende technische en organisatorische beveiligingsmaatregelen in het kader van de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG). De beveiligingsfunctionaris zorgt voor de coördinatie en toezicht op de naleving van beveiligingsmaatregelen en -procedures, voor elk onderdeel van het informatiebeveiligingsbeleid. Beveiliging van onze gegevens en sturen op houding en gedrag vraagt continu aandacht en investeringen. In 2017 heeft de gemeente diverse instrumenten ingezet om de informatiebeveiligingsbewustzijn te optimaliseren. Jaarlijks toetsen we door middel van zelfevaluatie en externe audits de maatregelen voor de waardedocumenten, BRP, BAG, DigiD en Suwinet. Per 1 juli 2017 is gestart met het project ENSIA, een nieuwe systematiek waarmee gemakkelijker en efficiënter verantwoording over informatiebeveiliging kan worden afgelegd.

In mei 2016 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) vastgesteld door de Europese Unie. De wet treedt per 25 mei 2018 in werking. Vanaf dat moment verscherpen de eisen waaraan verwerkingen van persoonsgegevens moeten voldoen. Inwoners hebben als gevolg hiervan recht op inzage welke gegevens worden verwerkt. En het recht om gegevens uit de database te verwijderen, tenzij legitieme wettelijke vereisten dit voorkomen. Het in kaart hebben van de wettelijke grondslag van verwerking van persoonsgegevens is in dit kader van groot belang. Op basis van deze wetgeving, maar ook op basis van de huidige WBP en meldplicht datalekken, dringt gegevensbescherming en privacy door in alle processen binnen onze gemeentelijke organisatie. De AVG verplicht onze gemeente ook tot het aanstellen van de Functionaris Gegevensbescherming. Die houdt onafhankelijk toezicht op de naleving van de privacyregels. De rol van de Functionaris Gegevensbescherming is inmiddels onafhankelijk belegd en zal voor 25 mei 2018 worden geformaliseerd. Privacy heeft een direct raakvlak met informatiebeveiliging en vraagt continue aandacht en investeringen. In 2017 heeft er een inventarisatie plaatsgevonden van de te nemen stappen in het kader van de privacywetgeving en zijn er activiteiten in gang gezet om goed voorbereid te zijn op de AVG.

>

5.4 Communicatie, ICT en OWO afdelingen

>

5.4.a Communicatie

Er is ingespeeld op de belangrijke (online) trends en een eenduidige profilering van de gemeente over alle projecten en activiteiten heen. Niet alleen offline, maar ook online, in beeld, tekst en video. De website is vernieuwd in samenspraak met gebruikers en er is dit jaar steeds meer gebruik gemaakt van animatie, infographics en film. Naast uitvoerende activiteiten richtte communicatie zich ook dit jaar op het stimuleren, coachen en ontwikkelen van communicatiebewustzijn en -vaardigheden van de organisatie om proactief in contact te zijn met de omgeving. We spelen een adviserende rol in de organisatieontwikkeling en ontwikkelingen participatie. Er is in 2017 een Zorgkrant uitgegeven en er zijn diverse evenementen en bijeenkomsten geweest, zoals de Open Monumentendag, de ondernemersbijeenkomst en de vrijwilligersprijs. Daarnaast zijn er veel projecten uitgerold zoals de communicatie rondom het uitvoeringsprogramma Biobased Economy, het Biosintrum, de Versnellingsagenda, Fonds Ooststellingwerf, evaluatie zelfrijdend vervoer en 500 jaar Ooststellingwerf.

5.4.b Informatie- en communicatietechnologie

Ook 2017 stond – net als voorgaande jaren – in het teken van de verdere integratie van de ICT-systemen binnen OWO. Wij zorgen voor continuïteit en kwaliteit van de ICT-dienstverlening aan de participerende gemeenten.

De informatievoorziening draagt bij aan een toekomstbestendige, wendbare lokale overheid. Dichtbij inwoners, bedrijven en recreanten. Wij creëren hiermee randvoorwaarden voor een efficiënte bedrijfsvoering en een klantgerichte en effectieve dienstverlening aan inwoners en bedrijven. Ook voor 2017 hadden we een budget van € 150.000 per OWO-gemeente voor de verdere doorontwikkeling van de informatievoorziening. De projecten uit het informatiseringsjaarplan zijn conform planning uitgevoerd. Driemaal in het jaar is het jaarplan geactualiseerd. Invliegers vanuit de wetgeving zijn opgenomen en gefinancierd vanuit projecten die minder geld kostten dan oorspronkelijk geraamd. Het geheel is voor 2017 binnen de begroting gebleven.

5.4.c OWO afdelingen: het fundament van onze samenwerking

In 2017 zijn de OWO-afdelingen in de drie gemeenten gerealiseerd:

- Belastingen & Vastgoedinformatie en Backoffice Sociaal Domein in Oosterwolde.
- Vergunningen, Toezicht en Handhaving in Gorredijk.
- Bedrijfsvoering in Wolvega.

Deze afdelingen zijn na vier jaar bouwen onlosmakelijk verbonden met deze gemeenten. De OWO-afdelingen vormen met ruim 140 fte en een grote hoeveelheid aan werkzaamheden en diensten een substantieel deel van de gemeentelijke organisaties. Ze dragen bij aan een toekomstbestendige, wendbare lokale overheid.

Ook buiten onze gemeenten is OWO een begrip. Een bijzonder en uniek samenwerkingsverband: samen waar het kan én met behoud van eigenheid. Onverminderd zetten de afdelingen zich in voor de 4 K's: Meer Kwaliteit, vergroten van Kennis, vermindering van Kwetsbaarheid en minder (meer)Kosten.

Paragraaf 6 | Verbonden Partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang betekent dat de gemeente zeggenschap heeft. Een financieel belang betekent dat de gemeente financiële middelen beschikbaar heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de partij. De gemeente heeft ook een financieel belang als de verbonden partij haar financiële problemen kan verhalen op de gemeente. Elke verbonden partij draagt direct of indirect bij aan de beleidsdoelen van de gemeente. De verbonden partijen bestaan uit Gemeenschappelijke Regelingen, deelnemingen en overige verbonden partijen.

>

6.1 Algemene beleidslijn

Verbonden partijen zijn (participaties in) gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen en vennootschappen. Deelname in een verbonden partij is een alternatief voor enerzijds het zelf uitvoeren van gemeentelijke taken of anderzijds het uitbesteden van deze taken door de gemeente. Het uitgangspunt is dat wij alleen deelnemen in een verbonden partij als we daarmee een publiek belang dienen. Er kunnen verschillende redenen zijn om deel te nemen in een verbonden partij, bijvoorbeeld:

- Efficiencyvoordelen: kostenvoordeel door samenwerking;
- Risicospreiding: het delen van (financiële) risico's met andere partijen;
- Kennisvoordeel: gebruik maken van elkaars kennis en expertise;
- Bestuurlijke kracht/effectiviteit: deelnemers staan samen sterker;
- Katalysatorfunctie: de gemeente als belangrijke initiërende factor.

We streven naar het efficiënt uitvoeren van gemeentelijke taken op basis van samenwerking waarbij de sturingselementen zoals transparantie, kaderstelling, verantwoording en controle voldoende gewaarborgd zijn.

>

6.2 Gemeenschappelijke regelingen

Verbonden partijen

6.2.a Gemeenschappelijke Regeling Centrumregeling samenwerking sociaal domein Friese gemeenten te Leeuwarden

Verband	Gemeenschappelijke Regeling Centrumregeling samenwerking sociaal domein Friese gemeenten te Leeuwarden
Deelnemers naast Ooststellingwerf	Alle Friese gemeenten nemen deel in deze GR. Dit betekent naast Ooststellingwerf nog 23 andere gemeenten. Er vindt ambtelijk en bestuurlijk overleg plaats tussen gemeenten over (de uitvoering van) deze regeling in het portefeuillehouders overleg.
Financieel belang	De centrumgemeente berekent de integrale kosten voor haar dienstverlening door aan gemeenten. De kosten voor de dienstverlening bestaan uit kosten voor instandhouding en voor taakuitvoering. De kosten voor instandhouding worden onder gemeenten verdeeld op basis van inwoneraantal met peildatum 1 januari van jaar t-1. De kosten voor uitvoering van taken worden verdeeld op basis van het percentuele aandeel dat een gemeente toekomt in het totaal van aantallen cliënten op basis van de Jeugdwet. De kosten bedroegen op basis van nacalculatie voor 2017 € 94.788.
Vermogen x €1.000	Het resultaat wordt verrekend met de bijdragen van de gemeente. Er is derhalve geen sprake van vermogen.
Resultaat x €1.000	€ -/- 776 (2017)

6.2.b Veiligheidsregio Fryslân te Leeuwarden (VRF)

Verband	Veiligheidsregio Fryslân te Leeuwarden	
Deelnemers naast Ooststellingwerf	<p>Een Gemeenschappelijke Regeling met de 24 Friese gemeenten. Zowel bestuurlijk als ambtelijk bestaan er gremia waarin (één van de) OWO-gemeente(n) vertegenwoordigd is/zijn.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Deelname in Algemeen Bestuur (AB) van de VRF (3 burgemeesters); • Deelname in Dagelijks Bestuur (DB) van de VRF (burgemeester Oosterman); • Deelname in Bestuurscommissie Veiligheid van de VRF (3 burgemeesters); • Deelname in Agendacommissie Veiligheid van de VRF (burgemeester Oosterman); • Deelname in Bestuurscommissie Gezondheid (3 portefeuillehouders); • Deelname in Agendacommissie Gezondheid (Heerenveen); • Deelname in POOK (Plenair Overleg Oranje Kolom) (3 gemeentesecretarissen); <p>Deelname in ambtelijk regionaal overleg (zowel VRF-breed als in district Zuidoost) (3 Ambtenaren Openbare Orde en Veiligheid (AOV'ers).</p>	
Financieel belang	<p>Bijdrage 2017 € 2.075.446:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gezondheid € 836.065 2. Crisis € 69.920 3. Brandweer € 1.169.461 	
Vermogen x €1.000	<p>Eigen vermogen:</p> <p>1-1-2017 € 2.343</p> <p>31-12-2017 € 3.042</p>	<p>Vreemd vermogen:</p> <p>1-1-2017 € 53.790</p> <p>31-12-2017 € 55.526</p>
Resultaat x €1.000	€ 1.271 (2017)	

6.2.c Gemeenschappelijke Regeling Sociale Werkvoorziening Fryslân te Drachten

Verband	Gemeenschappelijke Regeling Sociale Werkvoorziening Fryslân te Drachten	
Deelnemers naast Ooststellingwerf	Er nemen naast Gemeente Ooststellingwerf nog 7 gemeenten deel. Vertegenwoordiging in dagelijks en algemeen bestuur: wethouder Van Esch.	
Financieel belang	Onze bijdrage in het negatieve subsidieresultaat over 2017 bedraagt € 600.000. Het aantal SE's voor 2017 is 134. De kosten per SE bedragen € 28.575 terwijl de inkomsten per SE (fictief binnen het ongedeelde Participatiebudget) € 24.100 bedragen.	
Vermogen x €1.000	Eigen vermogen: € 0	Vreemd vermogen: 01-01-2017 € 8.956 31-12-2017 € 7.019
Resultaat x €1.000	€ 0 (2017)	

6.2.d Recreatieschap Drenthe te Diever

Verband	Recreatieschap Drenthe te Diever	
Deelnemers naast Ooststellingwerf	Alle 12 Drentse gemeenten. Vertegenwoordiging in algemeen bestuur door wethouder Van de Boer.	
Financieel belang	Bijdrage 2017: € 54.419	
Vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2017 € 675 31-12-2017 € NNB	Vreemd vermogen: 1-1-2017 € 682 31-12-2017 € NNB
Resultaat x € 1.000	€ NNB (2017)	

6.2.e Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) te Grouw

Verband	Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) te Grouw	
Deelnemers naast Ooststellingwerf	Alle Friese gemeenten, de provincie Fryslân en het Wetterskip Fryslân. Vertegenwoordiging in algemeen bestuur door wethouder Van de Boer.	
Financieel belang	Bijdrage 2017 € 200.000	
Vermogen x € 1.000	Eigen vermogen: 1-1-2017 € 430 31-12-2017 € NNB	Vreemd vermogen: 1-1-2017 € 1.709 31-12-2017 € NNB
Resultaat x € 1.000	€ NNB (2017)	

6.2.f Hûs en Hiem te Leeuwarden

Verband	Hûs en Hiem te Leeuwarden	
Deelnemers naast Ooststellingwerf	Een Gemeenschappelijke Regeling van deelnemende gemeenten op het gebied van de bouwkundige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de Provincie Fryslân. Vertegenwoordiging in het dagelijks bestuur door wethouder De Boer.	
Financieel belang	Voor de dienstverlening biedt de gemeente geen vergoeding aan deze GR. Leges die de GR - Hûs en Hiem bij de gemeente in rekening brengt worden één op één doorberekend naar de aanvrager. De Gemeenschappelijke Regeling is budgetneutraal.	
Vermogen x €1.000	Eigen vermogen: 1-1-2017 € 165 31-12-2017 € NNB	Vreemd vermogen: 1-1-2017 € 107 31-12-2017 € NNB
Resultaat x €1.000	€ -/-. 18 (2016)	

> 6.3 Deelnemingen

Verbonden partijen

6.3.a Caparis NV te Drachten

Verband	Caparis NV te Drachten	
Deelnemers naast Ooststellingwerf	Er nemen naast Ooststellingwerf nog 7 gemeenten deel. Vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) door wethouder Van de Boer.	
Financieel belang	Vanuit de NV verwachten we over 2017 een positief bedrijfsresultaat van € 2.813.000 (op basis van de jaarrekening 2016, pagina 46/93).	
Vermogen x € 1.000*	Eigen vermogen: 01-01-2016 € 10.131 31-12-2016 € 13.920	Vreemd vermogen: 01-01-2016 € 11.751 31-12-2016 € 9.966
Resultaat x € 1.000	€ 3.789 (op basis van de jaarrekening 2016)	
	* Cijfers 2017 nog niet beschikbaar.	

6.3.b OMRIN

Verband	Omrin: a. Afvalsturing Friesland N.V. (OMRIN) te Leeuwarden b. N.V. Fryslân Miljeu te Leeuwarden	
Invloed	Gemeente is vertegenwoordigd in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders door wethouder Van de Boer.	
Financieel belang	Aandelenkapitaal: a. € 54.457	Aandelenkapitaal: b. € 46.807
Vermogen x €1.000	a. Eigen vermogen: 1-1-2016 € 43.108 31-12-2016 € 44.721 a. Vreemd vermogen 1-1-2016 € 183.242 31-12-2016 € 180.871	b. Eigen vermogen: 1-1-2016 € 6.970 31-12-2016 € 7.412 b. Vreemd vermogen 1-1-2016 € 16.210 31-12-2016 € 16.871
Resultaat x €1.000	a. € 1.330 (2016)	b. € 1.116 (2016)
	Het uitbetaalde dividend over 2015 bedraagt € 3.780 (Omrin) en € 11.387 (Fryslân Miljeu).	

6.3.d N.V. Bank Nederlandse gemeenten te Den Haag

Verband	N.V. Bank Nederlandse gemeenten te Den Haag	
Financieel belang	18.720 aandelen a € 2,50 nominaal. Het dividend over 2016 is € 30.701	
Vermogen x €1.000	Eigen vermogen: 1-1-2016 € 4.163.000 31-12-2016 € 4.486.000	Vreemd vermogen: 1-1-2016 € 145.348.000 31-12-2016 € 149.514.000
Resultaat x €1.000	€ 369.000 (2016)	

>

6.4 Overige verbonden partijen

Verbonden partijen

6.4.a Stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed Oosterwolde

Verband	Stichting Beheer Multifunctioneel Vastgoed Oosterwolde	
Financieel belang	De gemeente staat garant voor een lening van € 1 miljoen.	
Vermogen x € 1.000	Eigen vermogen:	Vreemd vermogen:
	1-1-2016: € 59	1-1-2016: € 1.446
	31-12-2016: € 52	31-12-2016: € 1.482
Resultaat x € 1.000	€ -7 (2016)	

Paragraaf 7 | Grondbeleid

Inleiding

Het realiseren van gebiedsontwikkeling en volkshuisvesting vraagt om een op maat gesneden aanpak. Door de crisis op de woningmarkt en de krimp is het noodzakelijk dat we nieuwe inzichten ontwikkelen die aansluiten op deze situatie. In onze gemeente is de nieuwbouw van de sociale huur nagenoeg weggefallen. In de nieuwe aanpak gaan we kijken naar organische gebiedsontwikkeling, nieuwe verdienmodellen (pauzelandschappen) en validiteit van de woningbouwopgave uit de Woonvisie 2017-2022. De gemeente heeft daarin nog een volkshuisvestelijke taak. De andere taak vloeit voort uit Hoofdstuk 6.4 Wro, dat het kosten verhaal bij particuliere initiatieven verplicht stelt. De voorkeur van de wetgever gaat uit naar het aangaan van een (anterieure) overeenkomst. Indien dat niet lukt dient er een exploitatieplan opgesteld te worden.

>

7.1 Algemene beleidslijn

>

7.1.a Algemene beleidslijn

De corporaties Actium en WoonFriesland hebben op korte termijn geen plannen meer om nieuwe huurwoningen te bouwen. Ook hebben ze aangegeven dat ze woningen afstoten (op beperkte schaal) en oog hebben voor verbetering van hun huurwoningen. Met de corporaties zijn hierover prestatieafspraken gemaakt. Particuliere initiatieven voor woningbouw in het goedkope segment beginnen op kleine schaal weer te lopen. De ontwikkeling in Appelscha aan de Anne Vondelingstraat is afgerond. Op het Harambeterrein zijn de woningen gerealiseerd. In Elsloo en Langedijke liggen nog gronden op voorraad. Ook is het bestemmingsplan Donkerbroek-West door de Raad vastgesteld. In 2016 is deze locatie bouwrijp gemaakt.

De grote strategische projecten vinden ook nog doorgang. Denk hierbij aan het Masterplan Oosterwolde Centrum – Venekoten Noord en het particuliere initiatief Ecommunity. De ontwikkeling op Appelscha Hoog wordt meegenomen in het Masterplan Appelscha.

Het realiseren van gebiedsontwikkeling en volkshuisvesting vraagt in deze onzekere tijd om een onorthodoxe en op maat gesneden aanpak. De aanpak die wij in de Woonvisie 2017-2022 voorstaan, is om het beleid verder uit te werken in (flexibele) uitwerkingsagenda's. Het grondbeleid staat ook in het kader van de Woonvisie. In de toekomst hebben wij meer aandacht voor het "managen" van de gevolgen van de krimp. De komende 10 jaar zet de vergrijzing door. Nadat we eerst een periode van woningverdunning hebben, zet een daling van de bevolking in. Dit heeft gevolgen voor onze in te zetten grondposities. De grondposities kunnen we aanwenden als pauzelandschap. Dit betekent dat we moeten nadenken over alternatieven in het gebruik. De eerste zonnepaneelvelden zijn gerealiseerd.

7.1.b Doelstelling

Na de vaststelling van de Woonvisie op 23 mei 2017, staat ook de nieuwe Nota grondbeleid op de rol. De doelstelling voor het grondbedrijf zoals geformuleerd in de Nota Grondbeleid 2011 is niet veranderd: *"Het gemeentelijk grondbeleid heeft tot doel de bestuurlijke en maatschappelijk gewenste ruimtelijke ontwikkelingen van de gemeente Ooststellingwerf mogelijk te maken door aankoop, exploitatie en uitgifte van gronden dan wel door medewerking te verlenen aan ontwikkeling van plannen door private personen, bedrijven en instellingen."*

Wel is het nu zo dat de Nota grondbeleid in het kader staat van de uitvoering (instrumenteel) van de Woonvisie.

De wijze waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd

Extern: het grondbeleid moet meer gericht zijn op:

- ruimtelijke kwaliteit;
- het stimuleren van plaatselijke economie;
- het inzetten op duurzaamheid;
- het opstellen van nieuw economisch beleid;
- het verbeteren van veiligheid en leefbaarheid;
- vraaggerichte aansluiting bij lokale initiatieven.

Intern: Het grondbeleid aanpassen aan de nieuwe trends en ontwikkelingen in de samenleving.

Na transformatie:

- richt het grondbedrijf zich primair op de volkshuisvestelijke en wettelijke taken uit de Wro;
- voldoet het grondbedrijf aan de kwaliteitscriteria van het BBV;
- heeft het grondbedrijf een interne bezetting (fte) met voldoende kennis en kunde (functies) om de regio goed uit te kunnen voeren;
- is het grondbedrijf robuust, toekomstbestendig, gericht op continuïteit en in staat om te anticiperen op conjuncturele ontwikkelingen;
- is het grondbedrijf financieel transparant en gezond (inzet op maximale terugverdien capaciteit);
- heeft het grondbedrijf nieuwe dwarsverbanden met de leefbaarheid.

Alles is te herleiden naar de ambities die we als gemeente nastreven. De uitkomst is de uiteindelijke realisatie van de gemeentelijke ambitie. In de nieuwe aanpak gaan we kijken naar organische gebiedsontwikkeling, nieuwe verdienmodellen (pauzelandschappen) en validiteit van de woningbouwopgave uit de woonvisie.

>

7.2 Uitvoering

>

7.2.a Woningbouwopgave

De nieuwe Woonvisie geeft de (cijfermatige) onderbouwing van de woningbouwprognose. Hoewel de inschattingen op de krimp enigszins fluctueren, is de algemene trend dat Ooststellingwerf een krimpgemeente is. De Woonvisie laat zien dat tot 2020 nog ruimte voor nieuwe woningbouw is. Maar ook dat we moeten kijken naar de langere termijn prognoses. Hierin is de verwachting (gelet op de demografische ontwikkelingen) dat er woningen zullen “overblijven” in onze gemeente. Het is noodzakelijk dat het uitvoeringsprogramma met deze inzichten rekening houdt voor de toekomst.

Bij het uitvoeringsprogramma is de inzet van nieuwe instrumenten en gedachten noodzakelijk. Inbreiding en vraaggericht maatwerk op de woningwensen is daarbij het nieuwe adagium. Het is de kunst daar nu vroegtijdig op te anticiperen.

7.2.b Complexen grondexploitatie

Actief grondbeleid wordt facilitair grondbeleid

De gemeente zal hiervoor de nadruk leggen op het facilitaire grondbeleid. Voor de lopende complexen lopen we binnen de exploitatie toch nog wel enig risico in het feit dat rentelasten verder doorlopen in een langere exploitatie. Dit ligt vooral in het afzettempo van de woningbouwgrond.

We zijn zeer terughoudend met de aankoop van grond (actief grondbeleid). Temeer omdat een aankoop nagenoeg gelijk wordt gevolgd door een afwaardering. De gronden die door de gemeente zijn aangekocht behouden we na afwaardering. De reden daarvoor is dat we ze gebruiken voor zonnepaneelvelden.

Ontwikkelingen niet-woningbouw

- Masterplan Oosterwolde Centrum - Venekoten Noord: het plan zet in op de verbetering van de openbare ruimte en het faciliteren van particulier initiatief.
- Appelscha Boerestreek: het plein aan de Boerestreek is opgeknapt en er is nieuwe horeca gebouwd.
- Masterplan Appelscha: het plan voorziet in maatregelen om recreatie en toerisme in het gebied te stimuleren.

Bedrijventerreinen

- Oosterwolde Venekoten: een strook bedrijfsterrein is ontsloten; deze grond is bijna voor de helft uitgegeven. De rest is in optie of nog vrij. Het Masterplan Oosterwolde Centrum - Venekoten Noord zet in op de revitalisering van het gebied Venekoten-Noord.
- Oosterwolde Ecommunity: dit is een particulier initiatief, gericht op de realisatie van een hoogwaardig duurzaam bedrijvenpark met een kenniscentrum.
- Haulerwijk De Turfsteker: in Haulerwijk is nog een gedeelte van het bedrijventerrein beschikbaar.

>

7.3 Grondexploitatie

>

7.3.a Winstnemingen grondexploitatie

Voor de lopende complexen hebben we geen hoog risico. In overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn de winsten die genomen konden worden (inclusief de winst bij afsluiting van de complexen) toegevoegd aan de Algemene Reserve Grondexploitatie (ARG).

Al in 2016 zijn de NIEGG (Niet In Exploitatie Genomen Gronden) overgebracht naar de materiële vaste activa (strategische gronden). Dit is gebeurd op basis van de waarde in de huidige bestemming (agrarische waarde). In 2018 wordt dit, indien nodig, nog verder aangescherpt: gronden komen ofwel in de BIE (Bouwgrond In Exploitatie) of worden toegevoegd aan de MVA (Materiële Vaste Activa).

Bij verkoop van gronden kan de gemeente ook nog geconfronteerd worden met de vennootschapsbelasting. Dit heeft geen budgettaire gevolgen voor de begroting. De vennootschapsbelasting wordt verrekend met het betreffende complex.

7.3.b Algemene reserve grondexploitatie

Het doel van de Algemene Reserve Grondexploitatie (ARG) is om de winsten van de complexen toe te voegen en over deze reserve te beschikken indien een complex niet kostendekkend is (een soort vereveningsfonds). Ook renteverliezen ten gevolge van een langere looptijd van een complex komen ten laste van de reserve. Om nu en in de toekomst verzekerd te zijn van een gezonde basis voor grondexploitatie is het op peil houden van de reserve van essentieel belang.

We hebben in 2017 i.v.m. het hanteren van de POC-methode een tussentijdse winst moeten nemen van € 550.000. € 515.000 kon vrijvallen ten gunste van het resultaat. De stand van de reserve is per 31-12-2017 € 2.178.000. Naast een bedrag van € 446.000 als ARG, is voor Masterplan 'Oosterwolde Centrum – Venekoten Noord' € 1.732.000 beschikbaar.

7.3.c Budget strategische aankopen

Het budget strategische aankopen is feitelijk een jaarlijks mandaat van de gemeenteraad aan het college om snel strategische aankopen te kunnen doen. Naar verwachting zullen nog zeer beperkt strategische aankopen plaatsvinden. In 2017 zijn geen strategische grondaankopen gedaan vanuit dit budget. Voor Venekoten Centrum zijn aankopen gedaan vanuit het budget Venekoten Centrum.

7.3.d Meerjarenbegroting grondexploitatie

Er komt nadruk op het faciliteren van particulier initiatief (de anterieure overeenkomsten). In de prestatieafspraken met de woningcorporaties houden we de volkshuisvestelijke taken goed in de gaten. Hiervoor hebben we prestatieafspraken gemaakt.

Paragraaf 8 | Gebiedsuitwerking

Inleiding

De maatschappij is altijd in beweging. De afgelopen jaren heeft de Rijksoverheid de beleidslijn ingezet van een terugtrekkende overheid naar meer initiatief voor de maatschappelijke instellingen. Deze paragraaf geeft inzicht in de veranderende maatschappelijke setting, om het voorzieningenniveau en de (fysieke en sociale) leefbaarheid ook in de toekomst in stand te houden. Inwoners krijgen en nemen steeds meer het initiatief voor de inrichting van hun eigen omgeving. Ook stimuleren we dorpen om meer samen te werken.

>

8.1 Algemene beleidslijn

>

8.1.a Blik op de toekomst

De maatschappij is altijd in beweging. De afgelopen jaren heeft de Rijksoverheid de beleidslijn ingezet van een terugtrekkende overheid naar meer initiatief voor de maatschappelijke instellingen. Het primaat van de inrichting van de maatschappij komt steeds meer bij de bewoners te liggen. De term participatiemaatschappij begint steeds meer te bekliven. Inwoners krijgen en nemen steeds meer het initiatief voor de inrichting van hun eigen omgeving. Als gevolg hiervan neemt de zeggenschap van inwoners toe.

8.1.b Coalitieakkoord 'Samen Voortbouwen'

Sinds april 2014 bestaat het Coalitieakkoord 2014/2018 'Samen Voortbouwen'. De gemeente wil samen met de vertegenwoordigers van de wijken/dorpen/gebieden bespreken wat er mogelijk is om de leefbaarheid te behouden en te verbeteren. Aandachtspunten zijn 'zelfredzaamheid' met eigen budget, met innovatieve ideeën komen en inspelen op de demografische ontwikkelingen. De dorpsbudgetten zijn met ingang van 2014 per dorp/wijk verhoogd.

Via het O.P.O.-overleg, de regio-overleggen, de bezoeken van de dorpencoördinator met collega's aan de PB-en, direct contact tussen de Buitendienst en de PB-en, Fonds Ooststellingwerf en de festiviteiten rond Ooststellingwerf is in 2017 de leefbaarheid in de dorpen behouden c.q. verbeterd.

8.1.c Vastgesteld beleid

In het voorjaar van 2012 is de notitie 'Platteland aanzet' (Kaders gebiedsuitwerkingen) vastgesteld, met als doel het waarborgen van de leefbaarheid en de kwaliteit van de voorzieningen. Deze notitie is een uitvloeisel van de *Structuurvisie 2010-2020-2030; Ooststellingwerf, de grenzeloze toekomst*. Deze is op 15 september 2009 vastgesteld. In deze visie komen drie relevante zaken naar voren:

- De demografische veranderingen;
- De voorzieningen voor de inwoners;
- De indeling van de gemeente in vier overlappende gebieden.

U heeft in het voorjaar van 2012 ook kennisgenomen van de notitie "Voortgang pilot dorpsagenda's / gebiedsagenda's" en ingestemd met de gewijzigde aanpak in het vervolgtraject (= versnellen en vereenvoudigen). Doel hiervan is de toegankelijkheid en de kwaliteit van de voorzieningen te waarborgen, de samenwerking tussen de dorpen te stimuleren en het opstellen van dorps- en gebiedsagenda's in de vier gebieden. De notitie stoelt op de volgende uitgangspunten:

- Dorpsagenda's focussen op leefbaarheid op dorpsniveau;
- Notitie "Platteland aanzet" geeft gemeentelijke kaders en uitgangspunten;
- Gebiedsagenda's focussen op het delen van voorzieningen door de dorpen in een gebied;
- Het opstellen van dorpsagenda's versnellen en vereenvoudigen;
- Versneld opschalen naar gebiedsagenda's.

>

8.2 Gebiedsbeleid

>

8.2.a Gebiedsagenda's (Programma 3, Thema 3.4 Bouwen & Wonen)

In 2013 zijn in samenwerking met de 4 gebieden 4 gebiedsagenda's opgesteld.

- Oosterwolde;
- De kanaal- en wegdorpen tussen Haulerwijk en Oosterwolde (gebied Haulerwijk);
- Tussen het Drents-Friese Wold en het Fochtelooerveen (gebied Appelscha);
- Tussen de Tjonger en de Lende (gebied Oldeberkoop).

Op 10 verschillende thema's is aangegeven welke voorzieningen belangrijk zijn voor het behoud van de leefbaarheid in de dorpen:

- Woonomgeving;
- Wonen;
- Verkeer en bereikbaarheid;
- Recreatie en toerisme;
- Sport en ontspanning / voorzieningen;
- Werkgelegenheid / bedrijvigheid;
- Onderwijs;
- Zorg;
- Cultuur en historie;
- Duurzaamheid.

Door het opstellen van de gebiedsagenda's is het besef ontstaan dat niet de individuele dorpen, maar de 4 gebieden de entiteit zijn waar in de toekomst de gesprekken en de afspraken met de gemeente plaatsvinden. De gebiedsagenda's gelden daarbij als kader voor de afstemming met de gebieden over de 10 thema's. De wijze van communiceren werken wij verder uit.

De naamstelling in de regio-overleggen is gewijzigd. In april 2015 zijn tijdens het overleg van de Overkoepelende Plaatselijke Belangen Ooststellingwerf (OPBO) inhoudelijke en procedurele afspraken gemaakt over de invulling. De regio-overleggen van november 2015 zijn volgens die afspraken uitgevoerd. Vanaf 2016 is er 2 keer per jaar per regio een overleg.

In 2017 is het OPBO overleg meer beleidsmatig ingevuld; uit de evaluatie met de regio-overleggen blijkt dat er verbeteringen mogelijk zijn. In 2018 wordt deze opgepakt.

8.2.b Dorpsbudgetten (Programma 1, Thema 1.3 Participatie)

Vanaf 2011 ontvangt elk dorp en de 4 wijken in Oosterwolde een eigen budget (€ 1.000 per dorp/€ 250 per wijk + € 1 per inwoner). Dit is bedoeld om de sociale samenhang en de zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid van de dorpen en wijken te stimuleren. Maar ook voor het ondersteunen van activiteiten en projecten op het niveau van dorpen en wijken. De dorpsbudgetten voorzien in een behoefte en functioneren naar volle tevredenheid. Van 2014 tot 2017 is het totaalbudget jaarlijks met € 25.000 verhoogd tot € 65.000. Bij de programmabegroting 2018 zijn de dorpsbudgetten weer verhoogd met € 25.000 tot € 65.000 voor de periode 2018 t/m 2021.

De dorpen/wijken zijn zelf verantwoordelijk voor de besteding, zonder tussenkomst van de gemeente. Vanaf 2012 heeft elk dorp en de 4 wijken in Oosterwolde de beschikking over 100 uren Caparis via een strippenkaart. Dit is bedoeld om de dorpen/wijken leefbaar te houden. Hiervoor is ook het Project Dorps- en Wijkbeheer gestart. Dit is een samenwerkingsverband van de buitendienst, Caparis en de dorpen/wijken, bedoeld om de dorpen/wijken te ondersteunen met het treffen van maatregelen en voorzieningen in de openbare infrastructuur.

8.2.c Bottum-up projecten in relatie tot de Streekagenda Zuidoost

Het project Plattelânsprojecten is gestopt en vervangen door het Iepen Mienskipsfûns. De gemeentelijke cofinanciering is vervallen, maar de doelstelling is niet gewijzigd.

De Streekagenda Zuidoost is opgesteld door de 5 gemeenten Heerenveen, Ooststellingwerf, Opsterland, Smalingerland en Weststellingwerf, alsmede Wetterskip Fryslân en Provincie Fryslân. De Streekagenda geeft focus aan de uitvoering van projecten voor de ontwikkeling van Zuidoost op regionale schaal. Het is een groeimodel voor een regionale gebiedsgerichte aanpak en samenwerking, met als doel een leefbaar platteland. Het is ook een middel om de regionale samenwerking en gebiedsgerichte aanpak verder te versterken, met als doel de regio sterker en mooier te maken. Als overheden onderling, maar ook met maatschappelijke partners.

Binnen de werkgroep Wonen zijn er in 2017 twee regionale themasessies gehouden; (1) Kwaliteit en verduurzaming van de sociale woningvoorraad in samenhang met de particuliere voorraad en openbare ruimte en (2) Kernenbeleid in relatie tot demografische ontwikkelingen; opgave(n) voor de sociale woningvoorraad in de grotere kernen ten opzicht van de kleinere kernen. De beide sessies zijn een vervolg op het project "Investeringsstrategieën kwaliteitsverbetering en verduurzaming bebouwde omgeving" om de mogelijkheden te verkennen om als gemeenten, provincie, corporaties en huurdersorganisaties tot gezamenlijke investeringsstrategieën voor de sociale woningvoorraad te komen. De belangrijkste conclusie van de verkenning was dat er behoefte is aan verdieping, inzicht en stroomlijning binnen de bestaande overlegstructuur (cyclus van prestatieafspraken) om tot strategieën te komen. In 2018 worden mogelijke vervolgstappen gezet voor beide thema's.

8.2.d Aanvalsplan Aandachtsgebieden/gelden Benedictus (Programma 1, Thema 1.3 Participatie)

In 2011 is het project Aanvalsplan Stimuleringsregeling Aandachtsgebieden Fryslân gestart met een doorlooptijd tot 2024. Dit project is gericht op de wijken Haerenkwartier en Oosterwolde-Zuid. Het behelst een integrale aanpak van de problematiek op fysiek en sociaal terrein in deze wijken, in samenspraak met de bewoners. Het project is vanaf 2017 verlengd. De integrale aanpak passen we, wanneer nodig, ook elders in de gemeente toe.

8.3 Financiën

bedragen x € 1.000

Financien paragraaf 8 Gebiedsuitwerking	Realisatie 2017
Eenmalig	
Dorpsbudgetten (2014-2017)	25
Aandachtsgebieden/Benedictus (2013-2016), restant € 38.000 te besteden in 2018	6
Aandachtsgebieden/Benedictus (2017-2019), restant € 574.00 te besteden in 2018/2019	278
Structureel	
Dorpsbudgetten	38
Caparis (1.600 uur)	40
Cofinanciering project bottum-up Streekagenda/gebiedsgericht beleid	34

Paragraaf 9 | Duurzaamheid

Inleiding

In september 2017 heeft u de Versnellingsagenda Duurzaam Ooststellingwerf 2030 vastgesteld. Dit is een doorstart van het Milieubeleidsplan 2010-2016. Op basis van ervaringen en resultaten zijn de doelen en ambities aangescherpt. De focus ligt op de thema's Duurzame Energie, Afval als Grondstof, Biobased Economy en Biodiversiteit. Samen met inwoners, bedrijven en instellingen stellen we per thema een uitvoeringsagenda op, waarin we de weg naar realisatie met u vastleggen. De focus van de eerste uitvoeringsagenda's ligt op de periode 2017-2020. De uitvoeringsagenda's bevatten subthema's met concrete projecten en een financiële onderbouwing die aan u worden voorgelegd ter besluitvorming. De voortgang wordt gerapporteerd via de PenC-cyclus. We rapporteren dan niet alleen over de (project)resultaten, maar ook waar we staan in de verschillende benchmarks zoals de gemeentelijke duurzaamheidsindex, de Governance monitor duurzame gemeenten, de Klimaatmonitor, de monitor van de Omrin (OARS) en de Milieubarometer.

Voor Biobased Economy is al een uitvoeringsagenda vastgesteld. Voor de overige thema's stellen we een uitvoeringsagenda op aan het begin van 2018.

>

9.1 Projecten

- Voor de projecten goed voorbeeld doet goed volgen, perspectief op 0 en smart grid zijn met de netbeheerder Liander afspraken gemaakt over de versnelde uitrol van slimme meters in Ooststellingwerf. Liander is met deze uitrol in oktober 2017 begonnen. Verder zijn voor deze projecten 'monitoringskastjes' beschikbaar die in de toekomst in staat zijn te communiceren met 'slimme' apparaten. In het te ontwikkelen 'Smart Grid' stemmen vragers en aanbieders van duurzame energie hun energiebehoefte vervolgens op elkaar af.
- Stookt u voor uw burenen/warmtescan project werkgroep 'Overtjonger'. Dit project loopt nog steeds en voorziet inwoners van warmtebeeldfoto's van de woning met een eventueel maatwerkadvies. 75 meldingen.
- Verduurzaming sportaccommodaties. Ook dit project loopt. Voor sportverenigingen is het mogelijk om een landelijke subsidie te ontvangen voor het treffen van maatregelen. Sport Fryslân is hier actief in. In onze gemeente hebben hier vier verenigingen aan meegedaan.
- Zonnepaneelvelden. In september 2017 is door de raad beleid vastgesteld voor zonnepaneelvelden in Ooststellingwerf.
- Het project Energie voor het MKB is in 2017 uitgevoerd met 14 deelnemende bedrijven. De afsluitende bijeenkomst vindt plaats in het 1e halfjaar van 2018.
- Duurzaamheidsleningen. Er is veel belangstelling voor de financiering van duurzaamheidsmaatregelen in woningen. Op dit moment zijn er circa 50 informatieaanvragen. Waarvan het grootste deel ook een aanvraag heeft ingediend.
- Uitrol hondenpoepbeleid. Met de bewonerscommissie in Oosterwolde, en de plaatselijke belangen van Appelscha, Haulerwijk, en Haule zijn afspraken gemaakt over de plaatsing van afvalbakken voor hondenpoep. Oldeberkoop en Makkinga beraden zich nog.
- Fair trade
- 17 duurzaamheidsdoelen. De Stichting Ontwikkelingssamenwerking Ooststellingwerf (SOO) heeft in 2017 met studentencoöperatie Sameen een onderzoek gedaan naar de uitwerking van 17 duurzaamheidsdoelen van de Verenigde Naties voor Ooststellingwerf. Het advies van SOO verwerken wij in de uitvoeringsagenda energie.
- Prestatieovereenkomsten met Woningbouwcorporaties. De prestatieovereenkomsten stellen wij samen met de woningcorporaties jaarlijks in overeenstemming met de vastgestelde Woonvisie op. De afspraken zijn gerelateerd aan de gemeentelijke ambitie om in 2030 een energieneutraal Ooststellingwerf te realiseren.

>

9.2 Afval als grondstof

VANG-doelstellingen. Binnen de ambitie om in 2030 een duurzaam Ooststellingwerf te realiseren past het streven om als samenleving geen afval meer te produceren, maar grondstoffen die weer gebruikt kunnen worden voor nieuwe producten. Hiervoor zijn zogenaamde VANG-doelstellingen voor opgesteld, van afval naar grondstof. Met de bewonerscommissie in Oosterwolde en de plaatselijke belangen van Appelscha, Haulerwijk, en Haule zijn afspraken gemaakt over de plaatsing van afvalbakken voor hondenpoep. Oldeberkoop en Makkinga beraden zich nog.

>

9.3 Biodiversiteit

In 2016 is hiermee gestart met de aanleg van een Stinzenflora in Elsloo. Op diverse locaties zijn bloemrijke mengsels aangelegd. In Ravenswoud is door een aangepast maaibeheer gewerkt aan een betere bescherming van reptielensoorten. In 2017 is dit opnieuw toegepast. Daarnaast maakt biodiversiteit deel uit van de versnellingsagenda en stellen we hiervoor een uitvoeringsagenda op.

9.4 Financiën

bedragen x € 1.000

Financien paragraaf 9 Duurzaamheid	Realisatie 2017
Eenmalig	
Milieubeleidsplan gelden, overheveling naar 2018 € 85.000	69
Biobased Economy (beleidsadvies en subsidies)	293
Vorbereidingskosten zonnepaneelvelden	11
Structureel	
Millenniumdoelen en fair trade	0
Aanpak zwerfvuil - Himmelwike	7
Uitvoeringsplan extra aanpak zwerfafval (t/m 2022)	27
Bijdrage Afvalfonds Verpakkingen 2017	-30
Milieueducatie (lasten)	12
Milieueducatie (baten)	-8
Opbrengst retributie zonnepaneelvelden	-8

Jaarrekening

Balans

Balans - Activa

bedragen x € 1.000

Activa	31-Dec-16	31-Dec-17
Vaste Activa		
Immateriele vaste activa	1,622	1,597
Bijdrage activa derden	1,622	1,597
Materiele vaste activa	60,997	60,100
Invest. met een economisch nut	39,365	37,934
Invest. met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	21,633	21,372
Invest. in de openbare ruimte maatschappelijk nut	-	794
Financiële vaste activa	8,605	5,867
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	151	151
Leningen aan woningcorporaties	6,493	2,767
Overige langlopende leningen	485	1,049
Overige uitzettingen met een typische looptijd van een jaar of langer	1,476	1,900
Totaal Vaste Activa	71,223	67,564
Vlottende activa		
Vorraden	2,344	2,284
Niet in exploitatie opgenomen bouwgrond	-	-
Onderhanden werk, waaronder bouwgrond	2,344	2,284
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	9,164	4,866
Overige vorderingen	1,781	1,843
Vorderingen openbaar lichaam	3,325	3,023
RC Schatkistbankieren	4,058	-
Liquide middelen (kas, bank)	620	-
Liquide middelen (kas, bank)	620	-
Overlopende activa	1,075	620
Overig nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen		

die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1,075	620
Totaal Vlottende activa	13,204	7,770
Totaal Activa	84,428	75,335

Balans - Passiva

bedragen x € 1.000

Passiva	31-dec-16	31-dec-17
Vaste passiva		
Eigen vermogen	33.087	29.478
Algemene reserve	15.658	15.444
Bestemmingsreserves	14.767	10.870
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	2.662	3.164
Vorzieningen	11.332	10.197
Vorzieningen	11.332	10.197
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	31.893	26.367
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	31.893	26.367
Totaal Vaste Passiva	76.312	66.042
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	3.194	3.761
Overige schulden	3.194	2.237
Banksaldi	-	1.524
Overlopende passiva	4.923	5.973
Vooruitontvangen bedragen van openbare lichamen	-	154
Overige vooruitbetaalde bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	4.923	5.819

Totaal Vlottende passiva	8.117	9.734
Totaal Passiva	84.428	75.776
Gewaarborgde geldleningen en garantstellingen	1.934	1.847

Overzicht baten en lasten

Overzicht van baten en lasten

Het overzicht met de structurele mutaties in de reserves is opgenomen bij de toelichting op de balans, onderdeel eigen vermogen. De algemene dekkingsmiddelen en de overhead vallen bij de programmaverantwoording onder programma 6. De vennootschapsbelasting valt bij de programmaverantwoording onder programma 3. Het voordeel op overhead is te verklaren door diverse voordelen gepresenteerd in programma 6 (huisvesting, automatisering, overhead en diverse kostenplaatsen) en doordat meer salarislasten direct konden worden toegerekend aan de taakvelden.

bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten	Rekening 2016	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2017	Verschil
Saldo van baten en lasten					
Programma's					
Lasten					
1. Sociale Domein	-25,890	-27,833	-27,567	-27,172	395 V
2. Welzijn & Educatie	-8,261	-7,741	-7,924	-7,554	370 V
3. Ruimtelijke & Economische ontwikk.	-12,799	-8,614	-12,174	-10,408	1.766 V
5. Openbare orde en veiligheid	-1,544	-1,618	-1,617	-1,581	36 V
6. Bestuur & Dienstverlening	-21,654	-9,983	-12,308	-12,503	- 196 N
Totaal Lasten	-70,148	-55,789	-61,590	-59,219	2.371 V
Baten					
1. Sociale Domein	9,385	9,123	9,122	9,454	332 V
2. Welzijn & Educatie	531	406	537	625	88 V
3. Ruimtelijke & Economische ontwikk.	9,068	7,410	6,968	6,645	- 323 N
5. Openbare orde en veiligheid	16	-	9	8	- 1 N
6. Bestuur & Dienstverlening	3,924	1,640	1,159	2,925	1.766 V
Totaal Baten	22,925	18,579	17,795	19,657	1.862 V
Totaal Programma's	-47,224	-37,209	-43,795	-39,562	4.233 V

Algemene dekkingsmiddelen					
Lasten Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering					-
Deelnemingen	-31				-
Lokale heffingen	-65				-
Saldo financieringsfunctie	-4,909	-2,252	-1,159	-1,186	- 27 N
Overige algemene dekkingsmiddelen	-249	-223	-230	-232	- 2 N
Totaal Lasten Algemene dekkingsmiddelen	-5,254	-2,475	-1,389	-1,418	- 29 N
Baten Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	41,582	39,839	40,357	40,511	154 V
Deelnemingen	1,159	26	38	53	15 V
Lokale heffingen	3,711	3,550	3,752	3,816	64 V
Saldo financieringsfunctie	7,426	3,152	3,096	2,915	- 181 N
Overige algemene dekkingsmiddelen	55	40	40	50	10 V
Totaal Baten Algemene dekkingsmiddelen	53,933	46,607	47,283	47,345	62 V
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	48,679	44,132	45,894	45,927	33 V
Overhead					
Lasten Overhead		-9,363	-10,589	-9,759	831 V
Baten Overhead		1,503	1,805	1,909	104 V
Totaal Overhead		-7,861	-8,784	-7,850	934 V
Vennootschapsbelasting					
Lasten Vennootschapsbelasting		-	-20	-20	0 V
Baten Vennootschapsbelasting		-	-	-	-
Totaal Vennootschapsbelasting		-	-20	-20	0 V
Saldo van baten en lasten	1,456	-938	-6,705	-1,504	5.201 V
Mutatie reserves					
Mutatie reserves					
Toevoegingen	-5,650	-8	-2,447	-2,748	- 301 N

Onttrekkingen	6,856	1,429	10,689	6,703	- 3.986 N
Totaal Mutatie reserves	1,206	1,421	8,242	3,955	- 4.287 N
Mutatie reserves	1,206	1,421	8,242	3,955	- 4.287 N
Resultaat	2,662	483	1,537	2,451	914 V

Waarderingsgrondslagen

Waarderingsgrondslagen

Algemene grondslagen

De jaarrekening is opgesteld op basis van de voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het gerealiseerde resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. Kosten en opbrengsten worden verantwoord op basis van het baten en lasten stelsel. Winsten worden alleen in aanmerking genomen als ze gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong hebben voor het einde van het boekjaar, worden opgenomen als zij bekend zijn geworden voor opstelling van de cijfers.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Immateriële vaste activa

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd indien aan de volgende vereisten is voldaan:

- er is sprake van een investering door een derde;
- de investering draagt bij aan de publieke taak;
- de derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen;
- de bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven als was het actief waarvoor de bijdrage wordt verstrekt in bezit van de gemeente.

Materiële vaste activa

De vaste activa worden onderscheiden in activa met economisch nut, activa met maatschappelijk nut en activa met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven. Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Activa met een maatschappelijk nut en verkrijgingsprijs van minder dan € 250.000 worden niet geactiveerd. Activa met een economisch en maatschappelijk nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van daarvoor ontvangen subsidies en bijdragen van derden. Bij activering wordt het actief lineair afgeschreven, hier kan bij raadsbesluit van worden afgeweken qua afschrijvingsmethode en afschrijvingstermijn. Activa met een meerjarig maatschappelijk nut zijn investeringen in aanleg en onderhoud van waterwegen, waterbouwkundige werken, wegen, straten, pleinen, fietspaden, voetpaden, bruggen, viaducten, tunnels, verkeerslichtinstallaties, openbare verlichting, straatmeubilair, reconstructie openbare ruimte en openbaar groen. Ten aanzien van investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven geldt dat vanuit de spaarcomponent van heffingen gevormde voorzieningen voor toekomstige vervangingsinvesteringen met economisch nut in mindering zijn gebracht op de in het boekjaar gepleegde investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing is geheven. Het resterende wordt in één keer afgeschreven. In de Financiële verordening 2017 Ooststellingwerf ex. artikel 212 Gemeentewet zijn de te hanteren afschrijvingstermijnen vastgelegd. Vaste activa wordt lineair afgeschreven, tenzij de raad in voorkomend geval anders besluit. Onderstaand overzicht geeft de belangrijkste afschrijvingstermijnen weer.

Afschrijvingstermijnen: Zie onderstaande tabel.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Vlottende activa

Vorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, vermeerderd met de toegekende beheerskosten (w.o rente) en verminderd met gerealiseerde verkopen en eventuele voorzieningen. De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), evenals een redelijk aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. De inschattingen rondom de opbrengsten van de grondexploitatie kennen een inherente onzekerheid die groter wordt naarmate de te verwachten opbrengsten verder weg in de tijd liggen. Daarom maken we voor het realiteitsgehalte van de verwachte opbrengsten een knip tussen de eerste vijf jaar en de periode daarna. Voor de bepaling van de tussentijdse winstneming nemen we de gerealiseerde opbrengsten alsmede de verwachte opbrengsten voor de eerste vijf jaren mee. In het geval die lijn zou leiden tot een tekort, terwijl gedurende de periode daarna nog voldoende opbrengsten worden verwacht dan stellen we de nemen we een deel van de opbrengsten in de restant periode mee, zodat per saldo geen verlies hoeft te worden genomen. Dat zou niet reëel zijn bij voldoende winstpotentie.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden). Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting voor de wethouders wordt op de contante waarde van de (al opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De vorming van een voorziening, dan wel een dotatie aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord. Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht.

Afschrijvingstermijnen

Omschrijving	Afschrijvingstermijn
Gronden en terreinen, hierop wordt niet afgeschreven. Als een investering inclusief grond is en de grondkosten niet afzonderlijk tot uitdrukking kunnen worden gebracht, wordt afgeschreven volgens de voor de opstellen geldende waarderingsmethodiek. Investerings met een economisch nut worden niet geactiveerd met een verkrijgingsprijs kleiner dan € 25.000. Investerings met een maatschappelijk nut worden niet geactiveerd met een verkrijgingsprijs kleiner dan € 250.000.	
1. Immateriële activa	
1.1 Kosten voor onderzoek en ontwikkeling (niet toe te rekenen aan een actief)	5
1.2 Bijdrage activa in eigendom van derden	Divers
2. Gebouwen	
2.1 Nieuwbouw gebouwen (inclusief onderwijs)	40
2.2 Renovatie, restauratie, aankoop woonruimten en bedrijfsgebouwen	25
2.3 Ingrijpende bouwkundige aanpassingen	40
2.4 Uitbreidingen/verbouwingen bestaande activa	20
2.5 Kantoorinventaris, schoolmeubilair, onderwijsleerpakketten, gebruiksduur verlengend groot onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen	10
3. Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken	
3.1 Rioleringen en milieumaatregelen	50
3.2 Bouwkundige delen van gemalen, persleidingen	45
3.3 Mechanisch/elektrisch gedeelte pompen en gemalen riolering	25
3.4 Aanleg begraafplaatsen en vaarten	40
3.5 Oevervoorzieningen	15
4. Vervoer- en hulpmiddelen	
4.1 Zware vrachtauto's, minikraan, aanhangers	10
4.2 Zware tractoren, grote houtversnipperaars	9

4.3 Sneeuwplougen, schaftwagens, aanhangstrooiers	15
4.4 Maaimachines	6
4.5 Lichte bestelauto's	5
4.6 Zwaardere bestelauto's	7
4.7 Opzetstrooiers	10
5. Machines, apparaten en installaties	
5.1 Telefooninstallaties, veiligheidsvoorzieningen	10
5.2 Technische installaties bedrijfsgebouwen (lift, c.v.)	15
5.3 Automatiseringsapparatuur (hardware en software)	5
6. Grond-,weg- en waterbouwkundige werken (maatschappelijk nut)	
6.1 Wegen, bruggen, viaducten, walbeschoeiing	15
6.2 Betonnen wegen, betonnen fietspaden, betonnen en kunststof bruggen	50
6.3 Stalen bruggen	25
6.4 Houten (fiets-) bruggen	25
6.5 Verkeersinstallaties	10
6.6 Armaturen straatverlichting	20
6.7 Lichtmasten	40

Toelichting op de balans - Activa

Immateriële vaste activa

bedragen x €
1.000

Immateriële vaste activa	Boek- waarde 31/12/2016	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 12/31/2017
Bijdragen activa aan derden						
Bijdragen activa aan derden	1,622	-	-	-25	-	1,597
Totaal Bijdragen activa aan derden	1,622	-	-	-25	-	1,597
Totaal	1,622	-	-	-25	-	1,597

Bijdrage activa aan derden: Dit is een bijdrage voor de realisatie van het MFA Oldeberkoop

Materiële vaste activa

bedragen x €
1.000

Materiële vaste activa	Boek- waarde 31/12/2016	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen	Duurzame waardeverminderingen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 12/31/2017

Invest.met een economisch nut							
Bedrijfsgebouwen	35,563	1,166	-600	-1,053		-400	34,676
Grond en terreinen	2,236			-		-316	1,920
Machines en apparaten	892	-		-236			656
Overige materiele vaste activa	149			-12			137
Vervoermiddelen	525	116		-96			545
Totaal Materiele Vaste activa Ec.nut	39,365	1,282	-600	-1,397		-716	37,934
Invest.met een econ.nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.							
Riolering	21,633	645		-906			21,372
Tot.invest.met een econ.nut waarv.ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	21,633	645	-	-906		-	21,372
Invest.in de openbare ruimte maatschappelijk nut							
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	-	2,723	-447	-1,102		-380	794
Totaal Materiele Vaste Activa MTS nut	-	2,723	-447	-1,102		-380	794
Totaal	60,997	4,650	-1,047	-3,405		-716	60,100

Toelichting tabel materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen:

In verband met de voorgenomen verkoop van een boerderij vindt er een afwaardering van de boekwaarde plaats van € 400.000.

Gronden en terreinen

Door een voorgenomen verkoop van grond in Appelscha vindt er een afwaardering van de boekwaarde plaats van € 316.000.

Grond-weg en waterbouwkundige werken

- Bij het Centrumplan Oosterwolde en Venekoten noord is een afwaardering geweest van € 1.100.000, betreft een sloop van een kiosk en het verschil van aankoop en verkoop gebouw Dertien Aprilstraat.
- Bijdragen van derden: dit zijn subsidies van de provincie voor het Hearenkwartier en het Stipeplein en voor het Masterplan Appelscha.
- Verminderingen: Dit is de verkoop van het gebouw aan de Dertien Aprilstraat.

Investerings materiële vaste activa

bedragen x € 1.000

Investerings Materiële vaste activa	Beschikbaar	Werkelijk	Werkelijk
	gesteld	besteed in	besteed t/m
	krediet	2017	2017
Invest.met een economisch nut			

Gebouw Biosintrum	3,600	372	412
Renovatie Sporthal Oosterwolde	385	11	400
Aanschaf inventaris gemeentehuis 2016	145	1	139
Strategische aankopen centrumplan	-	600	820
Renovatie gymzaal Kampus	190	181	181
Aanschaf bedrijfswagen 27 en 28	80	78	78
Aanschaf bedrijfswagen 21	38	37	37
Totaal invest.met een economisch nut	4,438 -	1,280	2,067
Invest.met een econ.nut waarvoor ter bestrijding v.d.kosten een heffing kan worden geheven			
Vrijverval riolering 2015	491	23	362
Vrijverval riolering 2016(K)	441	134	304
Vrijverval riolering 2017		488	488
Invest.met een econ.nut waarvoor ter bestrijding v.d.kosten een heffing kan worden geheven	932 -	645	1,154
Invest.in de openbare ruimte maatschappelijk nut			
Project Oosterwolde Centrum en Venekoten nrd	8,844	2,324	8,022
Masterplan Appelscha N381-gelden	719	263	544
Uitbreiding sportcomplex Waskemeer	240	60	60
Masterplan Appelscha 2017 - 2019		75	75
Totaal invest.in de openbare ruimte maatschappelijk nut	9,803 -	2,722	8,701
Totaal	15,173 -	4,647	11,922

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2017 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

bedragen x €
1.000

Financiële vaste activa	Boek- waarde 12/31/2016	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Aflos- singen	Boek- waarde 12/31/2017
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen					
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	151	-	-		151
Totaal Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	151	-	-	-	151
Leningen aan					
Woningbouwcorporaties	6,493	-	-	-3,726	2,767
Totaal Leningen aan woningcorporaties	6,493	-	-	-3,726	2,767
Overige langlopende leningen					
Overige langlopende leningen	485	600	-	-36	1,049

Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	1,476	600	-	-176	1,900
Totaal Overige langlopende leningen	1,961	1,200	-	-212	2,949
Totaal	8,605	1,200	-	-3,938	5,867

Leningen aan woningbouwcorporaties: het betreft leningen aan Woningstichting Actium.

Deelnemingen

bedragen x € 1.000

Deelnemingen	Boek- waarde 12/31/2016	Boek- waarde 12/31/2017
Deelnemingen kapitaalverstrekkingen		
Aandelen Afvalsturing Friesland N.V.	54	54
Aandelen Caparis N.V.	3	3
Aandelen Enexis + alle B.V.'s die uit de verkoop van Essent zijn ontstaan	4	4
Aandelen Fryslan Miljeu	47	47
Aandelen N.V. Bank Ned. Gemeenten	42	42
Totaal deelnemingen kapitaalverstrekking	151	151
Totaal	151	151

Overige langlopende geldleningen

Overige langlopende leningen: de volgende geldleningen zijn verstrekt:

bedragen x € 1.000

Overige langlopende geldleningen	Boek- waarde 12/31/2016	Boek- waarde 12/31/2017
Overige langlopende leningen		
Leningen sportverenigingen	50	32
Leningen dorpshuizen	36	32
Leningen fietsprive personeel	6	-
Stichting MFC Oldeberkoop	275	266
Stichting Stimuleringsfonds	-	600
Stichting Kredietbank Nederland	119	119
Totaal nieuwe leningen	485	1,049

Voorraden

Bedragen x € 1.000

Voorraden	31-Dec-16	31-Dec-17
Onderhanden werk incl. expl. bouwgrond voorraad		
Onderh. Werk incl. expl.bouwgr.voorraad	2,344	2,284
Totaal Onderhanden werk incl.expl.bouwgrond voorraad	2,344	2,284

Totaal	2,344	2,284
---------------	--------------	--------------

Bouwgronden in exploitatie 1

bedragen x € 1.000

Bouwgronden in exploitatie	Boek- waarde 12/31/2016	Investe- ringen	Inkomsten	Winst- uitname	Voor- ziening	Balans- waarde 12/31/2017
Grondexploitatie						
38 Industrierrein Venekoten geheel	1,359	30	-			1,388
46 Haulerwijk Industrierrein Beute	4	-				4
47 Haulerwijk Industrierrein Beute 2e fase	-148	3	122			-267
59 Makkinga Lyclamaweg	-9	-	-		9	-
104 De Kromten Waskemeer	29	5				34
111 Langedijke Melman II	222	25	88			159
113 Nijntje Oosterwolde	-78	42	-		35	-
117 Elsloo	478	10				488
128 Donkerbroek-west	489	46	55			480
Totaal	2,344	161	265	44	-	2,284

Bouwgronden in exploitatie 2

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de huidige inzichten en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is van onzekerheden, die periodiek wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen.

Bouwgronden in exploitatie	Boek- waarde 12/31/2017	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbreng- sten	Geraamd resultaat (eind-waarde)	Genomen verliezen tm. 2016
Grondexploitatie					
38 Industrierrein Venekoten geheel	1,388	766	6,426	-4,272	298
46 Haulerwijk Industrierrein Beute	4	15	673	-654	-
47 Haulerwijk Industrierrein Beute 2e fase	-267	55	864	-1,079	87
59 Makkinga Lyclamaweg	-	-		-	66
104 De Kromten Waskemeer	34	56	162	-72	-
111 Langedijke Melman II	159	251	811	-402	-
113 Nijntje Oosterwolde	-	-		-	15
117 Elsloo	488	190	881	-203	-
128 Donkerbroek-west	480	198	932	-254	-
Totaal	2,284	1,531	10,749	-6,936	466

Uitzettingen korter dan 1 jaar

bedragen x € 1.000

Uitzettingen korter dan één jaar	31-Dec-16	31-Dec-17
Vorderingen openbaar lichaam		
Debiteuren Openbaar lichaam	461	316
Rekening Courant schatkistbankieren	4,058	-
BCF belastingdienst	2,864	2,707
Totaal Vorderingen openbaar lichaam	7,383	3,023
Overige vorderingen		
Debiteuren	425	443
Debiteuren belastingen	618	538
Debiteuren SoZaWe/uitkeringen	1,792	1,792
Totaal Overige vorderingen	2,835	2,773
Vorzieningen oninbaarheid		
Vorz. oninbare (belasting)debiteuren	-424	-317
Vorz. oninbare debiteuren SoZaWe	-630	-613
Totaal Voorzieningen oninbaarheid	-1,054	-930
Totaal	9,164	4,866

Liquide middelen en overlopende activa

bedragen x € 1.000

Liquide middelen (kas, bank)	31-dec-16	31-dec-17
Banksaldo	620	-
Totaal	620	-

bedragen x € 1.000

Overlopende activa	31-dec-16	31-dec-17
Vooruitbetaalde bedragen	33	-
Nog te ontvangen bedragen	1.042	510
Totaal	1.075	510

Toelichting op de balans - Passiva

Reserves

De specifieke toelichting over het verloop, de aard en de reden van de reserves en voorzieningen is in de bijlage 'Nota reserves en voorzieningen per 31-12-2017' opgenomen. In de kolom 'toevoegingen' is het resultaat over dienstjaar 2016, een bedrag van € 2.662.000, volgens het besluit over de resultaatbestemming verwerkt.

bedragen x € 1.000

Reserves	Boek- waarde	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Boek- waarde

	12/31/2016			12/31/2017
Algemene reserves				
Algemene reserve vrij aanwendbaar	15,658	2,826	-3,040	15,444
Totaal Algemene reserves	15,658	2,826	-3,040	15,444
Bestemmingsreserves grondexploitatie				
Algemene reserve grondexploitatie	3,230	243	-1,132	2,341
Totaal Bestemmingsreserves grondexploitatie	3,230	243	-1,132	2,341
Bestemmingsreserves opvang schommeling tarieven				
Reserve lastenverlichting	500	950	-344	1,106
Totaal Bestemmingsreserves opvang schommeling tarieven	500	950	-344	1,106
Overige bestemmingsreserves				
Reserve dorpsvernieuwing	71	-	-71	-
Reserve strategische projecten	3,388	521	-317	3,592
Reserve verruiming werkgelegenheid	28	-	-28	-
Reserve monumenten (2013)	73	23	-	97
Reserve sociaal domein	6,348	287	-1,155	5,480
Reserve inbraakpreventie	88	-	-20	67
Reserve streekagenda	65	-	-14	52
Reserve organisatieontwikkelingen	314	-	-104	210
Reserve rioleringen	85	134	-	219
Reserve overheveling budgetten	577	527	-577	527
Totaal Overige bestemmingsreserves	11,037	1,492	-2,286	10,244
Totaal	30,425	5,511	-6,802	29,135

Structurele toevoegingen en onttrekkingen

bedragen x € 1.000

Structurele toevoegingen en onttrekkingen	Actuele Begroting	Rekening 2017	Verschil
Structurele toevoegingen	-	-	-
Totaal structurele toevoegingen	-	-	-
Structurele onttrekkingen			
P6 Reserve Organisatie-ontwikkelingen	213	104	- 109 N
Totaal structurele onttrekkingen	213	104	- 109 N

Totaal structurele toevoegingen en onttrekkingen	213	104	- 109 N
--	-----	-----	---------

Reserve overheveling kredieten

In het volgende overzicht volgt een nadere uiteenzetting van de reserve overheveling kredieten.

bedragen x € 1.000

Reserve overheveling kredieten	31-Dec-17
Incidenteel budget Prikkedam	20
Armoedebeleid	150
Gezondheidsbeleid	40
Lokaal stimuleringsbeleid	18
Milieubeleid	85
Gebiedsteam/Gezondheid	102
ICT dienstverlening	112
Totaal	527

Voorzieningen

bedragen x € 1.000

Voorzieningen	Boek- waarde 12/31/2016	Toevoe- gingen	Vrijval	Onttrek- kingen	Boek- waarde 12/31/2017
Voorz.tbv gelijkm. verd.lst (art 44. 1c)					
Voorz.onderh.geld de Kompaan	127	16	-	12	131
Voorz.onderh.geld Steegdenhal	109	15	-	25	99
Vz. Ond. Sportacc. 3 B` s	1,785	-	-	213	1,571
Voorz. Onderhoud gymlokalen	249	25	-	6	268
Voorz.onderhoud gebouwen	532	65	-	13	585
Totaal Voorz.tbv gelijkm. verd.lst (art 44. 1c)	2,801	122	-	269	2,654
Voorz. Van derden verkregen middelen (art 44, lid 2)					
Voorziening riolering	5,789	-	-	786	5,002
Totaal Voorz. Van derden verkregen middelen (art 44, lid 2)	5,789	-	-	786	5,002
Voorz.arb.kst genel.verpl. ongel.verl.					
Voorz. lopende pens. bestuurders	712	1,000	-	84	1,629
Voorz.pensioen vm./huidige wethouders	2,030	-	1,118	-	912
Totaal Voorz.arb.kst genel.verpl. ongel.verl.	2,742	1,000	1,118	84	2,541
Totaal	11,332	1,122	1,118	1,139	10,197

Vaste schulden

In onderstaande tabel staat het verloop van de vaste schulden over het jaar 2017.

bedragen x
€ 1.000

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar	31-Dec-16	Opname	Aflossing	31-Dec-17
---	-----------	--------	-----------	-----------

Onderhandse leningen				
Opgeen. onderhandse leningen van bin.landse banken	100,583	3,000	-	103,583
Aflos. onderhandse leningen van bin.landse banken	-68,690	-	-8,525	-77,215
Totaal	31,893	3,000	-8,525	26,367

De totale rentelast voor het jaar 2017 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 656.000.

De opgenomen geldleningen voor de woningbouwcorporaties bedragen in totaliteit € 2.767.172.

Het restant van € 23.600.000 is opgenomen voor onze eigen huishouding. De te verrichten aflossingen voor 2018 bedragen € 1,0 miljoen afgerond.

Netto vlottende schulden met rente typische looptijd korter dan 1 jaar en overlopende passiva

bedragen x € 1.000

Kortlopende schulden korter dan één jaar	31-Dec-16	31-Dec-17
Banksaldi	-	1,524
Overige schulden	3,194	2,237
Totaal	3,194	3,761

bedragen x € 1.000

Overlopende passiva	31-Dec-16	31-Dec-17
Vooruitontvangen bedragen van openbare lichamen	-	154
Overige vooruitbetaalde bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	4,923	3,273
Totaal	4,923	3,427

Toelichting op de balans - niet uit de balans blijvende verplichtingen

Waarborgen en garanties

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke- en rechtspersonen kunnen we als volgt specificeren:

bedragen x €

1.000

Waarborgen en garanties	Aard/ Omschrijving	Oorspronk. bedrag	Percentage borgstelling	Restant eind 2016	Restant eind 2017
Stg. ZuidOostZorg	Renovatie Stellinghaven	2,087	100%	139	70
Stg. Beheer multifunctioneel vastgoed Oosterwolde	Aankoop/afbouw gebouw en financiering overdrachts-belasting + aanloopkosten	1,600	100%	1,000	1,000
Stg. Openbaar Voortgezet Onderwijs Ooststellingwerf	Uitbreiding van gebouw E van de Kampus Oosterwolde, max. 8 jaar	560	100%	420	402
Gemeente Smallerland	Verdubbeling N381 Drachten-Donkerbroek	250	100%	250	250
Coöperatieve Vereniging Fryslân	Aanleg breedband in Langedijkje	125	100%	125	125
Totaal		4,622		1,934	1,847

Toelichting

In 2017 is niets betaald wegens verleende borg- en garantiestellingen voor geldleningen. De woningbouwcorporaties, actief in onze gemeente, maken gebruik van het Waarborgfonds voor de Sociale Woningbouw (WSW). De corporaties kunnen door het WSW geborgde leningen afsluiten. Het schuldrestant van deze leningen bedraagt per 31 december 2017 € 52,7 miljoen. Voor Stichting WoonFriesland is het € 10,0 miljoen, Stichting Woonzorg Nederland € 1,8 miljoen en als laatste Stichting Actium € 40,9 miljoen. De gemeente kan als gevolg van de 'achtervangregeling' nog in beperkte mate worden aangesproken.

Contractuele verplichtingen

De gemeente heeft meerjarige contractuele verplichtingen afgesloten. Op basis van geregistreerde contracten uit de contractenbank blijkt dat dit € 4,9 miljoen bedraagt. Overigens moet hierbij wel worden vermeld dat de contractenbank op dit moment nog niet volledig is gevuld.

Alle ten tijde van het opmaken van de jaarrekening beschikbare informatie omtrent de feitelijke situatie per balansdatum is bij het opmaken van de jaarrekening in aanmerking genomen en verwerkt. Er hebben zich na het opmaken van de jaarrekening geen gebeurtenissen van betekenis voorgedaan die nadere informatie geven over de feitelijke situatie op balansdatum.

Toelichting overzicht baten en lasten

Toelichting overzicht baten en lasten

De toelichting op de afwijkingen baten en lasten tussen rekening en begroting is in overeenstemming met artikel 28 lid a BBV opgenomen in de programmaverantwoording. Per programma geven we bij de 4e W-vraag antwoord op de vraag 'Wat heeft het gekost'. Afwijkingen > € 25.000 zijn daar toegelicht.

Overzicht onvoorzien

Overzicht onvoorzien

bedragen x € 1.000

Onvoorziene uitgaven	Algemeen	College	Totaal
Primitieve begroting			
Vast bedrag per inwoner (€0,68)	21		21
Budget college		15	15
Totaal Primitieve begroting	21	15	36
Begrotingswijzigingen			
Subsidie Ravenswoud ivm 500 jaar Ooststellingwerf		-4	-4
Incidentele middelen gefaseerde afbouw precariobelasting jaar 2017	246		246
Totaal begrotingswijzigingen	246	- 4	242
Restant onvoorziene uitgaven	267	11	278

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

bedragen x € 1.000

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2016	Primitieve Begroting	Actuele Begroting	Rekening 2017	Verschil
Lasten Algemene dekkingsmiddelen					

Algemene uitkering					-
Deelnemingen	-31				-
Lokale heffingen	-65				-
Saldo financieringsfunctie	-4,909	-2,252	-1,159	-1,186	- 27 N
Overige algemene dekkingsmiddelen	-249	-223	-230	-232	- 2 N
Totaal Lasten Algemene dekkingsmiddelen	-5,254	-2,475	-1,389	-1,418	- 29 N
Baten Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering	41,582	39,839	40,357	40,511	154 V
Deelnemingen	1,159	26	38	53	15 V
Lokale heffingen	3,711	3,550	3,752	3,816	64 V
Saldo financieringsfunctie	7,426	3,152	3,096	2,915	- 181 N
Overige algemene dekkingsmiddelen	55	40	40	50	10 V
Totaal Baten Algemene dekkingsmiddelen	53,933	46,607	47,283	47,345	62 V
Totaal	48,679	44,132	45,894	45,927	33 V

Toelichting

Saldo financieringsfunctie, nadeel € 88.000

Hoofdzakelijk veroorzaakt door een nadeel van € 77.000 bij de betaalde rente. Bij een algeheel afgeloste lening is de renteberekening bij de raming onjuist geweest. Bij de raming is de rentevalutadag verkeerd gehanteerd.

Algemene uitkering, voordeel € 154.000

Verrekening algemene uitkering eerdere dienstjaren, voordeel € 34.000. Het gevolg van de decembercirculaire 2017 is € 37.000 positief, dit kon niet meer worden gewijzigd in de begroting. En als laatste een voordeel van € 83.000, omdat een aantal maatstaven nog niet definitief zijn vastgesteld.

Lokale heffingen, voordeel € 64.000

Met name door hogere legesontvangsten vooral door meer afgiftes rijbewijzen, paspoorten, identiteitskaarten. Ook zijn er meer drank- en horeca- en gebruiksvergunningen afgegeven (€ 40.000).

Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten

In het overzicht staan per programma de incidentele baten en lasten hoger dan € 100.000. De toelichting op de verschillende posten uit het onderstaand overzicht staat bij de diverse programma's. Dit is aangegeven met een *. De toelichting van de posten die niet zijn toegelicht bij de programma's staan onder de tabel.

bedragen x €
1.000

Incidentele baten en lasten		Actuele Rekening		Verschil
		Begroting	2017	
Incidentele lasten				
P1	Vergunninghouders	-301	-301	-
P1	Participatiebudget	-200	-200	-
P2	Uitbreiding sportcomplex Waskemeer	-240	-	240 V
P2	Project Mader	-232	-50	183 V

P2	Fonds Ooststellingwerf	-320	-269	51 V
P3	Uitvoeringsprogramma biobased economy	-300	-293	7 V
P3	MOP wegen	-250	-250	-
P3	Breedband	-500	-	500 V
P3	Omgevingswet/bestemmingsplannen	-128	-49	79 V
P3	Reserve grondexploitatie	-	-198	- 198 N
P3	Venekoten noord	-2,344	-1,102	1.242 V
P4	Biosintrum	-1,000	-	1.000 V
P4	Reserve strategische projecten, subsidie Masterplan Appelscha N381	-750	-500	250 V
P4	Masterplan Appelscha N381	-219	-262	- 43 N
P6	Samenwerking OWO	-102	-102	-
P6	Jubileum 500 jaar Stellingwerven	-250	-260	- 10 N
P6	Gebiedsteam (bouwopdracht)	-666	-229	437 V
P6	Dotatie voorziening oninbare debiteuren	-	-164	- 164 N
Totaal incidentele lasten		-7,802	-4,227	3.575 V
Incidentele baten				
P1	Algemene reserve, Vergunninghouders	301	301	-
P1	Reserve Sociaal Domein, Participatiebudget	200	200	
P2	Algemene reserve, uitbreiding sportcomplex Waskemeer	240	-	- 240 N
P2	Algemene reserve, project Mader	125	50	- 76 N
	Reserve strategische projecten, project Mader	107	-	- 107 N
P2	Algemene reserve, Fonds Ooststellingwerf	320	269	- 51 N
P3	Algemene reserve, Biobased economy	300	293	- 7 N
P3	Algemene reserve, MOP wegen	250	250	-
P3	Algemene reserve, Breedband	500	-	- 500 N
P3	Algemene reserve, Omgevingswet/bestemmingsplannen	128	49	- 79 N
P4	Algemene reserve, Biosintrum	1,000	-	- 1.000 N
P4	Subsidie provincie Masterplan Appelscha N381 gelden	750	500	- 250 N
P4	Reserve strategische projecten, Masterplan Appelscha N381	219	262	43 V
P4	Reserve grondexploitatie, Venekoten Noord	2,344	1,102	- 1.242 N
P6	Algemene reserve, samenwerking OWO	102	102	-
P6	Algemene reserve, Jubileum 500 jaar Stellingwerven	250	260	10 V
P6	Reserve Sociaal domein, Gebiedsteam Bouwopdracht	666	229	- 437 N
P6	Vrijval voorziening lopende pensioenverplichting bestuurders	-	192	192 V
Totaal incidentele baten		7,802	4,057	- 3.745 N
Totaal incidentele baten en lasten		-	-170	- 170 N

Toelichting

Participatiebudget

Bij de nota reserves en voorzieningen 2016 is besloten in 2017 € 200.000 te onttrekken aan de reserve sociaal domein voor inzet re-integratie en participatie. Dit is conform besteed.

Uitvoeringsprogramma biobased economy

Voor het uitvoeringsprogramma biobased economy was bij nieuw beleid 2017-2020 € 300.000 beschikbaar gesteld vanuit de algemene reserve. Hiervan is in 2017 € 293.000 uitgegeven.

MOP wegen

Bij nieuw beleid 2017-2020 is € 250.000 beschikbaar gesteld voor 2017 voor de MOP wegen. Dit is conform besteed.

Samenwerking OWO

Voor samenwerking OWO is bij de nota reserves en voorzieningen 2016 € 102.000 beschikbaar gesteld voor 2017. Dit is conform besteed.

Jubileum 500 jaar Stellingwerven

Voor het jubileum 500 jaar Stellingwerven was € 250.000 beschikbaar gesteld bij nieuw beleid 2017-2020. Nadeel € 10.000.

Bijlagen

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

In 2006 heeft de Rijksoverheid haar besluitvorming rondom de wet Single Information/Single Audit (SISA) voor specifieke uitkeringen afgerond. Hiermee wordt beoogd het grote aantal specifieke uitkeringen van ministeries aan gemeenten en hiermee samenhangende afzonderlijke verantwoordingen te verminderen. Dit betekent dat de Rijksoverheid voldoende heeft aan de jaarrekening van de gemeente en er geen afzonderlijke verantwoording per specifieke uitkering wordt gevraagd. Daarvoor in de plaats wordt bij de jaarrekening een bijlage gevoegd waarin alleen de voor de Rijksoverheid noodzakelijke verantwoordingsinformatie per specifieke uitkering wordt opgenomen.

Op grond van artikel 24 lid 3 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) maakt de bijlage met verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen onderdeel uit van de jaarrekening van de gemeente. Hieronder volgt een overzicht van de regelingen waarover verantwoording wordt afgelegd aan het ministerie.

Tabel sisa

SiSa bijlage verantwoording siformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstr ekking sisa - d.d. 10 januari 2018						
OCW	D9	Onderwijschters tandenbeleid 2011-2018 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzale n (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
		Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterst andenbeleid 2011-2017				
		Gemeenten				Deze indicator is bedoeld voor de

						tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	
		Aard controle R Indicatornummer: r: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: r: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04		
		€ 148,016	€ 0	€ 0	€ 0		
		Hieronder per regel één gemeente (code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoording sinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente (code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoording sinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Bedrag		Bedrag		
		Aard controle n.v.t Indicatornummer: r: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t Indicatornummer: r: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08		
SZW	C2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2017					
		Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Gemeente	Gemeente		Gemeente		Gemeente
		Alle gemeenten verantwoordden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht					

			Aard controle R	Aard controle R	kunstenaars (WWIK) Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
			Indicatornummer: r: G2 / 07	Indicatornummer: G2 / 08	Indicatornummer: r: G2 / 09	Indicatornummer: G2 / 10	Indicatornummer: G2 / 11	Indicatornummer: G2 / 12
			€ 62,919	€ 1,410	€ 0	€ 119,664	€ 0	Ja
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2017	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R	Aard controle R
		Indicatornummer: r: G3 / 01	Indicatornummer: G3 / 02	Indicatornummer: r: G3 / 03	Indicatornummer: G3 / 04	Indicatornummer: G3 / 05	Indicatornummer: G3 / 06	
			€ 39,963	€ 35,000	€ 701	€ 72,980	€ 19,600	€ 0
		Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			Aard controle R	Aard controle R	Aard controle n.v.t.			
			Indicatornummer: r: G3 / 07	Indicatornummer: G3 / 08	Indicatornummer: r: G3 / 09			
			€ 0	€ 0	Nee			
lenW	E2 7B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoording informatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen	Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen	

	Provinciale beschikking en/of verordening				Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen
	Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E27B / 01	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 02	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 03	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 04	Aard controle R Indicatornummer: E27B / 05
1		1308002 verkeersveiligheid	€ 5,338	€ 5,338		
2		1170385 (nanningaweg)	€ 42,378	€ 97,674		
		Kopie beschikkingsnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording Ja/Nee
				Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de

				verantwoording sinformatie		komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoor den
		Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.
		Indicatornumme r: E27B/06	Indicatornummer: E27B /07	Indicatornumme r: E27B /08	Indicatornummer: E27B /09	Indicatornum mer: E27B / 10
1	1308002	verkeersveilighe id	€ 12,042	€ 12,042		Nee
2	1170385	(nanningaweg)	€ 282,400	€ 457,707		Ja

Overzicht wet normering bezoldiging topfunctionarissen

WNT verantwoording 2017

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Gemeente Ooststellingwerf. Het voor gemeente Ooststellingwerf toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000 (het algemeen bezoldigingsmaximum).

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

WNT	S. Kastelein	M. van Bergen
Functie(s)	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1-1 tm 31-12	1-1 tm 31-12
Deeltijdfactor in fte	1	0.89
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja	ja
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181,000	160,891
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	104,804	65,771

Beloningen betaalbaar op termijn	16,171	10,205
Subtotaal	120,975	75,976
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-	-
Totaal bezoldiging	120,975	75,976
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1-1 tm 31-12	1-1 tm 31-12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1	0.78
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	100,269	57,672
Beloningen betaalbaar op termijn	14,468	8,109
Totaal bezoldiging 2016	114,737	65,782

Overzicht schatkistbankieren

Overzicht Schatkistbankieren

bedragen x
€ 1.000

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren		2017			
	-1 Drempelbedrag	525			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
	-2 Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	422	506	466	274
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	103	20	59	252
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag

		2017
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	70,069
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan 500 miljoen	70,069
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de 500 miljoen te boven gaat	-
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	525

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

Kwartaal 1 Kwartaal 2 Kwartaal 3 Kwartaal 4

(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	37,994	46,041	42,915	25,193
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	422	506	466	274

Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsrechtmatigheid

De door u vastgestelde begroting en begrotingswijzigingen zijn de norm voor de begrotingsrechtmatigheid. Bestedingen boven het vastgestelde begrotingsbedrag (lasten) per programma die niet door u zijn geautoriseerd zijn strikt genomen onrechtmatig. Er kunnen verschillende soorten begrotingsafwijkingen worden onderkend. Het hangt dan van de reden af of de overschrijding meetelt in het oordeel van de accountant.

Uit onderstaande tabel blijkt dat er bij de algemene dekkingsmiddelen een overschrijding is bij de lasten. We hebben geconstateerd dat deze overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en niet eerder bekend waren. De overschrijdingen vallen daarmee in de categorie "onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel".

Wij verzoeken u deze overschrijdingen alsnog te autoriseren door middel van het vaststellen van de Jaarstukken 2017. Voor een toelichting op de overschrijding verwijzen we naar het overzicht algemene dekkingsmiddelen.

bedragen x €
1.000

	Actuele Begroting			Rekening 2017			Afwijking		
	Baten	Lasten	saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Saldo van baten en lasten									
Programma									
1. Sociale Domein	9,122	-27,567	-18,445	9,454	-27,172	-17,718	332 V	395 V	727 V
2. Welzijn & educatie	537	-7,924	-7,387	625	-7,554	-6,929	88 V	370 V	458 V
3. Ruimtelijke & economische ontwikk.	6,968	-12,174	-5,206	6,645	-10,408	-3,763	-323 N	1.766 V	1.443 V
5. Openbare orde en veiligheid	9	-1,617	-1,608	8	-1,581	-1,573	-1 N	36 V	35 V
6. Bestuur & Dienstverlening	1,159	-12,308	-11,149	2,925	-12,503	-9,578	1.766 V	-196 N	1.571 V
Totaal programma	17,795	-61,590	-43,795	19,657	-59,219	-39,562	1.862 V	2.371 V	4.233 V
								V	
Algemene dekkingsmiddelen									
Algemene uitkering	40,357	-	40,357	40,511	-	40,511	154 V	-	154 V
Deelnemingen	38	-	38	53	-	53	15 V	-	15 V
Lokale heffingen	3,752	-	3,752	3,816	-	3,816	64 V	-	64 V
Saldo financieringsfunctie	3,096	-1,159	1,937	2,915	-1,186	1,729	-181 N	-27 N	-208 N
Overige algemene dekkingsmiddelen	40	-230	-190	50	-232	-182	10 V	-2 N	8 V
Totaal algemene dekkingsmiddelen	47,283	-1,389	45,894	47,345	-1,418	45,927	62 V	-29 N	33 V

Overhead									
Overhead	1,805	-10,589	-8,784	1,909	-9,759	-7,850	104 V	831 V	934 V
Totaal overhead	1,805	-10,589	-8,784	1,909	-9,759	-7,850	104 V	831 V	934 V
Vennootschapsbelasting									
Vennootschapsbelasting	-	-20	-20	-	-20	-20	-	0 V	0 V
Totaal vennootschapsbelasting	-	-20	-20	-	-20	-20	-	0 V	0 V
Saldo van baten en lasten	66,883	-73,588	-6,705	68,911	-70,415	-1,504	2.028 V	3.173 V	5.201 V
Mutatie reserve									
Toevoegingen en onttrekkingen									
Toevoegingen	-2,447	-2,447		-2,748	-2,748		-	-301 N	-301 N
Onttrekkingen	10,689	10,689		6,703	6,703		-3.986 N	-	-3.986 N
Totaal toevoegingen en onttrekkingen	10,689	-2,447	8,242	6,703	-2,748	3,955	-3.986 N	-301 N	-4.287 N
Resultaat	77,572	-76,035	1,537	75,614	-73,163	2,451	-1,958	2,872	914

Kerngegevens

Fysieke kerngegevens

Peildatum gegevens: 1 januari van het begrotings- en rekeningjaar.

Fysieke kerngegevens	Rekening 2014	Rekening 2015	Rekening 2016	Begroting 2017	Rekening 2017
Sociale structuur					
Aantal inwoners	25,672	25,617	25,571	25,521	25,540
• van 0 - 19 jaar	5,702	5,599	5,573	5,522	5,494
• van 20 - 64 jaar	14,586	14,461	14,310	14,168	14,247
• van 65 jaar en ouder	5,384	5,557	5,688	5,831	5,799
Aantal periodiek bijstandsgerechtigden	540	575	606	619	623
• WWB / BBZ	502	525	547	559	565
• IOAW / IOAZ	38	50	59	60	58
Fysieke structuur					
Oppervlakte in hectare 1)	22,611	22,611	22,611	22,611	22,611
• binnenwater	214	214	260	214	264

• land	22,397	22,397	22,351	22,397	22,347
Aantal woonruimten voor de algemene uitkering	12,093	11,721	11,740	11,760	11,773
Lengte van de wegen (km)	381	381	387	387	387
• binnen de bebouwde kom	132	132	132	132	132
• buiten de bebouwde kom	249	249	255	255	255
Lengte van recreatieve fiets-, ruiter- en wandelpaden (km)	76	76	79	78	78
Lengte van waterwegen (km)	32	32	32	32	32
Openbaar groen in hectare	286	285	295	295	295
• beplanting	88	88	88	88	88
• gras	198	197	207	207	207
Aantal bomen langs wegen en openbaar groen	35,742	35,742	36,011	36,300	36,300
Aantal rioolaansluitingen voor rioolbelastingen	12,127	12,166	12,182	12,179	12,179

Financiële kerngegevens

1) exclusief integratie-uitkering sociaal domein

2) de toename in de subsidies komt door het Sociaal Domein (invoering decentralisaties)

bedragen x € 1.000

Financiële kerngegevens	Rekening	Rekening	Rekening	Begroting	Rekening
	2014	2015	2016	2017	2017
Exploitatielasten	64,368	72,371	75,402	70,069	67,524
Opbrengst belastingen	4,926	4,424	4,036	4,414	4,530
Opbrengst onroerendezaakbelasting	2,678	2,779	2,829	2,780	2,925
Algemene uitkering gemeentefonds 1)	27,387	25,167	26,225	25,086	25,155
Boekwaarde vaste activa	72,861	69,795	71,451	69,509	71,223
Vaste schuld	35,663	35,111	33,552	31,893	31,893
Eigen financieringsmiddelen:	44,054	44,038	41,161	34,367	42,812
Reserves	35,843	29,686	28,435	23,276	30,425
Voorzieningen	8,211	14,352	12,726	11,091	12,386
Loonkosten	10,659	10,306	10,738	10,953	11,766
Bijdragen en subsidies 2)	2,994	6,865	4,193	4,601	3,855

Bedrag per inwoner

Bedrag per inwoner	Rekening	Rekening	Rekening	Begroting	Rekening
	2014	2015	2016	2017	2017
Exploitatielasten	2,507	2,825	2,949	2,750	2,644
Opbrengst belastingen	192	173	158	170	177

Opbrengst onroerendezaakbelasting	104	108	111	110	115
Algemene uitkering gemeentefonds	1,067	982	1,026	980	985
Boekwaarde vaste activa	2,838	2,725	2,794	2,720	2,789
Vaste schuld	1,389	1,371	1,312	1,250	1,249
Eigen financieringsmiddelen:					
Reserves	1,396	1,159	1,112	910	1,191
Voorzieningen	320	560	498	430	485
Loonkosten	415	402	420	430	461
Bijdragen en subsidies	117	268	164	180	151

Overzicht taakvelden

Overzicht taakvelden

bedragen x €
1.000

Taakvelden	Begroting 2017 na wijziging			Jaarrekening 2017			Verschil saldo
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
0.1 Bestuur	1,482	-55	1,427	2,232	-1,205	1,027	400
0.10 Mutaties reserves	2,448	-10,689	-8,242	2,749	-6,703	-3,954	-4288
0.2 Burgerzaken	609	-467	142	627	-505	122	20
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	2,821	-6	2,815	1,917	-10	1,907	908
0.4 Overhead	10,589	-1,805	8,784	9,759	-1,909	7,850	934
0.5 Treasury	-2,609	-122	-2,731	-2,468	-75	-2,543	-188
0.61 OZB woningen	172	-2,313	-2,140	294	-2,348	-2,054	-86
0.62 OZB niet-woningen	166	-733	-566	289	-700	-411	-155
0.64 Belastingen Overig	24	-1,315	-1,291	31	-1,343	-1,311	21
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-40,357	-40,357	0	-40,512	-40,512	154
0.8 Overige baten en lasten	978	-61	917	-69	-24	-93	1010
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	20	0	20	20	0	20	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1,307	-9	1,298	1,306	-9	1,298	1
1.2 Openbare orde en veiligheid	514	0	514	514	0	514	0
2.1 Verkeer en vervoer	2,961	-27	2,934	3,125	-74	3,051	-117
2.2 Parkeren	0	0	0	0	0	0	0
2.4 Economische havens en waterwegen	6	0	6	7	0	7	-1
3.1 Economische ontwikkeling	1,020	0	1,020	21	0	21	999
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	67	-118	-51	32	-33	-1	-50
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	231	0	231	249	0	249	-18
3.4 Economische promotie	200	-323	-124	160	-312	-152	28

4.1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0	0	0	0	0
4.2 Onderwijshuisvesting	2,479	-20	2,459	2,572	-42	2,529	-71
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1,191	-148	1,043	1,164	-148	1,016	27
5.1 Sportbeleid en activering	180	0	180	197	-13	185	-4
5.2 Sportaccommodaties	1,351	-133	1,218	1,117	-134	983	234
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	934	0	934	743	-1	743	191
5.5 Cultureel erfgoed	72	-4	69	46	-10	36	33
5.6 Media	554	-21	533	554	-20	534	-1
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1,456	-67	1,388	2,109	-383	1,726	-337
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1,895	-216	1,679	1,905	-269	1,636	43
6.2 Wijkteams	2,441	0	2,441	2,245	-11	2,234	208
6.3 Inkomensregelingen	10,554	-8,680	1,874	10,650	-8,937	1,714	160
6.4 Begeleide participatie	4,691	0	4,691	4,449	-1	4,449	242
6.5 Arbeidsparticipatie	1,245	-32	1,213	1,020	-76	944	269
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	414	-20	394	361	-36	325	68
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	6,090	-365	5,725	5,633	-319	5,315	410
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	4,197	0	4,197	4,791	-24	4,768	-570
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	86	-25	61	118	-64	54	7
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	1,005	0	1,005	1,007	0	1,007	-2
7.1 Volksgezondheid	974	0	974	914	0	914	60
7.2 Riolering	2,254	-2,809	-555	2,113	-2,811	-697	142
7.3 Afval	2,551	-2,644	-93	2,486	-2,609	-122	29
7.4 Milieubeheer	554	-1	553	548	-16	533	20
8.1 Ruimtelijke ordening	1,204	-130	1,074	1,207	-223	985	89
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	150	-150	0	141	-173	-33	33
8.3 Wonen en bouwen	1,496	-694	802	1,387	-645	742	60
Resultaat na bestemming	73,023	-74,559	-1,537	70,272	-72,724	-2,451	914

Verdelingsprincipe taakvelden

In onderstaand overzicht staat het verdelingsprincipe van de taakvelden. De taakvelden sluiten niet 1 op 1 aan op de programma's (en thema's) in de jaarstukken. Dit komt hoofdzakelijk doordat in de jaarstukken de salarislasten in programma 6 worden verantwoord, terwijl bij het overzicht van de taakvelden de (directe) salarislasten zijn verdeeld over de diverse taakvelden.

Programma/Thema	Taakvelden
Programma 1	
1.1 Thema Jeugd	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie 6.72 Maatwerkdienstverlening 18- 6.82 Geëscaleerde zorg 18- 7.1 Volksgezondheid
1.2 Thema WMO (incl. AWBZ)	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
	6.81 Geëscaleerde zorg 18+
1.3 Thema Participatie	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
	6.4 Begeleide participatie
	6.5 Arbeidsparticipatie
1.4 Thema Inkomensverstrekking	6.3 Inkomensregelingen
	6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
1.9 Thema Reserves programma 1	0.10 Mutaties reserves
Programma 2	
2.1 Thema Kunst en cultuur	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
	5.6 Media
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
2.2 Thema Onderwijs	4.2 Onderwijshuisvesting
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
2.3 Thema Sport	5.1 Sportbeleid en activering
	5.2 Sportaccommodaties
	6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
2.4 Thema Volksgezondheid	7.1 Volksgezondheid
2.9 Thema Reserves programma 2	0.10 Mutaties reserves
Programma 3	
3.1 Thema Economische ontwik.	0.64 Belastingen Overig
	3.1 Economische ontwikkeling
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
	3.4 Economische promotie
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
	8.1 Ruimtelijke ordening
3.2 Thema Openbare ruimte	2.1 Verkeer en vervoer
	5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
3.3 Thema Milieu	0.64 Belastingen Overig
	6.3 Inkomensregelingen
	7.2 Riolering
	7.3 Afval
	7.4 Milieubeheer
3.4 Thema Bouwen en wonen	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
	0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

	5.5 Cultureel erfgoed
	8.1 Ruimtelijke ordening
	8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
	8.3 Wonen en bouwen
3.9 Thema Reserves programma 3	0.10 Mutaties reserves
Programma 5	
5.1 Thema Openbare orde en veiligheid	1.1 Crisisbeheersing en brandweer
	1.2 Openbare orde en veiligheid
5.2 Thema Handhaving	7.4 Milieubeheer
5.9 Thema Reserves programma 5	0.10 Mutaties reserves
Programma 6	
6.1 Thema Bestuur	0.1 Bestuur
	0.2 Burgerzaken
	5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
6.2 Thema Dienstverlening	0.2 Burgerzaken
	5.5 Cultureel erfgoed
	8.3 Wonen en bouwen
6.3 Thema Financiën	0.1 Bestuur
	0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten
	0.2 Burgerzaken
	0.4 Overhead
	0.5 Treasury
	0.61 OZB woningen
	0.62 OZB niet-woningen
	0.64 Belastingen Overig
	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds
	0.8 Overige baten en lasten
	1.1 Crisisbeheersing en brandweer
	1.2 Openbare orde en veiligheid
	2.1 Verkeer en vervoer
	2.2 Parkeren
	2.4 Economische havens en waterwegen
	3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
	3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
	3.4 Economische promotie
	4.1 Openbaar basisonderwijs
	4.2 Onderwijshuisvesting
	4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

5.1 Sportbeleid en activering
5.2 Sportaccommodaties
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
5.5 Cultureel erfgoed
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
6.2 Wijkteams
6.3 Inkomensregelingen
6.4 Begeleide participatie
6.5 Arbeidsparticipatie
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
6.81 Geëscaleerde zorg 18+
6.82 Geëscaleerde zorg 18-
7.1 Volksgezondheid
7.2 Riolering
7.3 Afval
7.4 Milieubeheer
8.1 Ruimtelijke ordening
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)
8.3 Wonen en bouwen
6.9 Thema Reserves programma 6
0.10 Mutaties reserves

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Vanaf 2017 is het voor gemeenten verplicht om een vaste lijst van beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en jaarstukken. Als bijlage voor deze jaarstukken zijn twee overzichten opgenomen waarin de prestaties van de gemeente Ooststellingwerf worden vergeleken met het landelijk gemiddelde en met alle Friese gemeenten.

- Vergelijking beleidsindicatoren gemeente Ooststellingwerf vs Nederland
- Vergelijking beleidsindicatoren gemeente Ooststellingwerf vs Friese gemeenten

Deze cijfers komen van de website waarstaatjegemeente.nl en hebben als peildatum 22 februari 2018. Op de website waarstaatjegemeente.nl vindt u meer uitleg over deze indicatoren en kan naar behoefte met elke gemeente in Nederland een vergelijking gemaakt worden.

In programma 6 Bestuur en Dienstverlening zijn een 5-tal beleidsindicatoren opgenomen die op basis van eigen informatie zijn berekend.

Nota reserves en voorzieningen

Nota reserves en voorzieningen

Voor u ligt de nieuwe nota reserves en voorzieningen. De basis voor het opstellen van de nota ligt vast in de verordening ex. artikel 212 (financiële verordening) van de Gemeentewet vastgesteld. In deze verordening zijn de uitgangspunten voor het financiële beleid vastgesteld. Op basis van artikel 4 en 9 van de verordening is uitgesproken dat het College een nota reserves en voorzieningen opstelt. Hierbij moet rekening gehouden worden met de voorschriften zoals deze zijn vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Volgens de financiële verordening moet het beleid ten aanzien van de reserves en voorzieningen jaarlijks worden herzien. Daarnaast worden jaarlijks de reserves en voorzieningen doorgelicht. Hierbij wordt onder meer het doel, heroverwegingen en bestedingen van de gevormde reserve en voorziening herbeoordeeld.

Algemeen en beslispunten

Algemeen

Verloop reserves en voorzieningen

Het belangrijkste doel van de nota reserves en voorzieningen 2016 is het herijken van de reserves en voorzieningen. De nota is bij uitstek een kaderstellend instrument voor u. Het doel van de nota is immers het bepalen en vaststellen van de kaders rondom de reserves en voorzieningen. De nota moet de uitgangspunten voor de te vormen reserves en voorzieningen helder maken, de scheiding tussen reserves en voorzieningen consequent doorvoeren en bevoegdheden waar nodig definiëren. Dit alles uiteraard in het kader van de BBV-regelgeving. Voor het opstellen van de nota reserves en voorzieningen en het daaraan gekoppelde verloop van de reserves en voorzieningen zijn **uitgangspunten** benoemd. Deze uitgangspunten zijn nodig om ervoor te zorgen dat de beoordeling van de reserves en voorzieningen eenduidig wordt uitgevoerd. Het college heeft de uitgangspunten vastgesteld, zoals onderstaand weergegeven.

Argumenten

Voor een transparante, éénduidige verwerking van reserves en voorzieningen zijn onderstaande uitgangspunten van belang. Hierbij is rekening gehouden met bestaande nota's over reserves en voorzieningen, BBV-regelgeving en nieuwe inzichten. De uitgangspunten zijn onderverdeeld in een drietal categorieën namelijk: **bevoegdheden** college/raad, **verloop** reserves en voorzieningen en **voorwaarden** die van toepassing bij de uitvoering van een correcte beoordeling reserves en voorzieningen.

Bevoegdheden

1. Vorming en opheffing van reserves en voorzieningen vindt plaats met expliciete toestemming van de raad. Daarbij wordt onder meer vastgelegd: het doel, de reden, functie, minimum en maximum hoogte, periode, wijze van voeding, bestedingsraming en budgethouder.
2. De raad heeft de bevoegdheid tot het wijzigen van een bestemming van een reserve.
3. De raad stelt door middel van vaststelling van de begroting de jaarlijkse toevoegingen en onttrekkingen van de reserves en voorzieningen vast. Binnen dit kader kan het college op grond van de noodzakelijke onderbouwing toepassingen doen.
4. De raad kan de bestemming van een (bestemmings-)reserve wijzigen. Bij een voorziening kan de raad de bestemming niet zonder meer wijzigen. Veelal liggen er wettelijke verplichtingen (BBV-wetgeving) aan een voorziening ten grondslag.
5. De verantwoordelijkheid van de aanwending van voorzieningen ligt bij het college.

Nota reserves en voorzieningen

1. Jaarlijks, ten tijde van opstelling jaarrekening, vindt er een evaluatie van bestemmingsreserves en voorzieningen plaats. Reserves en voorzieningen met een specifiek doel of een concrete aflooptermijn waarbij de realisatie uitblijft, worden heroverwogen.
2. De nota reserves en voorzieningen geeft de raad de mogelijkheid van integrale afweging bij resultaatbestemming.

3. De nota van de reserves en voorzieningen moet een beter inzicht opleveren in de samenhang tussen de exploitatie enerzijds en de reserves en voorzieningen anderzijds. Vermeden moet worden dat het verschil tussen resultaat voor en na bestemming sterk afwijkt. Ter bevordering van de transparantie is het noodzakelijk om meer baten en lasten in het resultaat voor bestemming te begroten en te verantwoorden.
4. Aan alle onderhoudsvoorzieningen moeten beheersplannen ten grondslag liggen. Deze beheersplannen (t.b.v. onderhoud) moeten minimaal eens in de 4 jaar geactualiseerd worden. De (deel-)PVM-ers stellen de beheersplannen op. Indien er geen beheersplan aanwezig is, is er volgens de BBV-regels geen sprake van een voorziening, maar van een reserve. Daarbij wordt het geld “geparkeerd” in een bestemmingsreserve en is dus nog steeds beschikbaar.

Voorwaarden

1. Negatieve reserves en voorzieningen zijn niet toegestaan.
2. Overschrijdingen van lasten in het kader van de begrotingsonrechtmatigheid zijn relevant zodra deze overschrijdingen van de lasten op het totale programma veroorzaken. De raad is verplicht hierover een begrotingswijziging vast te stellen.
3. Op een investering met een economisch nut moet volgens de BBV-voorschriften altijd worden afgeschreven. Er moet ‘bruto’ geactiveerd worden. De bestemmingsreserves kunnen hierbij gebruikt worden als dekkingsmiddel voor de jaarlijkse kapitaallasten. Investerings met een maatschappelijk nut (bijv. investeringen in de openbare ruimte) kunnen rechtstreeks verrekend worden met de bestemmingsreserve. Reserves kunnen hierbij wel als eenmalig dekkingsmiddel ingezet worden.
4. Er vindt geen rentetoe rekening plaats aan voorzieningen en reserves, met uitzondering van in de BBV voorgeschreven mogelijkheden (bijv. voorzieningen die op basis van contante waarde zijn berekend).
5. Directe toevoegingen of onttrekkingen aan reserves zijn niet toegestaan. Alle toevoegingen of onttrekkingen dienen plaats te vinden via resultaatbestemming.
6. Het onderscheid tussen een reserve en een voorziening is in overeenstemming met de regelgeving opgenomen in de BBV. De BBV regelgeving wordt hierbij gevolgd.
7. Indien gebruik wordt gemaakt van een egalisatiereserve moet worden voldaan aan kostendekkendheid. Per egalisatiereserve zal een minimumbedrag en een maximum bedrag genoemd moeten worden, indien de raad daarover besloten heeft. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het hanteren van een maximale omvang van de reserve dat een bepaald percentage bedraagt van de geraamde opbrengst.
8. De omvang van de reservepositie die aangehouden wordt past bij de risico's, schaalgrootte en ambitieniveau van de gemeente en maken onderdeel uit van de weerstandscapaciteit.
9. De algemene reserve en de algemene reserve grondexploitatie wordt jaarlijks aangevuld/afgeroomd, waarbij het weerstandsvermogen van zodanige omvang is dat (on)verwachte risico's en (niet) kwantificeerbare verliezen kunnen worden opgevangen.
10. Vrijgevallen bedragen door herschikking van reserves en voorzieningen worden toegevoegd aan de algemene reserve.
11. Voorzieningen worden onafhankelijk van het resultaat gevormd.
12. Aan de vorming, aanwending en opheffing van reserves en voorzieningen moet een bestendige gedragslijn ten grondslag liggen. De onderbouwing van de reserves en voorzieningen kunnen niet jaarlijks een 100% andere invalshoek hebben; d.w.z. een ander doel krijgen.
13. Behaalde resultaten bij verkoop van gemeentelijke eigendommen, die niet zijn opgenomen in de grondexploitatie, vallen vrij ten gunste van de algemene reserve dan wel worden ten laste van de algemene reserve gebracht (bij boekverlies).
14. Reserves beneden de € 25.000 worden niet gevormd.
15. Het bedrag boven het maximale saldo van de algemene reserve wordt aangewend voor het op peil brengen van de bestemmingsreserves.

Waardering voorzieningen:

Voorzieningen bestaande risico's (art 44 1b)

Hieronder vallen de voorzieningen voor oninbare debiteuren (algemeen en SozaWe).

De voorziening wordt als volgt gevormd:

Belastingdebiteuren:

- Ouder dan 2 jaar: 80% oninbaar
- Tussen 1 en 2 jaar: 50% oninbaar
- Ouder dan 6 maanden: 10% oninbaar

Voor de overige vorderingen wordt een voorziening gevormd op basis van beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen ouder dan drie maanden.

Bij SoZaWe vindt deze beoordeling per debiteur plaats met uitzondering van debiteuren met een saldo < € 1.500 en vorderingen waarvan de vordering is ontstaan in het lopende boekjaar en vorderingen waarvan er een ontvangst heeft plaatsgevonden in het lopende boekjaar. Voor posten > € 50.000 gelden de uitzonderingen niet, deze worden meegenomen in de beoordeling. Naast de individuele bepaling geldt dat de vorderingen WWB voor 75% als oninbaar worden beschouwd.

Voorziening bestaande risico's (art 44 1c).

Hieronder vallen de onderhoudsvoorzieningen. De hoogte van de voorzieningen worden bepaald aan de hand van de aanwezige (meerjarige) onderhoudsplannen.

Voorziening m.b.t. van derden verkregen middelen (art 44.2)

Hieronder valt de voorziening riolering. De hoogte wordt bepaald aan de hand van het (vastgestelde) gemeentelijke rioleringsplan.

Voorziening arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Hieronder vallen de voorzieningen van de lopende pensioenverplichtingen (oftewel de voorziening van de (oud)bestuurders die een pensioenuitkering krijgen) en die van de verwachte pensioenverplichtingen voor voormalige en huidige wethouders (oftewel de voorziening van de (oud) bestuurders die de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt). Deze voorzieningen worden bepaald aan de hand van actuariële berekeningen van RAET.

Uitvoering

In samenwerking tussen de PVM-ers (= productverantwoordelijke medewerkers) en financieel consultants van de cluster planning en control zijn de reserves en de voorzieningen voor 2017 en voor 2018-2022 beoordeeld. Bij de beoordeling is rekening gehouden met door het college vastgestelde uitgangspunten.

Bij de jaarlijkse beoordeling van de reserves en voorzieningen is het noodzakelijk om te inventariseren of de hoogte van de reserve in overeenstemming is met de door de raad bepaalde bestemming. Op deze manier wordt inzichtelijk of de gewenste omvang van de reserves in relatie is tot het gewenste bestaande beleid. De uitkomsten van de beoordeling 2017 en 2018-2022 worden meegenomen bij de kaderbrief 2019-2022. Bij de behandeling van de kadernota kunnen wensen en prioriteiten afgezet worden tegen eventuele overschotten binnen het eigen vermogen (reserves).

Gevolgen beoordeling reserves en voorzieningen jaarrekening 2017

Als uitgangspunt voor de beoordeling reserves en voorzieningen jaarrekening 2017 is de eindstand van de reserves en voorzieningen in de jaarrekening 2016 genomen. De beoordeling 2017 heeft de volgende resultaten opgeleverd: In 2017 is de buffer van de algemene reserve grondexploitatie € 515.076 te hoog, dit bedrag valt daarom vrij. De restantbedragen van de reserve dorpsvernieuwing (€ 71.409) en de reserve verruiming werkgelegenheid (€ 28.226) vallen vrij. Daarnaast valt van voorziening oninbare debiteuren een bedrag van € 3.137 vrij. De vrijgevallen bedragen worden toegevoegd aan het exploitatieresultaat. Deze maken onderdeel uit van het resultaat na bestemming 2017 ad. € 3.164.000

Verder heeft de beoordeling van de reserves en voorzieningen de volgende instellingen/opheffingen voor de reserves, voorzieningen en schulden tot gevolg: het opheffen van 2 reserves, reserve dorpsvernieuwing en reserve verruiming werkgelegenheid.

Sinds de gewijzigde BBV-regelgeving per 2010 over reserves heeft de raad de bevoegdheid om onttrekkingen en toevoegingen tot en met 31 december van het betreffende boekjaar met tijdige begrotingswijzigingen te autoriseren. Na 31 december van het boekjaar kunnen onrechtmatige onttrekkingen niet meer teniet gedaan worden.

Beslispunten reserves

Bij de programmabegroting 2017-2021 zijn door de raad de toevoegingen en onttrekkingen 2017 vastgesteld. Deze hoeven in feite niet nogmaals te worden vastgesteld, maar om duidelijkheid te verstrekken over de mutaties van de komende jaren worden ze wel bij de beslispunten genoemd. Afwijkingen tussen begroting en realisatie moeten wel middels deze nota worden vastgesteld.

71600 Algemene Reserve

1. Reserve handhaven per 31-12-2017, bodembedrag is € 3 miljoen.
2. Toevoeging totaal € 2.825.632,29 in 2017 (gerealiseerd resultaat 2016 € 2.661.632,29 en restantbudget OWO-samenwerking € 164.000)
3. Onttrekking totaal € 3.039.793 in 2017
 - a. Ondersteuning zorg economie € 8.712 (nieuw beleid 2017-2020)
 - b. Vergunninghouders € 301.000 (bestemming rekeningsresultaat 2016)
 - c. Dorpsbudgetten € 25.000 (coalitieakkoord 2014)
 - d. Kunst en cultuur € 10.000 (coalitieakkoord 2014)
 - e. Project Mader € 49.544 (nieuw beleid 2017-2020)
 - f. Buurtsportcoaches € 12.500 (nieuw beleid 2017-2020)
 - g. Fonds Ooststellingwerf € 269.000 (raadsbesluit 17-11-2015)
 - h. Verkoop snippergrond € 5.000 (dekkingsplan 2015-2018)
 - i. Bijdrage N381 € 37.135 (nieuw beleid 2016-2019)
 - j. Meerdaagse evenementen € 7.500 (raadsbesluit 17-12-2013)
 - k. Belijning wegen € 10.000 (coalitieakkoord 2014)
 - l. Uitvoeringsprogramma Biobased Economy € 292.792 (nieuw beleid 2017-2020)
 - m. MOP-wegen € 250.000 (nieuw beleid 2017-2020)
 - n. Vooraanzicht gemeentehuis € 12.500 (nieuw beleid 2017-2020)
 - o. Knelpunt Elsloo € 75.000 (nieuw beleid 2017-2020)
 - p. Overheveling naar reserve lastenverlichting € 950.000 (nieuw beleid 2017-2020)
 - q. Smiley's € 3.500 (nieuw beleid 2017-2020)
 - r. Milieubeleidsplan € 50.000 (nieuw beleid 2017-2020)
 - s. Uitvoeringsagenda woonvisie € 30.435 (nieuw beleid 2017-2020)
 - t. Omgevingswet/bestemmingsplannen € 48.563 (nieuw beleid 2017-2020)
 - u. Verkeersmaatregel Oude wijk Waskemeer € 72.000 (raadsbesluit 21 maart 2017)
 - v. Milieubeleid € 84.000 (bestemming rekeningsresultaat 2016)
 - w. Samenwerking OWO € 102.000 (raadsbesluit 27 juni 2017)
 - x. Rekenkamer € 4.200 (amendement 27-01-2015)
 - y. Jubileum 500 jaar Stellingwerfen € 259.966 (nieuw beleid 2017-2020)
 - z. Cursus politiek bewust worden € 5.000 (nieuw beleid 2017-2020)
 - aa. Digitalisering dienstverlening & bedrijfsvoering € 48.698 (nieuw beleid 2017-2020)
 - bb. Ondersteuning werkgelegenheid en leefbaarheid € 15.748 (nieuw beleid 2017-2020)
4. Onttrekkingen

2018	€ 3.084.207
2019	€ 534.126
2020	€ 534.126

71601 Algemene reserve grondexploitatie

1. Reserve handhaven per 31-12-2017
2. Toevoeging in 2017 € 595.005
3. Onttrekking in 2017 € 1.131.987,27
4. Vrijval in 2017 € 515.076
5. Toevoeging 2018 € 858.577, 2019 € 905.700, 2020 € 863.208, 2021 € 123.956

71602 Lastenverlichting

1. Reserve handhaven per 31-12-2017
2. Reserve vanaf 2018 inzetten voor afval (en niet meer voor riolering)
3. In 2017 € 343.553 onttrekken (€ 221.553 uit deel egalisatie voor resultaat afval 2017 en € 122.000 vanuit deel lastenverlichting voor rioolheffing)
4. Onttrekking 2018 € 226.000 voor afval.

71703 Reserve dorpsvernieuwing

1. Onttrekking 2017 € 71.409
2. Reserve opheffen per 31-12-2017

71704 Reserve Streekagenda

1. Reserve handhaven per 31-12-2017
2. Onttrekkingen 2017 € 13.749
3. Geraamde onttrekkingen 2018 € 51.636
4. De reserve kan naar verwachting 31-12-2018 opgeheven worden.

71707 Reserve strategische projecten

1. Reserve handhaven per 31-12-2017
2. Toevoeging 2017 € 521.129
3. Onttrekkingen 2017 € 317.475
4. Toevoegingen 2018 € 250.000
5. Onttrekking 2018 € 679.950
6. Onttrekking 2019 € 250.000
7. Voorgenomen onttrekking in 2021: Wijkvernieuwing Haerenkwartier: projectbudget € 1.800.000 betrekken bij Programmabegroting 2019-2022.

71708 Reserve reorganisatieontwikkelingen

1. Reserve handhaven per 31 december 2017.
2. Onttrekking in 2017 € 103.696.
3. Onttrekkingen in 2018 € 112.280, 2019 € 55.220 en 2020 € 30.000.

71709 Reserve Sociaal Domein

1. In te stemmen met de onttrekkingen in 2017 € 3.711.213:
 - a. Hulp in de huishouding € 49.106
 - b. Bouwopdracht projectdirecteur GBT € 227.963
 - c. Bouwopdracht tbv inrichting GBT € 775
 - d. Beleid Sociaal Domein € 19.050
 - e. Ondersteuning centrale beleidsvoering € 30.000
 - f. Uitvoeringscapaciteit post./div € 17.500
 - g. Uitvoeringscapaciteit SD € 53.211
 - h. WMO nieuw SVB € 326.000
 - i. Jeugd Nieuw SVB € 64.320
 - j. Uitvoeringscapaciteit afd K&O: € 2.287
 - k. Participatiebudget € 200.000
 - l. Minder eigen bijdragen obv landelijke regels (cf marap) € 50.000
 - m. Hogere last i.v.m. afrekening subsidies over 2016 (cf marap) € 15.000
 - n. Hogere onttrekking i.v.m. afrekeningen Jeugd/WMO € 2.656.000

2. In te stemmen met de toevoegingen 2017 € 186.500:
 - a. Woningaanpassingen € 75.000
 - b. Maatwerkvoorzieningen € 80.000
 - c. Vrijwilligersbeleid € 15.000
 - d. Vergoeding regres WMO € 16.500
3. In te stemmen met de onttrekkingen voor 2018 € 944.690:
 - a. Huishoudelijk hulp € 269.000
 - b. Ongedeeld participatiebudget € 200.000
 - c. Dyslexie en dyscalculie € 20.959
 - d. Uitvoeringscapaciteit GBT en herinrichting € 437.442
 - e. Uitvoeringscapaciteit SD € 17.289

71710 Reserve riolering

1. Reserve handhaven per 31-12-2017
2. Toevoeging in 2017 € 134.459

71711 Reserve overheveling budgetten

1. Reserve handhaven per 31-12-2017
2. Toevoeging 2017 € 526.500 conform raadsbesluit 20 december 2017.
3. Onttrekking 2017 € 576.900 conform raadsbesluit 20 december 2016
4. Onttrekking 2018 € 526.500 conform raadsbesluit 20 december 2017.

71712 Reserve monumenten

1. Reserve handhaven per 31-12-2017
2. Toevoeging 2017 € 23.647

71713 Reserve inbraakpreventie

1. Onttrekking 2017: € 20.891
2. Onttrekking 2018 € 66.702
3. Reserve opheffen per 31-12-2018

71715 Reserve verruiming werkgelegenheid

1. Onttrekking in 2017 € 28.226
2. Reserve opheffen op 31-12-2017

Beslispunten voorzieningen

Bij de programmabegroting 2017-2021 reeds door de raad vastgestelde dotaties en aanwendungen 2017 hoeven in feite niet nogmaals te worden vastgesteld. Om duidelijkheid te verstrekken over de mutaties van de komende jaren worden ze wel bij de beslispunten genoemd. Afwijkingen tussen begroting en realisatie moeten wel middels deze nota worden vastgesteld.

71800 Voorziening oninbare debiteuren

1. Handhaven voorziening per 31-12-2017
2. Vrijval van de voorziening € 3.137
3. Aanwending van de voorziening in 2017 € 104.636,63

71801 Voorziening oninbare debiteuren SoZaWe

1. In te stemmen met de dotatie van € 163.760
2. In te stemmen met de onttrekking van € 180.798

71900 Voorziening onderhoud gymlokalen

1. Voorziening handhaven per 31 december 2017
2. Dotatie in 2017 van € 25.000 o.b.v. de MOP 2015-2024
3. Aanwending in 2017 in totaal € 6.004
4. Dotatie 2018-2022 jaarlijks € 25.000 voor de gymlokalen

5. Aanwending in 2018 € 29.505 (uitgesteld onderhoud uit 2017) en € 16.794 volgens de MOP 2015-2024, in 2019 € 12.706; in 2020 € 144.728, in 2021 € 20.420 en 2022 € 11.806

71901 Voorziening onderhoudsgelden De Kompaan

1. Voorziening handhaven per 31 december 2017
2. Dotatie in 2017 € 16.000 o.b.v. MOP 2017-2026
3. Aanwending in 2017 € 11.530
4. Dotatie 2018-2022 jaarlijks € 16.000
5. Aanwending 2018 € 11.879 (uitgesteld onderhoud uit 2017) en € 1.893 volgens de MOP 2017-2026, 2019 € 1.839, 2020 € 96.939, 2021 € 2.202 en 2022 € 12.139

71902 Voorziening onderhoudsgelden Steegdenhal

1. Voorziening handhaven per 31 december 2017
2. Dotatie in 2017 € 15.500
3. Aanwending in 2017 € 25.307
4. Dotatie 2018-2022: jaarlijks € 15.500
5. Aanwending 2018 € 83.023 (verplichtingen en uitgesteld onderhoud 2017) en € 19.651 MOP 2017-2026, 2019 € 5.051; 2020 € 19.361, 2021 € 8.081 en 2022 € 38.501

71903 Voorziening onderhoud sportaccommodaties 3B's

1. Voorziening handhaven per 31 december 2017
2. Aanwending in 2017 € 213.471 (= Bosbad € 115.045 en 2B's € 98.426)
3. Aanwending 2018 € 152.669 van 2017 en € 259.168 volgens de MOP 2017-2026; 2019 € 76.843; 2020 € 234.549; 2021 € 18.312 en 2022 € 111.682

71904 Voorziening onderhoud gebouwen

1. Voorziening handhaven per 31 december 2017
2. Dotatie aan voorziening 2017: € 65.000.
3. Jaarlijkse dotatie aan voorziening 2018 en verder: € 65.000
4. Aanwending in 2017 € 12.525
5. Aanwending in 2018 € 334.786, 2019 € 145.800, 2020 € 34.096, 2021 € 10.500 en 2022 € 44.650.

71940 Voorziening riolering

1. Voorziening handhaven per 31-12-2017
2. Aanwending voorziening 2017 i.v.m. investeringen vrijverval riolering 2015 € 22.868
3. Aanwending voorziening 2017 i.v.m. investeringen vrijverval riolering 2016 € 134.151
4. Aanwending voorziening 2017 i.v.m. investeringen vrijverval riolering 2017 € 487.587
5. Aanwending voorziening 2017 voor exploitatie € 7.331
6. Aanwending voorziening 2017 i.v.m. voordeel investeringen € 134.459 en toevoegen aan reserve.
7. Dotatie voorziening spaardeel 2018 € 453.881, 2019 € 419.698, 2020 € 442.202, 2021 € 442.351, 2019 € 442.543
8. Aanwending in 2018: investeringen vrijverval riolering € 441.000 en doorgeschoven werkzaamheden vanuit 2016 € 13.650.
9. Aanwending in 2019-2022: Jaarlijks projecten vrijverval riolering € 441.000

71950 Voorziening lopende pensioenverplichtingen bestuurders

1. In te stemmen met de dotatie van € 1.000.381
2. In te stemmen met de jaarlijkse verhoging van € 50.000

71951 Voorziening pensioenverplichtingen voormalig en huidige wethouders

1. In te stemmen met een vrijval van € 1.117.752

Verloopoverzichten

Verloopoverzicht reserves

Verloopoverzicht reserves	Saldo per 31-12-2016	Toe voeging	Ont trekking	Vrijval	Saldo per 31-12-2017
1.2 Algemene reserves					
Algemene reserve	15,658	2,826	3,040	0	15,444
Totaal algemene reserves	15,658	2,826	3,040	0	15,444
1.3 Bestemmingsreserves opvangen schommelingen tarieven					
Reserve lastenverlichting	500	950	344	0	1,106
Totaal bestemmingsreserves opvangen schommelingen tarieven	500	950	344	0	1,106
1.4 Bestemmingsreserves					
1.4.1 Bestemmingsreserves grondexploitatie					
Algemene reserve grondexploitatie	3,230	242	1,132	0	2,340
Totaal bestemmingsres. grondexploitatie	3,230	242	1,132	0	2,340
1.4.2 Overige bestemmingsreserves					
Reserve dorpsvernieuwing	71	0	71	0	0
Reserve streekagenda	65	0	14	0	51
Reserve strategische projecten	3,388	521	317	0	3,592
Reserve organisatieontwikkelingen	314	0	104	0	210
Reserve Sociaal Domein	6,348	186	1,055	0	5,479
Reserve riolering	85	134	0	0	219
Reserve overheveling budgetten	576	527	577	0	527
Reserve monumenten	73	24	0	0	97
Reserve inbraakpreventie	88	0	21	0	67
Reserve verruiming werkgelegenheid	28	0	28	0	0
Totaal overige bestemmingsreserves	11,037	1,392	2,187	0	10,242
Totaal bestemmingsreserves	14,767	2,584	3,663	0	13,689
Totaal reserves	30,425	5,410	6,703	0	29,133

Verloopoverzicht voorzieningen

Verloopoverzicht voorzieningen	Saldo per 31-dec-16	Toe voeging	Vrijval	Aan wending	Saldo per 31-dec-17
1. Voorzieningen bestaande risico's (art.44 1b)					
Voorziening oninbare debiteuren	424	0	3	105	316
Voorziening oninbare debiteuren SoZaWe	630	164		181	613
Totaal voorzieningen bestaande risico's (art 44 1b)	1,054	164	3	286	929
2. Voorzieningen bestaande risico's (art.44 1c)					
Voorziening onderhoud onderwijsgeb. En gymlok.	249	25		6	268
Voorziening onderhoudsgelden De Kompaan	127	16		12	131
Voorziening onderhoudsgelden Steegdenhal	109	16		25	99
Voorziening onderhoud sportaccommodaties 3 B's	1,785			213	1,571
Voorziening onderhoud Gebouwen	532	65		13	585
Totaal Voorzieningen bestaande risico's (art.44 1c)	2,801	122		269	2,654
3. Voorzieningen mbt van derden verkregen middelen					
Voorziening riolering	5,789			786	5,002
Totaal voorzieningen mbt van derden verkregen middelen (art 44.2)	5,789		0	786	5,002
4. Voorzieningen arbeidskosten gerelateerde verplichtingen					
Voorziening lopende pensioenverplichtingen bestuurders	712	1,000		84	1,629
Voorziening pens.verplichtingen vm.+huidige wethouders	2,030	0	1,118	0	912
Totaal voorzieningen arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	2,742	1,000	1,118	84	2,541
Totaal voorzieningen	12,386	1,286	1,121	1,425	11,126

Toelichting per reserve

Algemene reserve

1.	Nummer reserve	71600
2.	Naam (deel-) PVM-er	Peter Roos
3.	Afdeling	Klant en Organisatie

4.	Naam portefeuillehouder	Engbert van Esch
5.	Relatie met (deel-) productnummer	Programma: Bestuur en dienstverlening
		Product: Algemene inkomsten en uitgaven
		Deelproduct: Algemene uitkering, deelnemingen en overig
6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	n.v.t. Artikel 43 van het BBV schrijft de algemene reserve voor.
7.	Reden/bestemmingsdoel reserve	De algemene reserve heeft een algemeen karakter en is vrij aanwendbaar. Voor het gebruik van de algemene reserve is, zoals voor alle reserves, altijd een expliciet raadsbesluit vereist. De algemene reserve is het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. Deze reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers (het opvangen van onvoorzienbare risico's en calamiteiten). Tekorten en overschotten op de jaarrekening komen ten laste respectievelijk ten gunste van de algemene reserve. De noodzakelijke hoogte van de algemene reserve wordt mede bepaald aan de hand van het weerstandvermogen van de gemeente. De provincie toetst of de algemene reserve het gewenste niveau heeft.
8.	Soort reserve	Algemene reserve
9.	Motief vorming reserve	Risicomotief
10.	Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	De voeding van de reserve vindt plaats door toevoeging van een positief rekeningsresultaat. Daarentegen komt een eventueel negatief rekeningsresultaat ten laste van de algemene reserve.
11.	Looptijd	Startdatum: onbekend
		Einddatum: onbepaald
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	Bij de algemene reserve wordt uitgegaan van een ondergrens van € 3.000.000. Daarnaast wordt elk jaar de benodigde weerstandscapaciteit berekend.
13.	Bijzonderheden	Jaarrekening 2017
		Het voordelige rekeningsaldo 2016 ad € 2.661.632 is toegevoegd aan de algemene reserve. Dit is inclusief de bestemmingen milieubeleid € 84.000 en vergunningshouders € 301.000(zie ook bij onttrekkingen).
		In verband met de vernieuwing BBV (ingegaan per 2017) is het niet meer mogelijk investeringen maatschappelijk nut in één keer af te schrijven. Vaak is de dekking dan de algemene reserve. Dit betekent dan dat de investeringen gedurende de looptijd worden afgeschreven. De dekking van de afschrijvingslasten zal dan gebeuren door een nieuw te vormen bestemmingsreserve. De voeding van deze reserve zal gebeuren uit de algemene reserve.
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen:	N.v.t.
15.	Verklaren mutaties in	Toevoeging:

reserve- in 2017	1. Rekeningsresultaat 2016 € 2.661.632,29
	2. Restantbudget OWO-samenwerking € 164.000
	Onttrekking:
	1. Ondersteuning zorg economie € 8.712 (nieuw beleid 2017-2020)
	2. Vergunninghouders € 301.000 (bestemming rekeningsresultaat 2016)
	3. Dorpsbudgetten € 25.000 (coalitieakkoord 2014)
	4. Kunst en cultuur € 10.000 (coalitieakkoord 2014)
	5. Project Mader € 49.544 (nieuw beleid 2017-2020)
	6. Buurtsportcoaches € 12.500 (nieuw beleid 2017-2020)
	7. Fonds Ooststellingwerf € 269.000 (raadsbesluit 17-11-2015)
	8. Verkoop snippergrond € 5.000 (dekkingsplan 2015-2018)
	9. Bijdrage N381 € 37.135 (nieuw beleid 2016-2019)
	10. Meerdaagse evenementen € 7.500 (raadsbesluit 17-12-2013)
	11. Belijning wegen € 10.000 (coalitieakkoord 2014)
	12. Uitvoeringsprogramma Biobased Economy € 292.792 (nieuw beleid 2017-2020)
	13. MOP-wegen € 250.000 (nieuw beleid 2017-2020)
	14. Vooraanzicht gemeentehuis € 12.500 (nieuw beleid 2017-2020)
	15. Knelpunt Elsloo € 75.000 (nieuw beleid 2017-2020)
	16. Overheveling naar reserve lastenvermindering € 950.000 (nieuw beleid 2017-2020)
	17. Smiley's € 3.500 (nieuw beleid 2017-2020)
18. Milieubeleidsplan € 50.000 (nieuw beleid 2017-2020)	
19. Uitvoeringsagenda woonvisie € 30.435 (nieuw beleid 2017-2020)	
20. Omgevingswet/bestemmingsplannen € 48.563 (nieuw beleid 2017-2020)	
21. Verkeersmaatregel Oude wijk Waskemeer € 72.000 (raadsbesluit 21 maart 2017)	

		22. Milieubeleid € 84.000 (bestemming rekeningsresultaat 2016)
		23. Samenwerking OWO € 102.000 (raadsbesluit 27 juni 2017)
		24. Rekenkamer € 4.200 (amendement 27-01-2015)
		25. Jubileum 500 jaar Stellingwerfen € 259.966 (nieuw beleid 2017-2020)
		26. Cursus politiek bewust worden € 5.000 (nieuw beleid 2017-2020)
		27. Digitalisering dienstverlening & bedrijfsvoering € 48.698 (nieuw beleid 2017-2020)
		28. Ondersteuning werkgelegenheid en leefbaarheid € 15.748 (nieuw beleid 2017-2020)
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	<p>Toevoeging:</p> <p>Het restantbudget OWO-samenwerking wordt doorgeschoven naar 2018, omdat de verplichtingen over het jaar 2017 lopen. De verplichtingen zijn o.a. implementatie en uitrol zaakgericht werken en extra lasten bij VTH in verband met toegenomen werkzaamheden en het moeilijk kunnen vervullen van specialistische functies.</p> <p>Onttrekkingen:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Ondersteuning zorg economie: de uitgaaf in 2017 bedraagt € 8.712. Het restant € 41.288 komt in 2018 weer beschikbaar.2. Culturele Hoofdstad: dit is beschikbaar voor initiatieven (zie ook raadsmededeling 28-11-2017). Het budget € 7.400 komt in 2018 weer beschikbaar.3. Uitbreiding sportcomplex Waskemeer: de aankoop van de grond is begin 2017 gerealiseerd. Budget € 240.000 wordt doorgeschoven naar 2018.4. Project Mader: de uitgaven zijn in 2017 € 49.544. Het restant € 75.456 wordt doorgeschoven naar 2018.5. Fonds Ooststellingwerf: uiteindelijk is de uitgaaf in 2017 € 269.000 geworden. Door een aantal terugbetalingen van subsidies is in 2017 € 50.829 over. Het restant € 50.829 in 2018 onttrekken om toe te voegen aan de nieuw beschikbaar gestelde middelen voor het vervolg van het Fonds.6. Uitvoeringsprogramma Biobased Economy: De uitgaaf bij de subsidies is € 176.000, het restant € 74.000 wordt doorgeschoven naar 2018. Bij de uitvoering is € 66.792 meer uitgegeven, dit betekent dat de geraamde onttrekking 2018 komt te vervallen.7. Breedband: Hier zijn nog geen uitgaven geweest, door middel van raadsmededeling 12 december 2017 is de stand van zaken gecommuniceerd. Wordt doorgeschoven naar 2018.8. Woonvisie: De uitgaaf in 2017 is € 30.435, het restant € 19.565 blijft beschikbaar in 2018.9. Omgevingswet/bestemmingsplannen: de totale uitgaven zijn € 48.563 geweest, het restant € 79.437 komt weer in 2018 beschikbaar.10. Biosintrum: de bouw is gestart in 2017 en opgeleverd in 2018. De geraamde onttrekking wordt doorgeschoven naar 2018.11. Jubileum 500 jaar Stellingwerfen: Hogere uitgaaf € 9.966, via een raadsmededeling (12 december 2017) is de evaluatie van het project gedeeld.12. Digitalisering dienstverlening & bedrijfsvoering: de uitgaven zijn € 48.698, het restant € 21.302 wordt doorgeschoven naar 2018.

		13. Ondersteuning werkgelegenheid en leefbaarheid: de uitgaven zijn € 15.748, het restant € 59.252 blijft beschikbaar voor de periode 2018-2020.
17. Verklaren mutaties in reserve voor de komende jaren. (2018-2022)	Onttrekking (voor specificatie zie bijlage hierna):	
	2018: € 3.248.207	
	2019: € 534.126	
	2020: € 534.126	
18. Beslispunten	1. Reserve handhaven per 31-12-2017, bodembedrag is € 3 miljoen.	
	2. Toevoeging totaal € 2.825.632,29 in 2017 (gerealiseerd resultaat 2016 € 2.661.632,29 en restantbudget OWO-samenwerking € 164.000)	
	3. Onttrekking totaal € 3.039.793 in 2017	
	a) Ondersteuning zorg economie € 8.712 (nieuw beleid 2017-2020)	
	b) Vergunninghouders € 301.000 (bestemming rekeningsresultaat 2016)	
	c) Dorpsbudgetten € 25.000 (coalitieakkoord 2014)	
	d) Kunst en cultuur € 10.000 (coalitieakkoord 2014)	
	e) Project Mader € 49.544 (nieuw beleid 2017-2020)	
	f) Buurtsportcoaches € 12.500 (nieuw beleid 2017-2020)	
	g) Fonds Ooststellingwerf € 269.000 (raadsbesluit 17-11-2015)	
	h) Verkoop snippergrond € 5.000 (dekkingsplan 2015-2018)	
	i) Bijdrage N381 € 37.135 (nieuw beleid 2016-2019)	
	j) Meerdaagse evenementen € 7.500 (raadsbesluit 17-12-2013)	
	k) Belijning wegen € 10.000 (coalitieakkoord 2014)	
	l) Uitvoeringsprogramma Biobased Economy € 292.792 (nieuw beleid 2017-2020)	
	m) MOP-wegen € 250.000 (nieuw beleid 2017-2020)	
	n) Vooraanzicht gemeentehuis € 12.500 (nieuw beleid 2017-2020)	
	o) Knelpunt Elsloo € 75.000 (nieuw beleid 2017-2020)	
	p) Overheveling naar reserve lastenverlichting € 950.000 (nieuw beleid 2017-2020)	
q) Smiley's € 3.500 (nieuw beleid 2017-2020)		

r)	Milieubeleidsplan € 50.000 (nieuw beleid 2017-2020)
s)	Uitvoeringsagenda woonvisie € 30.435 (nieuw beleid 2017-2020)
t)	Omgevingswet/bestemmingsplannen € 48.563 (nieuw beleid 2017-2020)
u)	Verkeersmaatregel Oude wijk Waskemeer € 72.000 (raadsbesluit 21 maart 2017)
v)	Milieubeleid € 84.000 (bestemming rekeningsresultaat 2016)
w)	Samenwerking OWO € 102.000 (raadsbesluit 27 juni 2017)
x)	Rekenkamer € 4.200 (amendement 27-01-2015)
y)	Jubileum 500 jaar Stellingwerfen € 259.966 (nieuw beleid 2017-2020)
z)	Cursus politiek bewust worden € 5.000 (nieuw beleid 2017-2020)
aa)	Digitalisering dienstverlening & bedrijfsvoering € 48.698 (nieuw beleid 2017-2020)
bb)	Ondersteuning werkgelegenheid en leefbaarheid € 15.748 (nieuw beleid 2017-2020)
4.	Onttrekkingen in 2018 € 3.248.207, 2019 € 534.126, 2020 € 534.126.

Toelichting onttrekking algemene reserve

			Begroting	Werkelijk	Begroting		Begroting		Begroting
Onttrekkingen/verminderingen dekking afschrijving	Progr.	Wijz.	2017	2017	2018		2019		2020
Onttrekkingen					OUD	NIEUW	OUD	NIEUW	OUD
Ondersteuning zorg economie	1	001	50.000,00	8.712,00	50.000,00	91.288,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00
Vergunninghouders (bestemming resultaat 2016)	1	20	301.000,00	301.000,00					
Culturele Hoofdstad	2	p	7.400,00	0,00		7.400,00			
- voor 4 jaar budgetverhoging dorpsbudgetten vanaf 2014	2	p	25.000,00	25.000,00					
- voor 3 jaar extra budget voor kunst en cultuur vanaf 2015	2	p	10.000,00	10.000,00					
Uitbreiding sportcomplex Waskemeer	2	p+010	240.000,00	0,00		240.000,00			
Project Mader	2	001	125.000,00	49.544,00	75.000,00	150.456,00			

Buurtspportcoaches	2	001	12.500,00	12.500,00	12.500,00	12.500,00			
Fonds Ooststellingwerf	2	p+010	319.829,00	269.000,00		50.829,00			
Verkoop snippergrond	3	p	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00			
Bijdrage N381	3	p	37.135,00	37.135,00	21.730,00	21.730,00			
Meerdaagse evenementen	3	p	7.500,00	7.500,00					
Belijning wegen	3	p	10.000,00	10.000,00					
Uitvoeringsprogr. Biobased Economy (subsidie)	3	001	250.000,00	176.000,00	250.000,00	250.000,00			
Uitvoeringsprogr. Biobased Economy (uitvoering)			50.000,00	116.792,00	50.000,00	0,00			
MOP-wegen	3	001	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00	250.000,00
Vooranzicht gemeentehuis	3	001	12.500,00	12.500,00	12.500,00	12.500,00	12.500,00	12.500,00	12.500,00
Knelpunt wegen	3	001			75.000,00	75.000,00			
Knelpunt Elsloo	3	001	75.000,00	75.000,00					
Overheveling naar reserve lastenverlichting	6	001	950.000,00	950.000,00					
Smiley's	3	001	3.500,00	3.500,00					
Milieubeleidsplan	3	001	50.000,00	50.000,00					
Breedband	3	001	500.000,00	0,00		500.000,00			
Uitvoeringsagenda woonvisie	3	001	50.000,00	30.435,00	60.000,00	79.565,00	70.000,00	70.000,00	70.000,00
Omgevingswet/bestemmingsplannen (personeel)	3	001	72.000,00	30.950,00	72.000,00	113.050,00	72.000,00	72.000,00	72.000,00
Omgevingswet/bestemmingsplannen (uitvoering)	3	001	56.000,00	17.613,00	56.000,00	94.387,00			
Verkeersmaatregel Oude Wijk W'meer	3	7	72.000,00	72.000,00					
Milieubeleid (bestemming resultaat 2016)	3	20	84.000,00	84.000,00					
Gebouw Ecommunity Center	4	p	1.000.000,00	0,00		1.000.000,00			

		<p>(de anterieure overeenkomsten). Op 23 mei 2017 is de Woonvisie 2017-2022 door de raad vastgesteld. Hierbij gaan we inspelen op de nieuwe situatie nu de tendens krimp zich blijft voordoen.</p>
		<p>Met ingang van 1 januari 2016 is de regelgeving in het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) ten aanzien van gronden, waarvoor nog geen reëel en stellig voornemen is om deze in de nabije toekomst te bebouwen, gewijzigd. Deze 'NIEGG' gronden zijn in 2016 voor marktwaarde overgebracht naar materiële vaste activa. Dit houdt in dat er geen toepassingen meer zullen plaatsvinden ten behoeve van de NIEGG.</p>
		<p>Jaarrekening 2017</p>
		<p>Met ingang van 2016 moet de gemeente vennootschapsbelasting gaan afdragen over winsten die in de complexen worden behaald. Over 2017 is een voorlopige aanslag € 19.556 opgelegd. Dit wordt in afwijking van de paragraaf Grondbeleid 2017 niet ten laste van de complexen gebracht, maar ten laste van de reserve grondexploitatie.</p>
		<p>Voor het bepalen van tussentijdse winst bij de complexen moet de POC-methode (percentage of completion) worden toegepast. De POC methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten, als de kosten verkeert. De totale winst over de individuele grondexploitatie wordt opgedeeld/toegerekend aan de reeds verkochte kavels. Dit heeft er in 2017 toe geleid dat we een winst moesten nemen van € 550.000. Daarnaast is er nog een winstneming van € 44.000 i.v.m. het afsluiten van twee complexen.</p>
		<p>Het bedrag ontvangen van het Rijk voor het Masterplan Venekoten centrum-Venekoten noord is in deze reserve geparkeerd. Het totale netto bedrag aan investeringen in 2017 is € 1.761.224,50 Door de gewijzigde BBV-regels kan dit niet meer in één keer ten laste worden gebracht van de reserve. Ten behoeve van de projecten Revitalisering Venekoten Noord en Verbetering detailhandelstructuur zijn panden aangekocht. Een ervan is gesloopt en de andere panden zijn verkocht. De nettolast € 1.101.639,47 kan wel in 2017 ten laste van de reserve worden gebracht.</p>
		<p>Als de diverse projecten gereed wordt er op afgeschreven, dekking van de afschrijvingslast zal dan plaatsvinden van de rijksmiddelen gedurende de looptijd.</p>
		<p>De stand van de reserve per 31 december voor het Masterplan is € 1.731.792,14 (€ 5 miljoen minus € 3.268.207,86). Het bodembedrag voor de reserve is berekend op € 446.222. De stand van de reserve is € 961.323. Dit betekent dat € 515.076 kan vrijvallen ten gunste van het resultaat.</p>
14	Bijlagen welke ten grondslag liggen	<p>Woonvisie 2017-2022 Nota grondprijzen 2017 Nota grondprijzen 2018</p>
15	mutaties in reserve in 2017	<p>Toevoeging:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Afsluiting complex 1059 Makkinga Lyclamaweg resterende winst € 9.207.

		2. Afsluiting complex 1113 Elseshof Oosterwolde resterende winst € 35.301,60.
		3. Toevoeging van € 550.496 als winstneming i.v.m. POC-methode
		Onttrekking:
		1. Onttrekking € 10.791,80 ten behoeve van woonmarkt/grexmanager.
		2. Onttrekking € 19.556 vennootschapsbelasting
		Onttrekking € 1.101.639,47 voor Masterplan Venekoten Centrum – Venekoten Noord
		Vrijval:
		1. Vrijval van € 515.076
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	1. Hogere toevoeging € 587.009 aan reserve door afsluiting twee complexen en het hanteren van de POC-methode. 2. Onttrekking vennootschapsbelasting € 19.556 was niet geraamd. 3. Lagere onttrekking € 1.242.360,53 Masterplan Venekoten centrum – Venekoten Noord. In totaal was € 2.344.000 geraamd als onttrekking, maar door de gewijzigde BBV-regels kunnen de lasten van de projecten niet meer in één keer ten laste van de reserve worden gebracht.
17.	Verklaren mutaties in reserve voor de komende jaren. (2018-2028)	Toevoegingen 2018: € 858.577 2019: € 905.700 2020: € 863.208 2021 € 123.956
18.	Beslispunten	1. Reserve handhaven per 31-12-2017 2. Toevoeging in 2017 € 595.005 3. Onttrekking in 2017 € 1.131.987,27 4. Vrijval in 2017 € 515.076 5. Toevoeging 2018 € 858.577, 2019 € 905.700, 2020 € 863.208, 2021 € 123.956

Reserve lastenverlichting

1.	Nummer reserve	71602
2.	Naam (deel-) PVM-er	Aly Pol
3.	Afdeling	Mens en Omgeving
4.	Naam portefeuillehouder	Henk van de Boer
5.	Relatie met (deel-) productnummer	Programma: Ruimtelijke en economische ontwikkeling Product: Afvalinzameling Deelproduct: Huishoudelijk afval (P56.140.1/65311- 65317)
6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Onbekend
7.	Reden/bestemmingsdoel reserve	Een eventueel voordelig saldo van de afvalverzameling te reserveren voor teruggave aan de burgers en investeringen milieustraat (raadsbesluit november 2006).

8.	Soort reserve	Bestemmingsreserve voor egalisatie van tarieven (niet specifiek te besteden)
9.	Motief vorming reserve	Egalisatiemotief
10.	Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	Exploitatievoordeel reiniging
11.	Looptijd	Startdatum: onbekend Einddatum: doorlopend
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	De omvang van de reserve is voldoende om de doelstelling te kunnen verwezenlijken. Voor een minimumniveau van de reserve is besloten 10% van de lasten = € 250.000 (afgerond). Het meerdere in de reserve kan verder ingezet worden voor tarief egalisatie dan wel voor teruggave aan de inwoner.
13.	Bijzonderheden	Jaarrekening 2017 De reserve is bij de jaarrekening 2016 omgevormd naar reserve lastenverlichting afval en riolering met een onderscheid in een deel voor egalisatie reiniging en een deel lastenverlichting voor riolering en afval. In 2017 is € 122.000 ingezet als lastenverlichting bij riolering. De raad heeft bij de behandeling van de kaderbrief 2018-2021 besloten dat het restant van het deel voor lastenverlichting (€ 828.000) vanaf 2018 wordt ingezet om het vaste tarief afvalstoffenheffing te egaliseren en langer op een laag niveau te houden. Deze reserve wordt vanaf 2018 niet meer gebruikt voor lastenverlichting bij riolering.
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Excelsheet berekening reserve
15.	Verklaren mutaties in reserve -in 2017	Toevoeging € 950.000 vanuit de Algemene Reserve Onttrekking € 343.553 (€ 221.553 wordt onttrokken uit het deel egalisatie voor afval en € 122.000 voor uit het deel lastenverlichting voor riolering).
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	Toevoeging is conform begroting Onttrekking: 1. Onttrekking voor lastenverlichting rioolheffing a € 122.000 is conform begroting 2. Onttrekking voor afval is € 35.521 lager dan begroot. Dit komt door een voordeel in de exploitatie. Reden: minder uitgaven zwerfafval, minder ton te verwerken restafval en het niet 1 op 1 lopen van vergoeding voor drankkartons. Daarnaast is er een nadeel (die door het voordeel wordt opgeheven) doordat er meer GFT te verwerken, de verwerkingskosten van hout hoger zijn geworden en er minder restafval ledigingen waren.
17.	Verklaren mutaties in reserve voor de komende jaren. (2018-2022)	Onttrekking in 2018: € 226.000 voor afval
18.	Beslispunten	1. Reserve handhaven per 31-12-2017 2. Reserve vanaf 2018 inzetten voor afval (en niet meer voor riolering) 3. In 2017 € 343.553 onttrekken (€ 221.553 uit deel egalisatie voor resultaat afval 2017 en € 122.000 vanuit deel lastenverlichting voor rioolheffing) 4. Onttrekking 2018 € 226.000 voor afval.

Reserve dorpsvernieuwing

1.	Nummer reserve	71703
2.	Naam (deel-) PVM-er	Foppe Visser
3.	Afdeling	Mens en Omgeving
4.	Naam portefeuillehouder	Henk van de Boer
5.	Relatie met (deel-) productnummer	Programma: 3 Ruimtelijk en economische ontwikkelingen Product: Wegen Deelproduct: Verhardingen (P58.150.1)

6. Ingesteld bij Raadsbesluit d.d. Onbekend
7. Reden/bestemmingsdoel reserve Bijdrage doen aan reconstructies of herinrichtingen in de dorpen.
8. Soort reserve Bestemmingsreserve
9. Motief vorming reserve Bestedingsfunctie
10. Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve In het verleden bestond een regeling voor stads- en dorpsvernieuwing. De ontvangen middelen van de provincie werden in afwachting van besteding gereserveerd. Na beëindiging van de regeling is de reserve nog enkele malen aangevuld.
11. Looptijd Startdatum: onbekend
Einddatum: 31-12-2017
12. Gewenste/ noodzakelijke omvang Zie toelichting bij het onderwerp vorming.

Jaarrekening 2017
Totale kosten herinrichting Nanningaweg fase 3 (gedeelte Jan Frankensingel-Nanningaburg) bedragen € 740.107. In 2016 is € 600.055 verantwoord (incl. Sisa). In 2017 wordt nog € 140.052 verantwoord. Dit bedrag wordt gedekt door deze reserve (€ 71.409) en de nog te ontvangen bijdrage provincie via de sisa (€ 42.378). Het tekort is € 26.265 en wordt ineens afgeschreven in 2017.
Met deze bijdrage uit de reserve komt de reserve uit op nul en kan deze worden opgeheven.
13. Bijzonderheden
14. Bijlagen welke ten grondslag liggen: Excelsheet verloop reserve 2012-2017
15. Verklaren mutaties in reserve– in 2017 Onttrekking € 71.409 voor afronding herinrichting Nanningaweg fase 3
16. Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017 De totale lasten zijn hoger, via de Sisa declareren we de max. bijdrage van de provincie. Het tekort is € 26.265.
17. Verklaren mutaties in reserve voor de komende jaren. (2018-2022) N.v.t.
18. Beslispunten
1. Onttrekking 2017 € 71.409
 2. Reserve opheffen per 31-12-2017

Reserve streekagenda

1.	Nummer reserve	71704
	Naam (deel-) PVM-er	Lidia Huisman
3.	Afdeling	Mens en Omgeving
4.	Naam portefeuillehouder	Henk van de Boer
5.	Relatie met (deel-) productnummer	Programma: Ruimtelijk en economische ontwikkeling
		Product: Recreatie en toerisme

		Deelproduct: Recreatie en toerisme (51.070.1 / 63015)
6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Herijking R+V 2008, 17 juni 2008
7.	Reden/bestemmingsdoel reserve	Uitvoering gebiedsgericht beleid (ROM Restopgave, lopende zaken Kaderplan Appelscha, Plattelânsprojecten).
8.	Soort reserve	Bestemmingsreserve
9.	Motief vorming reserve	Bestedingsfunctie
10.	Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	De reserve werd gevoed uit de opgeheven reserve ROM (overheveling van het bedrag). Met ingang van 1-1-2014 is de naam van de reserve Gebiedenbeleid gewijzigd in de reserve Streekagenda.
11.	Looptijd	Startdatum: 2008 Einddatum: 2017
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	De omvang vloeit voort uit de restopgave ROM, Kaderplan Appelscha en nog lopende projecten vanuit Plattelânsprojecten. Daarnaast wordt jaarlijks structureel bijgedragen voor cofinanciering en bureaukosten voor de Streekagenda en dergelijke. In de primitieve begroting 2015-2018 is jaarlijks € 37.000 structureel een uitvoeringsbudget beschikbaar voor de Streekagenda en dus niet meer vanuit de reserve.
13.	Bijzonderheden	Jaarrekening 2017 Vanaf 1-1-2017 was er nog een bedrag van € 65.386 voor de uitvoering van de Streekagenda 2017. Er is in totaal € 13.749 uitgegeven. Het gaat om een bijdrage aan het Wandelnetwerk € 6.440. Dit project is nu afgerond. Een deel van het budget heeft nog betrekking op de uitvoering van de ROM restopgave en de beheerskosten vm Camping Kale Duinen (18.600). Deze moet nog worden afgerond. Verder was er budget beschikbaar voor herinrichting Oude Willem (€ 24.250) Hiervan is in 2017 € 7.309 uitgegeven. In 2017 is besloten om de passantenhaven 'De Uutwiek' te Oldeberkoop over te nemen voor € 21.000. De verwachting is dat in 2018 het restbedrag wordt uitgegeven.
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Gebiedskader Overzicht verplichtingen gebiedenbeleid 2010-2016
15.	Verklaren mutaties in reserve -in 2017	Onttrekkingen: Wandelnetwerk € 6.440 en gebiedsontwikkeling Oude Willem € 7.309, totaal € 13.749.
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	De aankoop van de passantenhaven 'De Uutwiek' zal begin 2018 plaats vinden. De vm Camping Kale Duinen wordt afgewaardeerd en herbestemd (planning 1-1-2019). De herinrichting Oude Willem zal in 2018 afgerond worden.
17.	Verklaren mutaties in reserve voor de komende jaren. (2018-2022)	2018, totaal € 51.636: 1. Gebiedsontwikkeling Oude Willem € 16.940

		2. Vm. camping Kale duinen € 13.696
		3. Aankoop van de passantenhaven 'De Uutwiek' € 21.000
18. Beslispunten		1. Reserve handhaven per 31-12-2017
		2. Onttrekkingen 2017 € 13.749
		3. Geraamde onttrekkingen 2018 € 51.636
		4. De reserve kan naar verwachting 31-12-2018 opgeheven worden.

Reserve strategische projecten

1. Nummer reserve	71707
2. Naam (deel-) PVM-er	Cees van Bruggen
3. Afdeling	Klant & Organisatie
4. Naam portefeuillehouder	Engbert van Esch
5. Relatie met (deel-) productnummer	Programma: 4. Strategische projecten
6. Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Raad 17 juni 2008 (Herijking R+V 2007-2008)
7. Reden/bestemmingsdoel reserve	Deze reserve is in 2008 in eerste instantie gekoppeld aan de Structuurvisie 2009. In de structuurvisie komen thema's voor. Op 9 november 2010 heeft de raad zich uitgesproken over de prioritering van de grote strategische projecten. Deze zijn enerzijds algemeen beschrijvend. Anderzijds wordt ook de meerjarige ambitie verwoord; hiervan maken planning en middelen onderdeel uit. Het is wenselijk dat de planning en middelen vertaald kunnen worden naar de toekomstige beleidsdocumenten.
8. Soort reserve	Bestemmingsreserve
9. Motief vorming reserve	Spaar- en bestedingsfunctie
10. Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	Nadat de algemene reserve en de overige reserves het maximum benodigde niveau hebben bereikt, worden de jaarlijks eventueel vrijvallende middelen toegevoegd aan deze reserve.
11. Looptijd	Startdatum: 17 juni 2008
	Einddatum: onbepaald
12. Gewenste/ noodzakelijke omvang	Een jaarlijkse beoordeling van deze reserve is noodzakelijk aan de hand van nog op te stellen uitgangspunten, inclusief prioritering en wegingscriteria. Hierbij valt te denken aan: verplichtingen ten opzichte van derden, belang van de gemeente, substantiële bijdrage van derden en ontwikkelingsstadium.
13. Bijzonderheden	BDU-subsidie fietspad Hildenberg € 21.129 (baten)
	Onderdeel van het Quickwins Masterplan Appelscha was de aanleg van het fietspad Hildenberg. Hiervoor hebben we een subsidie toegekend gekregen van € 40.000. Via de Sisa 2015 is een bedrag van € 18.871 verantwoord. Het restbedrag van € 21.129 is via Sisa 2016 verantwoord en ontvangen.
	Subsidie quickwin gelden MA € 75.381 (baten)

	<p>Het restantbedrag Quickwin gelden Masterplan Appelscha van € 75.381 is door de provincie overgeheveld naar het uitvoeringsprogramma Streekagenda Zuidoost Fryslân 2017. Besloten is een subsidie te verlenen van maximaal € 75.000 voor de uitvoering van het project 'Hein Mader Kunstroute Ooststellingwerf. De totale projectkosten zijn begroot op € 275.000. In 2017 zijn al kosten gemaakt ter voorbereiding. Het merendeel van de projectkosten worden in de realisatiefase 2018 gemaakt. In 2018 is het vooruit ontvangen subsidiebedrag van € 75.000 geboekt in de algemene dienst en wordt dan verrekend met de projectkosten.</p>
	<p>Masterplan Appelscha N381 gelden (71013)</p>
	<p>Op 24 mei 2016 heeft u ingestemd met de kredietaanvraag Masterplan Appelscha N381-gelden van € 750.000. Deze lasten zijn voor 100% gedekt uit de subsidiegelden die binnen de gebiedsontwikkeling N381 beschikbaar zijn gesteld door de provincie Fryslân. Uit dit krediet worden met name lasten gedekt voor: Bosbergtoeren, chauffeurloos vervoer, Culturele dooradering landschap (beelden Mader) en opzetten coöperatie.</p>
	<p>Lasten € 219.000</p>
	<p>De werkzaamheden zijn in 2016 gestart. In 2017 was voor dit project een bedrag van € 219.000 beschikbaar, € 60.000 voor het project Mader en € 47.000 voor CH2018. De gelden die gereserveerd zijn voor het project Mader en CH2018 binnen het totale -krediet van € 750.000 zijn deels overgeheveld en toegevoegd aan het resterende projectbudget van € 219.000. Dat hield mede verband met de toekenning van de provincie Fryslân van een subsidie van € 75.000 voor het project 'Hein Mader Kunstroute Ooststellingwerf'. In verband met subsidievoorwaarden van de verschillende subsidies is ervoor gekozen om een deel van de projecten onderling over te hevelen. Dit i.v.m. de sluitingstermijn van de subsidies (eind 2017) en de doorlooptijd van onze projecten (bijv. Mader in 2018). In 2017 is een bedrag besteed van € 262.006. Het project is afgesloten op 31 december 2017.</p>
	<p>Baten € 750.000</p>
	<p>In 2017 is € 500.000 bij voorschot ontvangen. In 2018 ontvangen we naar verwachting het restant subsidiebedrag van € 250.000. Op verzoek van de gemeente heeft de provincie Fryslân in 2012 al onderzoekskosten betaald t.b.v. de planontwikkeling van Appelscha Hoog. Een bedrag van € 29.950 moet nog worden terugbetaald en wordt in 2018 bij de afrekening van de subsidie verrekend.</p>
	<p>Masterplan Regio Appelscha 2017-2019 (71030) € 200.000 (lasten)</p>
	<p>In 2017 is een bedrag van € 74.785 aan lasten verantwoord. In afwachting van een definitieve invulling (investeringen en/of lopende uitgaven) van het totale budget van € 700.000 stellen we voor deze lasten in 2017 nog niet ten laste te brengen van deze reserve. In 2018 volgt een bestedingsvoorstel mede naar aanleiding van de wijze van invulling van Appelscha Regio 3.0.</p>
	<p>Vorbereidingskosten Biosintrum € 50.000 (lasten)</p>
	<p>Bij de programmabegroting 2016-2019 heeft u voor 2017 € 50.000 beschikbaar gesteld voor voorbereidingskosten realisatie van het Biosintrum (voorheen Ecommunity Center). In 2017 is in totaal € 83.695 besteed aan voorbereidingskosten. € 55.469 komt t.l.v. deze reserve en € 28.226 komt t.l.v. de reserve Verruiming Werkgelegenheid.</p>
	<p>Wijkvernieuwing Haerenkwartier</p>
	<p>Op 20 februari 2018 heeft u ingestemd met de voorgestelde ontwikkelingsrichting Wijkvernieuwing Haerenkwartier. U heeft een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 200.000. Dit bedrag wordt gedekt uit deze reserve. Voorts heeft u besloten het restant van het projectbudget van € 1,8 miljoen mee te nemen bij de Programmabegroting 2019-2022 (dekking reserve strategische projecten).</p>
14.	<p>Bijlagen welke ten grondslag liggen:</p> <p>Actualisatie R+V 2010-2011 (RB 24-4-2012)</p>
15.	<p>Verklaren mutaties in reserve -in 2017</p> <p>Toevoeging € 521.129:</p> <ol style="list-style-type: none">1. BDU subsidie fietspad Hildenberg € 21.1292. Subsidie Masterplan Appelscha N381 gelden € 500.000 <p>Onttrekking € 317.475:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Masterplan Appelscha N381 (71013) € 262.006

		2. Voorbereidingskosten Biosintrum € 55.469
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	<p>1. Subsidie Masterplan Appelscha N381 gelden: afrekening van € 250.000 vindt plaats in 2018</p> <p>2. Subsidie Streekagenda ZO Fryslân – Hein Mader Kunstroute € 75.000: in 2018 geboekt als vooruit ontvangen, m.i.v. 2018 verrekening via de algemene dienst</p> <p>3. Voorbereidingskosten Biosintrum € 55.469: geringe overschrijding</p> <p>4. Project Mader € 60.000/ CH2018 € 47.000: deels overgeheveld en toegevoegd aan het projectbudget van € 219.000. Ook i.v.m. subsidie Streekagenda ZO Fryslân.</p> <p>5. Masterplan Appelscha N381 (71013) € 219.000: hogere last van € 43.000 zie toelichting punt 4</p> <p>6. Masterplan Regio Appelscha 2017-2019 (71030) € 200.000: In 2017 is een bedrag van € 74.785 aan lasten verantwoord. In afwachting van een definitieve invulling (investeringen en/of lopende uitgaven) van het totale budget van € 700.000 stellen we voor deze lasten in 2017 nog niet ten laste te brengen van deze reserve.</p>
17.	Verklaren mutaties in reserve voor de komende jaren. (2018-2022)	<p>Toevoeging in 2018:</p> <p>Subsidie Masterplan Appelscha N381 gelden: afrekening van € 250.000 vindt plaats in 2018.</p> <p>Onttrekkingen in 2018:</p> <p>Masterplan Regio Appelscha 2017-2019 € 450.000 (overheveling raming 2017 € 200.000+ budget 2018 € 250.000) + afrekening aanvullend bodemonderzoek Appelscha Hoog € 29.950.</p> <p>Wijkvernieuwing Haerenkwartier: voorbereidingskrediet € 200.000. Totaal € 679.950</p> <p>Onttrekking in 2019:</p> <p>Masterplan Regio Appelscha 2017-2019 € 250.000</p> <p>Voorgenomen onttrekking in 2021:</p> <p>Wijkvernieuwing Haerenkwartier: projectbudget € 1.800.000 betrekken bij Programmabegroting 2019-2022.</p>
18.	Beslispunten	<p>1. Reserve handhaven per 31-12-2017</p> <p>2. Toevoegingen 2017 € 521.129</p> <p>3. Onttrekkingen 2017 € 317.475</p> <p>4. Toevoeging 2018 € 250.000</p> <p>5. Onttrekkingen 2018 € 679.950</p> <p>6. Onttrekking 2019 € 250.000</p> <p>7. Voorgenomen onttrekking in 2021: Wijkvernieuwing Haerenkwartier:- projectbudget € 1.800.000 betrekken bij Programmabegroting 2019-2022.</p>

Reserve reorganisatieontwikkelingen

1.	Nummer reserve	71708
2.	Naam (deel-) PVM-er	Marion Verbeek
3.	Afdeling	Klant en Organisatie
4.	Naam portefeuillehouder	Harry Oosterman
5.	Relatie met (deel-) productnummer	Kostenplaats personeelsbudgetten (KPLS101) Personeelsbudgetten Directie (69200/11000)
6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	2004

7.	Reden/bestemmingsdoel reserve	Het opvangen van verplichtingen in de personele sfeer als gevolg van organisatieontwikkelingen.
8.	.Soort reserve	Bestemmingsreserve
9.	Motief vorming reserve	Bestedingsfunctie
10.	Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	Elk jaar bij de actualisatie wordt de reserve opnieuw berekend.
11.	Looptijd	Startdatum: 2004
		Einddatum: onbepaald.
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	In 2004 is een voorziening ingesteld voor het opvangen van de personele kosten organisatieontwikkelingen (notitie 'Risico in beeld'). Volgens het BBV is het niet mogelijk voor boventallig personeel - die nog niet non-actief zijn en waarvoor geen afvloeiingsregeling is getroffen - een voorziening in te stellen. Daarom is besloten voor het opvangen van de kosten - 'oude gevallen' tot 2011 - een reserve in te stellen (besluit vaststelling jaarrekening 2005).
		Bij de behandeling van de jaarstukken 2012 is besloten het doel van de reserve te wijzigen, hierdoor wordt de omvang van de reserve jaarlijks bepaald.
13.	Bijzonderheden	Jaarrekening 2017
		De onttrekking voor 2017 bedraagt € 103.696. Dit is € 9.704 minder dan begroot.
		Elk jaar bij de actualisatie van reserves wordt een nieuwe doorrekening gemaakt. De berekening die is uitgevoerd voor de periode 2018-2021. De berekening is gemaakt op basis van de bekende verplichtingen en een inschatting hoe de kansen van de betrokkenen liggen op de arbeidsmarkt. De omvang van de reserve is voor deze periode toereikend.
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Memo bovenformatieven financiële zaken 2017
15.	Verklaren mutaties in reserve- in 2017	Onttrekking in 2017 € 103.696
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	De onttrekking is lager omdat één van de betrokkenen ziek is, wel schort onze verplichting op naar achteren.
17.	Verklaren mutaties in reserve voor de komende jaren. (2018-2022)	Onttrekking
		2018 € 112.280
		2019 € 55.200
		2020 € 30.000
18.	Beslispunten	1. Reserve handhaven per 31 december 2017.
		2. Onttrekking in 2017 € 103.696.
		3. Onttrekkingen in 2018 € 112.280, 2019 € 55.220 en 2020 € 30.000.

Reserve sociaal domein

1.	Nummer reserve	71709
2.	Naam (deel-) PVM-er	Arjen Bouland
3.	Afdeling	Mens en Omgeving
4.	Naam portefeuillehouder	Engbert van Esch
5.	Relatie met (deel-) productnummer	Programma: 1 Sociaal Domein
		Product: Jeugd, WMO en Participatie

		Deelproduct:
6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	2006
7.	Reden/bestemmingsdoel reserve	Opvangen tekorten of overschotten bij de uitvoering van de 3 decentralisatietaken (Jeugd, Wmo en Participatie).
8.	Soort reserve	Bestemmingsreserve
9.	Motief vorming reserve	Bestedingsfunctie
10.	Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	Tekorten of overschotten bij de uitvoering van 3 decentralisaties komen ten laste/ten gunste van de reserve.
11.	Looptijd	Startdatum: 2006
		Einddatum: onbepaald
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	Financieel plafond van de reserve: in lijn met het tekort op het Sociaal Domein van enig jaar. Jaarlijks wordt bij het opstellen van de begroting het tekort opnieuw ingeschat.
13.	Bijzonderheden	Jaarrekening 2014
		Bij de 2 ^e marap 2014 is door de Raad ingestemd met het hernoemen van de reserve WMO naar reserve Sociaal Domein.
		Daarbij is besloten het financieel plafond van € 1,5 miljoen te laten vervallen.
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Zie documentatie
15.	Verklaren mutaties in reserve in 2017	Onttrekkingen: € 3.711.213
		1. Hulp in de huishouding € 49.106
		2. Bouwopdracht projectdirecteur GBT € 227.963
		3. Bouwopdracht tbv inrichting GBT € 775
		4. Beleid Sociaal Domein € 19.050
		5. Ondersteuning centrale beleidsvoering € 30.000
		6. Uitvoeringscapaciteit post./div € 17.500
		7. Uitvoeringscapaciteit SD € 53.211
		8. WMO nieuw SVB € 326.000
		9. Jeugd Nieuw SVB € 64.320
		10. Uitvoeringscapaciteit afd K&O: € 2.287
11. Participatiebudget € 200.000		

		12. Minder eigen bijdragen obv landelijke regels (cf marap) € 50.000
		13. Hogere last i.v.m. afrekening subsidies over 2016 (cf marap) € 15.000
		14. Hogere onttrekking i.v.m. afrekeningen Jeugd/WMO € 2.656.000
		Toevoegingen: € 186.500, waarvan € 116.500 al middels berap en marap aangegeven.
		1. Woningaanpassingen € 75.000
		2. Maatwerkvoorzieningen € 80.000
		3. Vrijwilligersbeleid € 15.000
		4. Vergoedig recres WMO € 16.500
14	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	Lagere uitgaven HH € 220.000
		Bouwopdracht + overige soorten werkzaamheden GBT lopen nog door in 2018 (€ 437.442)
17.	Verklaren mutaties in reserve voor de komende jaren. (2018-2022)	Onttrekkingen 2018 -ter hoogte van € 944.690
		1. € 269.000 voor huishoudelijke hulp
		2. € 200.000 voor het ongedeeld participatiebudget
		3. € 20.959 voor dyslexie en dyscalculie (voor 2018 tm 2020)
		4. € 437.442 uitvoeringscapaciteit GBT en herinrichting
		5. € 17.289 Uitvoeringscapaciteit SD
18.	Beslispunten	1. In te stemmen met de onttrekkingen 2017 € 3.711.213:
		a. Hulp in de huishouding € 49.106
		b. Bouwopdracht projectdirecteur GBT € 227.963
		c. Bouwopdracht tbv inrichting GBT € 775
		d. Beleid Sociaal Domein € 19.050
		e. Ondersteuning centrale beleidsvoering € 30.000
		f. Uitvoeringscapaciteit post./div € 17.500
		g. Uitvoeringscapaciteit SD € 53.211
		h. WMO nieuw SVB € 326.000

		i. Jeugd Nieuw SVB € 64.320
		j. Uitvoeringscapaciteit afd K&O: € 2.287
		k. Participatiebudget € 200.000
		l. Minder eigen bijdragen obv landelijke regels (cf marap) € 50.000
		m. Hogere last i.v.m. afrekening subsidies over 2016 (cf marap) € 15.000
		n. Hogere onttrekking i.v.m. afrekeningen Jeugd/WMO € 2.656.000
		2. In te stemmen met de toevoegingen 2017 € 186.500:
		a. Woningaanpassingen € 75.000
		b. Maatwerkvoorzieningen € 80.000
		c. Vrijwilligersbeleid € 15.000
		d. Vergoeding regres WMO € 16.500
		3. In te stemmen met de onttrekkingen voor 2018 € 944.690:
		a. Huishoudelijk hulp € 269.000
		b. Ongedeeld participatiebudget € 200.000
		c. Dyslexie en dyscalculie € 20.959
		d. Uitvoeringscapaciteit GBT en herinrichting € 437.442
		e. Uitvoeringscapaciteit SD € 17.289

Reserve riolering

1.	Nummer reserve	71710
2.	Naam (deel-) PVM-er	Gertjan Warrink
3.	Afdeling	Klant en organisatie
4.	Naam portefeuillehouder	Henk van de Boer
5.	Relatie met (deel-) productnummer	Programma: P8 Inrichting Leefomgeving
		Product: P58.160 Riolering
		Deelproducten: P58.160.1 Rioleringen, P58.160.2 Rioolheffing en P58.160.3 Baatbelasting
6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	15 december 2009, verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2014 (vGRP 2010-2014)
7.	Reden/bestemmingsdoel reserve	Efficiencysresultaten riolering
8.	Soort reserve	Bestemmingsreserve

9.	Motief vorming reserve	Egalisatiemotief
10.	Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	Op basis van het op 17 maart 2015 vastgestelde Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2024 vinden er toevoegingen en onttrekkingen plaats. Efficiencyresultaten worden verrekend met deze reserve. Bij vaststelling van een nieuw GRP in 2019 wordt besloten hoe het aanwezige saldo van deze reserve wordt ingezet.
11.	Looptijd	Startdatum: 31 december 2009 Eindtijd onbepaald
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	N.v.t.
13.	Bijzonderheden	In maart 2015 is het nieuwe GRP 2015-2019 vastgesteld. Een onderdeel hiervan is dat er op 31-12-2014 een voorziening is ingesteld en dat deze is gevoed met het saldo van deze reserve per 31-12-2014. Deze reserve blijft gehandhaafd en wordt gevoed met efficiencyresultaten van de riolering.
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen:	GRP 2015-2019 Raadsvoorstel en -besluit 17 maart 2015
15.	Verklaren mutaties in reserve– in 2017	Toevoeging € 134.459
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	Er is een toevoeging van € 134.459 vanuit de (voorziening) riolering omdat dit per saldo het voordeel is op de investeringen in vrijverval rioleringen 2015-2017.
17.	Verklaren mutaties in reserve voor de komende jaren. (2018-2028)	Nog niet bekend
18.	Beslispunten	1. Reserve handhaven per 31-12-2017 2. Toevoeging in 2017 € 134.459

Reserve overheveling budgetten

1.	Nummer reserve	71711
2.	Naam (deel-) PVM-er	Annie van de Boer
3.	Afdeling	Klant en Organisatie
4.	Naam portefeuillehouder	Engbert van Esch
5.	Relatie met (deel-) productnummer	Diverse deelproducten
6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Onbekend
7.	Reden/bestemmingsdoel reserve	Overheveling van budgetten naar een eerstvolgend begrotingsjaar.
8.	Soort reserve	Bestemmingsreserve
9.	Motief vorming reserve	Bestedingsfunctie
10.	Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	De reserve wordt jaarlijks gevoed, nadat besluitvorming door de raad in december heeft plaatsgevonden. De omvang wordt bepaald aan de hand van een inventarisatie.
11.	Looptijd	Startdatum: onbekend Einddatum: onbepaald
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	Deze reserve is jaren geleden ingesteld voor het reguleren van niet bestede budgetten in het lopende begrotingsjaar. Wanneer besteding van beschikbare budgetten in het begrotingsjaar onmogelijk is en uitvoering pas in het volgende begrotingsjaar kan plaatsvinden, dan fungeert deze reserve als een administratieve schakel om dat mogelijk te maken. De budgetten worden in het lopende dienstjaar verlaagd en toegevoegd aan de reserve. Aan het begin van het nieuwe begrotingsjaar worden de budgetten weer toegevoegd aan de desbetreffende (deel-)producten, zodat de reserve weer op nul staat.
13.	Bijzonderheden	In de raad van 15 december 2009 is besloten dat aan het overhevelen van budgetten de volgende voorwaarden zijn verbonden: <ul style="list-style-type: none"> · Contractuele afspraken zijn gemaakt, maar waarvan nog geen levering of dienst in het oorspronkelijke jaar heeft plaatsgevonden; · Er wordt voldaan aan de criteria Onvoorzien, Onuitstelbaar en Onvermijdbaar '); · College- of directiebesluit: bijvoorbeeld in geval van vertraging in de uitvoering.

		'1) Wat wordt hieronder verstaan?:
		Onvoorzien
		Omstandigheden, die ten tijde van het beschikbaar stellen van het budget niet bekend waren.
		Onvermijdbaar en Onuitstelbaar
		Er zou niet worden voldaan aan een wettelijke verplichting;
		Er zou onrechtmatig worden gehandeld;
		Er zou een (onverantwoorde) onveilige situatie ontstaan;
		Er zou niet worden voldaan aan contractuele verplichtingen;
		Er zijn bestuurlijk concrete afspraken gemaakt of concrete toezeggingen gedaan.
		Daarnaast is budgetoverheveling in principe maar voor één jaar toegestaan. Budgetten kunnen dus niet jarenlang achtereen worden overgeheveld. Het minimumbedrag voor overheveling is € 5.000. Bedragen beneden de € 5.000 worden dus niet overgeheveld.
		Tevens geldt de budgetoverheveling alleen voor exploitatiebudgetten. Niet afgesloten investeringsbudgetten van projecten worden automatisch overgeheveld. Dat geldt eveneens voor budgetten, die worden gedekt uit reserves en voorzieningen of waartegenover middelen van derden staan met een specifieke bestedingsverplichting. De beoordeling en verwerking daarvan heeft plaats bij de eerstkomende nota herziening reserves en voorzieningen bij de jaarrekening.
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Overzichten van de overgeheveld budgetten zijn te vinden bij de begrotingswijzigingen.
15.	Verklaren mutaties in reserve -in 2017	<p>Toevoeging:</p> <p>Op 20 december 2017 besloot de raad om € 526.500 over te hevelen naar 2018. Dit betreft:</p> <ol style="list-style-type: none">1. € 20.000 Bestemmingsplan Prikkedam2. € 150.000 Armoedebeleid3. € 40.000 GIDS-gelden4. € 18.000 Lokaal stimuleringsbeleid5. € 85.000 Milieubeleid6. € 101.500 Gezond in de wijk7. € 112.000 Middelen ICT dienstverlening <p>Onttrekking:</p> <p>De raad heeft op 20 december 2016 besloten de volgende budgetten van 2016 voor een totaal bedrag van € 576.900 over te hevelen naar 2017. Deze zijn nu weer onttrokken:</p> <ol style="list-style-type: none">1. € 10.000 Lokaal stimuleringsbeleid2. € 104.000 Project Gezond in de Wijk3. € 32.000 Project Totaal digitaal4. € 7.000 Advieswerk verzelfstandiging gebiedsteams5. € 30.000 Budget dorpsuizen6. € 47.000 Bestemmingsplan Prikkedam7. € 44.232 Bouw backoffice Sociaal Domein8. € 17.668 Bijdrage aan Opsterland bouw backoffice9. € 60.000 GIDS-gelden Wijkleerteam10. € 175.000 ICT dienstverlening

		11. € 50.000 Regeling compensatie eigen risico
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	n.v.t.
17.	Verklaren mutaties in reserve voor de komende jaren. (2018-2022)	n.v.t.
18.	Beslispunten	1. Reserve handhaven per 31 december 2017.
		2. Toevoeging 2017 € 526.500 conform raadsbesluit 20 december 2017.
		3. Onttrekking 2017 € 576.900 conform raadsbesluit 20 december 2016.
		4. Onttrekking 2018 € 526.500 conform raadsbesluit 20 december 2017.

Reserve monumenten

1.	Nummer reserve	71712
2.	Naam (deel-) PVM-er	Marianne de Wilde
3.	Afdeling	Mens en Omgeving
4.	Naam portefeuillehouder	Sierd de Boer
5.	Relatie met (deel-) productnummer	Programma: 3-Ruimtelijke en economische ontwikkelingen
		Product: Bouwen en Wonen
		Deelproduct: Omgevingsvergunningen
		Monumenten vergunningen (P56.110.1)
6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	13 november 2012 (Amendement)
7.	Reden/bestemmingsdoel reserve	Jaarlijks wordt € 25.000 beschikbaar gesteld in de exploitatiebegroting ten behoeve van subsidie, waardoor provinciale middelen kunnen worden verkregen. Hierdoor wordt het monumentenbeleid weer gestimuleerd en kunnen aanvragers financiële ondersteuning krijgen.
8.	Soort reserve	Bestemmingsreserve
9.	Motief vorming reserve	Spaar- en bestedingsfunctie
10.	Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	Deze reserve is ingesteld bij de behandeling van de Programmabegroting 2013-2016 via een amendement. Met ingang van de exploitatiebegroting 2013 is een structureel budget opgevoerd van € 25.000 voor subsidies monumenten. Het niet bestede deel van deze subsidie wordt toegevoegd aan deze reserve.
11.	Looptijd	Startdatum: 1 januari 2013
		Einddatum: onbepaald
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	De maximale omvang van deze reserve is vastgesteld op € 100.000 (vier maal het jaarbudget) (besluit jaarrekening 2013)
13.	Bijzonderheden	Het- beleid op het gebied van monumenten en erfgoedbeleid is op orde. Voor de goede advisering en beoordeling van de monumenten maakt de gemeente gebruik van de kennis en kunde van Steunpunt Monumentenzorg Fryslân. De wettelijke taken worden uitgevoerd en gemeentelijke monumentenlijst met de bijbehorende subsidieverordening werkt zoals het moet. Jaarrekening 2017
		In mei 2017 (raadscommissie Ruimte) bent u door ons geïnformeerd over het monumentenbeleid. Conclusie: tot dusverre is het jaarlijks beschikbare subsidiebedrag voldoende gebleken om de aanvragen te honoreren. De komende periode wordt ingezet om het erfgoed breed onder de aandacht te brengen. Mogelijk leidt dat tot een toename van subsidieaanvragen en -verstrekkingen.
		In 2017 is per saldo € 1.353 besteed aan subsidies monumenten. Het niet bestede deel van € 23.647 wordt toegevoegd aan de reserve.
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Amendement d.d. 13 november 2012
15.	Verklaren mutaties in reserve— in 2017	Toevoeging niet bestede deel subsidie monumenten € 23.647
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	€ 9.927 van de beschikbare € 25.000 is toegekend aan subsidies monumenten. Ingetrokken aanvragen/lagere definitieve toekenningen € 8.574. Per saldo € 1.353.
		Het restant wordt toegevoegd aan de reserve.

17.	Verklaren mutaties in reserve voor de komende jaren. (2018-2022)	2018-2022: nog niet bekend
		Jaarlijks is € 25.000 structureel beschikbaar in de begroting
18.	Beslispunten	1. Reserve handhaven per 31-12-2017
		2. Toevoegen 2017 € 23.647

Reserve inbraakpreventie

1.	Nummer reserve	71713
2.	Naam (deel-) PVM-er	Hillie Schaap
3.	Afdeling	Mens en Omgeving
4.	Naam portefeuillehouder	H. Oosterman
5.	Relatie met (deel-) productnummer	Integrale veiligheid (60700/34300 en 60700/61000).
6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Bij vaststelling jaarrekening 2015
7.	Reden/bestemmingsdoel reserve	Aanschaf preventie truck
8.	Soort reserve	Bestemmingsreserve
9.	Motief vorming reserve	Een subsidie mag volgens de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording niet in mindering worden gebracht op het materieel vast actief. Het bedrag van de subsidie wordt dan ook in een reserve verantwoord. De jaarlijkse afschrijvingslasten en exploitatielasten worden ten laste van deze reserve verantwoord.
10.	Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	Jaarlijkse afschrijvingslasten en exploitatielasten in mindering brengen.
11.	Looptijd	Startdatum: 31 december 2015
		Einddatum:
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	€ 110.000
13.	Bijzonderheden	Aanschaf van en het uitvoeren van het beheer van de inbraakpreventietruck met subsidie van het Ministerie van Veiligheid en Justitie in samenwerking met de politie en de 59 gemeenten van de drie noordelijke provincies Friesland, Drenthe en Groningen voor de periode van vier jaar.
		Per 1 maart 2017 is de preventietruck kosteloos overgedragen aan de politie tegen een symbolische waarde van € 1. Naast de huidige activiteiten wordt de truck dan voor meer activiteiten ingezet. De boekwaarde van de truck valt op dat moment weg tegen de stand van de reserve. De reserve kan daarna worden opgeheven.
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen:	B&W voorstel met bijlagen (beschikking Rijkssubsidie)
15.	Verklaren mutaties in reserve— in 2017	Onttrekking: € 20.891: -€ 10.382 kapitaallasten en € 10.509 exploitatielasten
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	Onttrekking is iets hoger door hogere exploitatielasten (€ 500).
17.	Verklaren mutaties in reserve voor de komende jaren. (2018-2022)	Onttrekking 2018: € 66.702. Eind maart 2018 is de preventietruck overgedragen aan de politie. De reserve wordt gebruikt voor het afboeken van de truck.
18.	Beslispunten	1. Onttrekking 2017: € 20.891
		2. Onttrekking 2018 € 66.702
		3. Reserve opheffen per 31-12-2018

Reserve verruiming werkgelegenheid

1.	Nummer reserve	71715
2.	Naam (deel-) PVM-er	Bart Sieben
3.	Afdeling	Mens en Omgeving
4.	Naam portefeuillehouder	Harry Oosterman
5.	Relatie met (deel-) productnummer	Programma: Ruimtelijke en economische ontwikkeling
		Product: Economische aangelegenheden
		Deelproduct: Economische aangelegenheden (P51.060.1/66010/66011)
6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	In de jaren 80
7.	Reden/bestemmingsdoel reserve	Verruiming van de werkgelegenheid
8.	Soort reserve	Bestemmingsreserve
9.	Motief vorming reserve	Het stimuleren van de werkgelegenheid
10.	Wijze van voeding van reserve/ wijze van beschikking van de reserve	N.v.t.
11.	Looptijd	Startdatum: begin jaren 80 (zie notitie Evenwichtig vermogen R+V)
		Einddatum: reserve opheffen per 31-12-2015
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	In de jaren 80 is op initiatief van de raad € 68.000 uitgetrokken voor verruiming van de werkgelegenheid in de gemeente. Het in 2006 uitgegeven bedrag is besteed aan subsidie voor het onderzoek naar de detailhandel, dit om te komen tot een gezamenlijke detailhandelsvisie voor Oosterwolde. Dat moet mede een instrument worden voor allerlei planologische afwegingen.
13.	Bijzonderheden	De raad heeft besloten in de vergadering van juni 2013 de reserve geheel aan te wenden voor de voorbereidende werkzaamheden en onderzoeken voor het mogelijk oprichten van de coöperatie BIOBASE.
		Jaarrekening 2016
		Het restant van de reserve is gebruikt voor o.a. juridisch (contractvorming met Ecommunitypark BV) en belastingtechnisch advies.
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Mededeling aan de Raad, d.d. 10-10-2012
		Onderwerp: Reserve verruiming werkgelegenheid.
		Raadsbesluit d.d. 25 juni 2013, nr. B5
15.	Verklaren mutaties in reserve— in 2017	Onttrekking € 28.226. Laatste restant is ingezet voor o.a. juridisch (contractvorming met Ecommunitypark BV) en belastingtechnisch advies.
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	N.v.t.
17.	Verklaren mutaties in reserve voor de komende jaren. (2018-2022)	Reserve is opgemaakt en daarom niet meer beschikbaar vanaf 2018.
18.	Beslispunten	1. Onttrekking in 2017 € 28.226
		2. Reserve opheffen per 31-12-2017

Toelichting per voorziening

Voorziening oninbare debiteuren

1.	Nummer voorziening	71800
2.	Naam (deel-) PVM-er	Jitze Heikamp
3.	Afdeling	Klant en Organisatie

4.	Naam portefeuillehouder	Engbert van Esch
5.	Relatie met (deel-) productnummer	Programma:
		Product:
		Deelproduct: IP 1001
6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Onbekend
7.	Reden/bestemmingsdoel voorziening	Oninbare vorderingen van debiteuren
8.	Soort voorziening	Concrete verplichtingen en/of verliezen en/of bestaande risico's
9.	Motief vorming voorziening	Risicofunctie
10.	Wijze van voeding van voorziening/ wijze van beschikking van de voorziening	Exploitatie
11.	Looptijd	Startdatum: onbekend
		Einddatum: onbepaald
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	De voorziening wordt als volgt gevormd:
		Belastingdebiteuren:
		Ouder dan 2 jaar: 80% oninbaar
		Tussen 1 en 2 jaar: 50% oninbaar
		Ouder dan 6 maanden: 10% oninbaar
Voor de overige vorderingen wordt een voorziening gevormd op basis van beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen ouder dan drie maanden.		
13.	Bijzonderheden	Jaarrekening 2017
		Er is in 2017 een bedrag van € 104.636,65 aangewend. Volgens de berekeningen dient de voorziening per ultimo 2017 € 316.485 te zijn. Uitgesplitst naar handelsdebiteuren (€ 41.849) en belastingdebiteuren (€ 274.636). Dat houdt in dat er in 2017 € 3.137 vrijvalt van de voorziening.
		De verhouding in percentages voor de handelsdebiteuren en belastingdebiteuren zijn per 31-12-2017 13% en 87%.
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Excelsheet berekening voorziening
		Stukken betreffende aanwendungen voorziening
15.	Verklaren mutaties in voorziening in 2017	Aanwending van de voorziening in 2017 € 104.636,65
		Vrijval van de voorziening in 2017 € 3.137
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	De berekeningen zijn conform het bepaalde uitgevoerd.
17.	Verklaren mutaties in voorziening voor de komende jaren. (2018-2022)	2018-2021: nog niet bekend.
18.	Beslispunten	1. Handhaven voorziening per 31-12-2017
		2. Vrijval van de voorziening € 3.137
		3. Aanwending van de voorziening in 2017 € 104.636,65

Voorziening oninbare debiteuren SoZaWe

1.	Nummer voorziening	71801
2.	Naam (deel-) PVM-er	Arjen Bouland
3.	Afdeling	Mens en Omgeving
4.	Naam portefeuillehouder	Engbert van Esch
5.	Relatie met (deel-) productnummer	Programma: Sociale Zekerheid
		Product: Inkomensverstrekking
		Deelproduct: WWB, loaw, loaz en bijzondere bijstand
6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Bij jaarrekening 2004
7.	Reden/bestemmingsdoel voorziening	Oninbare vorderingen cliënten SoZaWe
8.	Soort voorziening	Concrete verplichtingen en/of verliezen en/of bestaande risico's
9.	Motief vorming voorziening	Risicofunctie
10.	Wijze van voeding van voorziening/ wijze van beschikking van de voorziening	Ten laste van de exploitatie
11.	Looptijd	Startdatum: 2004
		Einddatum: onbepaald
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	Op basis van een individuele inschatting van debiteuren > 1.500 en waarvan de vordering niet ontstaat/muteert in verantwoordingsjaar wordt de vereiste stand van de voorziening berekend. Daarnaast geldt dat voor vorderingen WWB de vorderingen (niet ontstaan in het boekjaar) voor 75% worden voorzien.
13.	Bijzonderheden	
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Berekening stand voorziening
15.	Verklaren mutaties in voorziening in 2017	Dotatie € 163.760
		Aanwending € 180.798
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	
17.	Verklaren mutaties in voorziening voor de komende jaren. (2018-2022)	
18.	Beslispunten	1. In te stemmen met de dotatie van € 163.760
		2. In te stemmen met de aanwending van € 180.798

Voorziening onderhoud gymlokalen

1.	Nummer voorziening	71900
2.	Naam (deel-) PVM-er	Jan Willem van Vaals
3.	Afdeling	Mens en Omgeving
4.	Naam portefeuillehouder	Harry Oosterman
5.	Relatie met (deel-) productnummer	P53.300.2 Gymnastieklokalen
6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	23 oktober 2007 (Integraal Huisvesting Plan Onderwijs 2008-2011)
7.	Reden/bestemmingsdoel voorziening	Uitvoeren onderhoud gymlokalen
8.	Soort voorziening	Onderhoudsegalisatie

9.	Motief vorming voorziening	Egalisatie onderhoudsbedragen
10.	Wijze van voeding van voorziening/ wijze van beschikking van de voorziening	Jaarlijkse dotatie van € 25.000
11.	Looptijd	Startdatum: 1 januari 2008 Einddatum: onbepaald
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	In 2014 is de MOP 2015-2024 opgesteld voor gymnastieklokalen Deze MOP is de basis voor aanwendingen en dotaties aan deze voorziening.
13.	Bijzonderheden	De naam is in 2015 gewijzigd in "Voorziening onderhoud gymlokalen".
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Excelsheet MOP 2015-2024 (totaalcijfers) en MOP 2015-2024.
15.	Verklaren mutaties in voorziening in 2017	Dotatie € 25.000 Aanwending € 6.004
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	Er is voor € 29.505 minder uitgegeven omdat het planmatig onderhoud (= schilderwerk) een jaar is uitgesteld. Dit werk wordt in 2018 uitgevoerd.
17.	Verklaren mutaties in voorziening voor de komende jaren. (2018-2022)	1. 2018: Aanwending € 29.505 (uitgesteld onderhoud uit 2017) en € 16.794 volgens de MOP: € 46.299 2. 2019 Aanwending € 12.706 3. 2020 Aanwending € 144.728 4. 2021 Aanwending € 20.420 5. 2022 Aanwending € 11.806 Dotatie 2018-2022 jaarlijks € 25.000
18.	Beslispunten	1. Voorziening handhaven per 31 december 2017 2. Dotatie in 2017 van € 25.000 o.b.v. MOP 2015-2024 3. Aanwending in 2017 in totaal € 6.004 4. Dotatie 2018-2022 jaarlijks € 25.000 5. Aanwending in 2018 € 29.505 (uitgesteld onderhoud uit 2017) en € 16.794 volgens de MOP 2015-2024; in 2019 € 12.706; in 2020 € 144.728; in 2021 € 20.420; in 2022 € 11.806

Voorziening onderhoudsgelden Kompaan

1.	Nummer voorziening	71901
2.	Naam (deel-) PVM-er	Jan Willem van Vaals
3.	Afdeling	Mens en Omgeving
4.	Naam portefeuillehouder	Sierd de Boer
5.	Relatie met (deel-) productnummer	P52.310.1 Welzijn en Sportaccommodaties
6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	19 mei 2009 (Jaarrekening 2008 en herijking reserves en voorzieningen 2008-2009)
7.	Reden/bestemmingsdoel voorziening	Onderhoudsegalisatie
8.	Soort voorziening	Onderhoudsegalisatie
9.	Motief vorming voorziening	Egalisatie onderhoudsbedragen

10.	Wijze van voeding van voorziening/ wijze van beschikking van de voorziening	Jaarlijkse dotatie op basis van MOP inclusief BTW
11.	Looptijd	Startdatum: 1-1-2008
		Einddatum: onbepaald
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	Zie Meerjarenonderhoudsplan 2017-2026. De jaarlijkse dotatie bedraagt met ingang van 2017 € 16.000.
13.	Bijzonderheden	Er is een nieuwe MOP (2017-2026) opgesteld.
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen:	MOP 2013-2017 (t/m 2016); vanaf 2017 de MOP 2017-2026.
15.	Verklaren mutaties in voorziening in 2017	Dotatie € 16.000
		Aanwending € 11.530
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	Zowel bouwkundig als installatietechnisch (= cv installatie en mechanische afzuiging) onderhoud is uitgesteld, dit werk wordt in 2018 uitgevoerd. Daardoor zijn de uitgaven € 11.879 lager dan geraamd.
17.	Verklaren mutaties in voorziening voor de komende jaren. (2018-2022)	2018: Aanwending € 11.879 (uitgesteld onderhoud uit 2017) en € 1.839 volgens de MOP 2017-2026: totaal € 13.718
		2019: Aanwending € 1.839
		2020: Aanwending € 96.939
		2021: Aanwending € 2.202
		2022: Aanwending € 12.139
		Dotatie 2018-2022 jaarlijks € 16.000
18.	Beslispunten	1. Voorziening handhaven per 31 december 2017
		2. Dotatie in 2017 € 16.000 o.b.v. MOP 2017-2026
		3. Aanwending in 2017 € 11.530
		4. Dotatie 2018-2022 jaarlijks € 16.000
		5. Aanwending 2018 € 11.879 (uitgesteld onderhoud uit 2017) en € 1.839 volgens de MOP 2017-2026; 2019 € 1.839; 2020 € 96.939; 2021 € 2.202 en 2022 € 12.139

Voorziening onderhoudsgelden Steegdenhal

1.	Nummer voorziening	71902
2.	Naam (deel-) PVM-er	Jan Willem van Vaals
3.	Afdeling	Mens en Omgeving
4.	Naam portefeuillehouder	Sierd de Boer

5. Relatie met (deel-) productnummer	Programma: 2
	Product: P52.310 Welzijn en Sportaccommodaties
	Deelproduct: P52.310.1 Welzijn en sportaccommodaties (62513)
6. Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	19 mei 2009 (Jaarrekening 2008 en herijking reserves en voorzieningen 2008-2009)
7. Reden/bestemmingsdoel voorziening	Uitvoeren toekomstig onderhoud
8. Soort voorziening	Onderhoudsegalisatie
9. Motief vorming voorziening	Egalisatie onderhoudsbedragen
10. Wijze van voeding van voorziening/ wijze van beschikking van de voorziening	Jaarlijkse dotatie. Daarnaast wordt de jaarlijkse dotatie verlaagd met 21% BTW.
11. Looptijd	Startdatum: 1 januari 2008
	Einddatum: onbepaald
12. Gewenste/ noodzakelijke omvang	Zie MOP 2017-2026. De jaarlijkse dotatie bedraagt met ingang van 2017 € 15.500.
13. Bijzonderheden	Jaarrekening 2016
	Er is een nieuwe MOP opgesteld (2017-2026), in 2016 moet een extra storting plaatsvinden van ± € 90.000 in verband met renovatie liftinstallatie in 2017.
	Jaarrekening 2017
	In 2017 is een nieuwe Exploitatieovereenkomst opgesteld en ondertekend over de periode 2018-2027.
14. Bijlagen welke ten grondslag liggen:	MOP 2014-2017 (t/m 2016); vanaf 2017 de MOP 2017-2026.
15. Verklaar mutaties in voorziening in 2017	Dotatie € 15.500
	Aanwending € 25.307
16. Verklaar afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	Er is € 83.023 minder aangewend dan begroot. De verplichtingen voor de renovatie ad. € 67.000 van de lift zijn in 2017 aangegaan; in 2017 is € 10.000 uitgegeven, in 2018 wordt de resterende € 57.000 betaald. Er was voor € 12.730 uitstelbaar bouwkundig onderhoud, dit wordt in 2018 uitgevoerd en betaald. Een deel van het installatietechnisch onderhoud is uitgesteld naar 2018 (€ 13.293).
17. Verklaar mutaties in voorziening voor de komende jaren. (2018-2022)	2018: Aanwending € 83.023 (verplichtingen en uitgesteld onderhoud in 2017) en € 19.651 volgens MOP 2017-2026; totaal € 102.674
	2019: Aanwending € 5.051
	2020: Aanwending € 19.361

		2021: Aanwending € 8.801
		2020: Aanwending € 38.501
		Dotatie 2018-2022 jaarlijks € 15.500
18. Beslispunten		1. Voorziening handhaven per 31 december 2017
		2. Dotatie in 2017 € 15.500
		3. Aanwending in 2017 € 25.307
		4. Dotatie 2018-2022; jaarlijks € 15.500
		5. Aanwending 2018 € 83.023 (verplichtingen en uitgesteld onderhoud in 2017) en € 19.651 volgens MOP 2017-2026; 2019 € 5.051; 2020 € 19.361; 2021 € 8.081 en 2022 € 38.501

Voorziening onderhoud sportaccommodaties 3B's

1. Nummer voorziening	71903
2. Naam (deel-) PVM-er	Jan Willem van Vaals
3. Afdeling	Mens en Omgeving
4. Naam portefeuillehouder	Sierd de Boer
5. Relatie met (deel-) productnummer	Programma: 2
	Product: P52.310 Welzijn en Sportaccommodaties Deelproduct: P52.310.1 Welzijn en sportaccommodaties (Bongerd, Boekhorst en Bosbad - 62511)
6. Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Raadsvoorstel 24 mei 2011 (Jaarrekening 2010)
7. Reden/bestemmingsdoel voorziening	Uitvoeren toekomstig onderhoud sportaccommodaties 2 B's en onderhoud Bosbad
8. Soort voorziening	Onderhoudsegalisatie
9. Motief vorming voorziening	Egalisatie onderhoudsbedragen
10. Wijze van voeding van voorziening/ wijze van beschikking van de voorziening	Vanaf 2016 vindt geen jaarlijks dotatie meer plaats, omdat het saldo van voorziening per 1-1-2016 toereikend is om de geraamde jaarlijkse onttrekkingen (zie MOP 2017-2026) te bekostigen.
11. Looptijd	Startdatum: 1 januari 2010
	Einddatum: onbepaald
12. Gewenste/ noodzakelijke omvang	Onderhoudsbehoefte 2017 t/m 2016 € 1.695.056 o.b.v. MOP 2017-2026 en t/m 2031 € 2.226.776 .
13. Bijzonderheden	De gemeente Ooststellingwerf laat de 3 sportaccommodaties (de Bongerd in Haulerwijk, het sportcomplex de Boekhorst in Oosterwolde en het Bosbad te Appelscha) door een derde partij (Laco) exploiteren tot en met 31-12-2016. De sporthal de Bongerd en het sportcomplex de Boekhorst zijn in eigendom van de gemeente. Het Bosbad te Appelscha is in eigendom van de stichting Bosbad Appelscha. Het eigendom van de grond van het Bosbad berust bij Staatsbosbeheer.
	In 2016 is een nieuwe Exploitatieovereenkomst getekend voor de 2 B's (= sportcomplex de Boekhorst en sporthal de Bongerd)– voor een periode van vijf jaar.
	Over de periode 2008 t/m 2013 is flink gespaard voor planmatig onderhoud conform de toen geldende MOP.
	Op basis van de Vaststellingsovereenkomst van juli 2013, die geldt t/m 2016, is een nieuwe MOP opgesteld die betrekking had op alle onderhoud (= regulier onderhoud, herstelwerkzaamheden, onderhoud a.g.v. Arbo, veiligheids-, milieu- en hygiënevoorschriften en eventuele

		andere voorschriften die dwingend gelden).
		Op basis van het b&w-besluit van 20 aug 2014 zijn de uitgaven hiervoor vastgesteld tot maximaal € 140.000 per jaar en is de jaarlijkse storting bepaald op € 143.700.
		De nieuwe MOP 2017-2026 heeft als uitgangspunt de NEN 2767 en behelst alleen het planmatig onderhoud. Vanaf 2016 vindt geen jaarlijks dotatie meer plaats, omdat het saldo van voorziening per 1-1-2016 toereikend is om de geraamde jaarlijkse onttrekkingen (zie MOP 2017-2026) te bekostigen.
		Jaarrekening 2017
		Stichting Bosbad Appelscha heeft in 2017 een Exploitatieovereenkomst getekend met Laco voor het beheer & de exploitatie van het Bosbad over de periode 2017 t/m 2026.
		Daarna is de gemeente met Stichting Bosbad overeengekomen om over dezelfde periode jaarlijks een subsidie te verstrekken via budgetovereenkomsten.
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen:	De MJOP 2016-2027/2031 ligt aan deze voorziening ten grondslag.
15.	Verklaren mutaties in voorziening in 2017	Aanwending € 115.045 voor Bosbad en € 98.426 voor de 2 B's.
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	Voor het Bosbad is € 15.094 minder uitgegeven dan geraamd. Externe begeleiding was niet nodig; dit bedrag als onvoorzien overboeken naar 2018. Voor de 2 B's is € 137.575 minder uitgegeven dan geraamd. Externe begeleiding was niet nodig (€ 27.372); er is uitstelbaar bouwtechnisch onderhoud (€ 59.358) en installatietechnisch onderhoud (€ 50.845) wat in 2018 wordt uitgevoerd. Derhalve wordt € 137.575 overgeboekt naar 2018.
17.	Verklaren mutaties in voorziening voor de komende jaren. (2018-2022)	Toevoegingen periode 2018-2022: geen 2018: Aanwending € 152.669 uit 2017 en € 259.168 volgens de MOP 2017-2026, totaal € 411.837. 2019: Aanwending € 76.843 2020: Aanwending € 234.549 2021: Aanwending € 18.312 2022: Aanwending € 111.682
18.	Beslispunten	1. Voorziening handhaven per 31 december 2017 2. Aanwending in 2017 € 213.471 (= Bosbad € 115.045 en 2 B's € 98.426) 3. Aanwending 2018 € 152.669 van 2017 en € 259.168 volgens de MOP 2017-2026; 2019 € 76.843; 2020 € 234.549; 2021 € 18.312 en 2022 € 111.682

Voorziening onderhoud gebouwen

1.	Nummer voorziening	71904
2.	Naam (deel-) PVM-er	Ivo van der Reijnt
3.	Afdeling	Mens en Omgeving
4.	Naam portefeuillehouder	Harry Oosterman
5.	Relatie met (deel-) productnummer	Onderhoud gemeentehuis (69101) Onderhoud buitendienstaccommodatie (69102) Onderhoud overslagstation Omrin (t/m 2016 69103, vanaf 2017 65318)

6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	Mei 2016 (bij behandeling jaarstukken)
7.	Reden/bestemmingsdoel voorziening	Uitvoeren van onderhoud aan gebouwen
8.	Soort voorziening	Onderhoudsegalisatie
9.	Motief vorming voorziening	Egalisatie onderhoudsbedragen
10.	Wijze van voeding van voorziening/ wijze van beschikking van de voorziening	De omvang van de voorziening bestaat uit het saldo van de reserve onderhoud gebouwen per 31-12-2015. De jaarlijkse dotatie aan de voorziening is € 65.000.
11.	Looptijd	Startdatum: 1 januari 2016
		Einddatum: onbepaald
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	De jaarlijkse dotatie is € 65.000, dit is gelijk aan de in de vorige jaren toevoegingen aan de reserve. Het gaat niet alleen om de planning van het bouwkundig- en installatietechnisch onderhoud (Planon), maar ook om de toekomstige vervanging van de losse inventaris; bijvoorbeeld inrichting keukenapparatuur, zonwering, meubilair etc.
13.	Bijzonderheden	Op 31-12-2015 is de reserve onderhoud gebouwen omgevormd naar een voorziening onderhoud gebouwen. Het saldo van de reserve is toen overgegaan naar de voorziening.
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Collegebesluit MOP huisvesting inclusief bijlagen
15.	Verklaren mutaties in voorziening in 2017	Dotatie € 65.000 conform begroting
		Aanwending € 12.525
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	Collegebesluit MOP huisvesting inclusief bijlagen
17.	Verklaren mutaties in voorziening voor de komende jaren. (2018-2022)	Jaarlijkse dotatie € 65.000
		2018 aanwending € 334.786. Dit bestaat uit:
		· Gemeentehuis: doorgeschoven schilderwerkzaamheden vanuit 2017 naar 2018 (€ 29.100), de werkzaamheden aan de koelinstallaties wordt een jaar naar voren gehaald (€ 44.200) en schilderwerk van 2019 wordt (i.v.m. efficiëntie) uitgevoerd in 2018 -(€ 64.525).
		· Buitendienst: Planning conform MOP (€ 66.660) en doorgeschoven werkzaamheden vanuit 2016 en 2017 (€ 4.156).
		· Opslagterrein: Planning conform MOP (€ 20.250) en doorgeschoven werkzaamheden vanuit 2016 (€ 5.895).
		· Aanpassen publiekshal (€ 100.000)
		2019 aanwending € 145.800
		2020 aanwending € 34.096
		2021 aanwending € 10.500
		2022 aanwending € 44.650 (Conform MOP huisvesting 2016-2025)
18.	Beslispunten	1. Voorziening handhaven per 31-12-2017
		2. Dotatie aan voorziening 2017 € 65.000
		3. Jaarlijkse dotatie aan voorziening 2018 en verder € 65.000
		4. Aanwending in 2017 € 12.525
		5. Aanwending in 2018 € 334.786, 2019 € 145.800-, 2020 € 34.096, 2021 € 10.500 en 2022 € 44.650,

Voorziening riolering

2. Naam (deel-) PVM-er	Gertjan Warrink
3. Afdeling	Mens en Omgeving
4. Naam portefeuillehouder	Henk van de Boer
5. Relatie met (deel-) productnummer	Programma: 3 Ruimtelijke en Economische ontwikkelingen
	Product: P58.160 Riolering
	Deelproduct: P58.160.1 Riolerings, P58.160.2 Rioolheffing en P58.160.3 Baatbelasting
6. Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	17-mrt-15
7. Reden/bestemmingsdoel voorziening	Investeringen vrijerval rioleringen
8. Soort voorziening	Investeringen vrijerval rioleringen
9. Motief vorming voorziening	Spaarfunctie
10. Wijze van voeding van voorziening/ wijze van beschikking van de voorziening	De voorziening is gevoed met het saldo per 31-12-2014 van de Rioleringsreserve en de voorziening wordt aangewend voor investeringen in vrijerval riolering.
11. Looptijd	Startdatum: 31 december 2014
	Einddatum: onbepaald
12. Gewenste/ noodzakelijke omvang	De gewenste omvang wordt bepaald bij de vaststelling van het Gemeentelijk RioleringsPlan
13. Bijzonderheden	In maart 2015 is het nieuwe GRP 2015-2019 vastgesteld. Een onderdeel hiervan is dat er op 31-12-2014 een voorziening is ingesteld en dat deze is gevoed met het saldo van deze reserve per 31-12-2014. In september 2017 is een nieuw kostendekkingsplan vastgesteld.
14. Bijlagen welke ten grondslag liggen:	Raadsvoorstel en -besluit 17 maart 2015
	GRP 2015-2019. Raadsvoorstel en besluit 26 december 2017 kostendekkingsplan 2018 e.v.
15. Verklaar mutaties in voorziening in 2017	Dotatie € 0
	Aanwending € 786.396, bestaat uit:
	1. Investering vrijerval riolering 2015 € 22.868
	2. Investering vrijerval riolering 2016 € 134.151
	3. Investering vrijerval riolering 2017 € 487.587
	4. Aanwending voorziening spaardeel exploitatie 2017 € 7.331
5. Per saldo voordeel op investeringen vrijerval riolering 2015-2017 € 134.459 (komt bij de rioleringsreserve terug als toevoeging).	
16. Verklaar afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	Geraamd was een dotatie aan de voorziening van € 13.811. Door een nadeel in de exploitatie van € 15.000 vindt er geen dotatie plaats.
	De totale aanwending is € 6.319 lager dan geraamd. Dit komt doordat de doorgeschoven werkzaamheden vanuit 2016 doorgeschoven worden naar 2018 € 13.650 (lagere aanwending) en er een nadeel in de exploitatie is € 7.331 (hogere aanwending)
17. Verklaar mutaties in voorziening voor de komende jaren. (2018-2022)	Dotatie
	2018 € 453.881
	2019 € 419.698
	2020 € 442.202
	2021 € 442.351
	2022 € 442.543
	(conform mjb 2018-2022)
	Aanwending 2018
	1. Aanwending doorgeschoven werkzaamheden 2016 € 13.650
	2. Aanwending projecten vrijerval riolering 2018 € 441.000
18. Beslispunten	1. Voorziening handhaven per 31-12-2017

	2.	Aanwending voorziening 2017 i.v.m. investeringen vrijverval riolering 2015 € 22.868
	3.	Aanwending voorziening 2017 i.v.m. investeringen vrijverval riolering 2016 € 134.151
	4.	Aanwending voorziening 2017 i.v.m. investeringen vrijverval riolering 2017 € 487.587
	5.	Aanwending voorziening 2017 voor exploitatie 2017 € 7.331
	6.	Aanwending voorziening 2017 i.v.m. voordeel investeringen € 134.459 en toevoegen aan reserve
	7.	Dotatie voorziening spaardeel 2018 € 453.881, 2019 € 419.698, 2020 € 442.202, 2021 € 442.351, 2019 € 442.543
	8.	Aanwending in 2018: investeringen vrijverval riolering € 441.000 en doorgeschoven werkzaamheden vanuit 2016 € 13.650
	9.	Aanwending in 2019-2022: Jaarlijks projecten vrijverval riolering € 441.000

Voorziening lopende pensioenverplichtingen bestuurders

1.	Nummer voorziening	71950
2.	Naam (deel-) PVM-er	Maura Schilperoort
3.	Afdeling	Klant en Organisatie
4.	Naam portefeuillehouder	Harry Oosterman
5.	Relatie met (deel-) productnummer	Programma: 6 Deelproduct: P59.020.1 (60001)
6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	
7.	Reden/bestemmingsdoel voorziening	Pensioenverplichtingen aan voormalige bestuurders op grond van de oude regeling
8.	Soort voorziening	Concrete verplichtingen
9.	Motief vorming voorziening	Bestedingsfunctie
10.	Wijze van voeding van voorziening/ wijze van beschikking van de voorziening	Enkele jaren geleden is deze voorziening gevormd uit de algemene dekkingsmiddelen.
11.	Looptijd	Startdatum: 2007 Einddatum:
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	Omvang wordt gebaseerd op actuariële berekening
13.	Bijzonderheden	Geen
14.	Bijlagen welke ten grondslag liggen aan:	Ten grondslag aan deze voorziening ligt een jaarlijkse actuariële berekening van Raet.
15.	Verklaren mutaties in voorziening in 2017	Toevoeging € 1.000.381 Aanwending € 83.769 (71950/11000)
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	De rekenrente is t.o.v. 2016 gestegen. Hierdoor is het benodigde kapitaal lager. Doordat een voormalig wethouder de pensioengerechtigde leeftijd heeft gekregen, is deze toegevoegd aan deze voorziening (ten laste van voorziening voormalig wethouders (opbouw)).
17.	Verklaren mutaties in voorziening voor de komende jaren. (2018-2022)	Doordat een voormalig wethouder de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt zal voor de komende jaren de aanwending met € 50.000 verhoogd moeten worden.
18.	Beslispunten	1. In te stemmen met de dotatie 2017 van € 1.000.381 2. Instemmen met de aanwending 2017 van € 83.769 3. In te stemmen met de jaarlijkse verhoging van de aanwending van € 50.000

Voorziening pensioenverplichting voormalige en huidige wethouders

1.	Nummer voorziening	71951
2.	Naam (deel-) PVM-er	Maura Schilperoort
3.	Afdeling	Klant en Organisatie

4.	Naam portefeuillehouder	Harry Oosterman
5.	Relatie met (deel-) productnummer	Programma: 6
		Deelproduct: P59.020.1 (60001)
6.	Ingesteld bij Raadsbesluit d.d.	31-12-2011
7.	Reden/bestemmingsdoel voorziening	Pensioenverplichtingen aan voormalige wethouders en huidige wethouders waarvan de pensioenen in eigen beheer worden gevoerd.
8.	Soort voorziening	Concrete verplichtingen
9.	Motief vorming voorziening	Bestedingsfunctie
10.	Wijze van voeding van voorziening/ wijze van beschikking van de voorziening	Jaarlijkse dotatie o.b.v. actuariële berekening.
11.	Looptijd	Startdatum: 31-12-2011
		Einddatum: n.v.t.
12.	Gewenste/ noodzakelijke omvang	Berekening is op basis van de actuariële berekening.
13.	Bijzonderheden	Jaarrekening 2016
		In 2016 is de rekenrente verlaagd van 1,6% naar 0,86%. Andere oorzaken voor de toename in voorziening zijn de ontwikkelingen in verband met opbouw van pensioen en de toegenomen leeftijd in het boekjaar.
		Jaarrekening 2017
		In 2017 is de rekenrente verhoogd van 0,86% naar 1,6%. Hierdoor is het benodigde kapitaal lager en is er dus sprake van een vrijval
14.	Bijlagen ten grondslag liggend aan deze voorziening:	De pensioenen zijn onderbouwd met een jaarlijkse actuariële berekening van Raet.
15.	Verklaren mutaties in voorziening in 2017	Vrijval € 1.117.752
16.	Verklaren afwijkingen begroting 2017 met realisatie 2017	De rekenrente is t.o.v. 2016 gestegen. Hierdoor is het benodigde kapitaal lager. Hierdoor geen toevoeging noodzakelijk. Daarnaast heeft een voormalig wethouder de pensioengerechtigde leeftijd gekregen, deze wordt toegevoegd aan de voorziening lopende pensioenen (€ 1.004.500).
17.	Verklaren mutaties in voorziening voor de komende jaren. (2018-2022)	
18.	Beslispunten	1. In te stemmen met de vrijval van € 1.117.752

